

POLSKA AKADEMIA NAUK
BIBLIOTEKA KÓRNICKA • INSTYTUT HISTORII

**URZĘDNICY
DAWNEJ
RZECZYPOSPOLITEJ
XII-XVIII WIEKU**

SPISY

POD REDAKCJĄ
ANTONIEGO GAŚSIOROWSKIEGO

Tom III

ZIEMIE RUSKIE

Zeszyt 5

URZĘDNICY WOŁYŃSCY XIV-XVIII WIEKU

**URZĘDNICY
WOŁYŃSCY
XIV-XVIII WIEKU**

SPISY

OPRACOWAŁ

MARIAN WOLSKI

BIBLIOTEKA KÓRNICKA
KÓRNIK 2007

KOMITET REDAKCYJNY

ALICJA FALNIOWSKA-GRADOWSKA, ANTONI GĄSIOROWSKI
FRANCISZEK SIKORA, ANDRZEJ WYCZAŃSKI

Opracowano w ramach
Projektu badawczego KBN Nr 1 H01G 003 20
oraz przy pomocy finansowej Fundacji z Brzezia Lanckorońskich

© Copyright by Biblioteka Kórnicka PAN, Kórnik 2007

ISBN 83-85213-00-7 całość
ISBN 978-83-85213-00-0 całość
ISBN 978-83-85213-51-2

WSTĘP

1. Wołyń zajmuje teren położony w większej części w dorzeczu prawych dopływów Prypeci: Wyzewki, Turii, Stohodu, Styru i Horynia. Północną część terytorium Wołynia stanowi Polesie, będące wschodnim przedłużeniem Niziny Europejskiej, natomiast południowa część, nazywana historycznie Podolem, leży na Wyżynie Wołyńsko-Podolskiej. Ostateczne ukształtowanie się granic Wołynia nastąpiło około połowy XV w., po wcześniejszym odpadnięciu od niego na zachodzie Chełma z wołosiami: Wietły, Ratno, Luboml i Horodło oraz Bełza, a także Oleska i Łopatyna na południu. Województwo wołyńskie utworzone w 1566 r. objęło swoim zasięgiem praktycznie cały opisany wyżej obszar. Graniczyło od południa z powiatami latyczowskim i kamienieckim województwa podolskiego, następnie, posuwając się na zachód, z powiatem trembowelskim ziemi halickiej i z ziemią lwowską województwa ruskiego. Dalej na zachód sąsiadowało z powiatami buskim, bełskim i horodelskim województwa bełskiego. Od zachodu i północno-zachodu graniczyło z ziemią chełmską. Północna i północno-wschodnia granica Wołynia oddzielała tę ziemię od powiatu pińskiego, województwa brzeskiego litewskiego i była jednocześnie granicą Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Wreszcie od wschodu województwo wołyńskie graniczyło z dwoma powiatami województwa kijowskiego: owruckim i żytomierskim. Do pierwszego rozbioru Polski w 1772 r. województwo wołyńskie przetrwało w niezmienionym kształcie i granicach. Wówczas odpadła do Austrii niewielka południowa część powiatu krzemienieckiego wokół Zbaraża¹. Najpoważniejsze zmiany przyniósł drugi rozbiór Polski, w którego wyniku Rosja zagrabiła wschodnią część Wołynia, a konkretnie powiatów

¹ A. Jabłonowski, *Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym*, t. VIII: *Ziemie ruskie. Wołyń i Podole*, w: *Źródła dziejowe*, t. XIX, Warszawa 1889; Ljubavskij, Delenie; Z. Gloger, *Geografia historyczna ziem dawnej Polski*, Kraków 1903, s. 227-237; O. Halecki, *Geografia polityczna ziem ruskich Polski i Litwy 1340-1569*, Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Wydz. 1 i 2, t. 10, 1917, s. 5-24; J. Natanson-Leski, *Rozwój terytorialny Polski do roku 1572*, Warszawa 1964, s. 75-81, 105-106, 119, 136; M. Krikun, *Administrativno-teritorialnij ustrij pravobereżnoï Ukraïni v XV-XVIII st. Kordoni voëvodstv u svitli dżerel*, Kiïv 1993, s. 48-82.

łuckiego i krzemienieckiego. Reszta ziem Wołynia przypadła Rosji po trzecim rozbiorze w 1795 r.

Obszar Wołynia wchodził od XII w. w skład księstwa halicko-włodzimierskiego, zjednoczonego przez księcia Romana Mściśławicza w 1199 r., stanowiącego jego północną i północno-zachodnią część². Potomkowie Romana (Romanowicze) władali księstwem halicko-włodzimierskim do 1323 r. Władysław Łokietek, przy wsparciu węgierskim, wprowadził na osierocony tron ruskiego księcia Bolesława Jerzego Trojdenowicza z mazowieckiej linii Piastów, blisko spokrewnionego po kądzieli z wygasłymi Romanowiczami. W 1340 r., po jego bezpotomnej śmierci w wyniku umowy wiszegradzkiej z 1338 r., Kazimierz Wielki jako sukcesor Bolesława zdążył objąć Ruś halicką, natomiast na północy ubiegł go książę litewski Lubart, który zajął cały Wołyń z Łuckiem, Włodzimierzem, Chełmem i Bełzem. Dopiero w 1349 r., po uprzednim umocnieniu się na Rusi halickiej i zabezpieczeniu się przed ewentualnym atakiem ze strony Krzyżaków (pokój z cesarzem Karolem Luksemburskim w Namysłowie 22 XI 1348 r.), przedsięwziął Kazimierz wyprawę na Wołyń w celu odebrania z rąk litewskich pozostałej części dawnego księstwa halicko-włodzimierskiego. Zdobywszy całą zachodnią część Wołynia, z Chełmem, Bełzem, Włodzimierzem oraz Krzemieńcem na południu, zepchnął czasowo Lubarta do Łucka. W następnych latach walki toczono ze zmiennym szczęściem, a ziemie wołyńskie przechodziły z rąk do rąk. We wrześniu 1352 r. strony zawarły dwuletni rozejm. Na jego mocy cały Wołyń z Bełzem i Chełmem przeszedł pod czasową zwierzchność Litwy, z tym, że południową część ziemi łuckiej z Krzemieńcem oddano w ręce Jerzego Narymuntowicza³. Już w następnym ro-

² O politycznych dziejach Wołynia zob.: A. Jabłonowski, *Rewizja zamków ziemi wołyńskiej w połowie XVI wieku. Ziemia wołyńska w połowie XVI wieku*, w: *Źródła dziejowe*, t. VI, Warszawa 1877, s. V-CIX; A. Andriašev, *Očerki istorii Volins'koj zemli do kon'ca XIV st.*, Kiev 1888; V. Batuškov, *Volin. Istoričeskie sudby jugo-zapadnogo kraja*, Sankt Petersburg 1888; J. Dąbrowski, *Ostatnie lata Ludwika Wielkiego*, Kraków 1918; L. Kolankowski, *Dzieje Wielkiego Księstwa Litewskiego za Jagiellonów*, t. I: 1377-1499, Warszawa 1930; B. Włodarski, *Wołyń pod rządami Rurycowiczów i Bolesława Jerzego Trojdenowicza*, *Rocznik Wołyński* 3, 1934; V. T. Pašuto, *Očerki po istorii Galicko-volynskoj Rusi*, [Moskwa] 1950; tenże, *Obrazovanie Litovskogo gosudarstva*, Moskwa 1959; B. Włodarski, *Stosunek Bolesława Jerzego Trojdenowicza do Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego (1323-1340)*, w: tegoż, *Polska i Ruś 1194-1340*, Warszawa 1966, s. 260-294; F. M. Šabuľ do, *Zemli jugo-zapadnoj Rusi v sostave Velikogo Kniažestva Litovskogo*, Kiiv 1987; H. Paszkiewicz, *Początki Rusi*, Kraków 1996; A. V. Majorov, *Galicko-volynskaâ Rus' . Očerki socjal'no-političeskikh otnošenij v domongol'skij period. Kniaz', boäre i gorodskaa obsina*, Sankt-Peterburg 2001; *Haličina ta Volin v dobe serednovičia. Do 800 ričtia dnja naroženia Danila*, L'viv 2001; K. Mazur, *W stronę integracji z Koroną. Sejmiki Wołynia i Ukrainy w latach 1569-1648*, Warszawa 2006.

³ H. Paszkiewicz, *Polityka ruska Kazimierza Wielkiego*, Kraków 2002, s. 79, 160-162.

ku rozejm został zerwany, jednakże walki nie przyniosły zdecydowanego rozwiązania. Dopiero w lecie 1366 r. Kazimierz Wielki pokonał Litwinów, zmuszając ich do podpisania trudnego dla nich pokoju. W posiadaniu Lubarta pozostał wprawdzie Łuck z przynależnymi doń włościami oraz część terenów należących do Włodzimierza, jednak Kazimierzowi przypadła cała zachodnia część Wołynia z Bełzem, Chełmem i Włodzimierzem oraz szeregiem włości położonych na zachód od Turii, jak Horodło, Luboml, Ratno czy Kamień Koszyrski, a także południową część Wołynia z Krzemieńcem. We Włodzimierzu król osadził prawem lennym wiernego sojusznika, księcia Aleksandra Koriatowicza. Na wieść o śmierci w 1370 r. Kazimierza Wielkiego Lubart z pomocą Kiejstuta podjął próbę przyłączenia do Litwy utraconych w 1366 r. zachodnich obszarów Wołynia. Po upadku Włodzimierza Jerzy Narymuntowicz poddał Litwie także ziemie chełmską i bełską. Dopiero w 1377 r. wyprawa polsko-węgierska przywróciła te ziemie pod władzę królewską, a Lubart musiał złożyć ponownie hołd lenny. Jednakże po śmierci Ludwika Węgierskiego (1382 r.) Lubart przyłączył jeszcze południowe obszary z Krzemieńcem, skupiając w swych rękach prawie całość historycznego Wołynia.

Po śmierci Lubarta, która nastąpiła między 1382 a 1386 r., władzę po nim objął jego syn Fedor Lubartowicz. Jagiełło odebrał mu jednak wkrótce ziemię łucką, której zarząd oddał, najpewniej jesienią 1387 r., kasztelanowi sandomierskiemu Krzesławowi z Kurozwęk, pozostawiając Fedorowi tylko ziemię włodzimierską⁴. W tym też czasie roszczenia do Wołynia z Łuckiem, jako ewentualnego zadośćuczynienia za ojczyste Troki, wysunął Witold, niezadowolony z nadanej mu przez Jagiełłę Grodzieńszczyzny. Wobec sprzeciwu Jagiełły, Witold po nieudanej próbie objęcia siłą Wilna, zbiegł do Krzyżaków. Jednak zapewne z powodu narastającej niechęci miejscowej ludności wobec rządów polskich w Łucku Jagiełło zdecydował się jeszcze chyba w końcu 1390 r. odwołać Krzesława z Kurozwęk i powierzyć rządy namiestnicze w Łucku przedstawicielowi miejscowej elity, księciu Fedorowi Daniłowiczowi Ostrogskiemu. Dnia 16 IV 1392 r. Jagiełło wystawił we Lwowie przywilej dla szlachty i bojarów ziemi łuckiej, rozszerzając na nich prawa i przywileje, z jakich korzystała dotąd ziemia lwowska⁵. Kilka miesięcy później, w wyniku ugody zawartej 5 sierpnia w Ostrowie, Jagiełło, w zamian za zerwanie sojuszu z Krzyżakami, oddał Witoldowi nie tylko ojczyste Troki, które dotąd trzymał Skirgiełło, ale także ziemię łucką. Rekompensatą dla Skirgiełły miała być m. in. włość krzemieniecka na Wołyniu, wydzielona przez Witolda z ziemi łuckiej oraz Kijowszczyzna⁶. W 1393 r. Jagiełło usunął Fedora Lubartowicza z ziemi włodzimierskiej, dając mu w zamian Siewierszczyznę⁷. Wkrótce potem Fedor zmarł, przekazując testamentem ziemię włodzimierską Jagielle.

⁴ *DłAnn.* X, s. 172

⁵ *ArchSang.* I, nr 13.

⁶ *Codex epistolaris Vitoldi 1376-1430*, Kraków 1882, nr 90; *Akta unii*, nr 29.

⁷ *Akta unii*, nr 33-34.

Na wieść o śmierci Witolda (27 X 1430) panowie podolscy wygnali z Kamieńca litewskiego starostę Jana Dowgirda i zająwszy podległe mu zamki przyłączyli je do Korony. Przebywający wówczas na Litwie Jagiełło zobowiązał się w Trokach (7 XI 1430) przekazać Podole Litwie do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia, zaś Świdrygiełło, brat Jagiełły i nowy wielki książę litewski, obiecał zwrócić zamki podolskie Koronie w razie nieosiągnięcia porozumienia. Do przekazania Podola Litwie jednak nie doszło. W toku walk toczących się w pierwszej połowie 1431 r. Świdrygiełło zajął wschodnią część Podola, a Polacy ziemię włodzimierską i oblegli Łuck⁸. Po długotrwałym oblężeniu strony podpisały 1-2 IX 1431 r. w Łucku dwuletni rozejm. Przy Polsce zostało zachodnie Podole, a Wołyń (tj. ziemia łucka i włodzimierska), o którym nie było mowy w traktacie, pozostał w rękach Świdrygiełły.

Wspierany przez Polaków zamach stanu 1 IX 1432 r. doprowadził do obalenia Świdrygiełły i wprowadzenia na tron wielkoksiążęcy Zygmunta Kiejstutowicza. W ogłoszonym 15 X 1432 r. akcie unii grodzieńskiej Litwa uznała m. in. polskie roszczenia do Podola, a Wołyń Zigmunt zatrzymywał jedynie dożywotnio, zrzekając się pretensji do pogranicznych okręgów Wietły, Ratno, Olesko i Łopatyn. Po jego śmierci Wołyń miał przypaść wieczyście Polsce⁹. W ślad za tymi ustaleniami Jagiełło wydał dla ziemi łuckiej w 1432 r. przywilej gwarantujący swobody i rozciągający na tamtejszą szlachtę te prawa, jakimi cieszyła się polska szlachta¹⁰. W czasie wojny Świdrygiełły z Zygmuntem o tron wielkoksiążęcy w 1434 r. Fedko Nieświcki przeszedł na stronę polską, zobowiązując się uznać przynależność Wołynia i Podola do Korony w zamian za dożywotnie powierzenie mu trzymanyh przezeń Krzemieńca i Braclawia. W tym samym czasie Aleksander Nos poddał Łuck Zygmunutowi. W początkach 1436 r. Świdrygiełło opanował jednak na powrót Wołyń wraz z Krzemieńcem i wschodnim Podolem¹¹. Jednak jesienią (4 IX) 1437 r. coraz mocniej naciskany przez Zygmunta, zawarł ugodę z panami podolskimi i czerwonoruskimi, obiecując w zamian za pomoc przekazać Polsce Wołyń¹². Druga strona zobowiązała się wspierać na najbliższym sejmie w Sieradzu jego starania o godziwe wynagrodzenie za przekazanie Koronie Wołynia¹³. W konsekwencji w Łucku zasiedli jako starostowie (1437-1438) Jan z Sienna starosta oleski, a następnie Wincenty z Szamotoł starosta generalny ruski. Sejm sieradzki nie zatwierdził jednak umowy ze Świdrygiełłą i wy-

⁸ DłAnn. XI et XII, s. 27-28.

⁹ DłAnn. XI et XII, s. 26-27; Akta unii, nr 55-56, 58-60; Lewicki, Powstanie, s. 279-280.

¹⁰ Epist. I, nr 82.

¹¹ Lewicki, Powstanie, s. 401-402; Ljubavskij, Sejm, s. 86; A. Prochaska, *Hold Fedka kniazia nieświeskiego*, Kwartalnik Historyczny 25, 1911, s. 239-245.

¹² Epist. I, nr 91.

¹³ Ljubavskij, Sejm, s. 87; M. Hruševskij, *Istoriâ Ukraïni-Rusi*, t. IV: XIV-XVI vv., Kijiv 1993, s. 223; Epist. I, nr 250.

delegował posłów do Zygmunta w celu doprowadzenia do ugody¹⁴. Nie doszła ona do skutku z powodu oporu Zygmunta. Ostatecznie jedynie potwierdzono dożywotnie prawa Zygmunta do Łucka (Wołynia)¹⁵. Zigmunt domagał się kategorycznie przekazania mu Łucka zgodnie z literą unii grodzieńskiej, co jednak nie nastąpiło. Dopiero w samym końcu 1438 r. lub na początku roku następnego Łuck poddał się Zygmunutowi, o czym w styczniu 1439 r. zawiadamiał on wielkiego mistrza krzyżackiego. Zigmunt posłał do Łucka namiestnika (nieznanego nam z imienia)¹⁶. Natomiast Świdrygiełło utrzymał w swych rękach jeszcze przez krótki czas Krzemieniec i wschodnią część Podola, po czym zmuszony był szukać schronienia na Wołoszczyźnie.

Po zabójstwie Zygmunta w Niedzielę Palmową 1440 r. panowie litewscy wybrali bez wiedzy i zgody Korony wielkim księciem młodszego syna Jagiełły, Kazimierza. Wśród reprezentantów wszystkich ziem Wielkiego Księstwa hołd złożyli mu kniaziowie i bojarowie wołyńscy z Sanguszkowiczami na czele¹⁷. O ówczesnej podległości Wołynia Litwie świadczą m. in. przywileje Kazimierza Jagiellończyka na prawo magdeburskie dla Krzemieńca oraz nadanie dla ziemianina krzemienieckiego Deniska Mokošiejewicza, oba z 1442 r.¹⁸ W wyniku polaryzacji nastrojów prolitewskich (Sanguszkowicze, Mokošiejewicze) i antylitewskich (Czartoryscy, Kierdeje, Korczaki-Riazanowicze i inni) na Wołyniu doszło w początkach (II-III) 1442 r. do powrotu ziemi łuckiej i włodzimierskiej do rąk Świdrygiełły, nie bez poparcia panów czerwonoruskich¹⁹. Natomiast Krzemieniec pozostała poza władztwem Świdrygiełły, podlegając bezpośrednio Litwie.

Nagła śmierć Władysława Warneńczyka zasadniczo zmieniła sytuację wiernego mu Świdrygiełły. Najpóźniej w 1445 r. uznał się on ostatecznie lennikiem Litwy, przez co rządzony przezeń Wołyń stał się w faktyczną część Wielkiego Księstwa²⁰. Łączność Wołynia z Litwą wzmocnił następnie wielki przywilej ziemski Kazimierza Jagiellończyka wydany w 1447 r., potwierdzający przynależność do Litwy wszelkich ziem wchodzących w jej skład jeszcze za czasów Witolda²¹. Przewidując zbliżającą się śmierć Świdrygiełły, panowie polscy zażądali od Kazimierza Jagiellończyka jasnej deklaracji przyznającej Wołyń w przyszłości Polsce. Wymijająca odpowiedź króla wywołała oburzenie. Sprawa przyszłości Wołynia stała się przedmiotem gorących sporów na zjeździe polsko-litewskim w Parczewie

¹⁴ Akta unii, nr 64.

¹⁵ Kodeks dyplomatyczny Polski, t. I-IV, wyd. L. Rzyszczewski, A. Muczkowski, J. Bartoszewicz, M. Bobowski, Warszawa 1847-1887, t. I, nr 177.

¹⁶ DłAnn. XI et XII, s. 197-198; Ljubavskij, Sejm, s. 89; M. Hruševskij, *Istoriâ*, s. 226.

¹⁷ Halecki, Ostatnie, s. 26-27.

¹⁸ Halecki, Ostatnie, s. 34; Ljubavskij, Sejm, s. 106 (za DanSkarb. II, nr 1783), błędnie jako wystawcę tego dok. podaje Władysława III.

¹⁹ Halecki, Ostatnie, s. 43-45; Ljubavskij, Sejm, s. 106.

²⁰ Ljubavskij, Sejm, s. 72, 776.

²¹ Epist. III, nr 7.

w 1451 r. Pod koniec tego roku Świdrygiełło zwoławszy do Łucka swoją radę zażądał przyjęcia przez Wołyńian po jego śmierci zwierzchnictwa Litwy²². Pod sam koniec 1451 lub na początku 1452 r. przybyło do Łucka poselstwo litewskie, które natychmiast po śmierci Świdrygiełły (10 lutego) objęło Wołyń w litewskie posiadanie²³. Po śmierci Świdrygiełły Wołyń utracił więc status udzielnego księstwa i wszedł w skład Wielkiego Księstwa.

2. W 1452 r. Kazimierz Jagiellończyk wydał dla ziemi wołyńskiej przywilej, analogiczny do tych, jakie już wcześniej, za czasów Witolda, otrzymały poszczególne udzielne księstwa, włączane sukcesywnie w charakterze ziem w skład Wielkiego Księstwa²⁴. Przywilej, znany obecnie jedynie z potwierdzeń Aleksandra Jagiellończyka (15 II 1501)²⁵ i Zygmunta I (sierpień 1509), przechowywany był w Łucku i wpłynął pośrednio na wzmocnienie tego miasta jako stolicy Wołynia i umocnienia poczucia autonomii Wołyńian. Jeszcze po wprowadzeniu w 1529 r. jednolitego dla całego Wielkiego Księstwa Pierwszego Statutu Wołynianie akcentowali swoją autonomię, powołując się na fakt posiadania przywileju ziemskiego i możliwość zwoływania prowincjonalnego sejmiku w Łucku²⁶. Niemniej, jak wszystkie pozostałe ziemie Wielkiego Księstwa, podlegali oni uregulowaniom Statutu, według którego centralną postacią w systemie administracyjnym ziemi był starosta-namiestnik, reprezentujący władzę centralną na danym terenie i będący łącznikiem pomiędzy wielkim księciem a lokalną społecznością. Początkowo też cała władza sądownicza nad szlachtą zamieszkującą dany obszar spoczywała w rękach starosty-namiestnika, od którego wyroku strony mogły się odwołać do wielkiego księcia. Sąd starościński był ciałem kolegialnym, do którego wchodziłi proszeni do danej sprawy asesory spośród książąt, panów i szlachty. Jednym z najstarszych śladów tej procedury jest list króla Kazimierza Jagiellończyka do starosty łuckiego Iwana Chodkiewicza z 2 IX 1478 r.²⁷ Taki system sądowniczy utrzymał się na Wołyniu do reform lat 1564-1566.

Funkcjonujący na Wołyniu w XV w. sejm był według O. Haleckiego reliktem z czasów autonomii tej ziemi pod panowaniem Świdrygiełły i stanowił kontynuację zjazdów rady książęcej²⁸. Sejm wołyński zbierał się w stolicy ziemi, Łucku, i oprócz różnych partykularnych spraw wydawał m. in. interpretację „praw wo-

²² Halecki, Ostatnie, s. 173.

²³ Ljubavskij, Sejm, s. 119; DiAnn. XII, s. 121-122, 123-126.

²⁴ Akty JZR, t. I (1361-1598), nr 36; t. 2, nr 54.

²⁵ Pietkiewicz, Wielkie Księstwo, s. 72.

²⁶ A. Jabłonowski, *Rewizya zamków ziemi wołyńskiej w połowie XVI wieku*, s. 5.

²⁷ V. Poliśuk, *Luc'kij zamkovij urad v administrativnij systemi Velikogo knazivstva Litovskogo do reform 1564-1566 rr.*, *Ukrains'kij istoričnij žurnal*, 2003, nr 2, s. 3-13.

²⁸ Halecki, Ostatnie, s. 277.

łyńskich” oraz rozsądzał na żądanie stron, względnie z rozkazu wielkiego księcia, trudniejsze sprawy²⁹. W XV w. ani sąd starościński, ani sejm wołyński nie prowadziły ksiąg sądowych.

Najwcześniejszym, bo odnotowanym już około połowy XIV w., urzędem na Wołyniu był wojewoda zamkowy o genezie staroruskiej, zarządzający w imieniu hospodara zamkiem i przylegającym doń okręgiem, dowodzący załogą wojskową oraz sprawujący jurysdykcję nad podległą mu ludnością. Z czasem zakres kompetencji wojewodów uległ tak znacznemu ograniczeniu, że spełniane przez nich funkcje upodobniły ich do polskich burgrabich³⁰. Z uwagi jednak na ich pierwotne kompetencje zdecydowano się w niniejszych spisach pomieścić wojewodów zamkowych w ciągu namiestników/starostów wołyńskich. Od II połowy XIV w. zarządców trzech głównych zamków wołyńskich zaczęto tytułować namiestnikami (1387 r.: namiestnik łucki, Krzesław z Kurozwek, kasztelan sandomierski). Dopiero w trzeciej dekadzie XV w. namiestnikom przydany został tytuł starosty, przy czym jako pierwsi awansowali zarządcy stołecznego zamku łuckiego. Chyba niesłusznie upatruje się źródła zmiany tytułatury wojewodów/namiestników na starostów w lwowskim przywileju Jagiełły z 1392 r. dla szlachty ziemi łuckiej³¹. Zjawisko to bowiem, obserwowane w całym Wielkim Księstwie od ostatniego dziesiątka lat XIV w., miało charakter ogólnopaństwowy i wynikało z postępującej recepcji polskich wzorów ustrojowych, warunkowanej konkretnymi potrzebami budowy sprawnego aparatu administracji państwowej³². Pierwszym namiestnikiem łuckim tytułowanym starostą był Jursza występujący w l. 1429-1431³³. Odtąd tytuł starosty przydawany był konsekwentnie tylko namiestnikom łuckim, podczas gdy włodziemski i krzemieniecki nadal określani byli mianem namiestników³⁴. Wyraźnie uprzywilejowane stanowisko starosty łuckiego odcisnęło się nawet w przywileju Aleksandra Jagiellończyka dla szlachty wołyńskiej

²⁹ M. Hruševskij, *Istoriâ, t. V, Social'no-političnij i cerkovnij ustrij i vidnosini v Ukraïns'ko-rus'kih zemlâh XIV-XVII vekiv*, Kijv 1995, s. 15.

³⁰ O wojewodach zamkowych na Rusi zob. X. Liske, *Kilka uwag o sądownictwie czerwonoruskim*, *Kwartalnik Historyczny* 2, 1888, s. 388-399; W. Margasz, *W sprawie sądownictwa czerwonoruskiego*, *Przegląd Powszechny* 6, 1889, s. 45-52; J. Bardach, *Studia z ustroju i prawa Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV-XVII wieku*, Białystok-Warszawa 1970; W. Bukowski, *Wstęp*, w: U IV/5, s. 14.

³¹ Jakovenko, s. 44.

³² S. Kutrzeba, *Historia ustroju Polski*, t. II, Litwa, Lwów 1914, s. 120; Z. Wojtkowiak, *Urzednicy zarzadu lokalnego na Litwie. Tytułatura zarządców powiatowych przed reformą administracyjną z lat 1565-1566*, *Studia Źródłoznawcze* 24, 1979, s. 139-146.

³³ Wolff-Senat., s. 21.

³⁴ Sporadycznie już wcześniej namiestnicy włodziemscy byli nazywani starostami, np. około 1446 r. książę Michał Konstantynowicz Buremski, a w 1452 Paszko Dachnowicz. Być może był to błąd pisarza (AJZR VIII/4, nr VI, X/5).

z 15 II 1501 r., w którym, regulując tryb pozywania przed sąd zamkowy, kilkakrotnie wspominał on starostę w liczbie pojedynczej oraz w liczbie mnogiej innych namiestników z terenu Wołynia³⁵. Starosta łucki zajmował w radzie wielkosiążęcej pośród dostojników świeckich wysokie siódme miejsce, jako jedyny reprezentant ziemi wołyńskiej³⁶.

Awans Włodzimierza do rangi starostwa dokonał się dopiero w 1507 r., kiedy Fedor Januszowicz, zwróciwszy starostwo łuckie trzymane czasowo w zastępstwie pozostającego w niewoli moskiewskiej Konstantego Ostrogskiego, powrócił do Włodzimierza, uzyskując od wielkiego księcia przywilej z zapewnieniem tytułowania go starostą: „a majemo jego starostaju v pismach našych pisaty”³⁷. Ten przywilej, nadany niewątpliwie Januszowiczowi *ad personam*, rozciągnął się na jego następców, którzy konsekwentnie tytułowani już byli starostami.

Najpóźniej tytuł starostów uzyskali namiestnicy krzemienieccy. Było to niewątpliwie skutkiem długotrwałego pozostawania Krzemieniecczyny poza właściwym Wołyniem³⁸, a następnie jej długiej podległości starostom łuckim³⁹. Jeszcze w 1525 r., powierzając Fedorowi Andrejewiczowi Sanguszcze obowiązki marszałka ziemi wołyńskiej w zastępstwie ojca, król poinformował o tym tylko mieszkańców powiatów łuckiego i włodzimierskiego⁴⁰. Dlatego też nie wytworzył się na Krzemieniecczynie, w przeciwieństwie do dwóch pozostałych ziem wołyńskich, urząd chorążego, a z dużym opóźnieniem pojawiły się inne urzędy ściśle związane z zarządaniem zamków gospodarskich – horodniczego (1528) i mostowniczego (1528). Samym zamkiem i wołością zarządzał nawet przez pewien czas (ok. 1469) urzędnik niższej rangi, ciwun Iwanina⁴¹. Zjawisko degradacji zarządców mniej ważnych dworów i wołości gospodarskich w drugiej połowie XV w. występowało także w innych częściach Wielkiego Księstwa⁴². Pierwszym namiestnikiem krzemienieckim tytułowanym niekiedy starostą był Jakub Montowtowicz (1508-1529). Natomiast dopiero w czwartej dekadzie XVI w. tytuł starosty został trwale przydany namiestnikom krzemienieckim, czego wyrazem jest mylące określenie Szczęsnego Hercyka Szymkowicza jako „pervšogo starosty

³⁵ Akty JZR I, nr 36.

³⁶ Ljubavskij, *Delenie*, s. 211-212; Ljubavskij, *Sejm*, s. 344. Pierwszoplanowe stanowisko starosty łuckiego w hierarchii urzędniczej Wołynia podkreślał także Z. L. Radziwiński, *Słowo o namiestnikach rusko-litewskich i marszałkach wołyńskiej ziemi*, Kraków 1885, s. 29.

³⁷ I. Malinowski, *Sbornik materâlov otnošâsihsâ k istorii Panov Rad Velikogo knâžestva Litovskogo*, Tomsk 1901, s. 6.

³⁸ Halecki, *Ostatnie*, s. 56-57, 107; S. Zajączkowski, *Wołyn pod panowaniem Litwy*, *Rocznik Wołyński* 2, 1931, s. 11.

³⁹ Ljubavskij, *Delenie*, s. 210, 212.

⁴⁰ Akty JZR I, nr 79.

⁴¹ O ciwunach zob. S. Kutrzeba, *Historia ustroju*, s. 17-18, 118.

⁴² S. Kutrzeba, *Historia ustroju*, s. 118-119; UWKL I, s. 10.

krzemienieckiego”⁴³. Było to wynikiem postępującej od początku XVI w. przyspieszonej emancypacji Krzemieniecczyny. Darowany (1529) przez Zygmunta I najpierw naturalnemu synowi Janowi biskupowi wileńskiemu, a po jego przejściu na biskupstwo poznańskie (1535) przyłączony do dóbr koronnych, został Krzemieniec w 1536 r. nadany królowej Bonie, która trzymała go do 1556 r.⁴⁴ Bonie zawdzięcza Krzemieniec znaczny rozwój i odbudowę domeny królewskiej. Większym niż na pozostałe tereny Wołynia wpływem Korony, tłumaczyć też można wprowadzenie już w 1528 r. „czysto” koronnego urzędu wojskiego.

Początkowo starostom/namiestnikom w Wielkim Księstwie przysługiwały szerokie kompetencje sędowniczo-administracyjne, które potem pod wpływem prawa polskiego uległy pewnej redukcji, upodabniając ten urząd w XVI w. do polskiego starosty grodowego⁴⁵. Starostom podlegały urzędy ziemskie typowo litewskie, jak horodniczy (występujący we wszystkich trzech powiatach: łucki 1478-1480, włodzimierski 1513, krzemieniecki 1528)⁴⁶, mostowniczey (znany tylko łuckich 1534 i krzemienieckich 1528)⁴⁷, klucznik (łucki 1451)⁴⁸, zwany później (w XVII w.) wielkorządcą wołyńskim. Okresowo starostowie łączyli ich kompetencje w swych rękach⁴⁹.

W czasach Świdrygiełły pojawili się na jego dworze pod wpływem wzorów polskich urzędnicy nadworni⁵⁰, spośród których znamy m. in.: krajczego Fedkę Chomicza (1446)⁵¹, marszałków nadwornych („marszałek nasz”) m. in. Michała Wasylewicza Czartoryskiego, kanclerza Fedkę (1446)⁵², podkanclerzego Seńka (1451)⁵³ i wielu innych. Reliktem innego urzędu nadwornego był zapewne koniuszy łucki, który dotrwał do schyłku XV w. Jedynym koniuszym znanym obecnie jest Hryčko, występujący w l. 1486-1489⁵⁴.

⁴³ LM 51, nr 151.

⁴⁴ Teodorowicz, t. 3 s. 17-18. V. Sobčuk, *Krem`ânećka volost` u XVI stolitti: teritoria i posel`enâ*, w: *Zapiski Naukovogo Tovaristva imeni Ševčënka*, t. CCXXXI, *Praci Komisiï special`nih (dopomîžnih) istoričnih disciplin*, L`viv 1996, s. 380-399.

⁴⁵ Zbiór praw litewskich, wyd. T. Działyński, Kórnik 1841.

⁴⁶ O urzędzie horodniczego w Wielkim Księstwie zob.: Ljubavskij, *Delenie*, s. 474-475; S. Kutrzeba, *Historia ustroju*, s. 124; E. Łopaciński, *Horodnictwo wileńskie w latach 1470-1794*, Wilno. Kwartalnik poświęcony sprawom miasta Wilna, R. 1, nr 2 (czerwiec 1939), s. 73-78. ⁴⁷ O kompetencjach mostowniczych: Ljubavskij, *Delenie*, s. 795, 842.

⁴⁸ O kompetencjach kluczników: M. Hruševskij, *Īstoriâ*, t. V, s. 302; Ljubavskij, *Delenie*, s. 844-7; S. Kutrzeba, *Historia ustroju*, s. 124.

⁴⁹ O zjawisku kumulowania przez dygnitarzy litewskich niższych urzędów z ich dochodami, zwykle horodnictwa, klucznikostwa czy koniuszostwa zob. W. Pałucki, *Studia nad uposażeniem urzędników ziemskich w Koronie do schyłku XVI wieku*, Warszawa 1962, s. 115-116. ⁵⁰ Ljubavskij, *Delenie*, s. 209; Halecki, *Ostatnie*, s. 141-143.

⁵¹ ArchSang. IV, 8.

⁵² ArchSang. IV, 7.

⁵³ AJZR VIII/4, nr VI.

⁵⁴ Uposażeniem koniuszych była zapewne wieś Radochówka (Ljubavskij, *Delenie*, s. 217).

Inną natomiast genezę miał urząd klucznika łuckiego, który w przeciwieństwie do poprzednio wspomnianych utrzymał się znacznie dłużej. O. Halecki łączy pojawienie się w 1451 r. tego, nieznanego przedtem na Wołyniu urzędu, z akcją zabezpieczania i przejmowania przez Litwinów dziedzictwa Świdrygiełły w ostatnim okresie jego życia⁵⁵. Do kompetencji kluczników należał zarząd grodem oraz dochodami starostwa, zwłaszcza zbieranie dani miodowej oraz jurysdykcja nad ludnością żydowską Łucka⁵⁶. Klucznikostwo łuckie było bogato uposażone wieloma wsiami i przynosiło znaczne dochody. Dlatego zapewne ubiegali się o ten urząd przedstawiciele bogatych rodzin wołyńskich⁵⁷. W wyniku rozdawnictwa monarchów z pierwotnego uposażenia pozostała w drugiej połowie XVI w. tylko połowa wsi Koleczyn i Śwież. W 1680 r. pozostałość dawnego uposażenia klucznika, połowa Koleczyna, została przyłączona do dość skromnych dochodów starościńskich, a sam urząd klucznika na trwałe połączony ze starostwem łuckim zanikł jako odrębna nomenklatura⁵⁸.

Do najstarszych urzędów ziemskich wołyńskich należy też marszałkostwo ziemi wołyńskiej (1463). Uposażeniem marszałków były dochody z myta na wielkim moście w Łucku oraz połowa dochodów z kar sądowych starościńskich⁵⁹. Do kompetencji marszałków należało: prowadzenie razem ze starostą łuckim i namiestnikiem włodzimierskim wojska na wyprawę, zbieranie razem ze starostą, namiestnikiem, klucznikiem i koniuszym główmszczyzny za zabite sługi kniaziowskie, pańskie i ziemiańskie, udział w radzie wielkoksiążęcej⁶⁰. Marszałek sprawował też sądy o charakterze apelacyjnym w stosunku do sądów zamkowych. Nie dochowały się wprawdzie do naszych czasów księgi marszałkowskie, ale ich istnienie poświadczono jest oblatami wypisów z „knig marśalka zemli wołyńsko-

⁵⁵ Halecki, Ostatnie, s. 171-172. Inaczej widział genezę tego urzędu Ljubavskij, Delenie, s. 209, dla którego był on reliktem jednego z urzędów nadwornych Świdrygiełły.

⁵⁶ Kompetencje sądowe kluczników łuckich nad ludnością żydowską tego miasta potwierdzają liczne przekazy źródłowe z czasów przed Unią Lubelską. Dopiero w 1569 r. Zygmunt August przyznał wojewodzie wołyńskiemu Aleksandrowi Czartoryskiemu i jego następcom na tym urzędzie jurysdykcję sądową nad ludnością żydowską Łucka, Włodzimierza i Krzemieńca (W. Pałucki, *Studia*, s. 117, 277).

⁵⁷ O pierwotnym składzie dóbr klucznictwa łuckiego i innych dochodach tego urzędu: Ljubavskij, Delenie, s. 216-218; W. Pałucki, *Studia*, s. 277-278. W 1545 r. klucznik otrzymywał 10 kóp groszy i 60 kur (Litovska Metrika, kniga 561. Revizii ukrains'kih zamkiv 1545 roku, wyd. V. Kravčenko, Kiiw 2005, s. 178).

⁵⁸ Przywilej króla Jana III Sobieskiego z 20 V 1680 r. (CDIAUK, f. 25, op. 1, d. 370, k. 319v-321v).

⁵⁹ Szerzej o dochodach starostów łuckich i marszałków ziemi wołyńskiej oraz konfliktach o dochody między tymi urzędnikami zob.: W. Pałucki, *Studia*, s. 275-276; V. Poliśuk, *Luc'kij zamkovij urád*, s. 3-13.

⁶⁰ Z. L. Radziwiński, *Słowo o namiestnikach*, s. 29.

je⁶¹. Na temat miejsca marszałka w hierarchii urzędniczej Wołynia, jak również jego uprawnień zaprezentowano w literaturze rozbieżne stanowiska. Jedni badacze uważali go za najwyższego urzędnika tej ziemi, przedstawiciela hospodara i jakby zwierzchnika wszystkich trzech starostów, przewodniczącego sejmom wołyńskim i zwierzchnika sił zbrojnych⁶². Inni przekonywali, że był to urząd w istocie głównie wojskowy, a i tutaj ustępował w starszeństwie starostom łuckim⁶³. Wysoka ranga urzędu marszałkowskiego w Wielkim Księstwie Litewskim, fakt wprowadzenia go na Wołyń rychło po śmierci ostatniego udzielnego władcy tej ziemi oraz częściowe pokrywanie się jego kompetencji ze starostą łuckim, stawiające pod znakiem zapytania celowość jego istnienia, wskazują wyraźnie na zamiar postawienia nowego urzędnika na czele miejscowej hierarchii jako zwierzchnika i zastępcy hospodara. Aż do początków XVI w. urząd marszałka ziemi wołyńskiej był nieformalnie związany ze starostwem łuckim. W *Porządku pisania listów do panów rad, urzędników i całej szlachty* z 1551 r. marszałek zajmuje miejsce pierwsze wśród urzędników wołyńskich, przed starostami łuckim, włodzimierskim i krzemienieckim⁶⁴. Ciekawym, choć późnym przekazem dotyczącym oceny przez współczesnych roli marszałka w województwie wołyńskim jest skarga starosty krzemienieckiego Janusza Zbaraskiego z 1582 r. na Konstantego Ostrogskiego o napad zbrojny na sąd krzemieniecki, który wedle słów powoda uczynił to, przywłaszczając sobie „władzy jakiegoś urzędu swego marszałkowskiego, którą nad prawo i wolności nasze przywłaszczwał będąc radą

⁶¹ Np. w sprawie między Michałem Tychnowiczem podstarostą włodzimierskim a księciem Wojną Woronieckim – z ksiąg marszałka wołyńskiego ziemi i starostwa włodzimierskiego Konstantego Konstantynowicza Ostrogskiego z 14 IX 1556 r. (CDIAUK, f. 28, op. 1, d. 72, k. 90-91).

⁶² A. Jabłonowski, *Ziemia wołyńska*, s. LVIII-LIX. Z. L. Radziwiński w swej późniejszej pracy o marszałkach ziemi wołyńskiej napisał: „Z nielicznej tej listy, piastujących w ciągu z górą stulecia wołyńską łaskę marszałkowską wybitnych przedstawicieli najmniejszych rodów litewsko-ruskich, możemy sądzić o ważności państwowej i znaczeniu, jakie w swoim czasie przywiązywano do tego, jak się okazuje, wysokiego urzędu i że ta łaska marszałkowska odgrywała rolę niemal trzeciej buławy w państwie Jagiellonów” (Z. L. Radziwiński, *Marszałkowie wołyńskiej ziemi przed unią lubelską i ich spadkobiercy marszałkowie szlachty wołyńskiej w dobie porozbiorowej*, Lwów 1916, s. 8).

⁶³ Halecki, Ostatnie, s. 267, 271; M. Hruśevskij, *Istoriâ*, t. V, s. 301; Ljubavskij, Delenie, s. 211-212; Z. L. Radziwiński, *Słowo o namiestnikach*, s. 29; S. Kutrzeba, *Historia ustroju*, s. 120.

⁶⁴ Ljubavskij, Sejm, Prilożenia, nr 24. W 1534 r. w spisie adresatów listów na sejm wileński Wołyń reprezentują tylko starosta łucki i zaraz po nim wymieniony starosta włodzimierski. Brak jest zarówno marszałka ziemi wołyńskiej (był nim wówczas starosta włodzimierski), jak i namiestnika krzemienieckiego (ib., nr 12). Ale znów w innym dokumencie z tego samego 1534 r. kolejność jest następująca: marszałek ziemi wołyńskiej, starosta łucki i chorąży wołyński (ib., nr 14).

królewską⁶⁵. W czasie, gdy marszałkostwo wołyńskie skupione było w jednych rękach ze starostwem łuckim doszło do zatarcia się odrębności uposażeń tych dwóch urzędów. Dopiero od 1522 r., gdy marszałkiem został Andrzej Aleksandrowicz Sanguszko, urząd ten związał się do końca swego istnienia ze starostwem włodzimierskim. Wówczas też, w l. 1525-1526, doszło do procesu między Sanguszką a Fedorem Czartoryskim, ówczesnym starostą łuckim, o przywłaszczenie przez tego ostatniego dochodów marszałkowskich⁶⁶. Urząd marszałka ziemi wołyńskiej przestał być obsadzany po śmierci Konstantego Wasyla Ostrońskiego, wojewody kijowskiego i starosty włodzimierskiego, który trzymał marszałkostwo przez 58 lat. Zanik tego urzędu był spowodowany jego anachronicznym charakterem i pokrywaniem się kompetencji z urzędem wojewody wołyńskiego.

Piętnastowieczną metrykę posiada też urząd chorążego, którego uprawnienia były dużo szersze niż jego polskiego odpowiednika⁶⁷. Chorąży pełnił bowiem funkcje nie tylko wojskowe, ale i administracyjno-podatkowe, sędownicze i publiczne, reprezentując miejscową szlachtę na sejmach. Początkowo na terenie Wołynia, zgodnie z jego pierwotnym podziałem na dwie ziemie, funkcjonowało dwóch chorążych: łucki (od 1466 r.), któremu podlegała niewątpliwie także wołość krzemieniecka, oraz włodzimierski (od 1489 r.). W pierwszej ćwierci XVI w., wcześniej niż w innych ziemiach Wielkiego Księstwa, doszło do wzmocnienia się pozycji chorążego łuckiego i rozszerzenia jego kompetencji na cały Wołyń, a w związku z tym zaniku urzędu włodzimierskiego⁶⁸. Chorążych łuckich zaczęto wówczas tytułować wołyńskimi, chociaż jeszcze do 1565 r. (nr 592) stosowano tytułaturę przemiennie łucką i wołyńską.

Pod wpływem przenikających na teren Wielkiego Księstwa polskich wzorów ustrojowych miejscowa szlachta coraz silniej zaczęła domagać się zreformowania archaicznego i niewydolnego systemu administracyjno-sądowniczego. Pierwszym wyłomem w arbitralnym sądownictwie, opierającym się jeszcze na Sudjebniku Kazimierza Jagiellończyka z 1468 r., było wprowadzenie przez I Statut Litewski z 1529 r. instytucji sędziów asesorów, po dwóch na każdy powiat, wybieranych przez wojewodów, starostów bądź dzierżawców, z którymi mieli sędzić wszelkie sprawy.

Dopiero jednak przywilej bielski z 1 VII 1564 r. i II Statut Litewski (przyjęty na sejmie bielskim, a ostatecznie ogłoszony w 1566 r.) dały prawne podstawy zasadniczym zmianom w zakresie sądownictwa, wprowadzając pod wpływem:

⁶⁵ CDIAUK, f. 25, op. 1, d. 26, k. 784v-786v.

⁶⁶ WolffKniaz., s. 427; ArchSang. IV, 304; V. Poliśuk, *Luc'kij zamkovij urad.*

⁶⁷ W. Kamieniecki, *Chorążowie w parlamentaryzmie litewskim przed Unią Lubelską*, Antemurale 9, 1965, s. 165-203.

⁶⁸ Nomenklatura chorążego wołyńskiego pojawiać się zaczyna od 1523 r. (ArchSang. IV, nr 263).

prawa polskiego wybieralne urzędy sędziego, podsędka i pisarza⁶⁹. Nowy porządek sądowy miał wejść w życie z dniem św. Marcina (11 XI) 1564 r. Dalsze reformy ustrojowe, niezbędne dla sprawnego funkcjonowania m. in. nowych sądów, a zwłaszcza wprowadzające nowy podział administracyjny w Wielkim Księstwie w oparciu o nowe jednostki administracyjno-sądowo-wojskowe zwane powiatami, zadekretował sejm wileński (1565-1566)⁷⁰. Zmiany te zostały zawarte w specjalnych dokumentach przygotowanych przez kancelarię litewską na sejm: Opisane povetov i granic oraz Spisane povetov Velikogo Knáztva Litovskogo i vrádnikov v nih⁷¹. Na terenie Wołynia powstały trzy powiaty: łucki, włodzimierski i krzemieniecki⁷². Dawne sądy starościńskie (zamkowe) upodobniły się do polskich sądów grodzkich z ich kompetencjami w zakresie artykułów starościńskich (sąd grodzki łucki rozpoczął swoje urzędowanie 9 IX 1566 r.)⁷³, natomiast do załatwiania spraw cywilnych powołano sądy ziemskie w składzie: sędzia, podsędek i pisarz. Wydaje się, że wprowadzanie nowych sądów ziemskich na Wołyniu odbywało się etapami⁷⁴. W dniu św. Marcina (11 XI) 1564 r. traciły prawną podstawę funkcjonowania dotychczasowe sądy. Jedynie sprawy rozpoczęte przed tym terminem miały być sądzone według dawnego prawa (tj. I Statutu)⁷⁵. Jak w każdym okresie przejściowym, dochodziło w l. 1564-1566 do pomyłek w nomenklaturze oraz ząębienia się działalności starych i nowych instytucji. Poważnym problemem interpretacyjnym jest tytułatura sędziów starych i nowych sądów⁷⁶. Zasadniczo starych sędziów tytułowano powiatowymi, a fakt występowania wspólnie dwóch sędziów przesądza zwykle o tym, że mamy do czynienia z przedstawicielem starego wymiaru sprawiedliwości. Niemniej na początku działalności nowych sędziów często nazywano nadal sędziami powiatowymi lub sędziami ziemskimi

⁶⁹ I. Lappo, *Zemskij sud v velikom knážestve Litovskom v konce XVI veka*, w: *Žurnal ministerstva narodnago prosveseniá* 1897. VI, s. 36-37.

⁷⁰ I. Lappo, *Velikoe Knážestvo Litovskoje vo vtoroj polovine XVI stoletia. Litovskoruskij povet i jego sejmik*. Ūrev 1911, s. 54-5.

⁷¹ Ljubavskij, *Sejm*, Priloženia, s. 156-164, nr 55, s. 226-232, nr 79.

⁷² I. Lappo, *Litovsko-ruskij povet*, s. 58.

⁷³ CDIAUK, f. 25, op. 1, d. 2, k. 137v.

⁷⁴ Tak samo dla całego Wielkiego Księstwa konstatuje I. Lappo, *Litovsko-ruskij povet*, s. 506-507. Opóźnienie w inauguracji sądu ziemskiego upickiego analizuje D. Vilimas, *Élita i povsednevnost' zemskih sudov upitskogo poveta v 1566-1588 gg. (Po materialam upitskih zemskih sudov)*, *Socium* 5, 2005, s. 41-50.

⁷⁵ Przywilej bielski 1564 r. wg: Ljubavskij, *Sejm*, Priloženia, nr 49.

⁷⁶ W Upicie już na początku maja 1565 r. dwóch dawnych sędziów, nota bene zasiadających w składzie orzekającym sądu starościńskiego, określono mianem „bywszych” (D. Vilimas, *Élita*, s. 43). Natomiast występujący 25 V 1565 r. ewidentny dawny sędzia powiatu włodzimierskiego książ Michał Iwanowicz Kurcewicz, późniejszy podsędek ziemski włodzimierski, został zapisany jako „sędzia powiatu włodzimierskiego” (ZW 44, k. 55v-56v).

danego powiatu⁷⁷. Właściwie dopiero występowanie podsędków, nieznanych dawnym sądom, przesądza o identyfikacji danego składu sędziowskiego⁷⁸. Zasadniczo każdy sędzia występujący po 11 XI 1564 r. winien być zakwalifikowany do nowego sądu. Jednak niejednoczesne wprowadzanie w poszczególnych powiatach nowego sądownictwa komplikuje sytuację.

Sąd ziemski łucki rozpoczął działalność już 21 VI 1565 r., w podobnym czasie jak np. sąd ziemski słonimski i grodzieński⁷⁹. W zapisie inauguracyjnym czytamy: „knigi sprav zemskih sudovych luckih, kotoryje za laskoju i nadjenem jego korolevskoje milosti [...] Žikgimonta Avgusta [...] za zanesenem statutu novogo prav pisanych zemskih s pozvolenem vsih stanov i obyvateli Velikogo Kniastva Litovskogo obyčajem novym čerez nas uprivilejovanyh a prisjaglyh urjadniki za jego korolevskoje milosti dozvolenem [...]”⁸⁰.

Także i sąd ziemski krzemieniecki musiał się ukonstytuować jeszcze w 1565 r., skoro sędzia Andrzej Juchnowicz Kuniewski został odnotowany na urzędzie 15 X 1565 r., a podsędek Iwan Patokij, wzmiankowany 8 I 1566 r., musiał zostać wybrany najpóźniej w końcu roku poprzedniego. Niemniej w pierwszej zachowanej księdze ziemskiej krzemienieckiej z 1568 r. (bez wpisu inauguracyjnego) powoływano się jedynie na decyzję króla wyznaczającego roki ziemskie w sześć niedziel po zamknięciu sejmiku grodzieńskiego (1568): „na rokah sudovych zemskih kremienieckih ot jego korolevskoje milosti z sojmu gorodenskogo złożonych kotoryjesja v povetah sudit’ počali po vyvolanju sejmiku gorodenskogo w šest’ nedelah v roku teper idučim šesdesjat osmom dvadcat’ četvertogo avgusta”⁸¹.

Również niejednoznacznie przedstawia się sprawa inauguracji nowych sądów ziemskich w powiecie włodzimierskim. Dnia 8 I 1566 r. wystąpił po raz pierwszy podsędek ziemski włodzimierski, co jak zaznaczono wyżej, stanowi *terminus ante quem* dla zaprowadzenia nowego sądu. Z tego też dnia pochodzi informacja o nieżyjącym już sędzi Aleksym Wołczku⁸², natomiast 18 III 1566 r. sęstwo po Wołczku było już obsadzone przez dotychczasowego podsędka Kościuszkę Chobołtowskiego. Pisarz włodzimierski został wzmiankowany po raz pierwszy 6 V 1566 r. Wszystko to pozwala odnieść wybór pierwszego składu sądu włodzimierskiego jeszcze do 1565 r., przy czym 20 V 1565 r. źródła odnotowały jesz-

⁷⁷ CDIAUK, f. 27, op. 1, d. 1, k. 1.

⁷⁸ Poprzednio sądy działające w oparciu o I Statut Litewski z 1529 r. (Pervyj Litovskij Statut (1529 g.), wyd. S. Lazutka, I. Valikonyte, E. Gudavičius, [Vilnius] 2004, rozdz. VI, art. 2) składały się z wojewody, starosty lub dzierżawcy oraz dwóch sędziów-asesorów.

⁷⁹ *Akty izdavaemye Vilenskoj Arheografičeskoj Kommisei*, t. I-XXXIX, Wilno 1865-1915, t. XXII, s. 147; I. Lappo, *Litovsko-russkij povet*, s. 504.

⁸⁰ CDIAUK, f. 26, op. 1, d. 1, k. 1-1v.

⁸¹ CDIAUK, f. 22, op. 1, d. 1, k. 2v. Analogiczny wpis w księgach ziemskich upickich przytacza D. Vilimas, *Ėlita*, s. 45.

⁸² ML 39, k. 714v.

cze sędziego powiatu włodzimierskiego, kniazia Michała Wasylewicza Kurcewicza, późniejszego podsędka ziemskiego⁸³. Zatem wybory składu nowego sądu ziemskiego włodzimierskiego odbyć się musiały najwcześniej w końcu maja 1565 r., czyli równoległe z łuckim, a najpóźniej zimą 1565 r. Niestety najstarsza dochowana do naszych czasów księga ziemska włodzimierska zaczyna się dopiero od 8 I 1567 r., bez powołania się na podstawę prawną. Brak informacji o działaniu sądu przed tą datą, w tym niewystępowanie przed 1567 r. woźnych związanych z nowymi sądami, pozwala mniemać, iż sąd włodzimierski rozpoczął działalność właśnie od roków Trzechkrólskich 1567 r. Podobna sytuacja miała miejsce np. w Upicie, gdzie wybrany najpóźniej w marcu 1566 r. skład sędziowski rozpoczął sądenie spraw dopiero w 1569 r.⁸⁴ Po śmierci podsędka włodzimierskiego Pawła Olechnowicza Szpakowskiego (pomiędzy 12 IV 1567 a 23 V 1568 r.: nr 493) doszło do interesującej prawnie sytuacji. Otóż posłowie powiatu włodzimierskiego Bohdana Kościuszki Chobołtowskiego, jako nie wybranego na sejmiku, lecz mianowanego w konsekwencji próśb zanoszonych przezeń do króla. Musiało to mieć miejsce na sejmie wileńskim, na początku 1566 r., po nagłej śmierci sędziego Aleksiego Wołczka. Zapewne w związku z kwestionowaniem tytułu prawnego Kościuszki król wydał mu na sejmie walnym w Brześciu 15 VII 1568 r. drugi przywilej, potwierdzający poprzednią nominację⁸⁵. Musiało to tak bardzo zaognić sytuację w powiecie, że rozpisane przez wojewodę wołyńskiego sejmiki elekcyjne na podsędka nie doszły do skutku z powodu ich bojkotu przez ziemian włodzimierskich. W tej sytuacji wyżsi urzędnicy obecni na sejmiku wybrali kandydatów i podali ich królowi do akceptacji⁸⁶.

Rok 1566 zapisał się w historii Wołynia powołaniem do życia województwa wołyńskiego i ustanowieniem dwóch urzędów senatorskich: wojewody wołyńskiego i kasztelana łuckiego zwanego wołyńskim⁸⁷. Obydwaj senatorowie wołyńscy zostali mianowani tego samego dnia: 12 IX 1566 r., jednak kasztelan łucki (wołyński) Michajło Tychnowicz Koziański występował z tytułem począwszy od 24 V 1566 r., a został przewidziany na to stanowisko jeszcze na sejmie wileńskim lat 1565-1566. Pierwszego wojewody wołyńskiego brak jeszcze w Spisaniu *povetov*⁸⁸; wskazuje to, że wyznaczenie kandydata na wojewodę przeciągnęło się

⁸³ CDIAUK, f. 27, op. 1, d. 44, k. 55v-56v.

⁸⁴ D. Vilimas, *Ėlita*, s. 45.

⁸⁵ ML 38, k. 642v-643v.

⁸⁶ I. Lappo, *Litovsko-russkij povet*, s. 509-511.

⁸⁷ WolffSenat., s. 2, wg: *Tytuły panów rad ich miłości* (ML 9, k. 160-62).

⁸⁸ Ljubavskij, Sejm. Priloženâ, nr 79. Powstanie ostatecznej redakcji wołyńskiej części *Spisania povetov Velikogo Kniastva Litovskogo i vriadnikov v nih należy datować na marzec 1566 r. Dnia 18 III 1566 r. sędzią włodzimierskim z podsędka został Bohdan Kościuszko Chobołtowski, natomiast Paweł Olechnowicz Szpakowski, następca figurującego w Spisaniu podsędka Michała Kurcewicza, otrzymał nominację dopiero 26 VIII 1566 r. Michajło Fedorowicz Serbin Horohoryński był podkomorzym łuckim już 31 III 1566 r.*

w czasie i nastąpiło zapewne już po sejmie wileńskim. W radzie wielkksiążęcej wojewoda i kasztelan zajęli odpowiednio siódme i szesnaste miejsce⁸⁹.

Ostatnimi z mianowanych jeszcze w 1566 r. urzędników byli wojscy wszystkich trzech powiatów wołyńskich. W przywileju „na wojstwo ziemi wołyńskiej, powiatu i zamku łuckiego” z 4 IV 1566 r. zaznaczono, że urząd ten dopiero ustanowiono w Wielkim Księstwie⁹⁰. Niemniej, jak wyżej wspomniano, już w 1528 r. wydano przywilej na wojskiego, horodniczego i mostowniczego krzemienieckiego⁹¹. Zapewne była to nieudana próba wprowadzenia tego urzędu na wzór koronny. W podobnym czasie wojscy pojawili się w zachodnich powiatach litewskich (Grodno 1529. Brześć 1534), bardziej podatnych na wpływy idące z Korony przez Podlasie. Z tych też względów zapewne pierwszy wojski „wołyński” wystąpił w powiecie krzemienieckim, podlegającym mocniejszym niż pozostałe wpływowi koronnym.

Na sejmie wileńskim zaplanowano jeszcze wprowadzenie na Wołyniu urzędów marszałków powiatowych, na których zaproponowano dla powiatu krzemienieckiego Michała Jelo Malińskiego, a dla włodzimierskiego – Piotra Bohdanowicza Zahorowskiego. Marszałka łuckiego nie przewidziano, zapewne z powodu istnienia urzędu marszałka ziemi wołyńskiej⁹². Urzędy te jednak, podobnie jak na Podlasiu, nie przyjęły się, a po Unii Lubelskiej straciły rację bytu⁹³.

Na tymże sejmie wileńskim na prośbę szlachty wprowadzono w każdym powiecie Wielkiego Księstwa urzędy podkomorzego dla rozsądzania sporów granicznych⁹⁴. W listach królewskich rozsyłanych w styczniu 1566 r. do wojewodów i starostów, a informujących o wprowadzeniu nowych sądów w wyniku reformy sądownictwa, obok sądów ziemskich wspomniano też już i podkomorskie⁹⁵. Wszystkie trzy urzędy podkomorskie na Wołyniu zostały obsadzone około marca 1566. W II Statucie Litewskim znalazł się specjalny artykuł⁹⁶ o podkomorzach

natomiast późniejszy (9 V 1566) podkomorzy włodzimierski Aleksander Bogdanowicz Siemaszko wystąpił I III 1566 r. jeszcze bez urzędu. Autorzy spisów urzędników województwa wileńskiego łączą powstanie Spisania z kampanią sejmikową przed sejmem brzeskim (czerwiec-lipiec) 1566 r. (UWKL I, s. 19), jednak w samych spisach pierwsze wystąpienie danego urzędnika datują na podstawie Spisania różnie: od „1565” do „pocz. 1566”.

⁸⁹ Wolff-Senat., s. 3.

⁹⁰ ML 48, k. 63v-65.

⁹¹ LM 224/4, nr 287.

⁹² Ljubavskij, Sejm, Priloženâ, s. 229.

⁹³ Urzędnicy podlascy XIV-XVIII wieku. Spisy. Opr. E. Dubas-Urwanowicz, W. Jar-molik, M. Kulecki, J. Urwanowicz, Kórnik 1994, s. 19. Jeszcze w marcu 1569 r. podczas sejmku lubelskiego wśród adresatów listów skierowanych na Wołyń wymieniono marszałków powiatowych włodzimierskiego i krzemienieckiego (Akta unii, nr 104).

⁹⁴ I. Lappo, *Podkomorski sud v Velikom Knâzestve Litovskom v konce XVI i načale XVII veka*, w: *Žurnal ministerstva narodnago prosveseniâ*, cz. 324, 1899 sierpień, St. Petersburg 1899, s. 341-403, s. 349.

⁹⁵ I. Lappo, *Podkomorski sud*, s. 350 – list do powiatu pińskiego, z datą 28 I 1566 r.

⁹⁶ *Statuti Velikogo Knâzistva Litov'skogo, u 3-h tomah, t. II: Statut Velikogo Knâzistva Litov'skogo 1566 roku*, Odessa 2003, rozdział IV, art. 70.

i ich sądach. W hierarchii urzędów podkomorzy postępował za marszałkiem, a przed chorążym⁹⁷. Początkowo podkomorzych mianował sam król, dopiero w III Statucie Litewskim (1588) pod wpływem prawa polskiego wybór kandydatów na ten urząd przyznano szlachcie. Niemniej na Wołyniu, włączonym do Korony w 1569 r., wybory kandydatów na sejmikach weszły w życie z tą datą.

Doniosłym wydarzeniem w dziejach Wołynia, mającym także dalekie implikacje w hierarchii urzędniczej, była Unia Lubelska 1569 r.⁹⁸ W akcie Unii zagwarantowano rozdawnictwo urzędów ziemskich i duchownych obywatelom osiadłym w danej ziemi⁹⁹. W konstytucji sejmku walnego w Lublinie (1569) w artykule „Porządek Rady Koronnej, Polskiej i Litewskiej” wojewodzie wołyńskiemu przeznaczono wysokie siedemnaste miejsce po ruskim, a przed podolskim. Pominięto natomiast przypadkowo kasztelana łuckiego czyli wołyńskiego, ale niewątpliwie jego miejsce znajdowało się po kasztelanie lwowskim, a przed kamienieckim, czyli był 48, a wśród kasztelanów większych 13¹⁰⁰. Przede wszystkim jednak w wyniku rozciągnięcia na Wołyń prawa polskiego *ipso facto* ustanowiono pozostałe urzędy. Właśnie na akt Unii Lubelskiej powoływano się w następnych latach, mianując kandydatów na nieobsadzone jeszcze urzędy (np. w 1606 r. skarbnika wołyńskiego).

W 1576 r. na prośbę posłów wołyńskich postanowiono, że wzorem prawa koronnego jedna osoba w jednej dzielnicy dwóch urzędów trzymać nie będzie mogła – i tak wojewoda i kasztelan nie będą mogli być jednocześnie starostami miejsc, w których *dignitates* trzymają, z wyjątkiem osób już trzymających¹⁰¹. Dnia 3 III 1578 r. ustanowiono specjalnym artykułem konstytucji w województwach podlaskim, kijowskim, wołyńskim i braclawskim urzędy podczaszego, stolnika, cześnika i podstolego¹⁰². Wszystkie cztery nowo kreowane na Wołyniu urzędy obsadzono do 1580 r. W 1589 r. ustalono hierarchię urzędów w województwach braclawskim i wołyńskim w następujący sposób: podkomorzy, chorąży, sędzia, stolnik, podczaszy, łowczy, podsędek, cześnik, miecznik, skarbnik i wojski¹⁰³. Wkrótce potem, w ostatnim dziesiętku lat XVI w., wystąpili po raz pierwszy miecznik (1590) i łowczy (1599) wołyńscy. Najpóźniej, bo w 1606 r., obsadzono urząd skarbnika wołyńskiego, powołując się jednak na akt Unii Lubelskiej: „za wstawiennictwem niektórych panów rady za obywatelem ziemi wołyńskiej [...] abyśmy jemu urząd

⁹⁷ I. Lappo, *Podkomorski sud*, s. 352-3.

⁹⁸ Akta unii, nr 136. 140-143; VL II, s. 80-84; O. Halecki, *Przyłączenie Podlasia, Wołynia i Kijowszczyzny do Korony w roku 1569*, Kraków 1915.

⁹⁹ VL II, s. 83.

¹⁰⁰ VL II, s. 93. Akta unii, nr 152. W 1768 r. wojewoda wołyński zajmował 16 miejsce, a kasztelan to samo 48 (VL VII, s. 292).

¹⁰¹ VL II, s. 165.

¹⁰² VL II, s. 189.

¹⁰³ VL II, s. 287. Zapewne z powodu niedopatrzienia wśród wymienionych tu urzędów brak jest podstolego.

skarbnikostwa wołyńskiego, jeszcze do tego czasu wakujący, w którym to województwie, iż urzędy ziemskie za przywiezieniem jego po Unii do Korony obyczajem województw koronnych nadane zostały¹⁰⁴.

Konstytucja z 1611 r. ustaliła hierarchię urzędów w Koronie w następujący sposób: podkomorzy, starosta (grodowy), chorąży, sędzia, stolnik, podczaszy, podsedek, podstoli, cześnik, łowczy, wojski, pisarz, miecznik, wojski mniejszy¹⁰⁵. Dwa lata później, w 1613 r., stwierdzono, że „obywatele województwa wołyńskiego, urzędnicy ziemscy, mają swoje osobliwe prawa i zwyczaje, zasiadania swoich miejsc i ferowania z nich wot na sejmikach i zjazdach publicznych: przeto pod konstytucją anni 1611 podlegać nie mają, ale przy dawnym swoim porządku w prawie i zwyczaju zostawac¹⁰⁶. W 1635 r. uzupełniono literę konstytucji 1611 r. o pominiętych w niej skarbników, sytuując ich po wojskich. Wyraźnie tym razem zaznaczono, że tę konstytucję przyjmują m. in. województwo wołyńskie, kijowskie i ziemia czernihowska¹⁰⁷. Nie sprecyzowano przy tym jednak, czy chodzi o wojskich większych czy mniejszych. Sprawę tę rozwiązała dopiero konstytucja 1638 r. wskazując, że miejsce skarbnika w hierarchii jest po wojskim mniejszym¹⁰⁸. Jeszcze raz wprowadzono zmiany w hierarchii wołyńskiej w 1647 r. (*Ordo officialium województwa wołyńskiego na sejmikach i zjazdach*), przywracając z małymi zmianami porządek z 1611 r.: podkomorzy, starosta, chorąży, sędzia, stolnik, podczaszy, łowczy, podsedek, podstoli, cześnik, wojski, pisarz, miecznik, skarbnik¹⁰⁹.

Tak ukształtowana hierarchia urzędnicza przetrwała do drugiej połowy XVIII w. Dopiero na sejmie konwokacyjnym, rozpoczętym w Warszawie 7 V 1764 r., uchwalono zalecenie do przyszłego króla w sprawie urzędów województwa wołyńskiego, „aby według trzech onego powiatów urzędy były przydane zwyczajem innych województw i konferowane były obywatelom w obrębie tegoż województwa posesję mającym¹¹⁰. W paktach konwentach zapisano: „Przywileje na urzędy powiatowe w dztwom wołyńskiemu i płockiemu, wedle tejsze ustawy z kancelaryi koronnej wydać rozkażemy¹¹¹. Wypełniając to zalecenie, w 1765 r. król wydał przywileje na wszystkie wakujące od wielu lat urzędy sądowe wołyńskie¹¹², a także zgodnie z ogólną tendencją rozbudował strukturę urzędów na Wołyniu poprzez uzupełnienie hierarchii wszystkich trzech powiatów (łuckiego, włodzimierskiego i krzemienieckiego), do pełnego składu oraz utworzenie urzędów wojskiego większego i mniejszego wołyńskiego.

¹⁰⁴ CDIAUK, f. 25, op. 1, d. 81, k. 1326-1327.

¹⁰⁵ VL III, s. 16.

¹⁰⁷ VL III, s. 420.

¹⁰⁹ VL IV, s. 59.

¹¹¹ VL VII, s. 101.

¹¹² „W roku terażniejszym [1765] za poprzedzającymi JW. Wojewody wołyńskiego uniwersałami we wszystkich trzech powiatach łuckim, włodzimierskim i krzemienieckim obrane i uprzywilejowane stały ziemstwa” (TK 29, k. 59).

¹⁰⁶ VL III, s. 94-95.

¹⁰⁸ VL III, s. 455.

¹¹⁰ VL VII, s. 38.

3. Konstytucją Sejmu Wielkiego z 2 XI 1791 r. województwo wołyńskie zostało podzielone na sześć powiatów: łucki, krzemieniecki, horyński i nadslucki, stanowiące właściwy Wołyń, oraz powiaty włodzimiersko-nowogrodzki i włodzimiersko-czernichowski, będące namiastką utraconego województwa czernichowskiego¹¹³. W czterech pierwszych „wołyńskich” powiatach miano wybierać posłów wołyńskich, natomiast w dwóch pozostałych tylko posłów czernichowskich. Taki podział stanowił wstęp do dokonanego dwa lata później na sejmie grodzieńskim całkowitego uniezależnienia powiatu włodzimierskiego. W całej Rzeczypospolitej dotychczasowe sądy ziemskie i grodzkie zostały zniesione, a ich urzędnicy pozbawieni swych funkcji. Konstytucją z 10 I 1792 r. wprowadzono w całym kraju nowe sądy ziemiańskie, w których skład wchodziło 10 sędziów ziemiańskich, dzielących się na dwa pięciosobowe zespoły oraz jeden pisarz dekretowy, pozbawiony jednak prawa głosu. Wprowadzono też urząd dożywotniego pisarza aktowego ziemiańskiego, będącego w rzeczywistości archiwistą. Zniesiono urząd podsędków¹¹⁴. Inną istotną zmianą był też brak konieczności uzyskiwania przez kandydata wyłonionego na sejmiku akceptacji króla oraz kadencyjność składu (czteroletnia sędziów i siedmioletnia pisarza)¹¹⁵. Na Wołyniu wyznaczono trzy sądy ziemiańskie: w Łucku dla powiatów łuckiego, horyńskiego i włodzimiersko-nowogrodzkiego, w Krzemieńcu dla powiatów krzemienieckiego i nadsluckiego oraz we Włodzimierzu dla powiatu włodzimiersko-czernichowskiego. Pierwsze i zarazem ostatnie sejmiki elekcyjne odbyły się 14 II 1792 r., wybierając zwykle ludzi nowych¹¹⁶. Sądy ziemiańskie funkcjonowały na terenie Wołynia przez około pół roku. Konfederacja Targowicka zniósła je razem z innymi instytucjami wprowadzonymi przez Sejm Wielki i przywróciła sądy grodzkie i ziemskie. Nim jednak do tego doszło, przez ponad rok (od 1 VIII 1792 do 30 IX 1793 r.) sądziły na omawianym terenie sądy konfederackie¹¹⁷. Przywrócenie funkcjonowania sądów ziemskich stało się przyczyną poważnego zamieszania, którego ślady odnajdujemy w źródłach. Obok sędziów i pisarzy ziemiańskich występują w l. 1792-1793 dawni sędziowie, podsędkowie i pisarze z przywróconymi urzędami, choć niejednokrotnie z dopiskiem „były” lub „przeszły”.

W styczniu 1793 r. doszło do drugiego rozbioru Polski, w wyniku którego wschodnia połowa terytorium Wołynia znalazła się pod okupacją rosyjską, wcho-

¹¹³ VL IX, s. 328-329.

¹¹⁴ VL IX, s. 370.

¹¹⁵ Próba zmiany struktury sądów ziemskich przez wprowadzenie czterech sędziów ziemskich i pisarza wybieranych większością głosów na sejmikach i obejmujących jurysdykcję po złożeniu przysięgi bez konieczności otrzymania przywileju, a także zniesienie urzędu podsędka pojawiła się już w 1764 r. na sejmie konwokacyjnym (VL VII, s. 88-89). Wówczas jednak nie doszło do jej realizacji.

¹¹⁶ DeputWoł., d. 2637, k. 18; f. 146, op. 1, d. 2908, k. 33.

¹¹⁷ CDIAUK, f. 18, op. 1, d. 2; VL IX, s. 233.

dząc tymczasowo w skład namiestnictwa zasławskiego (według nomenklatury rosyjskiej izjasławskiego)¹¹⁸. Granica przecięła powiaty krzemieniecki i łucki, pozostawiając po polskiej stronie ich stolice. Jedynie powiat włodzimierski nie uległ uszczupleniu.

Dnia 15 IX 1793 r. sejm grodzieński nakazał otwarcie z dniem 1 października dawnych sądów ziemskich i grodzkich¹¹⁹. Niemniej sprawa reformy sądownictwa zapoczątkowana przez Sejm Wielki nie pozostała bez echa i powróciła na tym samym sejmie. Sejm, zatwierdziwszy traktat rozbiorowy, zreorganizował w listopadzie 1793 r. strukturę administracyjną kraju. Dokonał kolejnego podziału uszczuplonego o wschodnie terytoria Wołynia na dwa województwa: wołyńskie i włodzimierskie¹²⁰. Nowe województwo włodzimierskie, w którego skład weszły, oprócz dotychczasowego powiatu włodzimierskiego, części zlikwidowanego województwa bełskiego, tj. Dubienka wraz z okolicznymi parafiami, podzielono na trzy powiaty: włodzimierski, kowelski i dubieniecki. Natomiast województwo wołyńskie podzielono także na trzy powiaty: łucki, krzemieniecki oraz nowy poleski (*cum per constitutionem in comitiis sub generali confederatione Grod-nae celebratis in Palatinatu Vólhyniae novam terram Poliscensem constituerimus*)¹²¹. Odtąd w każdym województwie miały urzędować po dwa sądy ziemskie. W województwie wołyńskim w Łucku i Krzemieńcu, a we włodzimierskim we Włodzimierzu i Kowlu¹²². Na początku 1794 r. wprowadzono w nowych powiatach hierarchię urzędniczą, jednak niepełną, bo pozbawioną urzędów sądowych. Wyjątkiem był powiat kowelski, w którym przewidziano istnienie sądu ziemskiego. Urzędy dubienieckie, kowelskie i poleskie nie cieszyły się najwidoczniej szczególnym uznaniem wśród szlachty, skoro nie udało się znaleźć w materiale źródłowym ani jednego przypadku wystąpienia z tytułem dubienieckim lub poleskim, a i kowelskie są niesłychanie rzadkie. Istotne natomiast dla życia lokalnych społeczności były urzędy sądowe, w których obsadzeniu szlachta żywo uczestniczyła. Podstawową zmianą w zakresie sądownictwa było wprowadzenie jednego sądu ziemskiego w miejsce starych sądów ziemskich i grodzkich, dla każdego powiatu

¹¹⁸ Imiennym reskryptem z 8 XII 1792 r. Katarzyna II nakazała na terenach zabranych Polsce założenie trzech guberni: mińskiej, izjasławskiej i braclawskiej (V. Šandra, *Administrativni ustanovi Pravoberežnoi Ukraïni kincã XVIII – počatku XIX st. v rosijs' komu zakonodavstvì: džereloznavčij analitičnij oglád*, Kiiw 1998, s. 15).

¹¹⁹ DeputWoł., d. 2672, k. 11: „sądy ziemskie łuckie od dnia 1 października 1793 przypadłe aktem konfederacji grodzieńskiej 15 IX 1793 otworzone”.

¹²⁰ VL X: Konstytucje sejmów grodzieńskich z 1793 roku, wyd. Z. Kaczmarczyk. Poznań 1952, s. 311: „Rozkład, rozporządzenie i podział województw i ziem oraz rozkład sejmików, sądów ziemskich i komisjów porządkowych w Koronie” – oblata w Grodnie 23 XI 1793 r.

¹²¹ VL X, s. 310-311; DeputWoł., d. 695, k. 13-13v.

¹²² VL X, s. 310-311.

po 6 sędziów, 6 komorników i 1 pisarzu, wybieranych przez szlachtę na sejmikach na czteroletnie kadencje, nie wymagające akceptacji króla¹²³. Sąd ziemski obradował w składzie trzech sędziów lub, podczas ich nieobecności, zastępujących ich komorników. Pisarz nie wchodził w skład kolegium orzekającego. W lutym 1794 r. odbyły się sejmiki w obu województwach wołyńskich. Przebiegu i decyzji sejmiku wołyńskiego w Łucku nie znamy. Zachowało się natomiast szczęśliwie *laudum* sejmiku województwa włodzimierskiego¹²⁴. Posiadamy też informacje o sejmiku elekcyjnym, jaki odbył się 13 IV 1795 r. w Krzemieńcu, na którym przeprowadzono uzupełniające wybory do pierwotnego składu sądu¹²⁵.

Województwo włodzimierskie istniało do 1795 r., o czym świadczą chociażby liczne zapisy w księdze ziemskiej włodzimierskiej z lat 1795-1796¹²⁶. W materiale źródłowym z lat 1794-1796 znajdujemy sędziów wszystkich sądów ziemskich wołyńskich: łuckich, krzemienieckich, włodzimierskich i kowelskich. Natomiast na terenach zajętych w drugim rozbiorze Moskale wprowadzili sądownictwo oparte na nowo kreowanych sądach ziemskich, np. z terenów oderwanych od powiatów łuckiego i krzemienieckiego powstał powiat zasławski z sądem ziemskim wzmiankowanym już w końcu 1793 r.¹²⁷

Po trzecim rozbiorze Polski całość ziem historycznego Wołynia, z wyjątkiem części powiatu krzemienieckiego, odpadłego jeszcze w 1772 r. do Austrii, weszła w skład Rosji, a konkretnie jej dwóch guberni: wołyńskiej i częściowo podolskiej. Sądy w dotychczasowym kształcie sędziły sprawy jeszcze do połowy 1796 r. Dnia 20 VII 1796 r. uroczystie proklamowano w Żytomierzu powstanie guberni wołyńskiej¹²⁸. Wówczas też zamknięto ostatecznie polskie sądy ziemskie, a na ich miejsce wprowadzono powiatowe (ujezdnyje) sądy ziemskie, których ustrój oparty był na ukazie z 1775 r. „Učreždjenja dlja upravljenia gubernij Vserosijskoj imperii”.

4. Pomiedzy powiatami, a przez to urzędnikami, ustalona była nieformalna hierarchia, będąca wynikiem zaszczości historycznych, sięgających swymi początkami średniowiecza. Z oczywistych względów pierwsze miejsce zajmował stołeczny powiat łucki. Po nim szedł włodzimierski, a na końcu krzemieniecki. Hierarchia

¹²³ VL X, s. 286 n.: „Sądy ziemskie w Koronie”.

¹²⁴ Radziwiński, *Laudum*.

¹²⁶ CDIAUK, f. 27, op. 1, d. 47.

¹²⁷ Dub. 22, k. 665v: 9 XI 1793. Dekret sądu ziemskiego zasławskiego z daty 16 XI 1793 [starego stylu] (Dub. 25, k. 798). Wypis z ksiąg ziemskich zasławskich z 6 VIII 1794 r.: „Na leżeniu ksiąg ziemskich województwa wołyńskiego powiatów krzemienieckiego i łuckiego do panowania rosyjskiego przyłączonych” (DeputWoł., d. 2221, k. 138).

¹²⁸ *Polnoe Sobrane Zakonov Rossijskoj Imperii s 1649 goda, t. XXIII (1789 – po 6 XI 1796)*, Petersburg 1830, s. 940.

ta wyrażona została w uchwale sejmiku gospodarskiego w Łucku 10 IX 1765 r.: „od ziemstwa łuckiego jako w porządku najpierwszego pisanie dekretów województwa wołyńskiego zaczynać się powinno, nie tylko [według] wszelkiej słuszności prawa, [ale] i dawnym zwyczajem”¹²⁹. Jednak ściślejsze przestrzeganie hierarchii poszczególnych urzędów i powiatów zaznaczyło się dopiero w drugiej połowie XVIII w., wraz z rozbudowaniem poszczególnych hierarchii do pełnego składu. Dla wcześniejszego okresu typowe są awanse dokonywane z pominięciem szeregu pośrednich szczebli. Dotyczy to nie tylko przedstawicieli rodzin magnackich, ale i uboższych. Wyraźnie natomiast zarysowującą się regułą była wymiana urzędnicza Wołynia z Braclawszczyzną, Kijowszczyzną i Czernichowszczyzną, przy sporadycznych przejściach na Podole i Ruś Czerwoną – i to głównie na urzędy senatorskie, a więc silniej uwarunkowane ustaloną prawnie hierarchią. Było to spowodowane zarówno wspólną historią tych województw, jak i silnymi związkami własnościowymi i rodzinnymi szlachty wołyńskiej ze wspomnianymi wyżej województwami. W XVII w. związki te pogłębiły się jeszcze za sprawą odbywania się na terenie Wołynia sejmików egzulanckich kijowskich, czernichowskich i braclawskich.

Awanse w hierarchii wołyńskich urzędów sądowych (sędzia, podsędek, pisarz) były bardzo rzadkie, odbywały się wyłącznie w obrębie danego powiatu. Nie stwierdzono w zebranych materiale przejścia np. z pisarstwa jednego powiatu na podsędkostwo w innym. W hierarchii krzemienieckiej tylko dwukrotnie (1613, 1765) pisarz awansował na sędziego. Były to jednocześnie jedyne awanse pisarzy ziemskich. Również dwukrotnie (1640, 1676) nastąpił awans podsędka na sędziego. I znowu były to jedyne awanse w tej grupie urzędniczej. Ani jeden z sędziów krzemienieckich nie awansował po objęciu tego urzędu. W hierarchii łuckiej pisarz awansował dwukrotnie (1616, 1781) na podsędka, dwukrotnie (1628, 1664) na sędziego kijowskiego) na sędziego i raz (1794) na podkomorzego krzemienieckiego; podsędkowie – czterokrotnie (1578, 1602, 1634, 1644) na sędziego łuckiego, dwukrotnie na podkomorzego łuckiego (1661, 1695) i raz (1777) na stolnika wołyńskiego. I to były jedyne awanse w tej grupie urzędniczej. Wreszcie spośród sędziów żaden nie doczekał się awansu, nie licząc niedoszłego awansu na podkomorstwo łuckie Andrzeja Liniewskiego (1660). Wśród urzędników powiatu włodzimierskiego pisarz awansował tylko czterokrotnie: na podsędka (1784), na sędziego (1616), na kasztelanę czernichowską (1765) oraz chorążego wołyńskiego (1773). Podsędek – tylko raz na sędziego (1566), natomiast sędzia, podobnie jak w Łucku i Krzemieńcu, nie awansował ani razu. Na urzędy sądowe wysuwano ludzi doświadczonych, cieszących się szacunkiem, uczciwych oraz „praw i swobód Rplitej dobrze wiadomych”¹³⁰. O ile pisarzami zostawali zwykle ludzie młodzi, o czym można wnioskować choćby z długości urzędowania poszczególnych pisarzy, to urząd sędziego wieńczył karierę publiczną.

¹²⁹ TK, op. 1, d. 29, k. 59.

¹³⁰ CDIAUK, f. 28, op. 1, d. 100, k. 1515-1516.

Nieco inaczej wyglądała kariera podkomorzich, chociaż awans w tej grupie dotyczy także stosunkowo wąskiego kręgu, szacowanego na ok. 25% ogółu. Spośród 13 podkomorzich łuckich tylko trzech awansowało: dwóch na kasztelanę (braclawską w 1618 i 1675) i jeden na łowiectwo koronne (1773). Z 14 podkomorzich krzemienieckich awans był udziałem tylko czterech: trzech na kasztelanę (1673 braclawską, 1697 wołyńską, 1785 inowłodzką), a jeden na wojewodę (1724 wołyński). Natomiast z 13 podkomorzich włodzimierskich awansu dołączyło czterech: trzech na kasztelanę (1613 bełską, 1679 braclawską, 1704 wołyńską) i jeden na starostwo (1626 włodzimierskie). Z wszystkich 11 awansów podkomorzich na kasztelanę poszło aż ośmiu z nich, przy czym aż czterech na braclawską, i po jednym na: województwo, starostwo i dygnitarstwo koronne. Cała reszta, czyli 29 podkomorzich, umarła na tym urzędzie. Tylko trzech podkomorzich, dwóch łuckich i jeden krzemieniecki, miało za sobą doświadczenie pracy w sądzie ziemskim (podsędkowie łucy 1661, 1695 i pisarz krzemieniecki 1794), reszta, o ile można stwierdzić, nie była wcześniej związana z sądownictwem. Inaczej było w przypadku urzędów sądowych ziemskich. Tutaj udział osób z doświadczeniem prawniczym był wyższy, zwłaszcza w XVI i pierwszej połowie XVII w., kiedy sądy ziemskie pełniły istotną rolę w życiu lokalnej społeczności. Proporcje odwróciły się w drugiej połowie XVII, a zwłaszcza w XVIII w., kiedy sądy grodzkie przejęły faktycznie wszelkie funkcje sądownicze, a urzędy sądowe ziemskie stały się bez mała honorowe. Przykładem upadku znaczenia sądu ziemskiego w drugiej połowie XVII w., zauważalnego zresztą w całej Rzeczypospolitej, niech będzie fragment manifestu z 28 VII 1677 r. Jana Mokosieja Matwiejowskiego Deniski, sędziego ziemskiego krzemienieckiego, i Jakuba Stanisława Jełowickiego pisarza, którzy otworzywszy księgi przez trzy dni czekali na interesantów, ale „żaden nie prezentował się i żadnej rzeczy nie potrzebował”¹³¹. Podobnie jak w wielu innych województwach i ziemiach Rzeczypospolitej sądy ziemskie na Wołyniu, zwłaszcza w XVII i XVIII w., nie funkcjonowały nieraz przez dziesięciolecia. Przykładowo, sąd ziemski włodzimierski nie urzędował w XVII w. łącznie przez 32 lata. Najdłuższy okres wakansu objął l. 1690-1738. W tym okresie na całym Wołyniu, według słów kasztelana wołyńskiego Franciszka Ledóchowskiego z 1699 r., „tak podkomorskie subsenia jako i ziemskie officia we wszystkich trzech powiatach województwa naszego są osierociałe i dotąd pro vacanti zostają, stąd wielka decoris et consiliorum w województwie crescit diminutio”¹³². Pierwszą próbę zmiany tej sytuacji podjął wspomniany F. Ledóchowski w 1699 r. Przyniosła ona jednak tylko wyłonienie jego następcy na urządzie podkomorzego krzemienieckiego, który przypadł Janowi Ledóchowskiemu, co zdaje się wskazywać na inne jeszcze niż deklarowane w uniwersale powody rozpisania elekcji.

¹³¹ CDIAUK, f. 21, op. 1, d. 211, niepag.

¹³² CDIAUK, f. 2, op. 1, d. 449, k. 1044-1045v.

Za czasów wojewody wołyńskiego Atanazego Miączyńskiego doszło w 1722 r. do wyboru na urzędy sądowe krzemienieckie. W pozostałych dwóch powiatach przypuszczalnie nic się nie zmieniło. Następną próbę podjął wojewoda Michał Potocki w 1738 r., zwołując sejmiki elekcyjne na wszystkie wakujące urzędy sądowe. Dopiero jednak w 1765 r. dokonano, wraz z ustanowieniem pełnej hierarchii we wszystkich powiatach województwa, także i uzupełniania istniejących wakansów.

5. Wielokrotnie podnoszony w poprzednich tomach tej serii, jak również w osobnych rozprawach, problem podwójnych i wielokrotnych nominacji odnosi się także do wołyńskiej hierarchii urzędniczej¹³³. Niemniej zjawisko to jest na terenie Wołynia marginalne. *Gros* zidentyfikowanych przypadków czasowego współwystępowania dwóch (sporadycznie trzech) osób z tym samym urzędem odnosi się do przypadków wystawienia przez kancelarię przywileju w wyniku fałszywej informacji o śmierci dotychczasowego posiadacza danego urzędu. W zdecydowanej większości takich przypadków nominat po dokonaniu oblaty przywileju w księgach nie występował więcej z danym tytułem. Zdarzały się oczywiście przypadki wydania na faktycznie opuszczony urząd dwóch przywilejów, ale i wówczas, po krótkim okresie współwystępowania, jeden z nominatów zarzucał używanie tytułu. Zdarzają się wręcz przypadki dokonania formalnej cesji (1668: rezygnacja z podczasostwa wołyńskiego, nr 697). Sporadycznie zdarzały się jednak sytuacje, w których spór o urząd rozstrzygał sąd. Tak było w przypadku konfliktu o chorągwo wołyńskie w 1670 r. Najciekawsze w tej sprawie jest jednak to, że kandydat, któremu ostatecznie przysądzono urząd, i tak nie wszedł w jego posiadanie. Przypadki podwójnych nominacji i współwystępowania nie zdarzały się w odniesieniu do urzędów wybieralnych, a więc sądowych (podkomorzy, sędzia, podsędek i pisarz), a jedynie tytułarnych, i to raczej niższych w hierarchii. Jedynym wyjątkiem jest tu spór o sęstwo krzemienieckie w 1641 r., rozstrzygnięty przez króla w ten sposób, że uznano prawo kandydata, który wprawdzie otrzymał przywilej z datą późniejszą, ale złożył przysięgę (nr 111). W hierarchii wołyńskiej, przykładowo, dwóch cześników występowało w l. 1658-1666, dwóch łowczych – w 1665 r., dwóch mieczników – w l. 1679-1683, 1686, 1714. Dwóch wojskich włodzimierskich występowało w l. 1677-1691. Zdarzały się też sporadycznie przypadki wydania przywileju na urząd wołyński osobie z zupełnie innego województwa, nie ma jednak żadnej wątpliwości, iż były to czysto formalne nadania, a nominaci nigdy nie oblatowali takich przywilejów na Wołyniu ani nie wystąpili tutaj ze swoim tytułem. Ciekawymi przykładami grupowej obrony swych

¹³³ W. Urban, *Podwójne obsadzanie urzędów w staropolskim województwie lubelskim*, *Przegląd Historyczny* 77, 1986, s. 61-67; M. Czeppe, „*Tytułarne*” urzędy ziemskie w czasach Augusta III, *Kwartalnik Historyczny* 106, 1999, nr 3, s. 77-88.

interesów przez Wołynian są przypadki usunięcia bądź niedopuszczenia osób spoza tej ziemi do miejscowych urzędów. W 1565 r. posłowie wołyńscy doprowadzili do odebrania urzędu podkomorzego krzemienieckiego Aleksemu Bieleckiemu z powodu jego niedawnego osiedlenia się na Wołyniu (nr 75), a w 1604 r. uniemożliwiono objęcie pisarstwa łuckiego przez sekretarza królewskiego Bartłomieja Oprzałka (nr 292). Te przypadki, jak i w ogóle spoistość hierarchii urzędniczej na Wołyniu, były niewątpliwie wynikiem większej niż na Podolu, Kijowszczyźnie, Braclawszczyźnie, a nawet Rusi Czerwonej, stabilności stosunków społecznych, a zwłaszcza przemożnej roli miejscowych książąt, porządkujących i podporządkowujących sobie lokalną scenę polityczną.

6. W niniejszej publikacji, zgodnie z ogólnymi zasadami edycji spisów urzędników zastosowano układ topograficzno-chronologiczny, przedstawiając w porządku alfabetycznym kolejne hierarchie (Dubienka, Kowel, Krzemieniec, Łuck, Polesie, Włodzimierz, Wołyń). W ich obrębie poszczególne urzędy, a w ich ramach kolejne osoby występują w układzie chronologicznym. Każde hasło odpowiadające osobie piastującej dany urząd zawiera trzy podstawowe grupy informacji: **Pierwsza** to imię, nazwisko, często zwłaszcza dla XV i XVI w. imię ojca, niejednokrotnie przydomek. W przypadku imion starano się zachować oryginalną, umotywowaną źródłowo pisownię, zwłaszcza w przypadku osób z XV i XVI w., i to pochodzących z rodzin miejscowych, podawano wersję ruską. W odniesieniu natomiast do przybyszów z Korony czy rdzennej Litwy, wybierano wersję właściwą dla danego obszaru językowego np. Jan, Gabriel a nie Iwan czy Hawryło. Unikano też rusycyzowania i ukrainizowania niektórych imion, poza uzasadnionymi źródłami wyjątkami, a więc: Mikołaj a nie Nikołaj czy Mykoła, Stefan a nie Stjepan, Aleksander a nie Aleksandr, Michał a nie Michaił, ale często Michajło. Niezwykle pomocne były tu wpisy testacyjne, w których pisarze różnicowali pisownię imion i nazwisk po rusku bądź po polsku, zgodnie z pochodzeniem, wyznaniem lub formacją kulturową świadka. Uwspółcześniono natomiast pisownię niektórych nazwisk np. Wojna zamiast Woyna, Isajkowski zamiast Isaykowski, pozostawiając wersję dawną, o ile przeszła do współczesności np. Stroynowski a nie Strojnowski. W nazwiskach autorów i adresach bibliograficznych zastosowano polską normę transliteracyjną PN-ISO 9:2000. Druga grupa informacji zawiera datę nominacji (N) na dany urząd lub, przy jej braku pierwsze wystąpienie na urzędzie. W przypadku urzędów wybieralnych umieszczono jeszcze datę wyboru (W) i przysięgi (P). W odniesieniu do starostów, choć nie tylko, podawano także datę formalnego objęcia urzędu z uposażeniem i jurysdykcją (nierzadko przez wyznaczoną osobę), czyli intromisji (Itr) oraz uroczystego wjazdu – ingressu (Ig). Odnotowywano datę awansu (A) na wyższy urząd, rezygnacji (R), konsensu na ustąpienie urzędu (K), cesji (C), względnie ostatniego wystąpienia, a także datę śmierci (†) lub pierwszej wzmianki o danej osobie już jako nieżyjącej. Stara-

no się także ustalić miejsce pochówku poszczególnych urzędników. W większości przypadków było to możliwe na podstawie dyspozycji testamentowych. Dla uniknięcia jednak błędu spowodowanego ewentualnym niewypełnieniem zaleceń zmarłego, za każdym razem zaznaczono w spisie „wg testamentu”. Wreszcie (grupa trzecia) starano się podać urząd/urzędy piastowane przez daną osobę poprzednio – i to zarówno na terenie Wołynia, jak i poza nim, także fikcyjne. Niejednokrotnie hasła poświęconemu danemu urzędnikowi towarzyszy rozbudowana uwaga omawiająca różne wątpliwości związane z chronologią występowania, nomenklaturą, a także zawierająca informacje o osobach równolegle używających danego tytułu: bez podstawy prawnej (określani jako urzędnicy rzekomi) oraz posiadających niezrealizowany przywilej (niedoszy). W Alfabetycznym spisie osób starano się zestawiać przy każdej osobie informacje o herbie, jakim się pieczętowała, wszystkich piastowanych przez nią urzędach, zarówno ziemskich, jak i grodzkich, a także ważniejszych funkcjach, datę, choćby przybliżoną, śmierci oraz pozycje bibliograficzne szerzej traktujące o poszczególnych osobach.

7. Podstawa źródłowa spisów urzędników wołyńskich od końca XIV do połowy XVI w. jest niezwykle skromna. Zasadniczych informacji dostarczyła Metryka Litewska, niewielka ilość zachowanych ksiąg zamkowych (łuckie z połowy XVI w.), które poprzedziły księgi grodzkie zaprowadzone w latach sześćdziesiątych XVI w., oraz wszelkiego rodzaju wydawnictwa źródłowe¹³⁴. Dopiero dla drugiej połowy XVI w. i stuleci następnych można było oprzeć badania na szerszej podstawie źródłowej, jaką stanowią księgi ziemskie i grodzkie. Zaprowadzono je na terenie Wielkiego Księstwa Litewskiego dopiero w wyniku reform sądowych lat 1564-1566. Szczęśliwie zachowane dla Wołynia w stosunkowo dobrym stanie księgi sądów grodzkich i ziemskich przechowywane są obecnie w Centralnym Historycznym Archiwum Ukrainy w Kijowie (CDIAUK). Księgi ziemskie zachowały się dla wszystkich trzech powiatów prawie w komplecie (krzemienieckie od 1568 r., łuckie od 1565 r., włodzimierskie od 1567 r.) i sięgają bez poważniejszych luk aż do połowy XVII w. Gorzej reprezentowana jest druga połowa wieku XVII w., a zwłaszcza XVIII w., kiedy to przez długie dziesięciolecia sądy ziemskie w ogóle nie funkcjonowały. Szczątkowo zachowały się księgi z końca XVIII w. Brak jest zupełnie ksiąg sądów ziemiańskich, a działalność sądu ziemskiego ustanowionego przez sejm grodzieński w 1793 r. dokumentuje tylko jedna księga włodzimierska (CDIAUK, f. 27 op. 1, d. 47). Lepiej wygląda stan zachowania ksiąg sądów grodzkich, chociaż i tutaj występują dotkliwe braki, przede wszystkim w ciągach ksiąg sądów łuckiego i krzemienieckiego z XVIII w. Ciekawych informacji dostarczają księgi kontraktowe dubieńskie z końca XVIII w. (CDIAUK, fond 34 – błędnie identyfikowany przez ukraińskie inwentarze ar-

¹³⁴ Zestawienie wykorzystanej literatury w Wykazie skrótów.

chiwalne, jako księgi grodzkie) oraz księgi wołyńskich sądów konfederackich (fond 18). Kwerendą objęto wszystkie księgi ziemskie trzech powiatów wołyńskich, wszystkie księgi zapisowe grodzkie, oraz w dużym stopniu wykorzystano dwie pozostałe serie: potoczne i dekretowe. Luki w materiale aktowym z II połowy XVII, a zwłaszcza z XVIII w. w znacznym stopniu udało się zrekompensować informacjami z Metryki Koronnej, do której trafiło dużo, choć daleko nie wszystkie, przywilejów na urzędy wołyńskie.

Poszukiwania prowadzono także w księgach Metryki Wołyńskiej (mikrofilmy w CDIAUK) oraz Metryki Litewskiej (mikrofilmy w: Nacjonalny Istaricznyj Archiv Bielarusi w Mińsku) przechowywanej w Rosyjskim Gosudarstvennym Archiwie Drevnich Aktov w Moskwie, skąd zaczerpnięto wiadomości o najstarszych przywilejach na urzędy wołyńskie. Zaznaczyć należy, że wydana w 2002 r. *Ruska (Wołyńska) Metryka* była w zasadzie nieprzydatna do celów niniejszego opracowania, gdyż zawiera nie regesty spraw, a tylko nagłówki nadane poszczególnym wpisom przez kancelarię koronną, które rzadko zawierają tak istotne szczegóły, jak informacja o poprzedniku i okoliczności zmiany na urzędzie, a niejednokrotnie nawet mylą poprzednika z następcą. Wykorzystano też wyniki kwerendy przeprowadzonej przez Instytut Historii PAN w AGAD w księgach Metryki Koronnej, zwłaszcza w serii Sigillatów, Księgach Kanclerskich i tzw. Metryki Litewskiej. Kwerendę tę uzupełniono w odniesieniu do zmian na urzędach starościńskich, nie objętych wspomnianą kwerendą. Wiele cennych uzupełnień przyniosły poszukiwania w materiałach Trybunału Koronnego kadencji ruskiej we Lwowie (CDIAUL, fond 773), księgach grodzkich z terenu województwa bełskiego i ruskiego we Lwowie, szczególnie bełskich i buskich (CDIAUL, fond 1 i fond 3), a zwłaszcza dla końca XVIII i początków XIX w. w aktach Wołyńskiej Deputacji Szlacheckiej w Żytomierzu (DAZO, fond 146). Cenne informacje o urzędnikach wołyńskich odnaleziono też w Archiwum Sanguszków ze Sławuty, a także Archiwum Młynowskim Chodkiewiczów i Archiwum Podhoreckim, przechowywanych w Archiwum Państwowym w Krakowie.

Poszukiwania w materiale aktowym uzupełniono kwerendą w wydawnictwach źródłowych. Niezwykle przydatne okazały się wszelkie zbiory dokumentów, kodeksy dyplomatyczne, wydawnictwa zawierające wypisy z ksiąg ziemskich i grodzkich, a także tzw. opisy czyli regesty zapisów z ksiąg sądowych, wydawane drukiem od II połowy XIX w. i kontynuowane do dziś w formie rękopiśmiennej bądź w maszynopisie przez pracowników archiwum kijowskiego. Wykorzystano też spisy urzędników wołyńskich z czasów panowania Aleksandra Jagiellończyka zestawione przez K. Pietkiewicza¹³⁵ oraz fragmentaryczne spisy opublikowane przez badaczy ukraińskich: N. Jakovenko, M. Krikuna, V. Sobčuka i V. Poliśuka¹³⁶.

¹³⁵ Pietkiewicz, Wielkie Księstwo, s. 208, 215.

¹³⁶ Jakovenko, s. 188-190; M. Krikun, *Zems'ki urādi na ukrains'kih zemlāh u XV-*

Ich podstawowym mankamentem jest jednak ograniczenie chronologiczne (XVI – połowa XVII w.), ogólnikowy charakter podawanych informacji, z wyjątkiem publikacji V. Sobčuka, sprowadzających się zwykle do dat rocznych, często zresztą nieprecyzyjnych, oraz prezentacja tylko wybranych grup urzędniczych – starostów i urzędników sądów ziemskich.

Oddając spisy urzędników wołyńskich do rąk Czytelników, pragnę wyrazić podziękowanie wszystkim, którzy pomogli mi w przygotowaniu niniejszej pracy. Słowa szczególnej wdzięczności kieruję pod adresem Pani Ludmiły Demczenko wicedyrektor Centralnego Państwowego Historycznego Archiwum Ukrainy w Kijowie za wszelką pomoc w udostępnianiu potrzebnych źródeł. Dziękuję także moim Przyjaciołom: Pani Ninie Szestakowej z Centralnego Państwowego Historycznego Archiwum Ukrainy we Lwowie za udostępnienie wypisów z ksiąg bełskich i buskich, Panu Hermanowi Bregerowi z Państwowego Historycznego Archiwum Białorusi w Mińsku za kwerendę w Metryce Litewskiej, Panu mgr. Mariuszowi Machyni za liczne wypisy z archiwów rodzinnych i kolekcji dokumentów oraz Pani dr Beacie Nykiel za udostępnienie wyników kwerendy do przygotowywanych przez nią spisów urzędników braclawskich. Dziękuję też Panu Andrejowi Radamanowi za wypisy z Metryki Litewskiej oraz Panu dr. Michałowi Kuleckiemu za weryfikację kwerendy IH PAN w księgach Metryki Koronnej.

XVIII stolitáh, w: Zapiski NTŠ. Praci Istorično-filosovs'koj sekcii, t. 228, L'viv 1994, s. 65-122; V. Sobčuk, *Krem'ānec'ka volost'*, s. 380-399; V. Polišuk, *Luc'kij zamkovij urād*, s. 3-13; N. Jakovenko, *Materiali do personal'nogo skladu kancelarij Volini, Nadnīprānsini ta shidnogo Podillā (ostannā tretina XVI – seredina XVII stolit')*, w: Ad fontes. Studia in honorem Oleh Kupčinskij septuagenario dedicata, t. I, Kīiv-L'viv 2004, s. 320-357.

Zestawienie pierwszych wzmianek o urzędnikach wołyńskich

	wołyński	lucki	włodzimierski	krzemieniecki	kowelski	dubieniecki	poleski
wojewoda	1566						
kasztelan		1566	1794				
podkomorzy		1566	1566	1566	1794	1794	
wojewoda/ namiestnik/ starosta		1366*/ 1387	1353*/ 1442	ok. 1369 – 1370*/1418			
chorąży	1521	1466	1489 1765	1765	1794	1794	1794
sędzia		1565	1566	1565	1794		
stolnik	1580	1765	1765	1765	1794	1794	1794
podczaszy	1579	1765	1765	1765	1794	1794	1794
łowczy	1599	1765	1765	1765	1794	1794	
podśędek		1565	1566	1566			
podstoli	1580	1765	1765	1765	1794	1794	
cześnik	1580	1765	1765	1765	1794	1794	1794
wojski	1765	1566	1566	1528	1794	1794	1794
pisarz		1565	1566	1566	1794		
miecznik	1590	1765	1765	1765	1794	1794	
wojski mniejszy	1765	1765	1765	1765	1794		1794
skarbnik	1606	1765	1765	1765	1794		1794
horodniczy	1765	1474	1513	1528			1794
mostowniczy		1534		1528			
klucznik		1451					
ciwun				1467			
marszałek	1463						

* – pierwsza wzmianka o wojewodzie zamkowym

WYKAZ SKRÓTÓW

I. Literatura, źródła, instytucje

- ABiMK – Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne, Lublin 1959 n.
 AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
 AGZ – *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tzw. bernardyńskiego we Lwowie*, t. I-XXV, Lwów 1868-1935
 AJZR – *Arhiv Ūgo-zapadnoj Rossii*, cz. I-VIII, Kiev 1859-1911
 Akta unii – *Akta unii Polski z Litwą 1385-1791*, wyd. S. Kutrzeba, W. Semkowicz, Kraków 1932
 Akty JZR – *Akty otnosâšiesâ k istorii Ūžnoj i Zapadnoj Rossii, sobrane i izdannye Arheografičeskoû Kommiseû*, t. I-XV, St. Petersburg 1863-1892
 APKr. – Archiwum Państwowe w Krakowie
 APL – Archiwum Państwowe w Lublinie
 AR – Archiwum Radziwiłłów w AGAD
 ArchSang. – *Archiwum XX. Lubartowiczow Sanguszków w Sławucie*, t. I-VII, wyd. Z. L. Radziwiński, P. Skobielski, B. Gorczak, Lwów 1887-1910
 AS – Archiwum Sanguszków w APKr.
 AZ – Archiwum Zamoyskich w AGAD
 AZR – *Akty otnosâšiesâ k istorii Zapadnoj Rossii sobrane i izdannye Arheografičeskoû Kommiseû*, t. I-V, St. Petersburg 1846-1853
 BCzart. – Biblioteka XX. Czartoryskich w Krakowie
 BJ – Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
 Bon. – A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. I-XVI, Warszawa 1899-1913
 BPAU i PANKr. – Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
 CBus. – Castrensia Buscensia w CDIAUL (f. 3)
 CDIAUK – Central'nij Deržavnij Īstoričnij Arhiv Ukraïni Kiïv
 CDIAUL – Central'nij Deržavnij Īstoričnij Arhiv Ukraïni L'viv
 CClub. – Castrensia Lublinensia w APL
 CodVit. – *Codex epistolaris Vitoldi magni ducis Lithuaniae 1376-1430*, wyd. A. Prochaska, Kraków 1882
 CSand. – Castrensia Sandecensia w APKr.
 Czepe. Kamaryla – M. Czepe, *Kamaryla Pana z Dukli. Kształtowanie się obozu politycznego Jerzego Augusta Mniszcha 1750-1763*, Warszawa 1998
 DanSkarb. – I. Daniłowicz, *Skarbiec dyplomatów papieskich, cesarskich, królewskich ...*, t. I-II, wyd. J. Sidorowicz, Wilno 1860-1862
 DATO – Deržavnij Arhiv Ternopils'koï Oblasti w Tarnopolu
 DAŽO – Deržavnij Arhiv Žitomirs'koï Oblasti w Żytomierzu
 DeputPodol. – Deržavnij Arhiv Hmel'nickoï Oblasti w Chmielnickim [Płoskirowie], *Akta Podolskiej Deputacji Szlacheckiej* (f. 230, op. 1)
 DeputWoł. – *Akta Wołyńskiej Deputacji Szlacheckiej* (f. 146, op. 1) w DAŽO
 DIAnn. – *Ioannis Dlugossii Annales seu cronicae incliti Regni Poloniae*, lib. I-XII, Varsoviae 1964-2001, Cracoviae 2003-2005
 DMAMJ – *Dokumenty Moskovskogo Arhiva Ministerstva Ūsticii*, t. I, Moskva 1897
 Dub. – *Księgi kontraktowe dubieńskie* w CDIAUK (f. 35)
 Epist. – *Codex epistolaris saeculi decimi quinti*, t. I-III, wyd. A. Sokołowski, J. Szujski, A. Lewicki, Kraków 1876-1894
 GK – *księgi grodzkie krzemienieckie* w CDIAUK (f. 21)
 GŁ – *księgi grodzkie łuckie* w CDIAUK (f. 25)
 Gorczak – B. Gorczak, *Katalog pergaminów znajdujących się w Archiwum X.X. Sanguszków w Sławucie*, Sławuta 1912
 Gramoty XIV – *Gramoti XIV st.*, wyd. M. M. Pesak, Kiïv 1974
 Gramoty XVI – *Volins'ki gramoti XVI st.*, wyd. V. B. Zadorožnij i A. M. Matviënko, Kiïv 1995
 Gramoty Wielikich Kniaziv – *Gramoty Velikih Knâziv Litovskih 1390-1569*, izd. V. Antonowič, K. Karlovskij, Kiev 1868
 GW – *Księgi grodzkie włodzimierskie* w CDIAUK (f. 28)
 GŻyt. – *Księgi grodzkie żytomierskie* w CDIAUK (f. 11)
 Halecki, Ostatnie – O. Halecki, *Ostatnie lata Świdrygiełły i sprawa wołyńska za Kazimierza Jagiellończyka*, Kraków 1915
 Inwentarz – *Inwentarz monasterów bazylikańskich* w CDIAUL
 Jakovenko – N. M. Ākovenko, *Ukraïns'ka šlâhta z kincâ XIV do seredini XVII st. (Volin' i Central'na Ukraïna)*, Kiïv 1993
 Jerlicz – J. Erlicz, *Latopisiec albo kroniczka*, wyd. K. Wł. Wójcicki, t. I-II, Warszawa 1853
 Kalendarzyk – *Kalendarzyk polityczny dla Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego*.
 Katalog KAK – *Katalog Kolekcii Dokumentiv Kiïvs'koï Arheografičnoï Komisii (1369-1899 r.r.)*, wyd. J. R. Daškevič, L. A. Procenko, Z. S. Homutecka, Kiïv 1971
 Kempa, Ostrogski – T. Kempa, *Konstanty Wasyl Ostrogski (ok. 1524/1525-1608). Wojewoda kijowski i marszałek ziemi wołyńskiej*, Toruń 1997

- KK – Księgi Kancelerskie Metryki Koronnej w AGAD
 KonfWoł. – Księgi sądów konfederackich województwa wołyńskiego (f. 18) w CDIAUK
 Kons. Lwowski – Księgi oficjalatu lwowskiego w Archiwum Kurii Metropolitalnej Lwowskiej w Krakowie
 Kremieniecki ziemski sud – *Kremieniec`kij zemskij sud. Opisi aktovih knig.* I-III. Kijv 1959-1965
 KułKanc. – P. Kulakovs`kij, *Kancelâriâ Rus`koï (Volin`skoï) Metriki 1569-1673 r.r. Studiâ z istorii ukraïns`kogo regionalizmu v Reči Pospolitiï.* Ostrog – L`viv 2002
 KułMetr. – *Rus`ka (Volin`ska) Metrika. Kniga za 1652-1673 r.r.* opr. P. Kulakovs`kij, Pam`âtki istorii shidnoï Ėvropi, Džerela XV-XVII st., Ostrog-Warszawa-Moskva 1999
 Lewicki, Powstanie – A. Lewicki, *Powstanie Świdrygielły.* Kraków 1892
 Ljubavskij, Delenie – M. Ljubavskij, *Oblastnoje delenie i mestnoe upravlene Litovsko-russkogo gosudarstva ko vremeni izdaniâ pervogo litovskogo statuta.* Moskva 1892
 Ljubavskij, Sejm – M. Ljubavskij, *Litovsko-russkij sejm.* Moskva 1900
 LM – *Lietuvos Metrika,* t. I n., Vilnius 1993 n.
 Maksimejko, Sejmy – N. A. Maksimejko, *Sejmy Litovsko-russkogo gosudarstva do Lûblins`koj Unii 1569 g.,* Harkov 1902
 MK – Metryka Koronna w AGAD
 ML – Metryka Litewska (w RGADA f. 389, nr księgi)
 MW – *Rus`ka (Volins`ka) Metrika. Regesti dokumentiv Koronnoï kancelârii dlâ ukraïns`kih zemel` (Volins`ke, Kïivs`ke, Braclavs`ke, Černigivs`ke vojêvodstva) 1569-1673,* wyd. H. Boriak, L. Demčenko, V. Kravčenko i in., Kijv 2002
 Nies. – K. Niesiecki, *Herbarz polski,* t. I-X, wyd. J. N. Bobrowicz, Lipsk 1839-1846
 Pamjatniki Vrem. Kom. – *Pam`âtники izdannye Vremennoû komissieû dlâ razbora drevnih aktov,* Kiev 1848, t. I
 Pietkiewicz, Wielkie Księstwo – K. Pietkiewicz, *Wielkie Księstwo Litewskie pod rządami Aleksandra Jagiellończyka,* Poznań 1995
 Poczet – A. Boniecki, *Poczet rodów w Wielkim Księstwie Litewskim w XV i XVI wieku,* Warszawa 1887
 Podh. – Archiwum Podhoreckie w APKr.
 PSB – *Polski słownik biograficzny,* t. I n., Kraków 1935 n.
 Ptaszycki, Opisanie – S. Ptaszycki, *Opisanie knig i aktov Litovskoj metriki,* St. Petersburg 1887
 Radzimiński, Laudum – Z. L. Radzimiński, *Laudum pierwszego i zarazem ostatniego sejmiku województwa włodzimierskiego 1794 R.,* Lwów 1917
 Radziwiłł, Memoriale – Albricht Stanisław Radziwiłł, *Memoriale rerum gestarum in Polonia 1632-1656.* t. 1-4, opr. A. Przyboś, R. Żelewski, Wrocław 1968-1975

- Rewizja zamków – *Litovs`ka Metrika. Kniga 561. Revizii ukraïns`kih zamkiv 1545 roku.* wyd. V. Kravčenko, Kijv 2005
 RGADA – Rossijskij Gosudarstvennyj Arhiv Drevnih Aktov w Moskwie
 Sig. – Księgi Sigillat MK w AGAD
 Sobczuk, Kremianiecka – V. Sobčuk, *Krem`â nec`ka volost` u XVI stolitti: teritoria i posel`enâ,* w: *Zapiski Naukovogo Tovaristva imeni Ševčenka,* t. CCXXXI. Praci Komisiï special`nih (dopomižnih) istoričnih, L`viv 1996, s. 380-399
 Teodorowicz – N. I. Teodorowicz, *Istoriko-statističeskoe opisane cerkvej i prihodov volins`koj eparhii,* t. 1-3, Počaev 1893
 TK – Materiały Trybunału Koronnego w CDIAUL (f. 773)
 Torgivlja – *Torgivlâ na Ukraïni XIV – seredina XVII stolittâ. Volin` i Naddnprânšina.* wyd. V. M. Kravčenko, N. M. Ākovenko, Kijv 1990
 Tzw.ML – Tak zwana Metryka Litewska w AGAD
 U – *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII wieku. Spisy,* red. A. Gąsiorowski, t. I n., Wrocław-Kórnik 1985 n.
 Ur. – S. Uruski, A. A. Kosiński, A. Włodarski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej,* t. I-XVI, Warszawa 1904-1938
 UWKL – *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy,* red. A. Rachuba, t. I, IV, Warszawa 2003-2004
 VL – *Volumina legum.* wyd. J. Ohryzko i Z. Kaczmarczyk, t. I-X. St. Petersburg 1859 – Poznań 1952
 WolffKniaz. – J. Wolff, *Kniaziowie litewsko-rusecy od końca czternastego wieku,* Warszawa 1895
 WolffSenat. – J. Wolff, *Senatorowie i dygnitarze Wielkiego Księstwa Litewskiego 1386-1795,* Kraków 1885
 ZK – Księgi ziemskie krzemienieckie w CDIAUK (f. 22)
 ZŁ – Księgi ziemskie łuckie w CDIAUK (f. 26)
 ZW – Księgi ziemskie włodzimierskie w CDIAUK (f. 27)
 ŻAK – *Žizn` knâzâ Andreâ Mihajloviča Kurbskogo v Litve i na Volyni,* t. 1-2, Kiev 1849

2. Skróty i symbole rzeczowe

Urzędy, funkcje, tytuły

Skróty urzędów występują tylko w Alfabetycznym spisie osób.

chor. – chorąży
 cz. – cześnik
 horod. – horodniczy

klan – kasztelan
 klucz. – klucznik
 łow. – łowczy

marsz. – marszałek	psta – podstarości
miecz. – miecznik	pstol. – podstoli
nam. – namiestnik	sęd. – sędzia
pcz. – podczaszy	skarb. – skarbnik
pis. – pisarz	sta – starosta
pkom. – podkomorzy	stol. – stolnik
psęd. – podsędek	wda – wojewoda
pskarb. – podskarbi	

Określenia topograficzne

W Alfabetycznym spisie osób dla graficznego wyróżnienia skrótów topograficzne dotyczące urzędników Wołynia napisano wielką literą.

beł. – bełski	lit. – litewski
bracl. – braclawski	łuc. – łucki
czern. – czernihowski	now. – nowogrodzki siewierski
dub. – dubieniecki	owr. – owrucki
kam. – kamieniecki	pol. – poleski
kij. – kijowski	sand. – sandomierski
kow. – kowelski	włodz. – włozdzimierski
krak. – krakowski	woł. – wołyński
krzem. – krzemieniecki	żyt. – żytomierski

Inne skrótóy

a. – ante, przed	NN – nieznanego imienia
d. – deło	ndw. – nadworny
dok. – dokument	op. – opis
f. – fond	pocz. – początek
gr. – grodzki	pow. – powiat
gran. – graniczny	rps – rękopis
h. – herb	rz. – rzekomy
hosp. – gospodarski	sygn. – sygnatura
ib. – ibidem	wlk. – wielki
kor. – koronny	woj. – województwo
król. – królewski	wzm. – wzmiankowany
mn. – mniejszy	zob. – zobacz

Symbole

A – awans	R – rezygnacja
C – cesja	W – wybór
Ig – ingres	– – śmierć
Itr – intrmisja	☐ – pochowany
K – konsens	* – przy numerze w wykazie urzędników: podwójna obsada
N – nominacja	
P – przysięga	

WYKAZ URZĘDNIKÓW

DUBIENKA

Hierarchia urzędnicza dubieniecka została wprowadzona przez sejm grodzieński 1793 r. w związku z utworzeniem nowego województwa włodzimierskiego i przyłączeniem do niego, jako osobnej ziemi, pozostałej po pierwszym rozbiórze Polski części województwa bełskiego, z Dubienką jako centrum (VL X, s. 311).

DUBIENKA – chorąży

- 1 Ignacy Załęski
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 1v)

DUBIENKA – cześnik

- 2 Piotr Skapski
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 1v)

DUBIENKA – łowczy

- 3 Patrycy Łobaczewski, przedtem skarbnik now. (U III/4, nr 1968)
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 1v)

DUBIENKA – miecznik

- 4 Antoni Wroczyński
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 1v-2)

DUBIENKA – podczaszy

- 5 Adam Czarnołuński, przedtem podstoli czer. (U III/4, nr 1435)
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 1v)
W 21 II 1794 na sędziego ziemskiego włodz. (nr 518)

DUBIENKA – podkomorzy

- 6 Józef Wydźga, przedtem stolnik dub. (nr 8)
W 20-21 II 1794 (Radziwiński, Laudum, s. 9)
N 12 III 1794 (Tzw.ML I B, nr 33, k. II 20)

DUBIENKA – podstoli

- 7 Piotr Radziwiński pisarz grodzki czern., deputat na Trybunał Koronny
N 14 III 1794 (Tzw.ML I B, nr 33, k. II 21). N 17 III 1794 (ib., k. II 13v)

DUBIENKA – stolnik

- 8 Józef Wydźga szambelan król.
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 1v)
A 12 III 1794 na podkomorzego dub. (nr 6)
- 9 NN Radecki
N 12 III 1794 (Tzw.ML I B, nr 33, k. II 13-13v, 20 – po A. J. Wydźgi)

DUBIENKA – wojski większy

- 10 Wincenty Antoni Rohoziński
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 1v)

KOWEL

Hierarchia urzędnicza kowelska została wprowadzona przez sejm grodzieński 1793 r. w związku z utworzeniem nowego województwa włodzimierskiego i wyodrębnieniem w jego ramach osobnej ziemi kowelskiej (VL X, s. 311).

KOWEL – chorąży

- 11 Kajetan Cieszkowski
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 2)
† 1811 (PSB IV, s. 66)

KOWEL – cześnik

- 12 Feliks Łobaczewski horodniczy pol. (nr 417)
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 2)

KOWEL – łowczy

- 13 Jan Czarnołuński
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 2)
25 V 1796 sędzia ziemski łuc. (nr 345)

KOWEL – miecznik

- 14 Jan Łopatyński
A 21 II 1794 na sędziego ziemskiego kow. (nr 19)

KOWEL – pisarz ziemski

- 15 Mikołaj Izdebski
W i P 22 II 1794 (Radziwiński, Laudum, s. 11)

KOWEL – podczaszy

- 16 Jan Orański
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 2)

KOWEL – podkomorzy

- 17 Franciszek Prażmowski chorąży czer. (U III/4, nr 1135)
W 20-21 II 1794 (Radziwiński, Laudum, s. 9)

KOWEL – podstoli

- 18 Roch Ogrodziński
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 2)

KOWEL – sędzia ziemski

- 19 21 II 1794 na sędziów ziemskich kowelskich wybrano: Józefa Radziwińskiego stolnika czer. (U III/4, nr 1562), który został prezesem sądu, Andrzeja Podhorodeńskiego wojskiego włodz. (nr 582), Jana Łopatyńskiego miecz-

nika kow. (nr 14), Dionizego Wiszniowskiego podwojewódzkiego czerskiego, Michała Borzęckiego starostę daniczowskiego i Tomasza Chajęckiego komornika now. (Radziwiński, Laudum, s. 12). W tym składzie sąd ziemski kowelski przetrwał do połowy 1796 r., czyli do swojej likwidacji.

KOWEL – skarbnik

- 20 Franciszek Srzedziński
N 21 I 1794 (Sig. 41, k. 2)
14 I 1795 (Dub. 8, k. 163)

KOWEL – stolnik

- 21 Józef Radziwiński stolnik czer. (U III/4, nr 1562)
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 2)
A 21 II 1794 na sędziego ziemskiego kow. (nr 19)

KOWEL – wojski większy

- 22 Ignacy Konopacki
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 2)

KOWEL – wojski mniejszy

- 23 Marcin Zaleski
N 11 I 1794 (Sig. 41, k. 2)

KRZEMIENIEC

KRZEMIENIEC – chorąży

Urząd ustanowiony w 1765 r. (KK 21, k. 31v).

- 24 Felicjan Borsza Drzewiecki, przedtem podczaszy woł. (nr 706)
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61; Kam. III/324, s. 206; KK 21, k. 31v)
A 20 IV 1785 na podkomorzego krzem. (nr 87)
- 25 Stanisław Małachowski, przedtem stolnik woł. (nr 760)
N 20 IV 1785 (Sig. 36, k. 35 – po A F. Drzewieckiego)
† a. 15 II 1788 (N następcy)
- 26* Brunon Kamiński rotmistrz Kawalerii Narodowej
N 15 II 1788 (Sig. 37, k. 25-25v – po † S. Małachowskiego)
A 9 I 1789 na stolnika krzem. (nr 163)

- 27* Wojciech Augustyn Świętosławski, przedtem stolnik krzem. (nr 162)
N 10 XII 1788 (Sig. 37, k. 43 – po † S. Małachowskiego)
† po 15 III 1800 (DeputWoł., d. 5314, k. 102)

KRZEMIENIEC – ciwun

- 28 Iwanina
12 I 1467 (ArchSang. I, nr 67)

KRZEMIENIEC – cześnik

Urząd ustanowiony w 1765 r. (KK 21, k. 92).

- 29 Maciej Łaganowski
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61)
19 XII 1792 (CDIAUK, f. 7, op. 1, d. 1, k. 216). † 1793 (Bon. XV, s. 152-153)
Mimo iż urząd cześnika krzem. został wprowadzony dopiero w 1765, to już wcześniej kancelaria kor. wydała nań przywilej: 29 XII 1748 N otrzymał Antoni Stadnicki po † Franciszka Dunina (CSand. 167, s. 1201-1204 – obłata przywileju). Osoby te nigdy nie wystąpiły w źródłach wołyńskich.
- 30 Tomasz Szemiot
N 26 IX 1793 (Tzw.ML I B, nr 33, s. IV 16 – po † M. Łaganowskiego)

KRZEMIENIEC – horodniczy

- 31 Bohowityn Piotrowicz Szumbariski, jednocześnie mostowniczy (nr 60) i wojski (nr 164) krzem.
N 15 VII 1528 na wojskiego, horodniczego i mostowniczego krzem. (LM 224/4, nr 287)
6 XI 1538 (Ptaszycki, Opisanie, nr 211 – bez urzędu)
- 32 Andrzej Kuniewski, jednocześnie mostowniczy krzem. (nr 61)
21 VII 1545 (Teodorowicz, t. 3, s. 20). 17 IV 1550 (GK 2, k. 12v)
4 XII 1551 (GK 141, k. 1v). Potem sędzia krzem. (nr 107)
- 33 Bohdan Łosiatyński
4 XII 1561 (GK 8, k. 96)
1562 (GK 9, k. 43-44)
- 34 Gniewosz Iwanowicz Jełowicki, jednocześnie wojski krzem. (nr 165)
† a. 17 IX 1566 (GŁ 8, k. 390)

- 35 Iwan Semenowicz dworzani król., jednocześnie wojski krzem. (nr 166) N 22 II 1567 na wojskiego i horodniczego krzem. (ML 266, k. 126v-127) 4 X 1570 (Gramoty XVI, nr 68). † a. 29 III 1572 (MW 1, k. 226v-227v) Dnia 20 III 1572 (MW 2, k. 127) N na wojskiego i horodniczego krzem. otrzymał Michał Korytyński pisarz łuc. (nr 291). N pozostała niezrealizowana.
- 36 Fedor Hrehorowicz Sieniuta Lachowiecki, jednocześnie wojski krzem. (nr 167) 19 IX 1574 (GK 17, k. 92v-94 – wojski i horodniczy) 3 VIII 1595 (AS, teka 139/1: testament – obłata w Trybunale Koronnym 5 VIII 1595). † a. 13 XI 1598 (GK 35, k. 31 – tylko wojski) Skoro horodnictwo łączone było wówczas z wojstwem, to zapewne i Lachowiecki był co najmniej w l. 1572-95 jednocześnie horodniczym. Niemniej N 29 III 1572 opiewa tylko na urząd wojskiego krzem. (MW 1, k. 226v-227v – po † I. Semenowicza)
- 37 Sawin Gniewoszowicz Jełowicki, przedtem podsędek krzem. (nr 90). Jednocześnie wojski krzem. (nr 168) 1600 (Bon. IX, s. 6). 30 VII 1601 wojski i horodniczy (ZK 12, k. 104) 12 XI 1608 (ZK 16, k. 203v-204). † a. 13 XI 1609 (ZK 17, k. 16v-17) Horodniczym został niewątpliwie już w 1598 wraz z N na wojskiego krzem. (nr 170). † zapewne a. 22 I 1609, kiedy wystąpił następcą na urządzie wojskiego.
- 38 Zachariasz Jełowicki sekretarz i pisarz król., jednocześnie wojski krzem. (nr 169), syn poprzedniego 21 IX 1609 wojski i horodniczy krzem. (ZK 17, k. 97-98v) 9 I 1629 (VL III, s. 293). † a. 8 II 1629 (MK 178, k. 17-17v) Urząd horodniczego piastował, jak jego poprzednicy, razem z wojstwem krzem., dlatego też otrzymał zapewne N łącznie na horodniczego i wojskiego krzem., którym jest już 22 I 1609 (MW 16, k. 174). Po N a. 20 II 1619 na stolnika kij. (KułKanc., s. 159; Kremieniecki ziemski sud III, s. 172), którą U III/4, nr 344, datują na czas przed 1 III 1619, ustąpił z urzędu wojskiego krzem., pozostawiając sobie horodnictwo krzem.

W latach 1629-1638 wakans po śmierci Zachariasza Jełowickiego (KułKanc., s. 157 – wg GŁ 213, k. 132-133).

- 39 Jeremiasz Bołbas Rostocki N 20 VII 1638 (GŁ 213, k. 132-133 – urząd wakujący „aż do tych czas ... przez lat kilka po śmierci niegdy urodzonego Zachariasza Jełowickiego”) 15 III 1639 (GŁ 216, k. 715v-717v: testament). † a. 14 V 1639 (ib.). — wg testamentu w kościele Franciszkanów w Międzyrzeczu

- 40 Piotr Dowgierd 27 VI 1639 (GŁ 216, k. 1007v) 4 V 1643 (GŁ 233, k. 733-734). 17 VII 1643 (GŁ 236, k. 354-355) 22 IV 1648 (GŁ 261, k. 595-596)

Jeszcze 12 XII 1667 urząd horodniczego krzem. wakował. Na sejmiku woł. w Łucku tego dnia zebrani polecili posłom prosić króla, „aby według zwyczaju w tamtych województwach zostającego horodniczego podać raczył krzemienieckiego i exdivisionem rozkazał uczynić horodni” (GŁ 317, k. 396).

- 41 [Marcjan Michał?] Jełowicki [wojski krzem.] † a. 11 X 1669 (N następcy)
- 42 Samuel Benedykt Rogala Tchórzewski N 11 X 1669 (Sig. 11, s. 13 – po † NN Jełowickiego) 5 VIII 1681 (GŁ 376, k. 32-32v)
- 43 Jan Aleksander Kotelnicki 8 IV 1688 (GŁ 403, k. 1350v) 6 VI 1696 (CBus. 24, s. 850)
- 44 NN Strzemielski † a. 18 VIII 1735 (Sig. 24, s. 99)
- 45 Józef Ramiński [może Kamiński?] burgrabia krzem. N 18 VIII 1735 (Sig. 24, s. 99 – po † Strzemielskiego)
- 46 Antoni Kamiński † a. 21 V 1742 (N następcy)
- 47* Michał Rohoziński N 21 V 1742 (Sig. 26, k. 148v – po † A. Kamińskiego) 6 V 1752 (GW 171, k. 334). † a. 26 VI 1765 (N następcy)
- 48* Jan Sieniuta Lachowiecki N 16 IX 1744 (Sig. 25, k. 168v – po † A. Kamińskiego). N [15] XI 1744 (Kijów, Biblioteka im. Vernackiego, Instytut Rękopisów, sygn. II/23057-2309, k. 28, litera S, 24) 1781 (Teodorowicz, t. 3, s. 303). † a. 16 V 1792 (Sig. 40, k. 13v)
- 49 Jerzy Marcei Omieciński N 26 VI 1765 (Sig. 30, k. 63 – po † M. Rohozińskiego) A 29 IV 1780 na wojskiego mn. woł. (nr 790)
- 50 Jan Przybyszewski N 29 IV 1780 (Sig. 35, k. 2v – po A. J. M. Omiecińskiego) A 16 XI 1780 na pisarza krzem. (nr 71)
- 51 Andrzej Przewłocki N 16 XI 1780 (Sig. 35, k. 23 – po A. J. Przybyszewskiego) 6 IV 1782 (DeputWoł., d. 4815, k. 68). R a. 21 II 1788 (Sig. 37, k. 27)

- 52* Marcin Przyłuski
N 21 II 1788 (Sig. 37, k. 27 – po R A. Przewłockiego)
21 II 1792 (DeputWoł., d. 4861, k. 97). 7 VII 1795 (DATO, f. 37, op. 2, d. 149, k. 58)
- 53* Łukasz Rotharyusz podstoli zwinogrodzki
N 16 V 1792 (Sig. 40, k. 13v – po † J. Sieniuty)
15 I 1793 (Dub. 21a, k. 605-605v – bez urzędu). † a. 5 XI 1793 (N następcy)
- 54 Michał Maliński
N 5 XI 1793 (DeputWoł., d. 3661, k. 13 – oryginał przywileju). N 5 XI 1792 (Tzw.ML I B, nr 33, k. II 6v – po † Ł. Rotharyusza)
7 VII 1808 (DeputWoł., d. 5471, k. 21). † a. 25 I 1811 (ib., k. 23)

KRZEMIENIEC – łowczy

Urząd ustanowiony w 1765 r.

- 55 Jakub Kamiński burgrabia grodzki krzem.
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61)
A 25 VI 1789 na podczaszego krzem. (nr 74)
- 56 Aaron Kołyszko podwojewodzi krzem.
N 1789 (Bon. X, s. 352)
21 II 1792 (DeputWoł., d. 4861, k. 101v)
[1793] (Kalendarzyk na rok 1794)

KRZEMIENIEC – miecznik

Urząd ustanowiony w 1765 r.

- 57 Kajetan Omieciński
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61). 14 VII 1765 (CDIAUL, f. 10 <Terrestria Leopoliensia>, op. 1, d. 200, s. 285 – Marceli Jerzy)
A 9 VII 1782 na wojskiego większego krzem. (nr 183)
- 58 Mateusz Falkowski
N 15 VII 1782 (Sig. 35, k. 84v – po A K. Omiecińskiego)
8 VII 1793 (KonfWoł. 2, k. 95). † a. 20 XI 1793 (N następcy)
- 59 Feliks Kamiński
N 20 XI 1793 (Tzw.ML I B, nr 33, k. IV 19 – po † M. Falkowskiego; k. II 7 – błędnie jako Kamocki)
12 VIII 1797 (DeputWoł., d. 2352, k. 15)
Dnia 13 IV 1795 wybrany sędzią ziemskim krzem. (nr 123).

KRZEMIENIEC – mostowniczy

- 60 Bohowityn Piotrowicz Szumbariski, jednocześnie horodniczy (nr 31) i wojski krzem. (nr 164)
N 15 VII 1528 na wojskiego, horodniczego i mostowniczego krzem. (LM 224/4, nr 287)
6 XI 1538 (Ptaszycki, Opisanie, nr 211 – bez urzędu)
- 61 Andrzej Kuniewski, jednocześnie horodniczy krzem. (nr 32), potem sędzia krzem. (nr 107)
17 IV 1550 (GK 2, k. 12v).
4 XII 1551 (GK 141, k. 1v – Krajewski)
Mostowniczym krzem. był zapewne już 21 VII 1545, kiedy został odnotowany jako horodniczy krzem. (Teodorowicz, t. 3, s. 20).

Później urząd zanika.

KRZEMIENIEC – pisarz ziemski

Urząd wprowadzony w 1565 r. na podstawie przywileju bielskiego z 1564 r.

- 62 Hrehory Bołbas Rostocki
N 1565-66 (Ljubavskij, Sejm. Prilozenia, nr 79). 2 IV 1570 (AJZR VI/1, nr XXVII)
11 IX 1580 (GŁ 27, k. 37v). 1581 (Jakovenko, s. 189)
- 63 Makary Ledóchowski
15 VI 1582 (ZŁ 4, k. 122-124v)
20 IV 1610 (GŁ 88, k. 136v). † 1612 (Bon. XIV, s. 54)
- 64 Samuel Ledóchowski, syn poprzedniego
N 3 XII 1612 (MW 18, k. 61-61v; GŁ 95, k. 11-12 – po † M. Ledóchowskiego)
A 19 V 1615 na sędziego krzem. (nr 110)
- 65 Aleksander Bołbas Rostocki
W 10 XII 1615 (GŁ 101, k. 262v-263v – termin sejmiku elekcyjnego)
12 III 1616 (GŁ 103, k. 626-629)
14 VII 1625 (GK 74, k. 217v). † a. 18 XI 1625 (ib., k. 272)
- 66 Jan Bołbas Rostocki
W 11 XII 1626 (GK 73, k. 225)
N 16 XII 1626 (GŁ 154, k. 83v-84v – po † A. Bołbasa Rostockiego)
P 11 I 1627 (GŁ 154, k. 96v-97)
18 XI 1647 (GK 137 niepag.). † a. 9 III 1650 (GŁ 264, k. 410-412)

- 67 Jakub Stanisław Jełowicki
W 20 IV 1650 (GŁ 264, k. 410-412 – termin sejmiku elekcyjnego)
N 25 IV 1650 (MK 191, k. 342v-343 – po † J. B. Rostockiego)
26 VIII 1680 (GŁ 370, k. 553-555 – testament). † 2 X 1680 (ib.)
 wg testamentu w kościele Franciszkanów w Międzyzrzeczcu

Wakans.

- 68 Adam Franciszek Wasilewski, przedtem łowczy owr. (w U III/4 nie odnotowany)
N 27 VII 1722 (Sig. 20, s. 31)
1747 (TK 15, k. 4, 27). † a. 10 I 1761 (N następcy)

Wakans.

- 69 Józef Borsza Drzewiecki, przedtem pisarz grodzki krzem.
N 10 I 1761 (Sig. 29, s. 219 – po † NN Wasilewskiego)
A 24 VI 1765 na sędziego krzem. (nr 120)
N Drzewieckiego z datą wcześniejszą o dwa miesiące, tj. 5 XI 1760, i rzekomym poprzednikiem [Aleksandrem Jerzym] Żbikowskim pisarzem grodzkim krzem. figuruje w spisie dokumentów podanych Augustowi III do podpisu przez marszałka nadwornego kor. Jerzego Augusta Mniszcha (BPAU i PANKr., rps 1142, t. I, k. 211). W analizie tego rękopisu M. Czeppe, „*Tytułarne” urzędy ziemskie w czasach Augusta III*, Kwartalnik Historyczny 106, 1999, z. 3, s. 77-88, podaje trzy inne przypadki osób, które wymieniony w spisie urząd faktycznie otrzymały. Za każdym razem data wymieniona w spisie wyprzedza o ok. miesiąc wpis do Sigillat.
- 70 Jakub Przybyszewski, przedtem pisarz grodzki krzem.
N 24 VI 1765 (Sig. 31, k. 29 – bez informacji o poprzedniku)
1773 (*Szlachta wylegitymowana w Królestwie Polskim w latach 1836-1861*, oprac. E. Sęczys, Warszawa 2000, s. 552). R a. 16 XI 1780 (Sig. 35, k. 23)
- 71 Jan Przybyszewski horodniczy krzem. (nr 50), deputat na Trybunał Koronny
N 16 XI 1780 (Sig. 35, k. 23 – po R J. Przybyszewskiego)
28 I 1789 (CDIAUK, f. 49 [Potoccy], op. 3, d. 19, k. 90v-91)
27 I 1790 (Dub. 25, k. 168). [1792] (Kalendarzyk na rok 1793)
Przestał pełnić funkcję pisarza po zamknięciu przez Sejm Wielki dotychczasowych sądów ziemskich i wprowadzeniu na ich miejsce sądów ziemiańskich. Dnia 16 I 1793 wystąpił jako „przeszły pisarz ziemski krzemieniecki” (Dub. 21a, k. 496v-497v). Po przywróceniu przez sejm grodzieński sądownictwa sprzed reform Sejmu Wielkiego powrócił do tytułu pisarza, z którym odnotowany został np. 24 I 1794 (Dub. 22, k. 1107v). W Kalendarzykach na 1793 i 1794 wymieniany jako pisarz. W 1794 nie kandydował lub nie został wybrany pisarzem ziemskim krzem.

- 72 Feliks Kadłubiski komornik ziemski krzem. 1787
W 19-20 II 1792 na pisarza aktowego ziemiańskiego (DeputWoł., d. 2637, k. 18)
P 20 II 1792 (DeputWoł., d. 2637, k. 18)
W 1794 na pisarza ziemskiego krzem. (DeputWoł., d. 5471, k. 13)
27 IV 1796 (DeputWoł., d. 2637, k. 19)
W lutym 1792 został wybrany pisarzem aktowym ziemiańskim, po czym po likwidacji sądów ziemiańskich i wprowadzeniu przez sejm grodzieński sądów ziemskich został wybrany w 1794 pisarzem ziemskim krzem. Funkcję tę pełnił do zamknięcia sądów ziemskich przez Rosjan w polowie 1796.

KRZEMIENIEC – podczaszy

Urząd ustanowiony w 1765 r.

- 73 Michał Baltazar Podhorski, przedtem horodniczy łuc. (nr 219)
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62)
4 VI 1787 (wypis z akt grodzkich krzem., własność prywatna)
† a. 25 VI 1789 (N następcy)
- 74 Jakub Kamiński, przedtem łowczy krzem. (nr 55)
N 25 VI 1789 (Sig. 38, k. 78v – po † M. B. Podhorskiego)
20 VIII 1797 (DeputWoł., d. 2672, k. 10)

KRZEMIENIEC – podkomorzy

Urząd wprowadzony w 1566 r. (II Statut Litewski, art. IV, 70).

- 75 Aleksey Bielecki podstarości krzem.
N 1566 (Ljubavskij, Sejm, Prilozenia, nr 79). 15 VIII 1566 (Ljubavskij, Sejm, s. 755, wg ML 48, k. 84-84v)
a. 28 VIII 1566 utracił urząd z powodu pochodzenia spoza Wielkiego Księstwa i niedawnego nabycia dóbr w powiecie krzem. (ML 48, k. 84-84v)
- 76 Iwan Patrykij Wasylewicz Kurozwoncki, przedtem podsedek krzem. (nr 89)
N 28 VIII 1566 (ML 48, k. 84-84v – po zabranii tego urzędu A. Bieleckiemu)
11 III 1578 (ZK 6, k. 56v-58 – testament). † a. 16 IV 1578 (GŁ 18, k. 181-182v)
 wg testamentu w Radoszynie
Informacja u Bon. XII, s. 90, o podkomorzym krzem. kniaziiu Patryku Kozice w 1576 jest nieporozumieniem, wynikającym ze złej lekcji zapisu w VL II, s. 155, o wyborze poborców do województwa woł. 30 V 1576.

W rzeczywistości poborcami zostali wówczas: Bokij sędzia łuc., Dymitr Kozika (Bon. XII, s. 87) i Patrykij podkomorzy krzem.

- 77 Adam Klemontowicz Bohowityn Kozieradzki
24 V 1578 (GŁ 18, k. 261)
20 VI 1610 (GŁ 88, k. 301v). † a. 20 VII 1613 (N następcy)
U Bon. VII, s. 331-332, błędna informacja, jakoby podkomorzym krzem. był Bogusz Fedorowicz Horain podsędek krzem. (nr 93)
- 78 Jan Żurawnicki
N 20 VII 1613 (MK 155, k. 99v-100v – po † A. Bohowityna)
P 9 IX 1613 (GŁ 94, k. 773-774v)
1640 (Jakovenko, s. 189). † a. 29 V 1641 (GŁ 225, k. 725-726)
- 79 Daniel Jełowicki, przedtem wojski krzem. (nr 170)
W 17 VI 1641 (GK 111 niepag.)
N 20 VI 1641 (MK 185, k. 366-366v – po † J. Żurawnickiego)
4 X 1652 (GŁ 272, k. 521-525 – testament). † a. 2 XII 1652 (ib.)
□ wg testamentu w kościele Franciszkanów w Międzyrzeczu

Wakans w latach 1652-1659.

- 80 Stefan Ledóchowski
W 3 IV 1659 (GŁ 286, k. 362-362v: termin sejmiku elekcyjnego)
N 5 IV 1659 (GŁ 286, k. 669-670 – po † D. Jełowickiego)
P 1 VII 1659 (GŁ 286, k. 672-673)
A 4 III 1672 na kasztelana bract. (KułMetr., nr 204). Potem kasztelan woł. (nr 234)

Wakans w latach 1672-1683.

- 81 Stanisław Cetner, przedtem chorąży czern. (U III/4, nr 1107). Pułkownik król. 1683
W 8 VII 1683 (GŁ 381, k. 661v-662v: termin sejmiku elekcyjnego)
N 12 VII 1683 (GŁ 381, k. 756-757v – po A S. Ledóchowskiego)
21 IV 1691 (GK 240, k. 273). † a. 9 IV 1692 (GW 137, k. 868-868v)
- 82 Franciszek Ledóchowski, przedtem podstoli woł. (nr 718)
W 5 V 1692 (GK 241 niepag.)
N 10 V 1692 (GK 241 niepag. – po † S. Cetnera)
A 25 IX 1697 na kasztelana woł. (nr 238)
- 83 Stanisław Ledóchowski, przedtem podstoli woł. (nr 719), brat poprzedniego
W 18 VIII 1699 (GK 248 niepag.)
N 25 VIII 1699 (GK 248 niepag. – po A F. Ledóchowskiego)
A 26 III 1724 na wojewodę woł. (nr 778)
N 1714 na kasztelana woł. nie została zrealizowana (Bon. XIV, s. 55).

Wakans w latach 1724-1739.

- 84 Stefan Jeło Maliński starosta nowogródzki, pułkownik wojsk kor.
N 7 III 1739 (Sig. 26, k. 92v – po † NN). N 3 VI 1746 (ib., k. 201 – po † NN)
20 VIII 1754 (Podh. II, nr 230, s. 277). † a. 9 XII 1755 (TK 28, k. 65-66)
- 85 Piotr Antoni Borsza Drzewiecki, przedtem podczaszy woł. (nr 704). Podstarości krzem.
N 16 I 1758 (Sig. 27, k. 419 – po † S. Jeło Malińskiego)
† a. 24 VI 1765 (N następcy). † 1765 (Bon. V, s. 60)
6 XII 1762 z powodu błędnej informacji o † P. Drzewieckiego N otrzymał Franciszek Zagórski starosta ovr. (U III/4, nr 688); nominacja nie została zrealizowana (BPAU i PANKr., rps 1142, t. II, k. 107v).
- 86 Mikołaj Junosza Piaskowski, przedtem chorąży woł. (nr 611)
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61v-62 – po † Drzewieckiego, błędnie jako chorąży krzem.)
A 13 I 1785 na kasztelana inowłodzkiego (U II/2, nr 144)
Wg Bon. XIV, s. 64, podkomorzym krzem. miał być w 1772 NN Maliński. Był on zapewne podkomorzycem krzem.
- 87 Felicjan Borsza Drzewiecki, przedtem chorąży krzem. (nr 24)
N 20 IV 1785 (Sig. 36, k. 34v – po A M. Piaskowskiego)
29 VII 1793 (Dub. 22, k. 653-653v). † a. 18 I 1794 (ib.)
- 88 Franciszek Rohoziński, przedtem pisarz łuc. (nr 301)
N 6 III 1794 (Tzw.ML I B, nr 33, k. II 13 – po † F. Drzewieckiego)
28 I 1795 (Dub. 8, k. 267)

KRZEMIENIEC – podsędek

Urząd wprowadzony w 1565 r. na podstawie przywileju bielskiego z 1564 r.

- 89 Iwan Patrykij (Patrokij) Wasylewicz Kurozwoncki
1565-66 (Ljubavskij, Sejm, Prilożenia, nr 79). 8 I 1566 (ML 39, k. 714v)
A 28 VIII 1566 na podkomorzego krzem. (nr 76)
- 90 Sawin Gniewoszowicz Jełowicki
N 21 V 1567 (ML 266, k. 174-175 – po NN)
R między 2 XII 1590 a 15 I 1591 na sejmie w Warszawie, z powodu podeszłego wieku (MW 200, k. 52v-53). Potem wojski (nr 168) i horodniczy (nr 37) krzem.
- 91 Michał Krajewski
W 9 IX 1591 (MW 200, k. 52v-53)
N 29 IX 1591 (MW 200, k. 52v-53 – po R S. Jełowickiego)

- 13 IV 1599 (GK 35, k. 135). 1600 (Jakovenko, s. 189)
Krajewski żył jeszcze 4 X 1599, kiedy to wpisano do ksiąg grodzkich krzem. umowę, której następnie strony nie mogły przenieść do ziemstwa z powodu choroby, a potem śmierci podsędka (ZK 12, k. 130v).
- 92 Hawryło Hołowiński rotmistrz król. 1600
[1600] (ZK 12, k. 130v, 164). 6 VI 1601 (GK 39, k. 118v-9)
2 V 1605 (GK 42, k. 30v-30a). † a. 22 XI 1605 (W następcy)
Hołowiński został podsędkiem najpóźniej w październiku 1600, gdyż 6 VIII 1601 przy przenoszeniu zapisu z grodu krzem. do ziemstwa zapisano, że z powodu wyruszenia „na posługę Rplitej do Wołoszy i Multan” obecnego podsędka sąd ziemski krzem. nie działał. Owa posługa, to nic innego, jak wyprawa hetmana Jana Zamoyskiego w 1600.
- 93 Bogusz Fedorowicz Horain
W 22 XI 1605 (MW 16, k. 133-133v)
N 7 XII 1605 (MW 16, k. 133-133v)
21 IV 1618 (GW 50, k. 228). † a. 17 V 1619 (GŁ 112, k. 166)
- 94 Hrehory Uszak Kulikowski
W 17 IX 1619 (GW 51, k. 1011-1012: termin sejmiku elekcyjnego)
N 4 X 1619 (MW 23, k. 82v-83v – po † B. Horaina)
6 VI 1622 (GŁ 133, k. 385–388v – testament). † a. III 1623 (GK 71, k. 65-68)
— wg testamentu w Trościeńcu w cerkwi Trójcy Św.
- 95 Jan Horain, syn Bogusza Fedorowicza (nr 93)
W 25 IX 1623 (GW 56, k. 470-470v – sejmik elekcyjny)
N 2 X 1623 (MW 23, k. 329-330 – po † H. Kulikowskiego)
A 20 VI 1640 na sędziego krzem. (nr 112)
- 96 Michał Juriewicz Puzyna
W 18 VII 1641 (GK 111 niepag.: termin sejmiku elekcyjnego)
23 IX 1641 (GŁ 225, k. 1268v)
19 XII 1648 (GŁ 262, k. 542). † a. 12 VI 1650 (GŁ 264, k. 953-953v)
— wg testamentu w cerkwi Narodzenia NMP w Miliżu (GŁ 264, k. 1103-1110v)
- 97 Andrzej Bołbas Rostocki
W 24 X 1650 (GK 141, k. 615-615v)
P 12 I 1651 (ZŁ 48, k. 1321v-1322v)
14 XI 1651 (GŁ 269, k. 1118). † a. IV 1655 (GK 158, k. 365-365v)

Wakans do 1661 r.

- 98 Dymitr Ursuł Rudecki
W 31 I 1661 (GŁ 293, k. 548-548v: termin sejmiku elekcyjnego)
N 7 III 1661 (Sig. 3, k. 200 – po † A. Bołbasa Rostockiego)

P 28 III 1661 na sejmiku w Łucku (GŁ 293, k. 776-777)

4 VIII 1662 (ZŁ 51, k. 718v-719). † a. 2 X 1664 (ib.)

- 99 Jan Mokosiej Denisko Matwiejowski
W 19 VII 1668 (GŁ 319, k. 665-666: termin sejmiku elekcyjnego)
N 25 VII 1668 (GW 108, k. 1426-1428 – po † D. Rudeckiego)
A 20 VI 1676 na sędziego krzem. (nr 116)

Wakans do 1722 r.

- 100 Samuel Ledóchowski, przedtem stolnik smoleński (UWKL IV, nr 1356)
N 27 VII 1722 (Sig. 20, s. 31 – bez informacji o poprzedniku)
12 IX 1729 (GW 152, k. 1280-1280v)

Wakans do 1760 r.

- 101 Mikołaj Podhorski
N 5 XI 1760 (BPAU i PANKr., rps 1142, t. 1, k. 211)
N 10 I 1761 (Sig. 29, s. 249 – po † S. Ledóchowskiego)
- 102 Michał Stoiński deputat na Trybunał Koronny 1766
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 60 – bez informacji o poprzedniku)
1773 (CLub. RMO 405/21569, k. 45v-47)
1778 (Nies. VIII, s. 523). † a. 18 VI 1779 (N następcy)
- 103 Michał Mokosiej Denisko pisarz grodzki krzem., kasztelan włodz. 1793 (nr 448)
N 18 VI 1779 (Sig. 34, k. 132 – po † M. Stoińskiego)
17 I 1795 (Dub. 8, k. 40)
Tytułował się podsędkiem krzem. mimo likwidacji w 1792 sądów grodzkich i ziemskich przez Sejm Wielki (np. 22 I 1793 – Dub. 21a, k. 994; Dub. 25, k. 728), a także po zaprowadzeniu przez sejm grodzieński w 1793 nowych sądów ziemskich, w których nie istniał urząd podsędka.

KRZEMIENIEC – podstoli

Urząd utworzony w 1765 r.

- 104 Felicjan Czarnecki starosta dymitrowski
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62)
27 II 1775 (ABiMK 71, s. 419)
- 105 Kajetan Wyleżyński
6 VI 1783 (DeputWoł., d. 4861, k. 83-84).
30 V 1789 (VL XI, s. 79). R a. 15 XII 1789 (N następcy)

- 106 Paweł Ignacy Kadłubiski
N 15 XII 1789 (Sig. 38, k. 96v – po R. K. Wyleżyńskiego)
2 V 1792 (Sig. 40, k. 12)
W 19 II 1792 na sędziego ziemiańskiego powiatu krzem. (nr 122)

KRZEMIENIEC – sędzia

Urząd wprowadzony w 1565 r. na podstawie przywileju bielskiego z 1564 r.

- 107 Andrzej Juchnowicz Kuniewski (Jełowicz), przedtem horodniczy (nr 32) i mostowniczy (nr 61) krzem.
15 X 1565 (AJZR VII/1, s. 218). 29 XI 1566 (Teodorowicz, t. 3, s. 222)
1577 (Jakowenko, s. 189). † a. 28 V 1578 (Kremieniecki ziemski sud I, s. 51)
- 108 Antoni Gniewoszowicz Jełowicki
8 III 1577 (AS, teka 565)
24 II 1589 (MW 12, k. 27-30 – testament). † a. 16 IV 1589 (ib.)
- 109 Janusz Żabokrzycki
N 26 II 1590 (MW 12, k. 81v-82v – po † A. Jełowickiego)
23 V 1613 (GK 50, k. 93). † krótko a. 9 IV 1615 (GŁ 101, k. 79v-80v)
- 110 Samuel Ledóchowski, przedtem pisarz krzem. (nr 64)
W 14 V 1615 (GŁ 101, k. 79v-80v: termin sejmiku elekcyjnego)
N 19 V 1615 (MW 20, k. 99v-100 – po † J. Żaborzyckiego)
16 IV 1639 (GK 111, k. 115v-117v – testament). † a. 30 V 1640 (GŁ 221, k. 273-273v)
- 111* Daniel Jełowicki wojski krzem. (nr 170)
W 18 VI 1640 (GK 107, k. 77v-78: sejmik elekcyjny)
20 II 1641 (GK 110, k. 138-138v)
W l. 1640-41 toczył się spór o sęstwo krzem. między Jełowickim a Horainem (GK 110, k. 138-138v). Listem z 8 II 1641 król poinformował szlachtę powiatu krzem., że z kancelarii kor. wyszły dwa przywileje na sęstwo ziemskie krzem.: dla Jana Horaina podsędką krzem. i dla Daniela Jełowickiego wojskiego krzem., a ponieważ doszło między nimi do kontrowersji, chcąc uspokoić ten konflikt stwierdza, że uznaje Jana Horaina, który na sejmiku łuc. „przy obecności wielu obywateli województwa woł. przysięgę zwyczajną oddał” (GŁ 225, k. 465-466). Mimo to Jełowicki tytułował się jeszcze sędzią do marca 1641 (ib., k. 295v-296).
- 112* Jan Horain, przedtem podsędek krzem. (nr 95)
N 20 VI 1640 (MK 186, k. 211v-212v – po † S. Ledóchowskiego)
P 3 VII 1640 (GK 107, k. 139-139v)
4 IV 1641 (GŁ 262, k. 341). † a. 14 VI 1643 (GW 78, k. 992v-993v)
O sporze z D. Jełowickim zob. pozycję poprzednią.

Wakans do 1644 r. Sejmik elekcyjny zwołany na 14 VII 1643 r. nie doszedł (GW 78, k. 992v-993v).

- 113 Jan Jarmoliński
W 18 IV 1644 (GŁ 238, k. 339-339v: termin sejmiku elekcyjnego)
N 22 IV 1644 (GŁ 238, k. 949-953v – po † J. Horaina)
13 VI 1653 (GŁ 215, k. 167-167v). † a. 11 IV 1654 (GW 90, k. 760-760v)

Po † Jarmolińskiego urząd sędziego wakował do 1660 r. Sejmik elekcyjny wyznaczony na 5 V 1654 r. został zerwany (GW 90, k. 760-760v).

- 114 Marcin Ledóchowski
W 9 XII 1660 (GW 97, k. 1261-1261v: sejmik elekcyjny)
N 16 XII 1660 (Sig. 3, k. 153 – po J. Jarmolińskim)
† 23 II 1667 (GK 213 niepag., oblata 8 II 1678)

Po † M. Ledóchowskiego wakans do 1670 r.

- 115 Samuel Ledóchowski, przedtem stolnik czern. (U III/4, nr 1490)
W 2 IV 1670 (GW 110, k. 900v-901v: termin sejmiku elekcyjnego)
N 12 IV 1670 (GŁ 327, k. 881-882 – po † M. Ledóchowskiego)
P 30 VII 1670 (GŁ 327, k. 882-882v; nb. sejmik odbył się 29 VII – ib., k. 891)
28 IX 1673 (GŁ 340, k. 802-803v). † a. 2 I 1674 (GK 209 niepag., oblata 1 VI 1674)

Wakans do 1676 r.

- 116 Jan Mokosiej Denisko Matwiejowski, przedtem podsędek krzem. (nr 99)
W 15 VI 1676 (GŁ 349, k. 824-825: termin sejmiku elekcyjnego)
N 20 VI 1676 (GW 120, k. 1207-1208v – po † S. Ledóchowskiego)
P 29 III 1677 (GW 120, k. 1199v-1200v)
26 VIII 1677 (GK 211 niepag.). † a. 17 V 1678 (GŁ 360, k. 322-322v)

Wakans.

- 117 Jan Ledóchowski
19 VIII 1699 (GK 248 niepag.)
17 X 1699 (GŁ 449, k. 1447). † a. 27 VIII 1712 (GW 147, k. 679)

Wakans.

- 118 Felicjan Borsza Drzewiecki, przedtem stolnik chełmski (U III/2, nr 1471)
N 27 VII 1722 (Sig. 20, s. 31)
12 IX 1729 (GW 152, k. 1280-1280v). † a. 10 I 1761 (N następcy)

- 119 Andrzej Wyleżyński podczaszy woł. (nr 705)
N 10 I 1761 (Sig. 29, s. 248 – po † F. Drzewieckiego)
A N 25 XI 1762 na chorążego woł. (nr 610)

Wakans w latach 1762-1765.

- 120 Józef Borsza Drzewiecki, przedtem pisarz krzem. (nr 69)
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61 – bez informacji o poprzedniku)
† a. 7 X 1777 (N następcy)
- 121 Paweł Beyzym podstarości krzem.
N 7 X 1777 (Sig. 34, k. 45v – po † J. Drzewieckiego)
[1792] (Kalendarzyk na rok 1793)
Wraz z zamknięciem sądów ziemskich w 1792 utracił urząd sędziego. Na sejmiku krzem. 21 II 1792 był tytułowany „byłym sędzią ziemskim” (DeputWoł., d. 4861, k. 101v). W czasie Konfederacji Targowickiej wraz z reaktywowaniem sądów ziemskich i grodzkich przywrócony mu został urząd sędziego, z którym wystąpił 18 I 1793 (Dub. 21a, k. 621-622v).
- 122 Zgodnie z uchwałą Sejmu Wielkiego ze stycznia 1792 o zamknięciu sądów ziemskich i grodzkich oraz wprowadzeniu w ich miejsce sądów ziemiańskich, na sejmiku powiatów krzem. i nadstuckiego odbytym 19 II 1792 wybrano i zaprzysiężono 10 sędziów ziemiańskich. Byli to: Ignacy Kadłubski podstoli krzem. (nr 106), komisarz cywilno-wojskowy powiatu krzem., Mateusz Władysław Ozdoba Dziegciewski komornik gran. i komisarz cywilno-wojskowy powiatu krzem., Paweł Kufell Kondracki pisarz grodzki now., Gedeon Beynar komisarz cywilno-wojskowy powiatu krzem., Maciej Kondracki, Feliks Ostrowski komornik ziemski krzem., Ludwik Dunin Borkowski komornik graniczny krzem., Ignacy Pruszyński regent ziemski krzem., Kazimierz Drzewiecki łowczy [łowczyc] włodz., Kazimierz Chobrzyński wicesgerent grodzki now., którzy przepisana prawem rotę przysięgli (DeputWoł., d. 4861, k. 96-101). Dnia 24 II 1792 miał zostać wybrany (DeputWoł., d. 2908, k. 33) sędzią ziemiańskim także Jan Nepomucen Maciej Bohowityn Kozieradzki stolnik beł. 1788 (nie odnotowany w U III/2).
- 123 W lutym 1794 odbyły się wybory sędziów do nowego sądu ziemskiego krzem., wprowadzonego w miejsce sądów ziemiańskich decyzją sejmu grodzieńskiego 15 XI 1793. W Krzemieńcu wybrano m. in.: Feliksa Kamińskiego, Feliksa Ostrowskiego (9 II 1795 sędzia ziemski krzem. – Dub. 8, k. 144). Wincentego Batkowskiego, Daniela Jana Nałęcz Małachowskiego horodniczego żyt. (w U III/4, nr 846 i 847, rozdzielony na dwie osoby) i Franciszka Cieleckiego (DeputWoł., d. 5471, k. 13). Dnia 13 IV 1795 na sejmiku w Krzemieńcu przeprowadzono wybory uzupełniające do składu sędziowskiego. Wówczas wybrano: Feliksa Kamińskiego miecznika krzem. (nr 59), Daniela Jana Nałęcz Małachowskiego (wzm. 25 VIII 1795 – DATO, f. 37, op. 2.

d. 149, k. 446), Józefa Burczymuchę Kamińskiego burgrabiego krzem., Wojciecha Olszewskiego i Karola Karwowskiego wojskiego halickiego (nie notowany w U III/1). Sędzią był ponadto Gedeon Beynar (wzm. 27 VI 1795: DATO, f. 37, op. 2, d. 149, k. 230).

KRZEMIENIEC – skarbnik

Urząd utworzony w 1765 r.

- 124 Mikołaj Dobrzyński
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61)
† a. 11 VII 1773 (N następcy)
- 125 Franciszek Burzyński
N 11 VII 1773 (Sig. 32, k. 217 – po † M. Dobrzyńskiego)
A 19 V 1778 na wojskiego mn. włodz. (nr 585)
- 126 Tadeusz Olszański
N 19 V 1778 (Sig. 34, k. 71 – po A F. Burzyńskiego)
R a. 10 V 1790 (N następcy)
- 127 Feliks Hulewicz wicesgerent grodzki łuc., komisarz cywilno-wojskowy powiatu łuc.
N 10 V 1790 (Sig. 38, k. 108 – po R T. Olszańskiego)
A 13 IX i 6 XI 1790 na wojskiego mn. woł. (nr 791)
- 128 Dionizy Dubiecki, przedtem horodniczy włodz. (nr 446). Komisarz cywilno-wojskowy powiatu włodz. 1791
N 6 XI 1790 (Sig. 37, k. 91v – po A F. Hulewicza)
24 I 1791 (Dub. 25, k. 336). 2 VII 1794 (DeputWoł., d. 4912, k. 10)
19 I 1795 (Dub. 8, k. 50 – tu pomyłkowo jako miecznik krzem.)
Skarbnikiem krzem. miał być też w 1792 Andrzej Konopacki (Bon. XI, s. 95).

KRZEMIENIEC – starosta

- 129 Lasota ze Stawiszyna
[Ok. 1369-1370] wojewoda krzemieniecki (AGZ I, nr 5)
Dokument Kazimierza Wielkiego znany z oblaty w księgach grodzkich przemyskich nosi datę wystawienia 1361, która nie jest możliwa do przyjęcia zarówno ze względu na panującą w 1361 sytuację polityczną, wykluczającą obecność polskiego zarządcy w Krzemieńcu, jak i obecność dwóch innych świadków: Piotra Nieorzy wojewody sandomierskiego (U IV/1, nr 978: 28 VIII 1366 – 1 VIII 1375) i Jana Kołczka marszałka królestwa (U X, nr 392: 2 V 1369 – 6 VII 1374). Na niewłaściwość daty 1361 zwrócił już uwagę H. Paszkiewicz, *Polityka ruska Kazimierza Wiel-*

kiego, Warszawa 1925, s. 224-225, nie znając jednak dat piastowania przez Kołczka urzędu marszałka, datował ogólnie urzędowanie Lasoty na czas „po wyprawie ruskiej Kazimierza 1366 r.”. Czas spisania dokumentu można zatem datować na okres pomiędzy I połową 1369 a 5 XI 1370, tj. śmiercią Kazimierza Wielkiego.

129a Konrad Frankenberg (Frankenberg)

† 24 III 1418 (CodVit., nr 233; DłAnn. XI, s. 85-86; Lewicki, Powstanie, s. 187-188 – nazywa go burgrabią, zaś Ljubavskij, Sejm, s. 65 – starostą; błędna data roczną zabójstwa Konrada: 1408 podaje Teodorowicz, t. 3, s. 13)

Wg Teodorowicza, t. 3, s. 13, K. Frankenberg miał trzymać zamek krzemieniecki już w 1399.

130 Fedko Nieświcki namiestnik bract.

1434 (WolffKniaz., s. 276). 7 IX 1434 (A. Prochaska, *Hold Fedka kniazia nieświeskiego*, Kwartalnik Historyczny 25, 1911, s. 239-245)

Fedko objął Krzemieniec prawdopodobnie wkrótce po jego zajęciu przez Świdrygiełłę a. 14 VII 1431 (Epist. II, nr 191). Dnia 22 X 1431 w liście Władysława Jagiełły do Świdrygiełły w sprawie zwrotu m. in. Ołuszkowa i Olczydajowa został wprowadzie nazwany ogólnikowo *vojevoda vester* (Epist. II, nr 197), ponieważ jednak w następnych latach trzymał oba grody w swych rękach, można wnosić, że już w tym czasie był równocześnie namiestnikiem krzem. Nie przeczy temu chyba fakt tytułowania Fedka 22 III 1433 tylko starostą podolskim (=bract.; *capitaneus Podolyae* – Bullarium Poloniae, t. V, Romae-Lublina 1995, nr 1361). Zapewne Krzemieniec pozostawał w jego rękach jeszcze 23 III 1435, kiedy ponawiał akt submisji królowi Władysławowi (Lewicki, Powstanie, s. 373; A. Prochaska, *Hold Fedka*, s. 240).

131 Iwaszko Moniwidowicz starosta bract. 1437-1438

Ok. 1 IV 1436 (DanSkarb. t. II, nr 1733). 4 IX 1437 starosta kamieniecki [właściwie krzem.] i podolski (Epist. I/1, nr 92). 9 V 1438 starosta podolski (=bract.) i krzem. (AJZR V/1, s. 3-5). 4 II 1438 (WolffSenat., s. 21; AZR I, nr 36)

2 IX 1438 starosta podolski (=bract.) i krzem. (ArchSang. I, nr 36 = Akty JZR I, nr 20)

Wg Ljubavskiego, Sejm, s. 89, był namiestnikiem krzem. także w 1439.

132 Jursza, przedtem wojewoda kij. (U III/4, nr 386)

1441 lub 1442 (PSB XI, s. 347; Bon. IX, s. 119). 14 I 1442 (Halecki, Ostatnie, s. 34). 1 VI 1445 (ArchSang. I, nr 134)

1447 mianowany starostą (właściwie namiestnikiem) bract. (Halecki, Ostatnie, s. 85-86; V. D. Otamanovs'kij, *Vinnicâ v XIV-XVII stolittâh*, Vinnicâ 1993, s. 34, 119 [z błędami]; *Ukrains'ki gramoti. XIV i perša polovina XV v.*, t. I, wyd. V. Rozov, Kiiw 1928, nr 74; Gramoty Wielkich Kniaziw, nr 4)

Nie wiadomo, czy po N na namiestnictwo bract. Jursza zatrzymał w swych rękach Krzemieniec. Wg Sz. Okolskiego, *Orbis Polonus*, t. III, Cracoviae 1645, s. 308-310 (a za nim Nies. VI, s. 451, i Teodorowicz, t. 3, s. 234), starostami krzem. za czasów Kazimierza Jagiellończyka mieli być: Denisko Mokosiejewicz, po nim jego syn Wańko, a następnie wnuk Piotr Mokosiej Denisko. Jak zauważył już Halecki, Ostatnie, s. 268-269, wiadomości tych nie daje się niestety zweryfikować w oparciu o źródła. Nie wykluczone jednak, że rzeczywiście przedstawiciele rodziny Mokosiejewiczów pełnili funkcję nam. w prawie trzydziestoletniej luce pomiędzy urzędowaniem Jurszy a Semena Wasylewicza Zbaraskiego. Halecki, Ostatnie, s. 85, wyraża pogląd, że starostą (właściwie namiestnikiem) mógł być wzm. w 1449 niejaki Dowksza. Być może także wspomniany w 1467 ciwun krzem. Iwanina (nr 28) był faktycznie namiestnikiem krzem. Łączenie w jednych rękach funkcji namiestnika krzem. i bract. mogło wymuszać pozostawianie w Krzemieńcu zarządców niższego szczebla, czyli ciwunów.

133 Semen Wasylewicz Zbaraski

1473 (AJZR VIII/4, s. 102). N ok. 1480 (WolffKniaz., s. 607)

† a. 1 IV 1481 (WolffKniaz., s. 607)

Wystąpił jako namiestnik krzem. także w dokumencie wpisanym do Metryki Litewskiej, a datowanym błędnie przez wydawców na 30 VI 1489 (LM 25, nr 236). W rzeczywistości należy go datować na l. 1478-80, w tych bowiem latach starostą łuc. był Chodkiewicz występujący także w tym dokumencie (AJZR VIII/4, s. 20).

134 Aleksander Sanguszkowicz namiestnik włodz. (nr 525)

ok. 1482 (WolffKniaz., s. 424). 9 II indykt 2 [1484] (ArchSang. I, nr 68 – tu błędna data 1469). 20 V 1489 (ArchSang. IV, nr 34). 2 VI 1489 (LM 4, nr 23.12)

R ok. 1490, a. 1491 (WolffKniaz., s. 424)

135 Andrzej Michajłowicz Czartoryski namiestnik bract.

2 IX 1491 (Teodorowicz, t. 3, s. 396; ArchSang. I, nr 99; WolffKniaz., s. 424)

† a. 1498 (WolffKniaz., s. 437)

136 Andrzej Aleksandrowicz Sanguszkowicz potem namiestnik bract. i winnicki 1500, następnie włodz. (nr 535)

29 V 1498 (ArchSang. IV, nr 45). 20 V 1500 (ib. I, nr 118; Teodorowicz, t. 3, s. 397)

WolffKniaz. s. 425, błędnie datuje namiestnictwo Sanguszki w Krzemieńcu na lata 1490-1502. Pierwsza z tych dat jest zupełnym nieporozumieniem. Natomiast drugą ustalił Wolff na podstawie wpisanego do Metryki Litewskiej potwierdzenia z daty 15 X 1502 wcześniejszego (1498) przywileju na pewne dobra dla Sanguszki jako namiestnika krzem. (ArchSang. IV, nr 53 = ML 6, s. 427; WolffKniaz., s. 425). W październi-

niku 1502 Sanguszko nie mógł być namiestnikiem krzem., ponieważ dowodnie urząd ten trzymali już jego następcy (nr 137 i 138). Niewątpliwie błąd ten jest wynikiem powtórzenia w 1502 tytułatury Sanguszki z 1498. Tymczasem jeszcze w 1500 otrzymał on czasowo, pod nieobecność pozostającego w niewoli Konstantego Ostrońskiego, namiestnictwo bracl. i winnicke, które trzymał do 1507. W związku z objęciem namiestnictw wschodniopodolskich, być może już w 1500, lub (jak podaje PSB XXXIV, s. 468), w 1502, Sanguszko opuścił Krzemieniec i przestał się tytułować tamtejszym namiestnikiem.

- 137 Lew Bohowitynowicz namiestnik
29 VI 1502 (ML 6, s. 412-413, WolffKniaz., s. 425)
- 138 Jurij Michajłowicz Montowtowicz
11 VIII 1502 (ArchSang. I, nr 147). 3 XI 1505 (ib., nr 129). 2 XII 1505 (ib., nr 130)
N a. 11 III 1507 na wojewodę kij. (U III/4, nr 391)
19 V 1507 (LM 8/8, nr 214)
- 139 Jakub Michajłowicz Montowtowicz
14 I 1508 (LM 8/8, nr 299). 2 IV 1519 (WolffKniaz., s. 132). 16 I 1522 (ArchSang. IV, nr 226)
4 XII 1527 (ArchSang. IV, nr 334)
5 II 1529 (LM 224/4, nr 346)

W latach 1529-1535 władzę krzemieniecką pozostawiała we władaniu biskupa wileńskiego Jana.

- 140 Dachno Wasylewicz, jednocześnie klucznik (nr 254), horodniczy (nr 200) i mostowniczy (nr 281) łuc.
16 VIII 1536 (Sobczuk, Kremianiecka, s. 386). 4 VI 1537 (LM 25, nr 60)
12 II 1538 (Sobczuk, Kremianiecka, s. 386). † a. 16 VI 1541 (LM 230/11, nr 28)
- 141 Stanisław Chwalczewski (Falczewski)
6 XI 1538 (AJZR VIII/1, s. 12-13). 28 VII 1543 (GK 241 niepag., oblata 1 VIII 1692)
12 XI 1543 (Sobczuk, Kremianiecka, s. 386). R a. 14 XI 1544 (ib.)
Wg PSB t. IV, s. 3-4, Chwalczewski został starostą krzem. już w 1536 i był nim do 1545, co jednak stoi w sprzeczności z przywołanym tu materiałem źródłowym.
- 142 Szczęsny Hercyk Szymkowiec
15 V 1544 (Sobczuk, Kremianiecka, s. 386)
21 VII 1545 (Teodorowicz, t. 3, s. 20). 26 X 1547 (ArchSang. III, nr 424).
29 X 1547 (Sobczuk, Kremianiecka, s. 386). 1548 (U XI)

Szczęsny Hercyk został nazwany pierwszym starostą krzem. (LM 51, nr 151), co oczywiście odnosi się jedynie do uzyskania przez namiestników krzem. tytułu starostów. Występujący jako starostowie krzem. 8 XII 1548 Iwan Boguszewicz Bohowitynowicz i 17 I 1549 Sebastian Dybowski (Sobczuk, Kremianiecka, s. 386), byli niewątpliwie jedynie sprawcami starostwa.

- 143 Piotr Michajłowicz Siemaszko
7 IX 1549 (ArchSang. VI, nr 60)
15 III 1560 (Sobczuk, Kremianiecka, s. 393-394). † a. 26 IX 1560 (ML 37, k. 495v-496v)
- 144 Mikołaj Andrejewicz Zbaraski
N 28 X 1560 (WolffKniaz., s. 616)
27 V 1574 (AR XVII 120, k. 1 – testament). † a. 8 VI 1574 (MW 2, k. 194-195v)
- 145 Janusz Mikołajewicz Zbaraski wojewoda bracl. i starosta piński
N V/VI 1574 po † M. Zbaraskiego (MW 2, k. 195v)
4 IV 1605 (GW 37, k. 220-221). † 1608 (WolffKniaz., s. 617)
- 146 Krzysztof Zbaraski koniuszy kor. (U X, nr 248), starosta wiślicki
N ok. 28 I 1608 (GŁ 81, k. 1082v-1083v)
Itr 3 III 1608 (GŁ 81, k. 1084). 12 IV 1608 (GK 46, k. 18-18v)
† 6 III 1627 (Simon Starovolscius, *Monumenta Sarmatarum viam universae carnis ingressorum*, Cracoviae 1655, s. 140-141)
Dnia 28 I 1608 król posłał do Krzemieńca Jana Wołyńca, aby trzymał i przekazał K. Zbaraskiemu starostwo krzem., które jeszcze przed Unią Zygmunt August zastawił za pewną kwotę Mikołajowi Zbaraskiemu, dziadowi Krzysztofa (GŁ 81, k. 1082v-1083v).
- 147 Janusz Korybut Wiśniowiecki koniuszy kor. (U X, nr 250)
13 IX 1627 (GK 75, k. 31-32)
† 9 XI 1636 w Wiśniowcu (Radziwiłł, *Memoriale*, t. 2, s. 196). □ wg testamentu w kościele Św. Jerzego w Zbarażu (GŁ 198, k. 1425-1428v)
- 148 Piotr Daniłowicz stolnik kor. (U X, nr 976), starosta parczewski
N krótko po 9 XI 1636 (Radziwiłł, *Memoriale*, t. 2, s. 196)
8 IV 1645 (MK 190, k. 98-100)
† X 1645 (Radziwiłł, *Memoriale*, t. 3, s. 219)
- 149 Michał Jerzy Czartoryski
8 XI 1645 (MK 190, k. 131-132v) *N 18 X 1645 (GŁ 244 k 1037-9)*
C 14 VIII 1653 na brata Karola (GŁ 273, k. 984v-986). Potem kasztelan woł. (nr 231)
- 150 Jan Karol Czartoryski, brat poprzedniego
C 14 VIII 1653 od brata Michała Jerzego (GŁ 273, k. 984v-986)
Ig i P 7 V 1654 (GK 156, k. 1v)

- K 5 VII 1679 na C synowi Michałowi Franciszkowi (GK 214 niepag., oblata 24 X 1679)
 C 28 IX 1679 na syna Michała Franciszka (GK 214 niepag., oblata 24 X 1679)
- 151 Michał Franciszek Czartoryski, syn poprzedniego
 C 28 IX 1679 od ojca (GK 214 niepag., oblata 24 X 1679)
 Ig i P 28 XI 1679 (GK 214 niepag., oblata 28 XI)
 9 VI 1684 (GŁ 388, k. 79)
 □ 27 VII 1688 Kraków, kościół OO. Reformatów (M. Wilczyński, *Klasztor Świętego Kazimierza OO. Reformatów w Krakowie*, Kraków 1893, s. 233)
- 152 Michał Jerzy Czartoryski wojewoda sand. (U IV/3, nr 968)
 N 25 VI 1688 (GŁ 403, k. 1045-1046 – po † M. Czartoryskiego)
 R a. 8 III 1689 na syna Kazimierza (GK 238 niepag.)
- 153 Kazimierz Michał Czartoryski podczaszy lit. (U XI, nr 1114), syn poprzedniego
 N 8 III 1689 po † M. [F.] Czartoryskiego, z zaznaczeniem, że starostwo dane w 1688 Michałowi Jerzemu wojewodzie sand. i na jego prośbę przekazane następnie Kazimierzowi (GŁ 407, k. 645-646v)
 Ig i P 16 XII 1689 (GK 238 niepag.)
 K 28 X 1701 na C J. K. Wiśniowieckiemu marszałkowi nadw. lit. (Sig. 15, s. 134)
- 154 Janusz Antoni Korybut Wiśniowiecki marszałek nadworny lit. (U XI, nr 455)
 C po 28 X 1701 (Sig. 15, s. 134). 1701 (Teodorowicz, t. 3, s. 30)
 K 7 VII 1710 na ustąpienie [Mikołajowi Baltazarowi] Olszańskiemu chorążemu woł. (Sig. 17, s. 162)
 K 3 VIII 1713 na C Dymitrowi Konarzewskiemu staroście konińskiemu (Sig. 18, s. 51)
 K 19 VII 1736 na C M. ks. Radziwiłłowi kasztelanowi trockiemu, hetmanowi polnemu lit. (Sig. 26, s. 24)
- 155 Michał Kazimierz Radziwiłł hetman polny lit. (U XI, nr 175)
 C po 19 VII 1736 od J. Wiśniowieckiego kasztelana krak., starosty krzem. i parczewskiego (Sig. 26, s. 24).
 K 21 IV 1742 na C starostwa krzem. z jurysdykcją w województwie podolskim [!] na osobę Janusza Aleksandra Sanguszki miecznika lit. (Sig. 26, k. 150v)
- 156 Paweł Karol Sanguszko marszałek wielki lit. (U XI, nr 427)
 K 16 I 1745 na C synowi NN ks. Sanguszce miecznikowi lit. (Sig. 26, k. 192v)
 † 14 IV 1750 w Zahajcach, □ 27 V 1751 w kościele Kapucynów w Lublinie (PSB XXXIV, s. 497-500; U XI, nr 427 – tu data dzienna † 15 IV)
- 157 Janusz Aleksander Sanguszko miecznik lit. (U XI, nr 672)
 N 21 VIII 1750 po † P. Sanguszki (Sig. 28, s. 219)

- K 31 VIII 1753 na C starostwa krzem. (Kijów, Biblioteka im. Vernackiego, Instytut Rękopisów, sygn. II/23057-2309, k. 28v, litera S, 8)
 Wg PSB XXXIV, s. 494, C na rzecz Józefa Paulina Sanguszki nastąpiła a. 20 IX 1752, co stoi w sprzeczności ze zgromadzonym materiałem źródłowym.
- 158 Józef Paulin Sanguszko marszałek nadworny lit. (U XI, nr 466)
 Ig 20 IX 1753 (Biblioteka Narodowa w Warszawie, sygn. IV 6903, nr 42, k. 218v-219)
 K 19 III 1775 na C Adamowi Rzyszczewskiemu łowczemu woł. (Sig. 32, s. 3)
 C 24 II 1780 na rzecz brata Janusza Modesta (PSB XXXIV, s. 492)
- 159 Janusz Modest Sanguszko
 N 24 II 1780 po C brata Józefa Paulina (PSB XXXIV, s. 492)
 † 14 IX 1806 w Zaslawiu i tam □ (PSB XXXIV, s. 494)

KRZEMIENIEC – stolnik

Urząd utworzony w 1765 r.

- 160 Stanisław Małachowski
 N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62)
 A 28 IV 1781 na stolnika woł. (nr 760)
 W I. 1743 (CDIAUL f. 17 <Castrensia Trembovlensia>, op. 1, d. 69, s. 413) i 1746 (ib., d. 70, s. 380-381) stolnikiem krzem. tytułował się Michał Popiel.
- 161 Wojciech Piniński podczaszy włodz. (nr 475), podstarości grodzki łuc. 1781
 N 29 IV 1781 (Sig. 36, k. 5v – po A S. Małachowskiego)
 A 20 IV 1785 na stolnika woł. (nr 761)
- 162 Wojciech Augustyn Świętosławski pisarz grodzki krzem.
 N 20 IV 1785 (Sig. 36, k. 35 – po A W. Pinińskiego)
 A 10 XII 1788 na chorążego krzem. (nr 27)
- 163 Brunon Kamiński, niedoszły chorąży krzem. (nr 26)
 N 9 I 1789 (Sig. 37, k. 45v – po A W. Świętosławskiego)
 15 I 1794 (Dub. 22, k. 577)

KRZEMIENIEC – wojski

Urząd wprowadzony w 1566 r., ale już w 1528 r. nastąpiła jednorazowa N na ten urząd. Od 1765 r. zwany wojskim większym, chociaż już w drugiej połowie XVII w. wojskich krzem. zaczęto nazywać większymi (po raz pierwszy w odniesieniu do J. A. Raciborowskiego – nr 176).

- 164 Bohowityn Piotrowicz Szumbarski, jednocześnie horodniczy (nr 31) i mostowniczy krzem. (nr 60)
N 15 VII 1528 na wojstwo, horodnictwo i mostownictwo krzem. (LM 224-4, nr 287)
6 XI 1538 (Ptaszycki, Opisanie, nr 211 – bez urzędu)
- 165 Gniewosz Iwanowicz Jełowicki, jednocześnie horodniczy krzem. (nr 34)
† a. 17 IX 1566 (GŁ 8, k. 390)
- 166 Iwan Semenowicz wojski i horodniczy krzem. (nr 35)
N 22 II 1567 (ML 266, k. 126v-127 – na wojskiego i horodniczego krzem.)
4 X 1570 (Gramoty XVI, nr 68), † a. 29 III 1572 (MW 1, k. 226v-227v)
N 20 III 1572 (MW 2, k. 127) na wojskiego i horodniczego krzem. otrzymał Michał Korytyński pisarz łuc. (nr 291). N nie została zrealizowana.
- 167 Fedor Hrehorowicz Sieniuta Lachowiecki, jednocześnie horodniczy krzem. (nr 36)
N 29 III 1572 na wojskiego krzem. (MW 1, k. 226v-227v – po † I. Semenowicza). 20 V 1574 potwierdzenie prawa Fedora Sieniuty na wojstwo krzem. (MW 3, k. 26-28v)
1 I 1595 (GŁ 46, k. 1-1v). † a. 13 XI 1598 (GK 35, k. 31)
W diariuszu sejmowym pod datą 13 I 1597 wspomniano bliżej nieznanego Hawryłę wojskiego krzem. Niewątpliwie doszło do zniekształcenia imienia Sieniuty, gdyż brak jest informacji o innym wojskim krzem. w tym czasie (*Diariusze sejmove R. 1597*, wyd. E. Barwiński, [w:] *Scriptores rerum Polonicarum*, t. XX, Kraków 1907, s. 396).
- 168 Sawin Gniewoszowicz Jełowicki, jednocześnie horodniczy krzem. (nr 37)
10 XII 1596 (GŁ 47, k. 319v)
12 XI 1608 (ZK 16, k. 203v-204). † a. 22 I 1609 (następca na urzędzie). 2 X 1609 zapisano, że niedawno zmarł (ZK 17, k. 64-65v)
- 169 Zachariasz Jełowicki sekretarz i pisarz król., jednocześnie horodniczy krzem. (nr 38)
22 I 1609 (MW 16, k. 174)
21 II 1619 wojski krzem., sekretarz i pisarz król. (GW 59, k. 317)
A a. 20 II 1619 na stolnika kij. (Kremieniecki ziemski sud III, s. 172)
- 170 Daniel Jełowicki
19 V 1619 (GŁ 59, k. 69v)
A 20 VI 1641 na podkomorzego krzem. (nr 79)
N ok. VI 1640 na sędziego krzem. (nr 111) pozostała niezrealizowana. Tak więc zwolnił urząd wojskiego dopiero po A na podkomorstwo krzem.
- 171 Aleksander Jełowicki
1 V 1640 (Inwentarz, k. 429). 24 VII 1640 (GK 111, k. 187v-188v)
13 II 1647 (GK 138, k. 31v-32). † 1647 (Bon. IX, s. 5)

- W 1647 r. niezrealizowaną N na wojskiego krzem. otrzymał po † A. Jełowickiego NN Białobocki sekretarz król. (MK 189, k. 660v-661v).
- 172 Marcjan Michał Jełowicki podstarości grodzki krzem.
14 VII 1647 (GŁ 258, k. 324)
7 XI 1668 (GŁ 327, k. 768-768v). † a. 13 X 1669 (N następcy)
- 173* Michał Kozubowski, żołnierz
N 13 X 1669 (Sig. 11, s. 16 – po † M. Jełowickiego; oblata GK 204 niepag. – przywilej z datą Kraków 15 X 1669)
20 III 1674 (GK 209 niepag.). † a. 3 IV 1674 (GK 209 niepag., oblata 31 XII 1674)
- 174* Samuel Kołataj
N po 23 II 1674 (GK 209 niepag.)
† a. 22 II 1678 (N następcy)
- 175* Jan Pałucki, przedtem podstoli smoleński (nie notowany w UWKL IV)
N 22 II 1678 (GŁ 365, k. 1-1v – po † S. Kołataja)
1 VIII 1699 (GŁ 450, k. 231)
- 176* Jan Aleksander Raciborowski sędzia grodzki krzem.
N po 2 XII 1677 (GK 211 niepag.)
1678 (Ur. XIV, s. 101). 4 V 1679 (GK 214, k. 88)
18 VIII 1699 (GK 248 niepag.). † a. 16 XI 1701 (Sig. 15, s. 139)
Dnia 16 XI 1701 niezrealizowaną N na wojskiego krzem. po † A. Raciborskiego otrzymał Jan Kondracki (Sig. 15, s. 139).
- 177 Jan Zajęc
N 24 XII 1701 (Sig. 15, s. 146 – po † A. Raciborskiego)
17 III 1714 (GW 152, k. 1238). † a. 3 I 1718 (Sig. 19, s. 88)
Wojskimi krzem. tytułowali się też: Mikołaj Beldowski († 1703, □ w Kniehyninie: BJ, Przyb. 321/99), Stanisław Ledóchowski wojski now. (nie odnotowany w U III/4), który miał otrzymać N na wojskiego w 1701 (Bon. XIV, s. 62), po A którego N na wojskiego now. otrzymał 16 XII 1701 (DeputWoł., d. 4513, k. 16-16v – przywilej na wojskiego now.) Adam Peretiatkowicz. Po † S. Ledóchowskiego N otrzymał 15 VI 1702 Aleksander Stempkowski (Sig. 15, s. 200).
- 178 Jan Sieniuta Lachowiecki
N 3 I 1718 (Sig. 19, s. 88 – po † J. Zajęca)
† a. 19 XI 1718 (Sig. 19, s. 129)
- 179 Jan Stanisław Zagórski podstarości grodzki krzem.
N 19 XI 1718 (Sig. 19, s. 129 – po † J. Sieniuty)
A 28 VII 1732 na podstolego woł. (nr 723)
- 180 Kazimierz Zbrożek wojski now. (U III/4, nr 2033)
N 28 VII 1732 (Sig. 22, k. 124 – po A J. Zagórskiego, bez imienia)
14 XI 1744 (Sig. 26, k. 176). † a. 3 VI 1746 (N następcy)
Wojskim krzem. tytułował się też w 1741 Mikołaj Ledóchowski pułkow-

nik król., syn Stanisława (CDIAUL, f. 5 <Castrensia Halicensia>. op. 1. d. 69, s. 171).

- 181 Piotr Zbrożek
N 3 VI 1746 (Sig. 26, k. 201 – po † K. Zbrożka)
20 VIII 1754 (Podh. II, nr 230, s. 277). † a. 21 VIII 1776 (N następcy)

Od 1765 r. nazywany wojskim większym.

- 182 Adam Dominik Konopacki, przedtem wojski mn. krzem. (nr 185)
N 21 VIII 1776 (Sig. 32, k. 379v – po † P. Zbrożka)
† a. 9 VII 1782 (N następcy)
- 183 Kajetan Omieciński, przedtem miecznik krzem. (nr 57)
N 9 VII 1782 (Sig. 35, k. 84v – po † A. Konopackiego)
R a. 24 VI 1791 (N następcy)
Wojskim krzem. tytułował się też Antoni Drzewiecki 14 II 1785 (Deput. Woł., d. 2908, k. 14).
- 184 Franciszek Omieciński
N 24 VI 1791 (Sig. 39, s. 4 – po R K. Omiecińskiego)
24 I 1794 (Dub. 25, k. 842)
Zmarły po 1815 Bartłomiej Zbrożek nazwany wojskim był zapewne wojszczycem krzem. (ABiMK 67, s. 259).

KRZEMIENIEC – wojski mniejszy

Urząd wprowadzony w 1765 r. (KK 21, s. 94).

- 185 Adam Dominik Konopacki
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62)
A 21 VIII 1776 na wojskiego większego krzem. (nr 182)
- 186 Adam Tomasz Uruski
N 21 VIII 1776 (Sig. 32, k. 380 – po A A. Konopackiego)
R a. 4 VI 1785 (N następcy)
- 187 Stanisław Kostka Kański
N 4 VI 1785 (Sig. 35, k. 211 – po R A. Uruskiego, z okienkiem)
† po 1802 (CDIAUK, f. 481, op. 1, d. 14, k. 1348-1362v)

ŁUCK

ŁUCK – chorąży

Urząd wprowadzony w 1765 r. Jednak w drugiej połowie XV w. i pierwszej połowie XVI w. funkcjonował urząd chorążych łuckich (nr 586-588) i wódcz. (nr 423.

424), których kompetencje przejął następnie jeden chorąży wspólny dla całej ziemi – zwany wołyńskim. Wcześniejszych chorążych łuckich ze względów redakcyjnych zdecydowano się umieścić w ciągu chorążych wołyńskich (nr 586-588).

- 188 Józef Marcin Rohoziński
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 60)
† a. 14 IV 1768 (Sig. 32, k. 20v)
- 189 Remigian Jełowicki, przedtem stolnik łuc. (nr 389)
N 14 IV 1768 (MK 235, k. 790-791; Sig. 32, k. 20v – po † J. Rohozińskiego)
† Aresztów. □ 23 V 1788 Równe (ABiMK 71, s. 430)
- 190 Stanisław Kostka Hulewicz, przedtem łowczy woł. (nr 652)
N 4 VI 1788 (Sig. 38, k. 38v – po † R. Jełowickiego)
† 13 III 1813 w Nowym Dworze. □ Kisielin (ABiMK 73, s. 411)
W 1789 z tytułem chorążego łuc. wystąpił Józef Szlubicz Załęski podstarości grodzki wódcz. (BCzart., sygn. IV/954, k. 393).

ŁUCK – cześnik

Urząd utworzony w 1765 r.

- 191 Tadeusz Wilczopolski
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61v)
A 14 IV 1768 na podczaszego łuc. (nr 304)
- 192 Stefan Bentkowski, przedtem skarbnik łuc. (nr 346)
N 14 IV 1768 (Sig. 32, k. 21 – po A T. Wilczopolskiego)
A 19 V 1778 na cześnika woł. (nr 632)
- 193 Stefan Leopold Aksak, przedtem wojski większy łuc. (nr 408)
N 19 V 1778 (Sig. 34, k. 71 – po A S. Bentkowskiego)
A 1 III 1779 na podstolego wódcz. (nr 506)
- 194 Józef Załęski, przedtem miecznik czern. (U III/4, nr 1280). Deputat na Trybunał Koronny
N 1 III 1779 (Sig. 34, k. 119v – po S. Aksaku; błędnie po Ignacym zamiast Stefanie)
A 11 II 1785 na łowczego łuc. (nr 274)
- 195 Jan Konradzki (Kondradzki) podstarości grodzki krzem.
N 11 II 1785 (Sig. 36, k. 32 – po A J. Załęskiego)
† a. 24 I 1789 (N następcy)
- 196 Stanisław Rohoziński, przedtem miecznik wódcz. (nr 457)
N 24 I 1789 (Sig. 38, k. 60v – po † J. Konradzkiego)
A 29 XII 1791 na łowczego łuc. (nr 278)

- 197 Feliks Hulewicz, przedtem wojski mn. woł. (nr 791)
N 29 XII 1791 (Sig. 39, k. 20v – po A S. Rohozińskiego)
9 VIII 1799 (ABiMK 74, s. 424-425)

LUCK – horodniczy

- 198 Iwan Iwanowicz Putiatycz Drucki
1474 (WolffKniaz., s. 62). 14 XII 1486 (LM 4, nr 13.3)
1488 (WolffKniaz., s. 62). Potem a. 1493 podstarości łuc. (ib.)
WolffKniaz., opierając się na dok. (LM 25, nr 236) datowanym błędnie na 1489, przesuwając do tego roku piastowanie przez Druckiego godności horodniczego łuc. W rzeczywistości dok. ten należy datować na lata 1478-80 ze względu na występowanie w nim starosty łuc. Iwana Chodkiewicza (nr 361).
- 199 Petruszko Muszatycz
19 III 1501 (ML 6, s. 314-315). 27 VII 1503 (ArchSang. I, nr 125). 10 III 1506 (ArchSang. I, nr 131; AS, perg. 115; Gorczak, nr 112). 10 IX 1506 (ArchSang. IV, nr 68). 8 XI indykt 14 [1511] bez urzędu (Torgivlja, nr 24 – tu błędnie rozwiązana data roczna: 1495)
† a. 1518 (ML 7, k. 594v-595v)
- 200 Dachno Wasylewicz, starosta krzem. (nr 140), jednocześnie mostowniczy (nr 281) i klucznik (nr 254) łuc.
6 VI 1534 (ArchSang. IV, nr 489)
25 IX 1537 (MW 21, k. 214v-215). † a. 16 VI 1541 (LM 230/11, nr 28)
- 201 Piotr Bohdanowicz Zahorowski klucznik (nr 255) i mostowniczy (nr 282) łuc.
1537 (Rewizja zamków, s. 181). 1538 (Poczet, s. 395). 27 I 1539 (ArchSang. III, nr 142)
23 VI 1546 (ArchSang. III, nr 383)
- 202 Andrzej Michajłowicz Sanguszko Koszyński starosta łuc. (nr 370), jednocześnie klucznik (nr 256) i mostowniczy (nr 283) łuc.
N 9 VII 1546 na horodniczego, klucznika i mostowniczego łuc. (ArchSang. III, nr 387 – urzędy zabrane Zahorowskiemu; WolffKniaz., s. 440).
Przed 1 VI 1557 r. ustąpił zapewne z urzędów klucznika, horodniczego i mostowniczego łuc., skoro tego dnia z urzędami tymi wzm. jego następcę; 17 II 1558 tytułowany już tylko starostą łuc. (GŁ 1, k. 10). † 4 X 1560 (WolffKniaz., s. 441).
- 203 Olechno Jackowicz Borzobohaty Krasieński klucznik (nr 257) i mostowniczy (nr 284) łuc., celnik woł.
1 VI 1557 (AJZR VIII/6, s. 12, 14)
† a. 29 V 1562 (GŁ 4, k. 127v)
- 204 Iwan Jackowicz Borzobohaty Krasieński, brat poprzedniego, jednocześnie klucznik (nr 258) i mostowniczy (nr 285) łuc. oraz wójt łuc.

- 30 X 1558 (GŁ 1, k. 52v). 4 VIII 1562 (GŁ 4, k. 161)
21 VIII 1562 (GŁ 4, k. 174 – wójt łuc.)
Zob. uwagę do nr 256. Jako horodniczy łuc. wzm. jeszcze 5 VI 1565 (ArchSang. VI, nr 150).
- 205 Aleksander Markowicz Żurawnicki, przedtem marszałek hospodarski 1560, jednocześnie klucznik łuc. (nr 259)
19 II 1563 (GŁ 5, k. 36). N 1576 na starostę łuc. (nr 372)
† 18/19 X 1580 (GŁ 22, k. 505-505v)
- 206 Kirył Iwanowicz Zubczewski
N 10 X 1581 (GŁ 27, k. 44-45v – po † A. Żurawnickiego)
18 IV 1594 (ŻAK II, s. 293-296 – testament). † a. 27 VIII 1594 (N następcy)
- 207 Iwan Wołyniec Czernczycki komornik król. 1596
N 27 VIII 1594 (MW 11, k. 119v – po † K. Zubczewskiego; oblata GŁ 41, k. 799-799v)
7 VII 1610 (GŁ 88, k. 238v)
- 208 Wacław Zubczewski rotmistrz król. 1622
20 VI 1612 (GŁ 89, k. 851)
24 I 1642 (GŁ 230, k. 171v). † a. 10 IX 1642 (N następcy)
- 209 Piotr Żykowicz Kniaski sędzia grodzki włodz.
N 10 IX 1642 (GŁ 233, k. 797-798 – po † W. Zubczewskiego)
30 VIII 1653 (GŁ 273, k. 883-885v). † a. 30 I 1654 (N następcy)
- 210 Samuel Muszatycz Ochłopowski
N 30 I 1654 (MK 196, k. 17v-18 – po † P. Żykowicza; oblata przywileju z datą 31 I 1654 – GŁ 275, k. 33v-34v)
16 II 1657 (GŁ 297, k. 142-144). † a. 16 VIII 1660 (N następcy)
Po † Ochłopowskiego N otrzymał 10 VIII 1660 Michał Paszkiewicz, żołnierz (GŁ 293, k. 586-586v – po † S. Ochłopowskiego; Sig. 3, k. 138; MW 29, k. 95-95v – z datą 10 XI 1660 – po † Pawła [!] Ochłopowskiego). N nie została zrealizowana.
- 211 Jan Olszamowski, żołnierz
N 16 VIII 1660 (Sig. 3, k. 105 – po † S. Muszatycza; GŁ 289, k. 817-817v – oblata przywileju z datą 14 VIII 1660). 21 VI 1668 (GŁ 319, k. 651v – testament)
† a. 27 VI 1668 (GŁ 319, k. 813v-815)
□ wg testamentu w kościele Franciszkanów w Lublinie
Dnia 27 VI 1668 N otrzymał Krzysztof Kordysz podczaszy bract. (GŁ 319, k. 813v-815 – po † J. Olszamowskiego). N niezrealizowana, a Kordysz co najmniej do 1684 tytułował się podczaszym bract. (GŁ 385, k. 256-265).
- 212 Stefan Diakowski
17 III 1669 (GŁ 325, k. 231v)
29 VIII 1684 (GŁ 388, k. 385-387). † a. 20 V 1689 (N następcy)

- 213 Aleksander Bałaban
N 20 V 1689 (GŁ 410, k. 523-524 – po † S. Diakowskiego)
A 14 V 1695 na skarbnika woł. (nr 737)
- 214 Szymon Rzążewski, przedtem horodniczy włodz. (nr 440)
N 14 V 1695 (Sig. 15, s. 92 – po A A. Bałabana)
3 VI 1699 (GŁ 449, k. 631v). † a. 18 IV 1712 (N następcy)
Zapewne z powodu fałszywych informacji o † S. Rzążewskiego wydano N na horodnictwo łuc.: 15 VI 1702 dla Jana Porwanieckiego (Sig. 15, s. 199 – po † S. Rzążewskiego), 4 IX 1702 dla Jana Kamienieckiego (ib., s. 228 – po † S. Rzążewskiego) i 13 XI 1709 dla NN Peretiatkowicza (ib. 17, s. 41 – po † S. Rzążewskiego). Żadna z tych N nie została zrealizowana.
- 215 Michał Lubieniecki
N 18 IV 1712 (Sig. 17, s. 256 – po † S. Rzążewskiego). 17 III 1714 (GW 152, k. 1238: tu błędnie jako horodniczy włodz.). 5 V 1715 (GW 165, k. 446-447v)
1721 (Bon. XV, s. 42). † a. 20 VII 1725 (GW 165, k. 446-447v)
- 216 Aleksander Diakowski
1722 (Bon. V, s. 123-124)
† a. 18 VIII 1735 (N następcy)
- 217 Józef Wyleżyński porucznik ordynacki
N 18 VIII 1735 (Sig. 24, s. 99 – po † NN Diakowskiego)
14 III 1744 (Inwentarz, k. 155). † a. 28 V 1757 (Sig. 27, s. 394)
Dnia 17 VII 1736 N po † NN Diakowskiego otrzymał Antoni Bogusz (Sig. 26, k. 20v), N nie doszła do skutku, a Bogusz już 28 VII 1736 otrzymał N na podstolego kamienieckiego po rzekomej † Jana Świrskiego (U III 3, nr 471), po czym N 28 XII 1738 na miecznika łyczowskiego (U III 3, nr 844). Horodniczym łuc., zamiast włodz., został nazwany niewątpliwie pomyłkowo 11 II 1738 Paweł Rzążewski (GW 159, k. 98-99). Po jego śmierci N uzyskał 21 V 1742 (Sig. 26, k. 141v) [Kasper] Kozłowski komornik graniczny czern., który był w następnych latach konsekwentnie tytułowany horodniczym włodz. (nr 443). Dnia 27 IX, 1 X 1743 horodniczym łuc. tytułował się Daniel Rzążewski, brat stryjeczny Michała cześnika nowogrodzkiego (GW 163, k. 727. 1747), a 20 VII 1746 Michał Rzążewski (GW 165, k. 399v), zapewne syn Pawła.
- 218 Józef Pruszyński porucznik pancerny wojsk kor.
N 28 V 1757 (Sig. 27, s. 394 – po † NN Wyleżyńskiego; oblata 10 IX 1757 w GK wg DeputWoł., d. 4861, k. 52-52v – po † J. Wyleżyńskiego)
A 10 I 1761 na cześnika woł. (nr 631)
- 219 Michał Baltazar Podhorski, przedtem podczaszy czern. (U III/4, nr 1353)
N 16 II 1761 (Sig. 29, s. 259 – po A Pruszyńskiego)
A 24 VI 1765 na podczaszego krzem. (nr 73)

- 220 Jan (Ignacy?) Markowski
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62 – po A B. Podhorskiego)
A 14 IV 1768 na skarbnika łuc. (nr 347)
- 221 Stanisław Wojnarowski
N 14 IV 1768 (Sig. 32, k. 21 – po A Ignacego [!] Markowskiego)
R a. 24 V 1768 (N następcy)
- 222 Bonawentura Chamiec
N 24 V 1768 (Sig. 32, k. 28 – po R S. Wojnarowskiego)
A 29 XII 1791 na wojskiego mn. woł. (nr 792)
- 223 Samuel Hann
N 29 XII 1791 (Sig. 39, k. 20v; Sig. 43, k. 33 – po A B. Chamca)
† krótko a. 14 VIII 1797 (DeputWoł., d. 1641, k. 2-4)

LUCK – kasztelan

Urząd wprowadzony w 1566 r. (WolffSenat., s. 2). Nazywany kasztelanem ziemi wołyńskiej lub wołyńskim.

- 224 Michał Tychnowicz Koziański rotmistrz król. 1565, marszałek dworski (U XI, nr 603), horodniczy włodz. (nr 434)
24 V 1566 (GŁ 8, k. 157)
N 12 IX 1566 (Ljubavskij, Sejm. s. 725-726). 30 IX 1567 (GW 2, k. 172)
† 1568 (WolffSenat., s. 142). † a. 30 XII 1568 (GW 3, k. 185v-186)
W X 1565 jeszcze tylko marszałek hospodarski i horodniczy włodz. (GŁ 2, k. 112v).
- 225 Andrzej Iwanowicz Wiśniowiecki
N 1568 (WolffSenat., s. 142). N po 11 VI 1568 (WolffKniaz., s. 567). 29 V 1569 (GW 4, k. 126v – bez urzędu). 26 IX 1569 (ib., k. 224v-225v)
A 4 VII 1572 na wojewodę bracl. (MW 1, k. 291-292; WolffKniaz., s. 567; WolffSenat., s. 142). Potem wojewoda woł. (nr 765)
- 226 Michał Myszka Warkowski starosta ovr. (U III/4, nr 672)
N 4 VII 1572 (MW 1, k. 289-290v – po A A. Wiśniowieckiego)
5 IX 1605 (GŁ 75, k. 334). † 1605 (WolffSenat., s. 143)
- 227 Aleksander Zasławski starosta żyt. (U III/4, nr 1027)
N 9 XII 1605 (MK 150, k. 162v-163v – po M. Mysce; oblata GŁ 77, k. 867-867v – z datą Kraków 18 XII 1605)
A 8 VII 1613 na wojewodę bracl. (AS perg. 293 – przywilej; Gorczak, nr 283)
- 228 Jan Łahodowski
N 26 VIII 1613 (AGZ X, nr 3167 – po A A. Zasławskiego)
20 VI 1622 (ZW 27, k. 616v-618v). † a. 21 X 1622 (GW 56, k. 579-580).

- † 1622 (Nies. I, s. 263; WolffKniaz., s. 32)
 — wg testamentu w kościele w Swojczowie (GW 145, k. 836-841v)
- 229 Jan Karol Korecki
 N 26 VIII 1622 (MW 23, k. 267v-268v – po † J. Łahodowskiego)
 6 V 1633 (GŁ 187, k. 465-468 – testament). † a. 10 V 1633 (następca na urzędzie). — wg testamentu w kościele w Korcu (GŁ 187, k. 465-468)
 Data † Koreckiego: 4 V 1633, podana przez Bon. XI, s. 148, i powtórzona w PSB XIV, s. 59, jest niemożliwa, skoro 6 V spisał testament. Wg Radziwiłła, Memoriale, t. 1, s. 193, Korecki † a. 16 V 1633. Nies. I, s. 263, i WolffKniaz., s. 176, kładą ogólnie † Koreckiego na początek V 1633.
- 230 Mikołaj Jerzy Czartoryski
 10 V 1633 (GŁ 187, k. 511-512)
 20 V 1653 (GŁ 273, k. 516-516v)
 A 1653 na wojewodę woł. (nr 770)
- 231 Michał Jerzy Czartoryski starosta krzem. (nr 149)
 2 III 1654 (GŁ 215, k. 396). 2 VI 1657 (GŁ 282, k. 280v-281v)
 A a. 15 VII 1657 na wojewodę bracl. (GŁ 282, k. 337v-339)
- 232 Stanisław Kazimierz Bieniewski pisarz grodzki łuc., sekretarz król., wielkorządca woł. czyli klucznik łuc. (nr 267), starosta bohusławski
 11 VII 1657 (GŁ 282, k. 327v-8)
 A 4 IX 1660 na wojewodę czern. (U III/4, nr 1565)
- 233 Jan Franciszek Lubowicki, przedtem kasztelan chełmski (U III/2, nr 1111)
 N 12 V 1661 (MK 202, k. 244-246; Sig. 3, k. 262 – po A S. Bieniewskiego)
 12 VI 1675 (GŁ 348, k. 719-720v). † a. 9 IX 1675 (GŁ 347, k. 968)
- 234 Stefan Ledóchowski, przedtem kasztelan bracl.
 N 2 III 1676 (Sig. 13, s. 42)
 23 III 1679 (GŁ 381, k. 911v). † po 16 V 1679 (GŁ 365, k. 494-494v)
 Wakanse, m. in. kasztelanię woł., rozdano na sejmie w dniu 3 III 1676 (K. Matwijowski, *Pierwsze sejmy z czasów Jana III Sobieskiego*, Wrocław 1975, s. 123). S. A. Kossakowski, *Monografie historyczno-genealogiczne*, t. II, Warszawa 1860, s. 5, kładzie N Ledóchowskiego na 11 III 1676. W PSB XVI, s. 634, całkowicie błędna data N 6 II 1675, jak również informacja o rzekomej † Ledóchowskiego krótko po 26 VI 1676.
- 235 Mikołaj Lew Sapieha starosta owr. (U III/4, nr 683), rotmistrz król.
 31 V 1679 (GŁ 365, k. 499)
 A 23 V 1682 na wojewodę bracl. (GŁ 126, k. 1255v-1257)
 Wg PSB XXXV, s. 128, Sapieha miał otrzymać N na kasztelanię woł. już w 1677, co nie znajduje potwierdzenia w materiale źródłowym, podobnie jak jego A na kasztelanię bracl. w 1683.
- 236 Jerzy Piotr Wielhorski, przedtem kasztelan kij. (U III/4, nr 105a)
 N po 23 X 1682 (GŁ 380, k. 657-657v). 7 III 1683 (U III/4, nr 105a)
 27 VII 1683 (GŁ 382, k. 1427). † a. 26 X 1683 (ib., k. 1342v)

Wakans w latach 1683-1685.

- 237 Stefan Zahorowski, przedtem starosta włodz. (nr 548)
 N po 30 XII 1684 (GW 129, k. 1246-1246v). 1 II 1685 (GŁ 462, k. 260-262v)
 17 X 1696 (GŁ 439, k. 658-659). † a. 22 X 1696 (GŁ 440, k. 621). — wg testamentu w kościele Dominikanów w Łucku
- 238 Franciszek Ledóchowski, przedtem podkomorzy krzem. (nr 82)
 N 25 IX 1697 (Sig. 15, s. 5 – błędnie na kasztelanię beł. w U III/2, nr 74; Bon. XIV, s. 56 – tylko data roczna)
 16 VIII 1703 (AR V, nr 5533). † a. 1 VIII 1704 (Teodorowicz, t. 3, s. 112)
- 239 Wacław Wielhorski, przedtem podkomorzy włodz. (nr 488)
 N 14 X 1704 (Sig. 16, s. 179 – po † NN Ledóchowskiego)
 14 VIII 1706 (CBus. 25, s. 661-662). † a. 27 X 1709 (N następcy)
- 240 Michał Liniewski, przedtem kasztelan lubaczowski (U III/2, nr 925)
 N 27 X 1709 (Sig. 17, s. 9 – po † W. Wielhorskiego; oblata GW 146, k. 561-562)
 4 II 1710 (VL VI, s. 99). † 1714 (Bon. XIV, s. 269)
 Dnia 21 III 1714 (Sig. 18, s. 71) N na kasztelana woł. po † Liniewskiego otrzymał Stanisław Ledóchowski podkomorzy krzem. (nr 83). N pozostała niezrealizowana.
- 241 Józef Cetner starościc lwowski
 N 13 XI 1714 (Sig. 18, s. 97 – po † Liniewskiego)
 10 IV 1722 (KK 19, k. 35). † 1722 (Nies. I, s. 263). † a. 17 XI 1724 (N następcy)
- 242 Mikołaj Baltazar Olszański, przedtem chorąży woł. (nr 607)
 N 17 XI 1724 (Sig. 20, s. 133 – po † Cetnera)
 20 IX 1729 (BPAU i PANKr., rps 8940, k. 11). † a. 29 XI 1731 (N następcy)
- 243 Karol Wyżycki, przedtem podkoniuszy lit. (U XI, nr 1192)
 N 29 XI 1731 (Sig. 22, k. 90v – po † M. Olszańskiego)
 9 VII 1736 (VL VI, s. 316). † a. 8 VII 1737 (N następcy)
- 244 Jan Paweł Peplowski, przedtem podkomorzy podolski (U III/3, nr 417)
 N 8 VII 1737 (Sig. 26, k. 41 – po † K. Wyżyckiego)
 † 20 VIII 1739 (CDIAUK, f. 254, op. 1, d. 628, k. 13-13v)
- 245 Michał Hieronim Czacki, przedtem stolnik woł. (nr 755)
 N 11 VI 1740 (Sig. 26, k. 118v – po † [J. P.] Peplowskiego)
 15 II 1745 (GW 164, k. 702-708v – testament). † a. 27 II 1745 (ib.; Bon. III, s. 248 – † w Porycku). — wg testamentu w kościele Jezuitów w Łucku

Wakans w latach 1745-1746.

- 246 Adam Ledóchowski, przedtem starosta włodz. (nr 552)
N 27 IX 1746 (Sig. 25, k. 206 – po † M. Czackiego)
† 17 X 1754 (Bon. XIV, s. 56). □ w kościele Dominikanów w Podkamieniu (S. Barącz, *Wiadomość o klasztorze Wielebnych Ojców Dominikanów w Podkamieniu*, Lwów 1887)
- 247 Michał Jan Nepomucen Ledóchowski starosta rawicki
N 31 X 1754 (MK 230, k. 66v-67v; Sig. 28, s. 408 – po † A. Ledóchowskiego; DeputWoł., d. 3376, k. 10-10v – odpis przywileju z datą 26 X 1754)
22 I 1783 (CDIAUK, f. 966, op. 1, d. 49, k. 31). R a. 28 II 1784 (N następcy)
† 4 I 1786 w Miłaszowie. □ Kisielin (ABiMK 76, s. 338)
Nies. I, s. 263, niesłusznie kładzie śmierć Ledóchowskiego na rok 1783, a Bon. XIV, s. 56, na 1785.
- 248 Franciszek Młocki, przedtem chorąży czern. (U III/4, nr 1133)
N 28 II 1784 (Sig. 35, k. 166v – po R M. Ledóchowskiego)
22 I 1794 (Dub. 22, k. 866). † po 19 VI 1805 (CDIAUK, f. 748, op. 1, d. 4)

ŁUCK – klucznik

Od połowy XVII w. zwany wielkorządcą woł. (GŁ 264, k. 488v-489). Od 1680 r. urząd faktycznie zaniknął, po połączeniu go trwale ze starostwem łuc.

- 249 Juszko Wojdatowicz
po 25 XII – a. 31 XII 1451 (ArchSang. I, nr 49)
- 250 Jurij Fedkowicz
28 III 1482 (ArchSang. IV, nr 25)
- 251 Andruszka Fedkowicz
30 VII 1486 (LM 4, nr 96)
- 252 Bohdan Semenowicz Hojski, rzekomy podczaszły lit.
17 VII 1488 (ArchSang. I, nr 139). 1488 (Bon. VII, s. 361-362). 2 IX 1491 (ArchSang. I, nr 99). 1492 (WolffKniaz., s. 173). 4 VII 1494 (ArchSang. I, nr 106). 29 XI 1500 (V. V. Nimczuk, N. M. Jakovenko, *Dvi volins'ki gramoti (1500 r. i 1519 r.)*, Movoznavstvo, Kiiv 1989, nr 1, s. 61-75). 11 VIII 1502 (*Słownik ukrains'koj movi XVI – peršoi polovini XVII st., Spisok vikoristanih dżerel*, L'viv 1994, s. 7). 11 VII 1507 [?] (LM 8, nr 222).
Wg WolffKniaz., s. 62, a. 1496 klucznikiem łuc. miał zostać Iwan Iwanowicz Putiatycz Drucki, były horodniczy (nr 198), podstarości łuc. (Ljubavskij, *Delenie*, s. 214), co nie znajduje potwierdzenia źródłowego. Z uwagi na ciągłość występowania B. Hojskiego na tym urzędzie informacja wydaje się niepewna. Wg Bon. VII, s. 361-362, Hojski † po 1528, musiał więc ustąpić z klucznikostwa pod koniec życia.

- 253 Bogusz Mordwinowicz
1 III 1526 (AJZR VI/1, s. 8-9)
21 IX 1528 (AJZR VI/1, s. 9-10)
- 254 Dachno Wasylewicz starosta krzem. (nr 140), jednocześnie horodniczy (nr 200) i mostowniczy łuc. (nr 281)
6 VI 1534 (ArchSang. IV, nr 489 – tylko jako horodniczy i mostowniczy). 1 VII 1534 (ArchSang. IV, nr 493 – jako horodniczy, klucznik i mostowniczy)
25 IX 1537 (ML 21, k. 214v-215). † a. 16 VI 1541 (LM 230/11, nr 28)
- 255 Piotr Bohdanowicz Zahorowski horodniczy (nr 201) i mostowniczy łuc. (nr 282)
1537 (Rewizja zamków, s. 181). 1538 (Poczet, s. 395). 27 I 1539 (ArchSang. IV, nr 179-180)
22 I 1546 (AJZR VIII/4, s. 400-402). 23 VI 1546 (ArchSang. III, nr 383)
Odebranie Zahorowskiemu urzędów klucznika, horodniczego i mostowniczego łuc. miało niewątpliwie związek z zaniechaniem przez niego obowiązków, co wyszło na jaw w czasie rewizji zamków w lecie 1545 (Rewizja zamków, s. 143-144, 181).
- 256 Andrzej Michajłowicz Sanguszko Koszyrski starosta łuc. (nr 370), jednocześnie horodniczy (nr 202) i mostowniczy (nr 283) łuc.
N 9 VII 1546 na horodniczego, klucznika i mostowniczego łuc. (ArchSang. III, nr 387, zabrane Zahorowskiemu; WolffKniaz., s. 440)
Przed 1 VI 1557 r. ustąpił zapewne z urzędów klucznika, horodniczego i mostowniczego łuc., skoro tego dnia z urzędami tymi wzm. jego następcą: 17 II 1558 tytułowany już tylko starostą łuc. (GŁ 1, k. 10). † 4 X 1560 (WolffKniaz., s. 441).
- 257 Olechno Jackowicz Borzobohaty Krasieński, jednocześnie horodniczy (nr 203) i mostowniczy (nr 284) łuc., celnik woł.
1 VI 1557 (AJZR VIII/6, s. 12, 14)
† a. 29 VI 1562 (GŁ 4, k. 127v)
- 258 Iwan Jackowicz Borzobohaty Krasieński, jednocześnie horodniczy (nr 204), mostowniczy (nr 285) i wójt łuc., celnik woł.
30 X 1558 klucznik, horodniczy, mostowniczy i wójt (GŁ 1, k. 52v)
28 XI 1562 (GŁ 2, k. 53v)
W końcu 1562 został koadjutorem swego ojca, władcy włodz. Jacka Borzobohatego Krasieńskiego, nazwany władzą włodzimierskim i brzeskim już 7 I 1563 (GŁ 5, k. 10v). W tym samym czasie doszło do sporu z królem o nierozliczenie się Borzobohatego, celnika woł. z ceł i innych należności z klucza łuc. Nie wykluczone, że utrata przezeń urzędów była wynikiem konfiskaty, podobnie jak to miało miejsce w przypadku Piotra Bohdanowicza Zahorowskiego w 1546 (nr 255). Doszło wówczas

do rozdzielenia piastowanych dotąd przez Borzobohatego urzędów. Horodnictwo i klucznikostwo otrzymał zięć Iwana, A. Żurawnicki, który z tymi urzędami został wspomniany już 19 II 1563 (GŁ 5, k. 36). W tym samym zapewne czasie mostownictwo łuc. objął bratanek Iwana, Iwan Olechnowicz Borzobohaty Krasieński (nr 286), chociaż pierwsza wzmianka o nim jako mostowniczym pochodzi dopiero z 4 VII 1563. We wrześniu 1565 Borzobohaty został siłą usunięty z władcy wódz. przez nominata królewskiego Feodosia władycę chełmskiego i beł. (GŁ 7, k. 299). Po tej dacie występuje bez urzędów.

- 259 Aleksander Markowicz Żurawnicki horodniczy łuc. (nr 205), starosta łuc. (nr 372) od 1576
19 II 1563 (GŁ 5, k. 36)
† 18/19 X 1580 (GŁ 22, k. 505-505v)
- 260 Semen Denisko Matfiejowski
N 3 XII 1580 (MW 5, k. 262-262v – po † A. Żurawnickiego)
A 1582, a. 23 XI na starostę żyt. (U III/4, nr 1025)
Wg KułKanc., s. 237, za E. Rulikowski, *Opis powiatu kijowskiego*, Kijów-Warszawa 1913, s. 162, klucznikiem łuc. miał być po 1581 Jan Charłęski komornik król., potem a. 9 XII 1582 podkomorzy łuc. (nr 308). Wydaje się mało prawdopodobne, aby Charłęski zdążył piastować ten urząd pomiędzy Deniską a Prońskim, chociaż pozostaje wąski margines możliwości.
- 261 Aleksander Frydrychowicz Proński kasztelan trocki, przedtem starosta łuc. (nr 373)
Itr 27 VII 1582 (GŁ 26, k. 778-778v)
7 IX 1595 (GŁ 48, k. 297). † a. 11 IX 1595 (ib., k. 481v)
- 262 Mikołaj Aleksandrowicz Siemaszko starosta łuc. (nr 376) od 1600, kasztelan bracl. od 1602
Itr 23 IX 1595 (GŁ 48, k. 371-373 – po † A. Prońskiego). 8 X 1595 (GŁ 47, k. 187v)
C 30 III 1615 na Wojciecha Staniszewskiego (MW 21, k. 37-37v)
- 263 Wojciech Staniszewski sędzia grodzki łuc.
C 30 III 1615 (MW 21, k. 37-37v – po C M. Siemaszka)
K 1 IX 1622 na C synowi [Janowi] (MW 23, k. 268v-269). Potem pisarz łuc. (nr 293)
C musiała nastąpić najpóźniej 22 VI 1626, kiedy to klucznikiem został nazwany Jan Staniszewski (nr 264). Niemniej Wojciech tytułował się jeszcze klucznikiem 20 VIII 1626 (GŁ 149, k. 1191-1191v – pisarz ziemski i klucznik łuc.) i 17 X 1627 (GŁ 154, k. 1421-1421v). Dnia 24 II 1628 nazwany dzierżawcą przeszłym kolczyńskim (GŁ 160, k. 259v).

- 264 Jan Staniszewski sekretarz król.
22 VI 1626 (GŁ 149, k. 1087-1087v)
K 14 I 1640 na C M. Szymkowiczowi Szklińskiemu (MK 186, k. 128v-129; MK prot. 358, k. 9-9v; oblata GK 108, k. 125-126)
C 31 I 1640 na osobę M. Szklińskiego (GŁ 221, k. 154v-156; GK 108, k. 126v)
Mimo C tytułował się w następnych miesiącach klucznikiem, np. 24 VI 1640 (GŁ 393, k. 458v-460). † a. 14 VIII 1640 (GŁ 221, k. 663-665v).
□ wg testamentu w kościele Jezuitów w Łucku (ib.)
- 265 Michał Szymkowicz Szkliński
N 14 I 1640 (MK 186, k. 128v-129 – po C J. Staniszewskiego; MK prot. 358, k. 9-9v)
C 31 I 1640 od J. Staniszewskiego (GŁ 221, k. 154v-156; GK 108, k. 126v)
K 28 IV 1644 na ustąpienie J. Kaszowskiego (GŁ 238, k. 814-816)
C 9 V 1644 Janowi Kaszowskiemu (GŁ 238, k. 812-814)
- 266 Jan Kaszowski starosta szczerczowski
C 9 V 1644 od M. Szklińskiego (GŁ 238, k. 812-814)
30 IV 1655 (GŁ 280, k. 394-395v). † a. 13 V 1655 (ib., k. 519-522v).
□ wg testamentu w Podryżu Wielkim na wzgórzu (ib.)
Dnia 13 VI 1647 otrzymał N na miecznika woł. (nr 671) i do † piastował oba urzędy.
- 267 Stanisław Kazimierz Bieniewski sekretarz król., pisarz grodzki łuc.
N 26 V 1655 (GŁ 280, k. 690-691v – po J. Kaszowskim). 24 X 1656 (GŁ 282, k. 138-141)
A a. 11 VII 1657 na kasztelana woł. (nr 232)
Ustępując z klucznikostwa, Bieniewski otrzymał od króla dożywocie na wsi Kolczyn, stanowiącej uposażenie tego urzędu, a następnie za swego zasiadania na starostwie łuc. przyłączył dochody z tej wsi do dochodów starościńskich (GŁ 370, k. 319-324). Następni klucznicy posiadali już tylko tytuł bez uposażenia.
- 268 Mikołaj Zahorowski
N 3 XII 1657 (GŁ 285, k. 533-533v – po A S. K. Bieniewskiego)
23 X 1666 (GŁ 313, k. 1061-1063v). † a. 5 III 1667 (GW 107, k. 76v-77v)
- 269 Mikołaj Wielhorski
N 19 X 1669 (MW 29, nr 176 – po † M. Zahorowskiego)
A 4 II 1676 na miecznika woł. (nr 674)
- 270 Wacław Wielhorski, brat poprzedniego
N 3 III 167[6] (GŁ 370, k. 322-324 – oblata przywileju z błędną datą roczną 1679). 20 IX 1678 (GŁ 360, k. 802-803v)
C 18 VI 1680 dla A. Miączyńskiego (GŁ 370, k. 322-324). Potem podkomorzy wódz. (nr 488)

- 271 Atanazy Miączyński starosta łuc. (nr 383)
N 20 V 1680 (GŁ 370, k. 319v-321v – obłata przywileju)
C 18 VI 1680 od W. Wielhorskiego (GŁ 370, k. 322-324)
K 12 VII 1711 na ustąpienie klucznikostwa łuc. zwanego Kolczyn z okien-
kiem (Sig. 17, s. 202)
9 XII 1712 (GW 147, k. 418-418v)
Dnia 20 V 1680 król nadał A. Miączyńskiemu dożywotnio starostwo łuc.,
przyłączając do niego dochody ze wsi Kolczyn oraz klucznikostwo łuc.
(GŁ 370, k. 322-324). Odtąd każdorazowy starosta łuc. był jednocześ-
nie klucznikiem woł. W późniejszym materiale źródłowym klucznicy
łuc. nie występują. W juramencie poddanego z wsi Kolczyn z 29 XI 1683
wymieniony jest jego pan Atanazy Miączyński tylko jako starosta łuc.
(GŁ 382, k. 1404).

ŁUCK – łowczy

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 272 Michał Jełowicki, przedtem skarbnik woł. (nr 741)
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62v)
9 IV 1768 (CDIAUK f. 44 <Grodzkie winnickie>, op. 1, 4, k. 210v, 262-
268). R a. 26 V 1769 (Sig. 32, k. 63)
Dnia 9 IV 1768 otrzymał C od Stanisława Nowowiejskiego na staro-
stwo bracl. (CDIAUK f. 44 <Grodzkie winnickie>, op. 1, 4, k. 210v,
262-268), w związku z czym zapewne ustąpił z łowczostwa.
- 273 Michał Bożeniec Jełowicki
N 26 V 1769 (Sig. 32, k. 63 – po R M. Jełowickiego)
26 IV 1780 (CDIAUL f. 9 <Castrensia Leopoliensia>, op. 1, d. 324,
s. 261). † a. 11 II 1785 (N następcy)
- 274 Józef Załęski, przedtem cześnik łuc. (nr 194)
N 11 II 1785 (Sig. 36, k. 32 – po † M. Jełowickiego)
A 14 X 1786 na stolnika łuc. (nr 392)
- 275 Leon Hulewicz
1786 (Bon. VIII, s. 407)
A 22 IX 1788 na łowczego woł. (nr 653)
- 276 Zygmunt Suchorab Bentkowski, przedtem cześnik włodz. (nr 430)
N 22 IX 1788 (Sig. 38, k. 50v – po A L. Hulewicza)
19 XI 1789 (Deržavnij Arhiv Volin'skoj Oblast' w Łucku, f. 312, op. 1,
d. 135, k. 1). † a. 22 III 1791 (N następcy)
- 277 Józef Antoni Dąbrowski komisarz cywilno-wojskowy powiatu łuc.
N 22 III 1791 (Sig. 37, k. 111 – po † Z. Bentkowskiego)
A 29 XII 1791 na łowczego woł. (nr 654)

- 278 Stanisław Rohoziński, przedtem cześnik łuc. (nr 196)
N 29 XII 1791 (Sig. 43, k. 33; Sig. 39, k. 20v – po A J. A. Dąbrowskiego)
28 III 1792 (Sig. 40, k. 8). 1793 (Ur. XV, s. 226)

ŁUCK – miecznik

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 279 Jan Radwański
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61v)
A 25 X 1767 na podstolego łuc. (nr 331)
- 280 Stanisław Bożeniec Jełowicki starościc nowosielecki
N 25 X 1767 (Sig. 32, k. 2v – po A J. Radwańskiego)
3 XII 1802 (Kam. Pod. 230/1/2667). † 1811 (PSB XI, s. 165)

ŁUCK – mostowniczy

- 281 Dachno Wasylewicz starosta krzem. (nr 140), jednocześnie horodniczy
(nr 200) i klucznik łuc. (nr 254)
6 VI 1534 (ArchSang. IV, nr 489)
25 IX 1537 (ML 21, k. 214v-215)
- 282 Piotr Bohdanowicz Zahorowski horodniczy (nr 201) i klucznik łuc. (nr 255)
1537 (Rewizja zamków, s. 181). 1538 (Poczet, nr 395). 27 I 1539 (Arch-
Sang. IV, nr 179-180). 23 VI 1546 (ib. III, nr 383)
- 283 Andrzej Michajłowicz Sanguszko starosta łuc. (nr 370), jednocześnie horod-
niczy (nr 202) i klucznik (nr 256) łuc.
N 9 VII 1546 na horodniczego, mostowniczego i klucznika łuc. (ArchSang.
III, nr 387 – zabrane Zahorowskiemu; WolffKniaz., s. 440)
- 284 Olechno Jackowicz Borzobohaty Krasieński, jednocześnie klucznik (nr 257)
i horodniczy (nr 203), celnik woł.
I VI 1557 (AJZR VIII/6, s. 12, 14)
† a. 29 VI 1562 (GŁ 4, k. 127v)
- 285 Iwan Jackowicz Borzobohaty Krasieński, jednocześnie horodniczy (nr 204),
klucznik (nr 258) i wójt łuc.
30 X 1558 klucznik, horodniczy, mostowniczy i wójt (GŁ 1, k. 52v)
4 VIII 1562 (GŁ 4, k. 161)
Zob. uwagę przy nr 258.
- 286 Iwan Olechnowicz Borzobohaty Krasieński dworzanin król. 1563
4 VII 1563 (GŁ 5, k. 98)
15 VI 1602 (GŁ 65, k. 267v-270 – testament; ZŁ 14, k. 1387-1390). 19 VI
1602 (GŁ 66, k. 467v). † a. 29 IX 1602 (N następcy)

- 287 Semen Borzobohaty Krasieński, brat poprzedniego
N 29 IX 1602 (MW 14, k. 131v-132 – po † I. Krasieńskiego)
25 XII 1614 (GW 54, k. 81). † a. 11 V 1616 (GW 50, k. 235-236)
- 288 Aleksander Zubczewski
10 I 1617 (GŁ 69, k. 57)
15 X 1622 (GŁ 131, k. 937v)
- 289 Hrehory Bakowiecki
† a. 27 X 1624 (N następcy)
- 290 Aleksander Mokosiej Bakowiecki
N 27 X 1624 (MW 23, k. 376-376v – po † H. Bakowieckiego; obłata przywileju GŁ 142, k. 6v-7)
Jest to ostatni mostowniczy łuc. W późniejszym materiale źródłowym brak wzmianek o tym urzędzie.

ŁUCK – pisarz ziemski

Urząd wprowadzony w 1565 r. na podstawie przywileju bielskiego z 1564 r.

- 291 Michajło Fedorowicz Korytyński
21 VI 1565 (ZŁ 1, k. 1-1v). 15 X 1565 (AJZR VII/1, s. 218). 1 V 1566 (GŁ 2, k. 126v)
12 IV 1596 (GŁ 49, k. 231-231v). † a. 10 V 1596 (ib., k. 278v-279)
Dnia 20 III 1572 otrzymał N na wojskiego i horodniczego krzem., która pozostała niezrealizowana (MW 2, k. 127).
- 292 Michał Hulewicz Wojutyński
N 16 XI 1596 (GŁ 47, k. 2/302v-2/304)
P 10 XII 1596 (GŁ 49, k. 932v-933v)
A 30 IX 1616 na podsędka łuc. (nr 321)
Dnia 20 XI 1603 na sejmiku elekcyjnym Hulewicz miał jakoby dobrowolnie ustąpić z pisarstwa i zostać wybranym na podsędka, a Bartosz Oprzałek na pisarza (GŁ 73, k. 550-551). Dnia 9 VI 1604 wystawiono N na podsędka łuc. dla M. Hulewicza (MW 16, k. 57v-58v), a 14 VI 1604 N na pisarza otrzymał Bartosz Oprzałek sekretarz król. (ib., k. 56v-57v). N nie doszła jednak do skutku z powodu oporu M. Hulewicza, który 4 X 1604 zaniósł protest do grodu łuc., odmawiając przyjęcia A (GŁ 72, k. 270-270v).
- Sejmik zwołany na 20 I 1617 r. nie wyłonił następcy (GW 48, k. 315-316v).
- 293 Wojciech Staniszewski, przedtem klucznik (nr 263) i podstarości łuc.
W 6 XI 1617 (GW 49, k. 758v-759v: termin sejmiku elekcyjnego)
N 22 XI 1617 (MW 23, k. 6v-7)

- P 3 I 1618 (GW 50, k. 3-4v)
A 18 I 1628 na sędziego łuc. (nr 339)
- 294 Semen Hulewicz Wojutyński
W 14 XI 1628 (GŁ 160, k. 1547-1547v: termin sejmiku elekcyjnego)
N 12 XII 1628 (GŁ 166, k. 279-280v – po A W. Staniszewskiego)
P 12 III 1629 (ZŁ 33, k. 748-749; GW 63, k. 156v-157v)
1 III 1636 (GŁ 204, k. 258). R 1637 (Bon. VII, s. 398). R a. 10 I 1637 (GŁ 204, k. 57)
Dnia 26 III 1633 został wybrany władzą przemyskim i samborskim po † Jana Chłopeckiego (ZŁ 38, k. 764v-768v – obłata 31 I 1636). Mimo to nadal sprawował urząd pisarza: 30 VIII 1635 (GŁ 196, k. 964v-965v), 4 IX 1635 (ib., k. 976v), 1 II 1636 (ZŁ 52, k. 320-329v).
- 295 Marek Michajłowicz Hulewicz Wojutyński
W 16 X 1636 (GŁ 198, k. 1266v-1267v: termin sejmiku elekcyjnego)
N a. 6 XI 1636 (GŁ 198, k. 1387v – obłata przywileju, tekst urwany)
18 I 1657 (ZŁ 52, k. 320-329v). † podczas roczków, tj. po 18 I 1657 (ib.)
- 296 Bogusław Jan Horain
W 11 XII 1657 (GŁ 282, k. 542-543: termin sejmiku elekcyjnego)
N 17 XII 1657 (GŁ 285, k. 516-517 – po † M. Hulewicza)
P 12 II 1658 (GŁ 285, k. 535-535v)
W 17 XII 1664 na sędziego kij. (GŻyt. 15, k. 160; GW 102, k. 1473-1473v)
A 30 XII 1664 na sędziego kij. (GŻyt. 15, k. 158-159v; GW 103, k. 898v-899v; MR, nr 141)
Inne daty A Horaina podają: 31 XII 1663 (U III/4, nr 295 – wg Sig. 8, k. 73; MW 29, nr 140) oraz 31 XII 1664 (KułMetr. nr 141). Mimo wybrania na sędziego kij., Horain co najmniej przez ponad pół roku, do 3 VII 1665, pełnił obowiązki pisarza ziemskiego łuc., będąc „z miłości braterskiej i zgodnie obranym z łaski JKM uprzywilejowanym na ten czas pisarzem ziemskim łuckim” (GŁ 310, k. 895v; ZŁ 51, k. 1, 16-18v, 64v).
- 297 Jan Hulewicz podstarości krzem.
W 3 VIII 1666 (GŁ 313, k. 865v-866)
2 X 1666 (GŁ 313, k. 1013-1026v)
17 XII 1689 (GK 238 niepag.). † „ante cadentiam roczków krzemieniec-kich”, tj. przed 11 I 1690 (GK 238 niepag.)
- Sejmik zwołany na 29 V 1692 r. nie wyłonił kandydatów (GŁ 420, k. 762-762v).
- 298 Dymitr Żabokrzycki podczaszy wiłkomirski, podstarości grodzki krzem.
W 23 X 1692 (GŁ 422, k. 504-504v)
N 23 II 1693 (GŁ 425, k. 381-382 – po † J. Hulewicza)
25 V 1695 (GŁ 439, k. 415)
Dnia 15 II 1695 Żabokrzycki został wybrany władzą łuc. i ostrogskim

(GŁ 434, k. 414-417). Mimo to nadal pełnił funkcje sędziowskie: 10 III 1695 wystąpił jako pisarz ziemski łuc., podwojewódzi sądowy generału województwa kij. i podstarości grodzki krzem. (GŁ 434, k. 256v-257). Przywilej na episkopię łucką i ostrogską otrzymał 12 V 1695 (ib., k. 686-688v). Jeszcze 25 V 1695 pełnił obowiązki pisarza jako nominat episkopii łuckiej i ostrogskiej oraz prototroni metropolii kij. (GŁ 439, k. 415-416). Dopiero po tej dacie złożył urząd pisarza. Bliższa data nie jest niestety znana. W każdym razie nastąpiło to przed 30 VII 1699, kiedy w uniwersale na sejmik elekcyjny na podkomorzego krzem. kasztelan woł. Franciszek Ledóchowski napisał, że „tak podkomorskie subsenia, jako i ziemskie officia we wszystkich trzech powiatach województwa naszego są osierociałe i dotąd pro vacanti zostają stąd wielka decoris et consiliorum w województwie crescit diminutia” (GŁ 449, k. 1044-1045v).

Urząd pisarza łuc. wakował do 1765 r. Sejmik zwołany na 12 XII 1753 r. nie wyłonił kandydatów (GW 172, k. 1236).

- 299 Karol Wolański sędzia grodzki now.
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 60v – bez informacji o poprzedniku)
† a. 3 X 1776 (N następcy)
- 300 Stefan Bożeniec Jełowicki
N 3 X 1776 (Sig. 32, k. 383 – po † K. Wolańskiego)
A 29 IV 1781 na podsędka łuc. (nr 329)
- 301 Franciszek Rohoziński komisarz cywilno-wojskowy powiatu łuc.
N 13 VIII 1781 (DeputWoł., d. 5030, k. 82-83v – po A S. Jełowickiego)
A 6 III 1794 na podkomorzego krzem. (nr 88)
Pisarzem formalnie był do 1792, kiedy to uchwałą Sejmu Wielkiego zlikwidowano wszystkie dotąd działające sądy ziemskie, wprowadzając w ich miejsce sądy ziemiańskie. W okresie konfederacji targowickiej F. Rohoziński używał tylko tytułu konsyliarza (KonfWoł. 2, k. 113). Dnia 1 X 1793 po okresie prawie rocznego działania sądów konfederackich decyzją sejmu grodzieńskiego z 15 IX 1793 przywrócono działanie sądów ziemskich i grodzkich w ich dotychczasowej obsadze personalnej. Dlatego też Kalendarzyki na 1793 [drukowane jesienią 1792] i 1794 notują Rohozińskiego jako pisarza. Z tytułem pisarza wystąpił jeszcze 25 I 1794, a więc przed elekcją nowych sędziów i pisarzy do sądów ziemskich (Dub. 22, k. 362-364).
- 302 Jan Baczewski
W [1792] pisarzem aktowym ziemiańskim powiatu łuc. (KonfWoł. 2, k. 146v)
† po 20 I 1794 (Dub. 22, k. 226)

ŁUCK – podczaszy

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 303 Wojciech Ochota Peretiatkowicz
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 60)
A 14 IV 1768 na stolnika łuc. (nr 390)
- 304 Tadeusz Wilczopolski, przedtem cześnik łuc. (nr 191)
N 14 IV 1768 (Sig. 32, k. 21 – po A W. Peretiatkowicza)
20 I 1794 (Dub. 22, k. 224)

ŁUCK – podkomorzy

Urząd wprowadzony w 1566 r. (II Statut Litewski, art. IV, 70).

- 305 Michajło Fedorowicz Serbin Horohoryński, przedtem chorąży woł. (nr 592)
N a. 27 VIII 1566 (ML 48, k. 78-78v; ML 50, k. 60v-61 – N następcy na chorągwie)
21 VI 1576 (AJZR I/1, s. 116). † a. 6 VII 1576 (N następcy)
Podkomorzym tytułował się już 8 I 1566 (Maksimejko, Sejmy, Priłożeńia, s. 139; DMAMJ I, s. 177-82). 31 III 1566 (GŁ 8, k. 78), 10 VII 1566 (GŁ 2, k. 130) i 28 VII 1566 (ArchSang. VII, nr 101). Zapewne więc wybrany został wcześniej, a N otrzymał 27 VIII 1566.
- 306 Michał Markowicz Żurawnicki
N 6 VII 1576 (MW 5, k. 9-9v – po † Jerzego [!] Serbina)
14 X 1581 (GŁ 25, k. 225). † a. 26 X 1581 (ib., k. 393v)
- 307 Mikołaj Charłęski, przedtem podczaszy woł. (nr 687)
1 II 1582 (GŁ 26, k. 113)
3 X 1582 (GŁ 26, k. 1085). † a. 9 XII 1582 (ZŁ 4, k. 46-7)
Być może podkomorzym był już 25 I 1582, tak bowiem został określony w zeznaniu woźnego o położeniu pozwu wpisanym do ksiąg 9 III 1582 (GŁ 26, k. 189). Możliwe jest jednak również, że w relacji przydano mu posiadany już dowodnie w marcu urząd.
- 308 Jan Charłęski dworzanin król., wcześniej klucznik łuc. [?] (zob. nr 260)
9 XII 1582 (ZŁ 4, k. 46-47). 11 I 1583 (ib.)
A 31 X 1618 na kasztelana bracl. (K. Łódzia Czarniecki. *Herbarz polski*, t. I. Gniezno 1875-1881, s. 184)
Pierwsze księgi podkomorskie Jana Charłęskiego zaczynały się dopiero od 21 IX 1585 (ZŁ 32, k. 122v-123v). Być może z opóźnieniem wykonał przepisana prawem przysięgę, umożliwiającą faktyczne rozpoczęcie urzędowania. Podkomorzym nazwany został jeszcze 9 XI 1618 (GŁ 149, k. 465).

- 309 Jerzy Demianowicz Hulewicz
W 8 I 1619 (GŁ 112, k. 4v-5v)
N 18 I 1619 (MW 23, k. 53v-54 – po A. J. Charłęskiego)
P 14 V 1619 (GŁ 112, k. 143-145)
30 XI 1637 (GŁ 193, k. 935-936). † a. 15 V 1638 (GW 73, k. 798-799).
— w kościele w Hulewiczowie (GŁ 365, k. 133-142v)
- 310 Hrehory Czetwertyński, przedtem wojski włodz. (nr 563)
W 5 VI 1638 (GW 73, k. 798-799: termin sejmiku elekcyjnego)
N 17 VI 1638 (MW 27, k. 92v-93 – po † J. Hulewicza)
27 VIII 1649 (GŁ 273, k. 824v-825). † 12 V 1651. — w monastyrze
w Starej Czwertni (WolffKniaz., s. 46)

Urząd podkomorzego łuc. wakował w latach 1651-1661. Zwołany na 8 I 1652 sejmik elekcyjny (GŁ 269, k. 1145-1145v; GW 87, k. 857v-858) zapewne nie doszedł.

- 311 Wacław Hulewicz, przedtem podsędek łuc. (nr 325)
W 26 IV 1661 (GŁ 293, k. 873-873v: termin sejmiku elekcyjnego)
N 1 V 1661 (GŁ 297, k. 343v-345v – po † H. Czetwertyńskiego; MW 29, k. 103v-104 – data: 11 V 1661)
A 15 XII 1675 na kasztelana bracl. (GW 118, k. 209-209v)
8 VIII 1678 (GŁ 365, k. 133-142v – testament). † a. 28 I 1679 (ib.). — wg testamentu w kaplicy koło Św. Krzyża u Dominikanów w Lublinie
Mimo wyboru na kasztelana bracl. pełnił urząd podkomorzego włodz. Tytułowany oboma urzędami spisał testament w Lublinie 8 VIII 1678 (GŁ 365, k. 133-142v). N dla A. Liniewskiego sędziego łuc. z 1660 (Sig. 2, k. 34; Sig. 3, k. 23v) nie została zrealizowana.

W latach 1679-1695 urząd podkomorzego wakował. Ok. 7 VII 1688 r. N na podkomorzego woł. czyli łuc. otrzymał Wojciech Stanisław Czermiński, podstarości grodzki łuc. i podczaszy woł. (Sig. 14, s. 129). N pozostała jednak niezrealizowana. Sejmik zwołany na 16 VI 1693 r. (GW 139, k. 918-918v) musiał zostać zerwany.

- 312 Włodzimierz Hulewicz, przedtem podsędek łuc. (nr 326)
N 24 (!) IX 1695 (GŁ 434, k. 1273-1273v – po A. W. Hulewicza)
I XI 1698 (GW 144, k. 1095-1097 – testament). † a. 13 III 1699 (GŁ 449, k. 97-99v)
Sejmik elekcyjny został zwołany na 27 IX 1695 w Łucku (GŁ 434, k. 1115-1156v). Być może więc data wystawienia przywileju została zepsuta przy wpisywaniu do księgi, względnie Hulewicz uzyskał przywilej wcześniej. W 1699 podkomorzym łuc. miał być Stanisław Liniewski (Bon. XIV, s. 270), co nie znajduje potwierdzenia w materiale źródłowym.

wym. Liniewski był synem Andrzeja, niedoszedłego podkomorzego łuc. w 1660.

Wakans w latach 1699-1735.

- 313 Piotr Antoni Peplowski, przedtem podczaszy kij. (U III/4, nr 205)
N 16 V 1735 (Sig. 24, s. 68 – po † NN Hulewicza)
N ponowna 18 XI 1735 (Sig. 25, k. 5)
11 III 1737 (GW 158, k. 881-882v). † a. 29 IV 1737 (ib., k. 253-253v)

Wakans w latach 1737-1742.

- 314 Michał Olszański, przedtem cześnik kij. (U III/4, nr 57)
N 21 V 1742 (Sig. 26, k. 138v – po † NN)
1744 (TK 30, k. 58). † 1747. krótko a. 9 II (GW 166, k. 85v)

Wakans w latach 1747-1749.

- 315 Jan Jerzy Olszański pułkownik wojsk kor., starosta owr. (U III/4, nr 687)
N 2 I 1749 (Sig. 27, s. 126 – po † M. Olszańskiego)
28 II 1756 (PSB XXIV, s. 3). † a. 6 V 1556 (GW 173, k. 785)

Wakans w latach 1756-1765.

- 316 Celestyn Czaplic, przedtem podczaszy kij. (U III/4, nr 213)
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 60 – po Ignacym (!) Olszańskim; Kam. III/324, s. 204; KK 21, k. 89v-90v – po † J. Olszańskiego)
A 25 IV 1773 na łowczego kor. (U X, nr 388)
- 317 Józef Zagórski, przedtem chorąży woł. (nr 612)
N 27 XI 1773 (Sig. 32, k. 237v – po A. C. Czaplica)
1792 konsyliarz konfederacji targowickiej (D. Rolnik, *Szlachta koronna wobec konfederacji targowickiej (maj 1792 – styczeń 1793)*, Katowice 2000, s. 163)

ŁUCK – podsędek ziemski

Urząd wprowadzony w 1565 r. na podstawie przywileju bielskiego z 1564 r.

- 318 Ostafij (Eustachy) Wasylewicz Sokolski
W i N po 10 V 1565 (AJZR VIII/3, nr 33)
15 VI 1565 (AJZR VIII/6, nr 56). 21 VI 1565 (ZŁ 1, k. 1-1v). 15 X 1565 (AJZR VII/1, s. 218). 10 VI 1578 (GŁ 315, k. 750)
A 20 VI 1578 na sędziego łuc. (nr 335)

- 319 Iwan Chrenicki
3 IX 1578 (GŁ 18, k. 548)
N 20 V 1579 (MW 5, k. 146v-147 – po A E. Sokolskiego)
A 24 X 1602 na sędziego łuc. (nr 338)
I. Chrenicki jest wielokrotnie wzmiankowany jako podsędek łuc. przed otrzymaniem N 20 V 1579 – i to nie tylko w księgach grodzkich, ale zwłaszcza w ziemskich, gdzie przed otrzymaniem przywileju sądził sprawy. Należy więc przyjąć, że został wybrany przed 3 IX 1578, złożył przysięgę, a N otrzymał blisko rok później. Podobnie było zresztą w przypadku sędziego łuc. Sokolskiego (nr 335).
- W latach 1602-1605 urząd podsędka łuc. wakował. Wybrany w 1603 r. Michał Hulewicz Wojutyński pisarz ziemski łuc. (nr 292) nie przyjął N 9 VI 1604 (MW 16, k. 57v-58v – po A Iwana Chrenickiego) i pozostał na swoim urzędzie.
- 320 Andrzej Zahorowski
W 5 V 1605 (GŁ 72, k. 548-550v)
N 18 V 1605 (GŁ 72, k. 579-580v – obłata przywileju)
P 6 VI 1605 (ZŁ 14, k. 24-24v)
8 V 1616 (GŁ 103, k. 544-547v – testament). † a. 3 VI 1616 (ib.). □ wg testamentu w cerkwi klasztornej w Zahorowie
- 321 Michał Hulewicz Wojutyński, przedtem pisarz łuc. (nr 292)
W 13 IX 1616 (GŁ 105, k. 463v-464v)
N 30 IX 1616 (MW 23, k. 1-1v – po † Zahorowskiego)
P 3 I 1618 (GŁ 50, k. 3-4v)
24 X 1622 (GŁ 131, k. 953v). † a. 10 VIII 1623 (GŁ 133, k. 984-985)
- 322 Krzysztof Szymkowicz Szkliński
W 18 IX 1623 (GŁ 133, k. 984-985 – sejmik elekcyjny)
N 9 X 1623 (MW 23, k. 330-330v – po † M. Hulewicza Wojutyńskiego)
A 16 XII 1634 na sędziego łuc. (nr 340)
- 323 Andrzej Liniewski, przedtem podstoli woł. (nr 713)
W 10 XI 1635 (GŁ 196, k. 1304-1304v)
N 14 XI 1635 (KułKanc., s. 252; GŁ 198 k, 2-2v – po A K. Szklińskiego: tekst bez daty i urwany). 7 I 1636 (ZŁ 38, k. 12)
A 16 III 1644 na sędziego łuc. (nr 341)
- 324 Zachariasz Czetwertyński starosta raciborski
W 5 IV 1644 (GŁ 238, k. 589-589v)
N 20 IV 1644 (GŁ 238, k. 864-864v – po A A. Liniewskiego)
14 VI 1649 (GŁ 264, k. 176-179).
† 15 VIII 1649 pod Zborowem (PSB IV, s. 367-368)
- 325 Wacław Hulewicz rotmistrz król.
W 20 X 1650 (GW 86, k. 1352-1352v – sejmik elekcyjny)

- N 31 X 1650 (GŁ 264, k. 1423v-1425 – po † Z. Czetwertyńskiego)
A 11 V 1661 na podkomorzego łuc. (nr 311)
- 326 Włodzimierz Hulewicz
W 8 VIII 1661 (GŁ 297, k. 308-308v – sejmik elekcyjny)
N 28 VIII 1661 (GŁ 297, k. 535-537; Sig. 3, k. 274 – po A. W. Hulewicza)
A 24 (!) IX 1695 na podkomorzego łuc. (nr 312)
- Wakans w latach 1695-1765. Nie powiodła się próba obsadzenia urzędu podjęta w 1753 r. (GW 172, k. 1235v).
- 327 Stanisław Kostka Radwański
N 15 VI 1765 (Sig. 31, k. 27v – bez informacji o poprzedniku)
N ponowna 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 60)
A 10 V 1777 na stolnika woł. (nr 759)
- 328 Józef Chojnacki sędzia grodzki nowomiejski korczyński
N 23 VII 1777 (Sig. 34, k. 36v – po A Stefana [!] Radwańskiego)
16 VI 1779 (ZŁ 60, k. 183-187v). R a. 29 IV 1781 (N następcy). Potem podczaszy wódcz. (nr 476)
- 329 Stefan Bożeniec Jełowicki, przedtem pisarz łuc. (nr 300)
N 29 IV 1781 (Sig. 36, k. 5v – po R J. Chojnackiego)
+ 2 XII 1791 w Diatkiewiczach, □ 12 XII w Równem (ABiMK 71, s. 432)
Jełowicki był jeszcze wymieniany w Kalendarzykach na lata 1792-1794 jako podsędek, zapewne z powodu niedojścia informacji o jego śmierci.

LUCK – podstoli

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 330 Antoni Zwolski
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61v)
† a. 25 X 1767 (N następcy)
Już w 1754 podstolim łuc. miał się tytułować Adam Olszamowski (Ur. XII, s. 316).
- 331 Jan Radwański, przedtem miecznik łuc. (nr 279)
N 25 X 1767 (Sig. 32, k. 2v – po † A. Zwolskiego)
A 1 III 1779 na podstolego woł. (nr 726)
- 332 Stanisław Pałucki, przedtem podstoli wódcz. (nr 505)
N 1 III 1779 (Sig. 34, k. 119v – po A J. Radwańskiego)
R ok. 1 VIII 1789 (N następcy)
- 333 Jan Krukwa Tomaszewski
N 1 VIII 1789 (Sig. 38, k. 82v – po R S. Pałuckiego)
15 I 1794 (Dub. 25, k. 799)

LUCK – sędzia ziemski

Urząd wprowadzony w 1565 r. na podstawie przywileju bielskiego z 1564 r.

- 334 Hawryło Wasylewicz Bokij Pieczychwostski, przedtem sędzia powiatu łuc. 1559-1565
5 VI 1565 sędzia łuc. (ArchSang. VI, nr 150). 21 VI 1565 (ZŁ 1, k. 1-1v).
6 I 1566 (ML 39, k. 709-709v). 30 V 1576 (VL 2, s. 155 – poborca woł.)
† VI 1577 zabity przez Tatarów pod wsią Rudka (GŁ 17, k. 414v-416v).
□ 15 VI 1577 w Pieczychwostach (ib., k. 422)
- 335 Ostafij (Eustachy) Wasylewicz Sokolski, przedtem podsędek łuc. (nr 318)
W 11 XI 1577 (GŁ 17, k. 770-770v – sejmik elekcyjny)
6 III 1578 (*Selâns'kij ruh na Ukraïni 1569-1647 rr. Zbirnik dokumentiv
i materialiv*, Kiïv 1993, nr 25). 4 IV 1578 (GŁ 18, k. 129)
N 20 VI 1578 (MW 5, k. 155-156 – po zabiciu przez Tatarów G. Bokija)
30 XI 1579 (GŁ 21, k. 115-118v; ZŁ 3, k. 773v-778 – testament). □ 10 XII
1579 w cerkwi Św. Trójcy w Trościeńcu (GŁ 20, k. 494v)
- 336 Jarosz Hojski
N 15 IV 1580 (MW 6, k. 318-320v – po † E. Sokolskiego)
27 IV 1580 (MW 6, k. 433-438 – testament). 11 IX 1580 (GŁ 27, k. 37v)
† 1581 (Bon. VII, s. 362). □ 8 I 1581 w cerkwi Świętej Przczystej w
monasterze w Dorohobużu (GŁ 23, k. 3)
- 337 Fedor Kadjan Czaplíc Szpanowski
W 4 VI 1581 (GŁ 24, k. 111-113)
N 15 VIII 1581 (MW 5, k. 274-275 – po † Hojskiego)
P I 1583 (GŁ 2, k. 902v)
4 V 1602 (GŁ 65, k. 298v-305 – testament; ZŁ 14, k. 1087-1096). † a. 3 VIII
1602 (GŁ 66, k. 723-723v)
Dnia 12 II 1583 zapisano, że po śmierci Jarosza Hojskiego sędziego łuc.,
z powodu niezłożenia przysięgi przez nowego sędziego, do tego czasu
roki sądzone nie były (ZŁ 4, s. 66v, 179). Czaplíc nie żył już może 3 VI
1602, kiedy złożono w grodzie łuc. skargę na sędziego, podsędką i pisa-
rza o niesądzenie roków (GŁ 66, k. 398v).
- 338 Iwan Chrenicki, przedtem podsędek łuc. (nr 319)
N 24 X 1602 (MW 14, k. 132-132v; GŁ 65, k. 361-362v – po † F. Czaplíc)
P 21 XII 1602 (GŁ 66, k. 924v-926)
26 VI 1625 (GŁ 148, k. 221). † a. 27 IX 1626 (GŁ 149, k. 1483v-1484v)

Zwołany na 13 XI 1626 r. sejmik elekcyjny nie wyłonił kandydata (GŁ 149, k. 1483v-1484v).

- 339 Wojciech Staniszewski, przedtem pisarz łuc. (nr 293)
W 7 XII 1627 (GŁ 154, k. 1501-1503).
N 18 I 1628 (MK 176, k. 172v-173; GŁ 160, k. 119-119v – po † I. Chrenic-
kiego)
29 III 1634 (GŁ 191, k. 336). 10 IV 1634 (ib., k. 395v-396v)
† 16 IV 1634 (Radziwiłł, Memoriale, t. 2, s. 30-31)
- 340 Krzysztof Szymkowicz Szkliński, przedtem podsędek łuc. (nr 322)
W 5 XII 1634 (Radziwiłł, Memoriale, t. 2, s. 55)
N 16 XII 1634 (GŁ 196, k. 113v-114v – po † W. Staniszewskiego; MK
181, k. 47-47v – bez podania poprzednika)
P 12 IV 1635 (GŁ 196, k. 260v-261)
12 XII 1642 (GŁ 230, k. 1655v-1656v). † a. 17 XII 1642 (ib.). □ zapewne
w kościele Dominikanów w Łucku, gdzie spoczęła 1624 jego żona (GW
58, k. 90v)

Wakans w latach 1642-1644. Zwołany na 27 IV 1643 r. sejmik elekcyjny nie
doszedł (GŁ 233, k. 487-487v), podobnie jak kolejny w lutym 1644 r. (MW 26,
k. 224-225).

- 341 Andrzej Liniewski, przedtem podsędek łuc. (nr 323)
W 7 III 1644 (GŁ 238, k. 247-247v – sejmik elekcyjny)
N 16 III 1644 (MK 189, k. 45-46; GŁ 238, k. 580-581 – po † K. Sz. Szkliń-
skiego)
P 5 IV 1644 (GŁ 238, k. 589v-590)
4 IV 1661 (GW 98, k. 972-972v)
† 5 IV 1661 w Kisielinie (GW 98, k. 967-968)
W roku 1660 Liniewski otrzymał przywilej na podkomorzego łuc., któ-
ry nie został zrealizowany (Sig. 2, k. 34; Sig. 3, k. 23v).
- 342 Samuel Dołmat Isajkowski, przedtem stolnik woł. (nr 749)
W 6 III 1662 (GŁ 301, k. 229v-230v)
N 4 III 1662 (Sig. 5, k. 54v – po † Liniewskiego)
8 VIII 1678 (GŁ 365, k. 133-142v). † a. 27 I 1679 (GŁ 351, k. 36v).
□ zapewne w kościele w Jałowiczach obok żony i syna (GŁ 307, k. 475-
476v – testament żony)
Sejmik elekcyjny na sędziego łuc. był zwołany na 6 III 1662 (GW 100,
k. 1089). Wydaje się więc, że Isajkowski otrzymał wcześniej przywilej.

Wakans w latach 1679-1765. Próby wybrania sędziego podejmowane w latach
1681 (GŁ 374, k. 105-105v), 1699 (GŁ 449, k. 1044-1045v) i 1753 (GW 172,
k. 1235) nie przyniosły rezultatu.

- 343 Józef Stecki, przedtem miecznik kij. (U III/4, nr 166), pisarz grodzki łuc. N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61v)
5 I 1781 (DeputWoł., d. 5748, k. 41). R a. 28 IV 1781 (N następcy)
W relacji z sejmiku woł. z 23-24 VIII 1764 (BPAU i PANKr. rps 8940, k. 72) Stecki został nazwany sędzią łuc., chociaż dowodnie był wówczas jeszcze miecznikiem kij. Jako miecznik wystąpił też 6 IX 1764 (VL VII, s. 119). Nie wykluczone, że relacja została spisana nieco później, już po elekcji Steckiego na sęstwo. † 1813, □ u Bernardynów w Łucku (PSB XLIII, s. 78).
- 344 Stanisław Kostka Radwański, przedtem stolnik woł. (nr 759)
N 28 IV 1781 (Sig. 36, k. 5v – po R J. Steckiego)
10 XII 1793 (Dub. 22, k. 609v). † a. 2 VII 1794 (DeputWoł., d. 4912, k. 10)
- 345 W lutym 1794 odbyły się wybory sędziów do nowego sądu ziemskiego wprowadzonego w miejsce zniesionych decyzją sejmu grodzieńskiego 15 XI 1793 sądów ziemiańskich oraz grodzkich i ziemskich. W Łucku wybrano m. in.: Michała Ursyna Pruszyńskiego rzekomego stolnika trembowelskiego, wzm. potem jako sędzia ziemski łuc. 25 I 1795 (Dub. 8, k. 89), Mikołaja Jełowickiego byłego komornika ziemskiego łuc. (1792-1794), cześnika pol. (nr 416), szambelana król. i konsyliarza konfederacji targowickiej 1793, jako sędzia ziemski łuc. wzm. jeszcze 20 IV 1796 (ZW 47, k. 128), oraz Jana Czarnołuskiego konsyliarza konfederacji targowickiej w 1793 r., wzm. jako sędzia ziemski łuc. jeszcze 25 V 1796 (ZW 47, k. 155)

LUCK – skarbnik

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 346 Stefan Bentkowski regent grodzki łuc.
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 60v)
A 14 IV 1768 na cześnika łuc. (nr 192)
- 347 Jan (Ignacy?) Markowski, przedtem horodniczy łuc. (nr 220)
N 14 IV 1768 (Sig. 32, k. 21 – po A S. Bentkowskiego)
A 31 III 1781 na skarbnika woł. (nr 744)
- 348 Jerzy Falkowski
N 31 III 1781 (Sig. 36, k. 4v – po A J. Markowskiego)
1 II 1786 (Dub. 21, k. 944v). † a. 24 I 1789 (N następcy)
- 349 Stefan (Marcin) Zarzycki rotmistrz wojsk kor.
N 24 I 1789 (Sig. 38, k. 61 – po † J. Falkowskiego; błędnie jako Zalerzycki)
21 I 1793 (Dub. 21a, k. 834). 1795 (DATO, f. 37, op. 2, d. 149, k. 96)

LUCK – starosta

- 350 Iwan (wojewoda zamkowy łuc.)
początek X 1366 (BCzart., dok. perg. 172)
- 351 Krzesław z Kurozwęk starosta generalny Wielkopolski (U I/1, nr 613), kasztelan sand. (U III/1, nr 752)
[1387] (DłAnn. X, s. 172; zob. uwagę niżej)
[1390] (O. Halecki, *Wcielenie i wznowienie państwa litewskiego przez Polskę*, *Przegląd Historyczny* 21, 1917-1918, s. 27-28)
Wedle DłAnn. lib. X, s. 172, król oddał w 1388 zamek łuc. Krzesławowi z Kurozwęk kasztelanowi sand. (a. 14 V 1386 – U IV/1, nr 752). Na temat czasu nadania starostwa łuc. Krzesławowi zaprezentowano w literaturze różne poglądy. M. Hruševskij, *Istoria Ukraini-Rusi*, t. IV, Kiiv 1993, s. 472, odnosił je do lat 1386-87 lub 1390-92, przyjmując bezpodstawnie w l. 1387-90 rządy w Łucku Witolda. O. Halecki, l. c., skłaniał się ku przesunięciu daty na 1387, czyli czas uregulowania przez Władysława Jagiellę zarządu Litwy i przyłączenia do Korony Rusi Halickiej. Ogólnie na koniec 1387 lub sam początek 1388 datuje z kolei nadanie A. Strzelecka (PSB XVI, s. 270-271). Na czas po wyprawie na Ruś Jadwigi w styczniu–marcu 1387 kładzie z kolei nadanie dla Krzesława R. Bubczyk, *Kariera rodziny Kurozwęckich w XIV wieku. Studium z dziejów powiązań polskiej elity politycznej z Andegawenami*, Warszawa 2002, s. 178-179. Najprawdopodobniejszy termin nadania Łucka Krzesławowi to 1387, po 7 X (*Starodawne prawa polskiego pomniki*, t. VIII, *Antiquissimi libri iudiciales terre Cracoviensis*, wyd. B. Ulanowski, Kraków 1884-1886, uw. 60/17), a przed 19 XI 1387, czyli nadaniem mu starostwa generalnego (U I/1, nr 613), gdyż wówczas Długosz wymieniłby go i z tym urzędem. Nieznana jest także data utraty przez Krzesława starostwa łuc. Nastąpiło to przypuszczalnie w 1390, w trakcie walk z Witoldem (O. Halecki, l. c.; R. Bubczyk, o. c., s. 181).
- 352 Fedor Daniłowicz Ostrogski namiestnik łuc. z ramienia króla Władysława Jagielly
[1390] przysięga wierności Władysławowi Jagielle (BCzart., dok. perg. 238 = ArchSang. I, nr 7 = Gramoty XIV, nr 34; zob. uwagę niżej)
1392 (Wolffkniiaz., s. 343)
Wg Wolffkniiaz., s. 343, opierającego się na niedatowanym dok. (ArchSang. I, nr 7), przekazanie Ostrogskiemu rządów namiestniczych w Łuckiem miało nastąpić w 1386. Datę tę przesunął na 1387 F. Kronenberg, *Rola polityczna panów z Kurozwęk w XIV wieku*, *Miesięcznik Heraldyczny* 18, 1939, s. 135. Na czas pomiędzy 22 V 1386 a 1 VII 1388 datują ten dok. Akta unii, nr 15. Tymczasem jeszcze 10 X 1388 Fedor nie piastował żadnego urzędu (BCzart., dok. perg. 243 = ArchSang. I,

nr 11; Gramoty XIV, nr 46). O. Halecki powiązał wystawienie dyplomu Fedora Daniłowicza (ArchSang. I, nr 7) z przywilejem Jagiełły dla niego datowanym na 18 XII 1390, w którym jednak Fedor wystąpił jeszcze bez urzędu (O. Halecki, *Wcielenie*, s. 27-28; ArchSang. I, nr 12).

W falsyfikacie dok. Witolda datowanym na 1 VII 1388 (Gramoty XIV, nr 45 = CodVit., nr 42 = AZR I, nr 9) Fedor został nazwany *wojewoda łuckij*. Autentyczność tego dok., znanego jedynie z oblaty w Metryce Litewskiej, zakwestionował już M. Hruševskij, *Istoria Ukraini-Rusi*, t. IV, Kiiw 1993, s. 471, a po nim M. Kosman, *Dokumenty wielkiego księcia Witolda*, Studia Źródłoznawcze 16, 1971, s. 151-152, w oparciu o tytułaturę Witolda. Fedor pełnił zatem urząd namiestnika-wojewody łuc. zapewne do 1392 (WolffKniaz., s. 343), skoro w dok. z 4 XI 1393 (ArchSang. I, nr 16) i 2 VII 1396 wystąpił już bez urzędu (Gramoty XIV, nr 67 = ArchSang. I, nr 20 = CodVit., nr 127). Niemniej jednak, przyjmując za możliwe wykorzystanie w falsyfikatach Witoldowych (z 1388 oraz z 18 VI 1389 – Gramoty XIV, nr 49) elementów autentycznych, można uznać, że Fedor Daniłowicz pełnił swój urząd jeszcze w początkowym okresie rządów Witolda na Wołyniu.

- 353 Jursza
a. 1429 namiestnik łuc. z ramienia Witolda, a następnie Świdrygiełły (PSB XI, s. 347)
1431 (WolffSenat., s. 21). Potem 1436 wojewoda kij. (U III/4, nr 386)
- 354 Aleksander Iwanowicz Nos
IX 1432 (DanSkarb., t. II, nr 1623; WolffKniaz., s. 277). 20 I 1433 bez urzędu (WolffKniaz., s. 277). Ok. IV 1433 (DanSkarb. t. II, nr 1661; DłAnn. XI et XII, s. 85)
6 IX 1434 (Liv-, Est- und Kurländisches Urkundenbuch VIII, s. 501)
Wg Lewickiego. Powstanie, s. 310, książę Aleksander Nos, ustanowiony przez Polaków namiestnikiem łuc., zdradziwszy przeszedł w początkach kwietnia 1433 na stronę Świdrygiełły, przekazując mu Łuck. W sierpniu 1434 tenże Nos, ponownie zdradziwszy, miał przekazać Łuck Zygmuntowi Kiejstutowiczowi (Lewicki, Powstanie, s. 372; Ljubavskij, Sejm, s. 83).
- 355 Iwaszko Gasztold
VIII 1434 (Lewicki, Powstanie, s. 372; Ljubavskij, Sejm, s. 83)
Inaczej, na wrzesień 1432, datuje poddanie Łucka Zygmuntowi W. Semkowicz, *Iwaszko Gasztold*, PSB VII, s. 297-298. Podległość Łucka Zygmuntowi, a zarazem może rządy namiestnicze Gasztolda, trwała do wiosny 1436, kiedy to Wołyń opanował na powrót Świdrygiełło.
- 356 Jan Oleśnicki z Sienna zw. Wojnickim, starosta oleski
14 VII 1437 (APKr., Archiwum Lanckorońskich, perg. 27)
4 II 1438 (WolffSenat., s. 21; AZR I, nr 36)

Jan musiał zatem objąć Łuck jeszcze przed ugodą lwowską Świdrygiełły z panami ruskimi zawartą 4 IX 1437 (Epist. I, nr 91).

- 357 Wincenty z Szamotuł kasztelan międzyrzecki, starosta generalny ruski
11 X 1438 (Epist. II, nr 250)
W I 1439 po poddaniu się Łucka Zygmuntowi Kiejstutowiczowi posłał on do Łucka swojego nieznanego z imienia namiestnika (Ljubavskij, Sejm, s. 89; Lewicki, Powstanie, s. 408).
- 358 Iwan brat Piotra
1443 (Bon. VIII, s. 64)
WolffKniaz., s. 345, niesłusznie uznał dok. (ArchSang. III, nr 6) dla Wasyla Fedorowicza Ostrogskiego z 23 IX 1442, a błędnie datowany na l. 1443-1444, za ekspektatywę na starostwo łuc. po † Świdrygiełły. Por. Halecki, Ostatnie, s. 51-52.
- 359 Niemira Riazanowicz
5 XI 1445 (WolffKniaz., s. 19; AJZR I, nr 45). 2 XI 1449 bez urzędu (LM 3, nr 2).
3 IX 1451 (WolffKniaz., s. 19). 22 XII 1451 (AJZR VIII/4, s. 17). 29 XII 1451 (ArchSang. IV, nr 10). 1451 (BCzart., dok. perg. 548, 549). 1445-51 (LM 25, nr 240) do 1452 (WolffSenat., wg DłAnn. XII <1445-1461>, s. 122-124). Koniec X 1453 (AGZ XIV, s. 872)
28 I 1454 (*Starodawne prawa polskiego pomniki*, t. II, wyd. A. Z. Helceł, Kraków 1870, nr 3544)
Halecki, Ostatnie, s. 45, uważa, że Niemira Riazanowicz był starostą łuc. już w połowie 1442, a utracić miał ten urząd w wyniku spisku antyliwskiego pod koniec 1453. Dnia 31 XII 1453 był już osadzony w więzieniu w Wilnie (ib., s. 221, 267).
- 360 Michał Montowtowicz
9 VII 1463 (ArchSang. I, nr 57; Teodorowicz, t. 3, s. 77). 1463 (WolffSenat., s. 21)
1475 (WolffSenat., s. 21)
8 I 1477 (BCzart., dok. perg. 644, 645). Potem kasztelan trocki i namiestnik nowogrodzki
- 361 Iwan Chodkiewicz marszałek gospodarski
2 VIII 1478 (ArchSang. IV, nr 22). 1478 (WolffSenat., s. 22). 13 V 1479 (ArchSang. IV, nr 24)
A 1480 na wojewodę kij. (U III/4, 388)
- 362 Olizar Szyłowicz marszałek ziemi woł. (nr 655)
1480 (?) (WolffSenat., s. 22). 28 III 1482 (ArchSang. IV, nr 25). 22 V 1484 marszałek i starosta łuc. (LM 4, nr 88). 28 IX indykt 3 [1485] (AJZR VIII/4, s. 106)
11 XI 1486 (AJZR VII/1, nr IV). † 1486 (PSB XXIII, s. 805)

- Przysięga Olizara na urząd starosty łuc. zamieszczona w Akty JZR II, s. 109-110; AZR I, nr 53).
- 363 Piotr Janowicz Montygerdowicz zw. Biały, marszałek ziemi woł. (nr 656) 14 XII 1486 (LM 4, nr 13.3). 18 VI 1490 (Pamjatniki Vrem. Kom. I, nr 1) A 1490, a. 9 IV 1491 na marszałka wielkiego i wojewodę trockiego (U XI, nr 401; WolffSenat., s. 22)
- 364 Semen Juriewicz Holszański marszałek ziemi woł. (nr 657) N 1490 (WolffKniaz., s. 100, wg ArchSang. I, nr 94). 1491 (WolffSenat., s. 22; DanSkarb., t. II, nr 2037). 2 IX 1491 (Teodorowicz. t. 3, s. 396; ArchSang. I, nr 99). 21 VI indykt 11 [1493] (AJZR VIII/4, s. 106-107). 29 V 1494 (ArchSang. IV, nr 40). 4 VII 1495 (Torgivlja, nr 23). 12 III 1496 (AJZR VIII/4, s. 116). 11 V 1498 (Torgivlja, nr 28). V 1499 (WolffSenat., s. 22; WolffKniaz., s. 347)
A w końcu 1500, a. 3 XII, na namiestnika nowogrodzkiego i hetmana wielkiego lit. (U XI, nr 128)
- 365 Michał Iwanowicz Ostrogski marszałek ziemi woł. (nr 658) N XII 1500 (WolffKniaz., s. 347 – po A S. J. Holszańskiego) 17 XII 1500 (LM 5, nr 179). 31 III 1501 (WolffKniaz., s. 347)
- 366 Semen Juriewicz Holszański namiestnik nowogrodzki i kamieniecki, hetman lit., marszałek woł. (nr 657, 659) N 21 VI 1501 (U XI, nr 128 – po † M. Ostrogskiego). 27 VI 1502 (ArchSang. I, nr 122). 13 III indykt 6 [1503] starosta i marszałek woł. (AZR I, nr 201 – błędnie rozwiązana data: 1501) 5 III 1505 (WolffKniaz., s. 23, 62). † 1505 (Hronika Byhovca, wyd. N. N. Ulasik, Moskwa 1966, s. 74)
Wg Pietkiewicza. Wielkie Księstwo, s. 208, Holszański był starostą łuc. Już 16 V 1501.
- 367 Fedor Januszewicz namiestnik włodz. (nr 532, 534), marszałek woł. (nr 660) 1505 (WolffKniaz., s. 370). 10 III 1506 (ArchSang. I, nr 132) 5 I 1507 potwierdzenie wcześniejszego [a. 20 VIII 1506] przywileju na starostwo łuc. od króla Aleksandra (LM 8/8, nr 187 – po † S. Juriewicza). 19 III 1507 (LM 8/8, nr 98). 13 VIII 1507 (LM 8, nr 405)
Po 25 IX 1507 odebranie przez króla (WolffKniaz., s. 347). 27 XI 1507 (ib., s. 348). † jesienią 1507 (WolffSenat., s. 23); † 1508 (Bon. VIII, s. 231)
- 368 Konstanty Iwanowicz Ostrogski hetman najwyższy, starosta bract. i winnicki, marszałek ziemi woł. (nr 661) 8 XI 1507 (ArchSang. IV, nr 76). 28 XII 1507 (LM 8/8, nr 109) A 25 III 1522 na wojewodę trockiego (ArchSang. IV, nr 230; WolffKniaz., s. 349)
Teodorowicz, t. 3, s. 384, wymienia Ostrogskiego jako starostę łuc. i marszałka ziemi woł. pod datą 24 IX 1491, co jest oczywistym błędem.

- podobnie jak datacja zamieszczonego w Torgivlja, nr 24, dokumentu z Akty Litovskoj Metriki, wyd. F. I. Leontovič, nr 225 na 8 XI indykt 14 [1495]. Indykt 14 w XV w. przypadał na lata 1481 i 1496. Obie te daty nie wchodzą w grę. Zatem dokument musi odnosić się do XVI w., a więc do roku 1511 lub 1526. Ponieważ Ostrogski postąpił w 1522 na wojewodę trockiego, jedyną uprawnioną datacją jest 1511.
- 369 Fedor Michajłowicz Czartoryski N 1522 (WolffKniaz., s. 24; WolffSenat., s. 23). 3 V 1522 (AJZR VIII/4, s. 352-353) 1 IX 1542 (LM 230/11, nr 28). † a. 18 XII 1542 (WolffKniaz., s. 24)
- 370 Andrzej Michajłowicz Sanguszko Koszyński marszałek gospodarski, od 1546 klucznik (nr 256), mostowniczy (nr 283) i horodniczy (nr 202) łuc. N 18 XII 1542 (ArchSang. III, nr 266; WolffKniaz., s. 24 – po † F. Czartoryskiego) † 4 X 1560 (WolffSenat., s. 23). † w Iwanczycach, □□ w cerkwi Najświętszej Marii Panny we Włodzimierzu (PSB XXXIV, s. 469-471)
Ekspektatywę na starostwo łuc. otrzymali: 3 XI 1556 Konstanty Wasyl Ostrogski (WolffKniaz., s. 356), a 7 XII 1559 Bogusz Fedorowicz Korecki (ib., s. 174).
- 371 Bogusz Fedorowicz Korecki starosta bract. i winnicki 26 XI 1560 (GŁ 109, k. 29-34v) N 4 VII 1572 na wojewodę woł. (nr 764) † 19 VIII 1576 Łuck. □□ Kijów, Ławra Peczerska (WolffKniaz., s. 174; WolffSenat., s. 90; A. Przedziecki, *Podole. Wołyn. Ukraina. Obraz miejsc i czasów*, Wilno 1841, t. 2, s. 61)
Objęcie starostwa nastąpiło pomiędzy 21 XI 1560, kiedy występuje jeszcze sprawca starostwa Hryčko Trusz (Lwowska Biblioteka Naukowa 5, II 4043, k. 23-23v), a najpóźniej 26 XI 1560, gdyż tego dnia rozpoczynają się pierwsze księgi starosty Koreckiego (GŁ 109, k. 29-34v). Wolff podaje z kolei datę N 4 XII 1560, co jednak jest niemożliwe z uwagi na wspomniane rozpoczęcie urzędowania sądu grodzkiego łuc. (WolffKniaz., s. 174; WolffSenat., s. 24). Dnia 31 VIII 1576 król wydał w Toruniu uniwersał o powierzeniu komornikowi król. Andrzejowi Lubienieckiemu dóbr starostwa łuc. po śmierci Bogusza Koreckiego (GŁ 16, k. 402v-403).
- 372 Aleksander Markowicz Żurawnicki horodniczy (nr 205) i klucznik (nr 259) łuc. N 3 XI 1576 (BCzart., dok. perg. 1079 – po † B. Koreckiego; MW 5, k. 60-61 – z datą 5 XI 1576). Objęcie starostwa nastąpiło po 2 XII 1576, gdyż tego dnia wspomniany jest jeszcze sprawca starostwa Jarosz Hojski (GŁ 16, k. 513-513v). 4 XII 1576 A. Żurawnicki został już nazwany starostą (ib., k. 514) † 18/19 X 1580 (GŁ 22, k. 505-505v)

- 373 Aleksander Frydrychowicz Proński stolnik lit. (U XI, nr 1500), jednocześnie od 1582 klucznik łuc. (nr 261)
N 7 XII 1580 (MW 5, k. 262v-263v – po † A. Żurawnickiego; obłata z tą datą GŁ 23, k. 28-29). 15 IV 1587 (AJZR VI/1, s. 160)
30 VI 1588 (GK 25, k. 103)
Wg WolffKniaz., s. 402. N Prońskiego nastąpiła 8 XII 1580. A. Proński został pozbawiony starostwa łuc. za poparcie arcyksięcia Maksymiliana. Niemniej w związku z apelacją skierowaną do króla tytułował się starostą łuc. jeszcze w następnych miesiącach. np. 11 X 1589 (GW 22, k. 580-581).
- 374 Aleksander Bogdanowicz Siemaszko, przedtem kasztelan bracl.
N 28 V 1589 (MW 10, k. 3v-4 – po zabraniu Prońskiemu za trwanie przy arcyksięciu Maksymilianie)
Itr 29 V 1590 (GW 31, k. 316v)
21 X 1597 (MW 13, k. 162v-165v – testament)
† 12 XI 1597 (GŁ 82, k. 20-20v). — zapewne w nowym kościele Św. Michała Archaniola w Koblincie
Mimo otrzymania przywileju, Siemaszko nie mógł objąć starostwa z powodu oporu Prońskiego, który odwołał się do króla. Przez prawie rok Siemaszko tytułował się „surogatorem JKM starosty łuc.” (AJZR VI/1, s. 200, 203). Spór trwał jeszcze 30 IV 1590 (MW 10, k. 4v-8v). W jego trakcie, ale już po N dla Siemaszki, starania o starostwo łuc. czynił Konstanty Wasyl Ostrogski marszałek ziemi woł. i starosta włodz. (Kempa, Ostrogski, s. 202).
- 375 Marek Sobieski wojewoda lubelski (U IV/4, nr 374)
N 6 V 1598 (MW 14, k. 1-2 – po † A. Siemaszka)
Itr a. 14 VI 1598 (GŁ 51, k. 160v)
Ig i P 16 VII 1598 (GŁ 53, k. 1-1v)
C między 20 a 24 V 1600 na M. Siemaszka (GŁ 56, k. 633-633v). C nastąpiła wobec ksiąg Trybunału Lubelskiego a. 24 V 1600, kiedy to kończą się księgi grodzkie łuckie za starostwa Sobieskiego (GŁ 82, k. 20)
- 376 Mikołaj Aleksandrowicz Siemaszko kasztelan bracl., klucznik łuc. (nr 262)
C a. 25 V 1600 od M. Sobieskiego (GŁ 56, k. 633-663v)
N a. 26 V 1600 (GŁ 109, k. 29-34v)
Itr a. 26 V 1600 (GŁ 51, k. 250)
Ig i P 21 IX 1600 (GŁ 61, k. 2-3)
26 XII 1617 (APKr., Archiwum Młynowskie Chodkiewiczów 964, k. 283-297). † a. 22 I 1618 (ib.). — w kościele Jezuitów w Łucku (PSB XXVI, s. 617)
- 377 Albrycht Stanisław Radziwiłł
Itr 14 II 1618 (GW 50, k. 67-71). 3 IV 1618 (ZŁ 23, k. 183v)

- Ig 26 IV 1618 (GŁ 109, k. 2-3)
P 27 IV 1618 (GŁ 110, k. 1)
K 15 XI 1621 na C Hieronimowi Charłęskiemu (GŁ 127, k. 1-2)
R 25 II 1622 (GŁ 127, k. 2v-3)
- 378 Hieronim Charłęski starosta kaniowski 1635
[N] 25 II 1622 (GŁ 127, k. 2v-3 – po R A. S. Radziwiłła)
Itr 5, 8 IV 1622 (GŁ 69, k. 39-43)
Ig i P 6 IV 1622 (GŁ 129, k. 50-51v)
15 VI 1639 (GŁ 216, k. 899). † a. początkiem 1639 (WolffKniaz., s. 43)
- 379 Władysław Dominik Zasławski Ostrogski koniuszy kor. (U X, nr 251), wojewoda krak. (U IV/2, nr 415)
N 23 XII 1639 (GŁ 221, k. 1-2v – po † H. Charłęskiego)
Ig i P 29 III 1640 (GŁ 221, k. 3)
† 5 V 1656 (U IV/2, nr 415)
- 380 Dymitr Jerzy Korybut Wiśniowiecki strażnik wielki kor. (U X, nr 1009)
Ig i P 18 I 1657 (GŁ 282, k. 20-21)
6 IV 1658 (GŁ 285, k. 694-695v)
K 9 VIII 1658 na C Samuelowi Leszczyńskiemu (GW 95, k. 1043-1044)
C 21 VIII 1658 (GW 95, k. 1044v-1045)
- 381 Samuel Leszczyński oboźny kor. (U X, nr 515), starosta korsuński
C 21 VIII 1658 (GW 95, k. 1044v-1045)
Itr 10 IX 1658 (GW 95, k. 1045v-1046)
P 9 I 1659 (GŁ 286, k. 1)
C 3 X 1673 na rzecz S. K. Bieniewskiego (KułMetr., nr 208)
- 382 Stanisław Kazimierz Bieniewski wojewoda czern. (U III/4, nr 1565)
C 3 X 1673 od S. Leszczyńskiego (KułMetr., nr 208)
P 31 III 1674 (GŁ 345, k. 24-24v)
19 I 1680 (GW 124, k. 795-796 – testament). † a. 17 II 1680 (ib., k. 825-830)
- 383 Atanazy Miączyński podstarbi nadworny kor. (U X, nr 801), klucznik łuc. (nr 271), wojewoda woł. (nr 777)
N 20 II 1680 (GW 124, k. 885-888 – po † S. K. Bieniewskiego)
K 10 V 1710 i 12 VI 1711 na C starostwa łuc. z okienkiem (Sig. 17, s. 143, 202)
C po 2 XI 1713 (GW 148, k. 405). a. 26 V 1714 na syna Antoniego (GW 149, k. 268)
- 384 Antoni Miączyński starosta łosicki, pułkownik król., jednocześnie klucznik łuc., kasztelan podlaski (U VIII, nr 1207), syn poprzedniego
13 VIII 1726 (GW 150, k. 483)
K 10 XII 1746 na C Władysławowi Woronieckiemu (Sig. 27, s. 29)
C 9 I 1747 (GW 166, k. 756-758). Potem wojewoda podlaski 1771-74 (U VIII, nr 1410)

- 385 Władysław August Woroniecki klucznik łuc.
C 9 I 1747 od A. Miączyńskiego (GW 166, k. 756-758)
Ig i P a. 17 II 1747 (GW 166, k. 800-801)
19 IV 1751 (GW 170, k. 696v-697). † a. 14 X 1751 (ib., k. 438v-439v)
- 386 Michał Fryderyk Czartoryski kanclerz lit. (U XI, nr 227), klucznik łuc.
N 7 VI 1752 (GW 171, k. 533-535 – po † W. Woronieckiego; Sig. 27, s. 220 – tu błędna data 7 VII)
K 1 XII 1752 na C S. K. Czartoryskiemu łowczemu kor. (Sig. 27, s. 259-260)
- 387 Stanisław Kostka Czartoryski łowczy kor. (U X, nr 386), jednocześnie klucznik łuc.
C 1752 od M. F. Czartoryskiego (Bon. III, s. 333)
20 X 1755 (CSand. Fasc. Cop. 44, nr 153)
K 24 IV 1763 na C synowi Józefowi (MK 234, k. 141v-143; PSB IV, s. 297 – tu błędna data dzienna 25 IV)
C 4 IV 1766 synowi Józefowi (Bon. III, s. 333 – tylko data roczna; MK 234, k. 141v-143). † 5 IV 1766 (PSB IV, s. 297)
- 388 Józef Klemens Czartoryski stolnik lit. (U XI, nr 1532), klucznik łuc., syn poprzedniego
C 4 IV 1766 od ojca Stanisława Kostki (MK 234, k. 141v-143)
† 15 II 1810 w Warszawie, ☐ 20 II 1810 w Kalwarii Zebrzydowskiej (PSB IV, s. 279-281).
Wg Bon. III, s. 334. Czartoryski † 17 III 1810.

ŁUCK – stolnik

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 389 Remigian Jełowicki, przedtem podczaszy czern. 1756 i stolnik zwinogr. 1757
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61v)
N 7 XII 1765 na komornika kor. (Sig. 30, k. 87-87v)
A 14 IV 1768 na chorążego łuc. (nr 189)
- 390 Wojciech Ochota Peretiatkowicz, przedtem podczaszy łuc. (nr 303)
N 14 IV 1768 (Sig. 32, k. 21 – po A R. Jełowickiego)
23 III 1770 (DeputWoł., d. 2672, k. 5-5v). † a. 29 IV 1776 (N następcy)
- 391 Józef Ledóchowski szambelan król.
N 29 IV 1776 (Sig. 32, k. 375 – po † W. Peretiatkowicza)
A 12 X 1786 na stolnika woł. (nr 762)
- 392 Józef Załęski, przedtem łowczy łuc. (nr 274). Podstarości grodzki owr.
N 14 X 1786 (Sig. 36, k. 41 – po A J. Ledóchowskiego)
11 V 1794 (DAŻO, f. 13, op. 1, d. 566, k. 736)

ŁUCK – wojski

Urząd wprowadzony w 1566 r. Dnia 4 IV 1566 r. w przywileju na „wojstwo ziemi wołyńskiej, powiatu i zamku łuckiego” zapisano, że urząd ten dopiero ustanowiono w Wielkim Księstwie Litewskim (ML 48, k. 63v-65). Nazywany bywał też (1567) wojskim woł. i łuc. (LM 51, nr 115) lub wojskim (1581) „ziemi wołyńskiej łuckim” (ZŁ 4, k. 15v-16). Od 1765 r. nazywany wojskim większym.

- 393 Iwan Pietrowicz Czaplic Szpanowski
N 4 IV 1566 (ML 48, k. 63v-65; M. Krikun. *Zems'ki urádi na ukrains'kih zemláh u XV-XVIII stolittáh.* w: Zapiski NTŠ. Praci Istorično-filosovs'koi sekcii, t. 228. L'viv 1994, s. 103)
A II 1585 na kasztelana kij. (U III/4, nr 91), ale jeszcze 6 III 1585 został nazwany wojskim ziemi woł. powiatu łuc. (GŁ 34, k. 190v)
- 394 Michał Pawłowicz
N po 13 V 1585 (GŁ 34, k. 433v)
† a. 29 VII 1585 (MW 9, k. 43v-44)
- 395 Iwan Żurawnicki
N 29 VII 1585 (MW 9, k. 43v-44 – po † M. Pawłowicza)
12 III 1589 (MW 12, k. 11v-13v; oblata GŁ 41, k. 123-127 – testament).
† a. 31 III 1589 (MW 12, k. 11v-14)
- 396 Żdan Borowicki
N 4 IV 1589 (GW 23, k. 292-292v – po † I. Żurawnickiego)
23 X 1599 (GŁ 56, k. 237v-240). † a. 24 II 1600 (N następcy)
- 397 Jerzy Rymiński dworzanin król.
N 24 II 1600 (GŁ 56, k. 327v-328 – po † Ż. Borowickiego)
Itr 2 V 1600 (GŁ 58, k. 14)
20 X 1624 (GW 58, k. 506)
- 398 Aleksander Romanowicz Kierdejowicz Wielhorski
11 IV 1625 (GŁ 149, k. 820v-822v)
N 9 V 1626 (GŁ 149, k. 1205-1206 – po † J. Rymińskiego)
3 VII 1641 (GŁ 225, k. 882-883v). † a. 20 XI 1642, *ante aliquot septimanas* (GŁ 236, k. 130-133v)
- 399 Samuel Jełowicki
9 IV 1644 (GW 129, k. 265-267v)
† a. 1 II 1649 (N następcy)
Wojskimi łuc. mieli być w tym czasie: Jan Dzierżek 1644 (Bon. V, s. 195 – wojski woł.!) i Stanisław Bieniewski Pruszek 1645 (Bon. I, s. 247), co nie znajduje potwierdzenia w materiale źródłowym.
- 400 Andrzej Władysław Jełowicki
N 1 II 1649 (GŁ 262, k. 380-381 – po † S. Jełowickiego)

- 27 XI 1683 (GŁ 382, k. 1392). † a. 31 I 1684 (N następcy)
 Jako wojski łuc. wystąpił Bogusław Horain 16 I 1657 (GŁ 282, k. 130)
 i 11 V 1657 (ib., k. 250v). Potem występuje bez urzędu.
- 401 Wawrzyniec Stanisław Peplowski pisarz grodzki łuc.
 N 31 I 1684 (GŁ 385, k. 61-61v – po † A. Jełowickiego)
 A 4 XI 1705 na sędzię kam. (U III/3, nr 494)
- 402 Jan Hulewicz
 21 VI 1707 (GW 146, k. 35-41v)
 1718 (Bon. VII, s. 407). † a. 19 XI 1718 (N następcy)
- 403 Gabriel Linczowski, przedtem miecznik woł. (nr 678)
 N 19 XI 1718 (Sig. 19, s. 128 – po † J. Hulewicza)
 † a. 5 VII 1720 (N następcy)
- 404 Jan Eliasz Porwaniecki cześnik parnawski (U IX, nr 296)
 N 5 VII 1720 (Sig. 19, s. 298 – po † G. Linczewskiego)
- 405 Adam Konstanty Rohoziński, przedtem łowczy kij. (U III/4, nr 133)
 1725 (GW 157, k. 289v)
 21 III 1736 (GW 157, k. 289v). † a. 14 VII 1737 (Sig. 26, k. 53v-54)
- 406 Jerzy Jacek Pałucki sędzia grodzki owr.
 N 14 VII 1737 (Sig. 26, k. 47 – po † A. Rohozińskiego)
 20 III 1743 (GW 163, k. 1197). † a. 7 VI 1748 (N następcy)
- 407 Leon Józef Małyński
 N 7 VI 1748 (Sig. 28, s. 61 – po † J. J. Pałuckiego)
 A 24 VI 1765 na wojskiego większego woł. (nr 784)
 W wyniku nieprawdziwej wiadomości o śmierci Małyńskiego 23 IX 1758
 N na wojskiego łuc. otrzymał Feliks Wielhorski (Sig. 27, s. 445; przywi-
 lej z datą 20 IX 1758 w BPAU i PANKr., rps 1142, t. I, k. 135v) staros-
 ta matwijowski, poseł woł. (Czeppe, Kamaryla, s. 139), który tytułował się
 wojskim jeszcze 21 XI 1774 (DeputWoł., d. 1233, k. 6v) i 24 X 1787 (ib.).
- Od 1765 r. nazywany wojskim większym.
- 408 Stefan Leopold Aksak
 N 24 VI 1765 (KK 21, k. 93v – po A L. Małyńskiego)
 A 19 V 1778 na cześnika łuc. (nr 193)
- 409 Józef Sławuszewski, przedtem wojski mn. włodz. (nr 584)
 N 19 V 1778 (Sig. 34, k. 71 – po A S. Aksaka)
 26 I 1793 (Dub. 21a, k. 1303v). R a. 26 IX 1793 (N następcy)
- 410 Marcin Sławuszewski
 N 26 IX 1793 (Tzw.ML I B, nr 33, s. IV 16 – po R J. Sławuszewskiego)
 A 2 I 1794 na chorążego pol. (nr 415)
- 411 Alojzy Sławuszewski
 N 2 I 1794 (Sig. 41, k. 1v – po A M. Sławuszewskiego)

LUCK – wojski mniejszy

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 412 Jakub Rohoziński
 N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 60v)
 12 II 1774 (DeputWoł., d. 5030, k. 66). R a. 28 VII 1789 (Sig. 38, k. 82v)
 18 XII 1786 król wyznaczył komisję do zbadania stanu zdrowia chorego umys-
 łowo J. Rohozińskiego wojskiego mn. łuc. (DeputWoł., d. 5030, k. 100-101v)
- 413 Fortunat Rohoziński
 N 28 VII 1789 (Sig. 38, k. 82v; DeputWoł., d. 5030, k. 120-121; po R
 J. Rohozińskiego – oryginał przywileju)
 A 14 III 1794 na wojskiego mn. woł. (zob. nr 792)
- 414 Jan Paczowski (Pączkowski) Lubliński
 N 14 III 1794 (Tzw.ML I B, nr 33, k. II 21 – po A F. Rohozińskiego)

POLESIE

Wszystkie urzędy poleskie zostały wprowadzone w następstwie decyzji sejmu
 grodzieńskiego 1793 r. o powołaniu w województwie woł. nowej ziemi poleskiej
 (VL X, s. 310-311).

POLESIE – chorąży

- 415 Marcin Sławuszewski, przedtem wojski większy łuc. (nr 410)
 N 2 I 1794 (Sig. 41, k. 1)

POLESIE – cześnik

- 416 Mikołaj Jełowicki komornik ziemski łuc.
 N 2 I 1794 (Sig. 41, k. 1). Potem sędzia ziemski łuc. (nr 345)

POLESIE – horodniczy

- 417 Feliks Łobaczewski
 N 10 I 1794 (Sig. 41, k. 1v)
 A 11 I 1794 na cześnika kow. (nr 12)

POLESIE – podczaszy

- 418 Józef Rohoziński
 N 2 I 1794 (Sig. 41, k. 1)

POLESIE – skarbnik

- 419 Antoni Bałaban
N 11 I 1794 (DeputWoł., d. 695, k. 13-13v – przywilej)

POLESIE – stolnik

- 420 Stanisław Skarzyński
N 2 I 1794 (Sig. 41, k. 1)

POLESIE – wojski większy

- 421 Aleksy Alojzy Ignacy Gostyński
N 2 I 1794 (Sig. 41, k. 1)

POLESIE – wojski mniejszy

- 422 Feliks Kobyliński
N 2 I 1794 (Sig. 41, k. 1)

WŁODZIMIERZ

WŁODZIMIERZ – chorąży

Urząd wprowadzony w 1765 r. Jednak w drugiej połowie XV w. i pierwszej XVI w. funkcjonował urząd chorążych łuckich i włodzimierskich, których kompetencje przejął następnie jeden chorąży wspólny dla całej ziemi, zwany wołyńskim.

- 423 Dymitr
2 VI 1489 (LM 4, nr 23.3)
- 424 Iwaszko Muszatycz Janczyński
11 VIII 1502 (ArchSang. I, nr 147; *Słownik ukraińsk koï movi XVI – pershoï polovini XVII st., Spisok vikoristanih dzerel*, L'viv 1994, s. 7)
- 425 Stanisław Cieszkowski stolnik czern. (U III/4, nr 1552)
N 24 VI 1765 (Kam. III/324, s. 207; KK 21, s. 92; Sig. 30, k. 60v)
23 VII 1796 (ZW 47, k. 213)
W 1723 chorążym włodz. tytułował się Stanisław Dzik (AS, teka 373, s. 227).

WŁODZIMIERZ – cześnik

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 426 Józef Marceł Sumowski
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62v)
A 15 IX 1765 na pisarza now. (U III/4, nr 1789)
- 427 Stanisław Pałucki
N 15 IX 1765 (Sig. 30, k. 72-73 – po A. J. Sumowskiego)
A 20 II 1770 na podstolego włodz. (nr 505)
- 428 Marcin Jełowicki, przedtem wojski większy włodz. (nr 577)
N 20 II 1770 (Sig. 32, k. 80v – po A. S. Pałuckiego)
R a. 26 VI 1770 (N następcy)
- 429 Józef Złotoliński
N 26 VI 1770 (Sig. 32, k. 91v – po R. M. Jełowickiego)
R a. 17 VII 1784 (Sig. 35, k. 189)
Cześnikiem włodz. tytułował się też Ignacy Bajkowski 14 IX 1779 (DeputWoł., d. 2096, k. 2).
- 430 Zygmunt Suchorab Bentkowski burgrabia grodzki lwowski
N 17 VII 1784 (Sig. 35, k. 189 – po R. J. Złotolińskiego)
A 22 IX 1788 na łowczego łuc. (nr 276)
- 431 Dominik Wężyk
N 22 IX 1788 (Sig. 38, k. 50v – po A. Z. Bentkowskiego)
A 3 IV 1790 na podstolego włodz. (nr 508)
- 432 Karol Iwanicki porucznik Kawalerii Narodowej, szambelan król. 1783
N 3 IV 1790 (Sig. 37, k. 70v – po A. D. Wężyka)
6 XI 1806 (DeputWoł., d. 2597, k. 34). † a. 13 III 1817 (DeputWoł., d. 2597, k. 30v)

WŁODZIMIERZ – horodniczy

- 433 Jesko Sieniuta
22 II 1503 (Pietkiewicz, Wielkie Księstwo, s. 215). 1 IX 1513 (ArchSang. IV, nr 132). 1 V indykt 3 [1515] (Gramoty XVI, nr 127 – tu błędnie rozwiązana data: 1 1571). 27 VI 1518 (ArchSang. IV, nr 186)
- 434 Michał Tychnowicz Koziański podstarości włodz.
1553/4 (WolffKniaz., s. 112). 4 VI 1557 (ArchSang. VI, nr 15). 30 IX 1567 (GW 2, k. 172)
† 1568 (WolffKniaz., s. 113; WolffSenat., s. 142)
Przed 24 V 1566 otrzymał N na kasztelana łuc. czyli woł. (nr 224). Do śmierci piastował oba urzędy.

- 435 Wasyl Pietrowicz Zahorowski starosta żył. (nie odnotowany w U III-4), od 4 VII 1572 także kasztelan braci. (MW 1, k. 292-293v)
5 VIII 1568 (Gramoty XVI, nr 33). 11 VII 1577 spisał w niewoli testament: obłata 10 VIII 1579 (AJZR I/1, s. 67)
† 29 II 1580 w niewoli tatarskiej (WolffKniaz., s. 97-98)
- 436 Fedor Wasylewicz Kałusowski
N 20 XII 1581 (MW 5, k. 216-216v – po † W. Zahorowskiego)
29 I 1593 (AJZR III/1, s. 52). 16 VIII 1598 (GW 31, k. 439 – bez urzędu)

Wakans do 1613 r.

- 437 Stanisław Prokszc Kandyba pisarz grodzki wóldz.
N 15 IV 1613 (MW 19, k. 54-54v – długo wakujący po † F. Kałusowskiego)
1 VII 1615 (GW 53, k. 741-743). † a. 4 VII 1616 (GW 49, k. 174v)
— we wsi Chrest, na górze pod gajem (GW 48, k. 370-372)
- 438 Jerzy Łada wójt dziedziczny wóldz.
N 9 III 1618 (MW 21, k. 67-67v – po † S. Kandyby)
3 VII 1649 (GW 85, k. 223-224v). † a. 26 IX 1649 (GW 86, k. 1180-1180v)
- 439 Józef Wojna Orański
2 X 1653 (GW 89, k. 962v)
25 X 1680 (GW 124, k. 1364v)
N otrzymał zapewne po 4 VI 1652, kiedy wystąpił jeszcze bez urzędu (GW 88, k. 356). Dnia 17 XII 1653 N po † J. Łady otrzymał Hipolit Aleksander Śnitowski, zasłużony żołnierz. N pozostała niezrealizowana (GW 90, k. 882v-883).
- 440 Szymon Rzązewski komornik grodzki wóldz.
N 7 IV 1683 (GW 128, k. 1384-1384v – po † J. Wojna Orańskiego)
A 14 V 1695 na horodniczego łuc. (nr 214)
- 441 Jan Stanisław Rzązewski
23 VII 1698 (DeputWoł., d. 5019, k. 14-15)
5 V 1715 (GW 165, k. 446-447v)
- 442 Paweł Rzązewski
20 IX 1729 (BPAU i PANKr. rps 8940, k. 11). 7 II 1736 (GW 157, k. 89-91)
11 II 1738 pomyłkowo jako horodniczy łuc. (GW 159, k. 98-99). † a. 21 V 1742 (N następcy)
- 443 Kasper Jan Kozłowski komornik graniczny czern.
N 29 VIII 1739 (Sig. 26, k. 111v – po † [M.] Lubienieckiego [!])
N 21 V 1742 (GW 162, k. 283-284v – po † P. Rzązewskiego)
A 24 VI 1765 na wojskiego mn. wóldz. (nr 583)
W nominacji z 1739 pomyłkowo musiano wpisać nazwisko Lubienieckiego, który był w rzeczywistości horodniczym łuc. (nr 215), chociaż

- sporadycznie nazywano go też włodzimierskim. Stąd zapewne kolejna N po kilku latach już po właściwym poprzedniku.
- 444 Władysław Hulewicz
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62v; KK 21, s. 94; Kam. III/324, s. 206 – po A K. Kozłowskiego)
† a. 18 VIII 1773 (N następcy)
- 445 Ignacy Wierzbicki rejent wóldz.
N 18 VIII 1773 (Sig. 32, k. 137v – po † W. Hulewicza)
† a. 15 XI 1787 (Sig. 37, k. 18)
- 446 Dionizy Dubiecki
N 14 I 1788 (Sig. 37, k. 22v – po † NN Wierzbickiego)
A 6 XI 1790 na skarbnika krzem. (nr 128)
Dnia 15 XI 1787 N po † I. Wierzbickiego otrzymał Onufry Stecki, burgrabia wóldz. (Sig. 37, k. 18). N pozostała niezrealizowana.
- 447 Kajetan Aleksander Tadeusz Trzebuchowski
N 6 XI 1790 (Sig. 37, k. 91v – po A D. Dubieckiego)
1792 (CDIAUK, f. 18, op. 1, d. 2, k. 35). † po 1815 (ABiMK 67, s. 265-267)

WŁODZIMIERZ – kasztelan

Urząd ustanowiony konstytucją sejmu grodzieńskiego 1793 r., jako konsekwencja powołania nowego województwa włodzimierskiego (VL X, s. 311).

- 448 Michał Mokosiej Denisko podsędek krzem. (nr 103)
1793 (Radziwiński, Laudum, s. 6-7)

WŁODZIMIERZ – łowczy

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 449 Felicjan Jabłonowski
N 25 VI 1765 (KK 21, k. 94v; Kam. III/324, s. 207; Sig. 30, k. 63)
22 X 1765 (Kam. III/324, s. 214). R a. 9 I 1768 (N następcy)
- 450 Stanisław Borsza Drzewiecki
N 9 I 1768 (Sig. 32, k. 8v – po R F. Jabłonowskiego)
† a. 7 X 1777 (Bon. V, s. 60 – za Sig. 34, k. 45v)
- 451 Jan Zagórski sędzia grodzki krzem.
N 7 X 1777 (Sig. 34, k. 45v – po † S. Drzewieckiego)
A 27 III 1790 na podczaszego wóldz. (nr 477)
- 452 Tomasz Żegocki, przedtem podstoli wóldz. (nr 507)
N 27 III 1790 (Sig. 37, k. 70 – po A J. Zagórskiego)
12 I 1795 (Dub. 8, k. 165). † po 31 XII 1802 (DeputWoł., d. 2342, k. 14-17)

WŁODZIMIERZ – miecznik

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 453 Franciszek Zaleski
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62v; Kam. III/324, s. 205)
† a. 8 IV 1767 (N następcy)
- 454 Franciszek Sławuszewski chorąży chorągwi pancernej wojsk kor.
N 8 IV 1767 (Sig. 31, k. 115v – po † F. Zaleskiego)
A 20 II 1770 na wojskiego większego włodz. (nr 578)
- 455 Józef Pagowski
N 20 II 1770 (Sig. 32, k. 80v – po A F. Sławuszewskiego)
† a. 25 IX 1783 (N następcy)
- 456 Maurycy Bożydar Podhorodeński kasztelanicz czern.
N 25 IX 1783 (Sig. 35, k. 134v – po † J. Pagowskiego)
A 18 X 1787 na wojskiego większego woł. (nr 787)
- 457 Stanisław Rohoziński
N 30 X 1787 (Sig. 38, k. 18v – po A M. Podhorodeńskiego)
A 24 I 1789 na cześnika łuc. (nr 196)
- 458 Onufry Breza
N 24 I 1789 (Sig. 38, k. 60v – po A S. Rohozińskiego)
† a. 26 IX 1793 (Tzw.ML I B, nr 33, s. IV 16)
- 459 Józef [Wojna] Orański
N 26 IX 1793 (Tzw.ML I B, nr 33, s. IV 16 – po † O. Brezy; DeputWoł., d. 4294, k. 6-6v – odpis przywileju z datą N 20 IX 1793)
† po 1802 (DeputWoł., d. 4294, k. 6-6v)

WŁODZIMIERZ – pisarz ziemski

Urząd wprowadzony w 1565 r. na podstawie przywileju bielskiego z 1564 r.

- 460 Fedor Sołtan Buciatycki
N 1565-66 (Ljubavskij, Sejm, Prilożenia, nr 79). 2 V 1566 (Gramoty XVI, nr 15)
6 VII 1593 (ZW 8, k. 167). † a. 26 IX 1593 (GW 26, k. 705)
Na sejmie brzeskim 28 IV – 27 VIII 1566 jako pisarz ziemski prosił wspólnie z sędzią o pozwolenie wybrania podsędka (ML 38, k. 642v-643v).
- 461 Jurij Owłuczyski
N 5 X 1594 (MW 11, k. 120v-121 – po † F. Sołtana; oblata ZW 8, k. 168-169v)
P 20 X 1594 (ZW 8, k. 168)
A 5 X 1616 na sędziego włodz. (nr 512)

- 462 Jarosz (Hieronim) Pawłowicz pisarz grodzki włodz.
W 27 I 1617 (GW 49, k. 19-19v)
N 1 II 1617 (ZW 25, k. 3-4v – po A J. Owłuczyskiego)
P 12 VI 1617 (ZW 25, k. 3-4v)
20 IV 1632 (GW 67, k. 392). † a. 26 V 1632 (ib., k. 485-486v)
- 463 Mikołaj Horain Bereżecki
W 17 X 1633 (GW 68, k. 953)
N 29 X 1633 (MK 180, k. 236-236v – po † H. Pawłowicza; tu data 13 X; oblata GW 68, k. 1234v)
P 27 I 1634 (ZW 33, k. Ia-II)
14 XI 1647 (GW 83, k. 1386v-1389v – testament). † a. 20 XII 1647 (ib.)
□ wg testamentu w kościele Dominikanów w Łucku
- 464 Jerzy Horain Bereżecki
W 9 XI 1649 (GW 85, k. 493-493v)
N 16 XI 1649 (GW 85, k. 510-511v – po † M. Horaina)
P 7 II 1650 na sejmiku relacyjnym (GŁ 264, k. 101v-102)
12 VII 1656 (GŁ 282, k. 431v-432). † a. 16 I 1657 (ib., k. 130-131)

Po † J. Horaina urząd pisarza wakował do 1661 r.

- 465 Franciszek Czapski
W 17 X 1661 (GW 98, k. 1323-1323v)
N 3 XI 1661 (Sig. 3, k. 292v; Sig. 6, k. 93v; oblata przywileju GW 98, k. 1405-1406 – po † J. Horaina)
P 17 I 1662 (GW 99, k. 68-70v; błędna data 7 I)
8 III 1667 (GW 107, k. 98). † krótko a. 28 V 1667 (GW 106, k. 293)
Dnia 15 VI 1668 niezrealizowaną N na pisarza włodz. otrzymał A. Wojna Orański (Sig. 10, s. 191), późniejszy pisarz włodz. (nr 467).

Wakans w latach 1667-1670.

- 466 Kasper Horain podstarości i sędzia grodzki łuc.
W 28 II 1670 (GW 110, k. 843-843v)
N 5 III 1670 (GW 327, k. 617v-618v – po † F. Czapskiego)
P 20 V 1670 na sejmiku relacyjnym w Łucku (GŁ 327, k. 624v-625v)
P 3 IV 1674 ponowna przysięga (GŁ 345, k. 30-31v)
7 III 1675 (GŁ 348, k. 257v). † a. 14 V 1675 (GW 117, k. 295-296)
- 467 Aleksander Wojna Orański podstoli now. (U III/4, nr 1865), potem sędzia czern. (U III/4, nr 1438)
W 30 XII 1676 (GW 118, k. 507-508v)
N 12 I 1677 (GW 120, k. 1128-1129v – po † K. Horaina)
P 29 III 1677 (GW 120, k. 1215-1215v)

- 8 III 1679 (GW 123, k. 979-980v – testament). † a. 15 III 1679 (ib.)
 — wg testamentu w kościele Dominikanów we Włodzimierzu
- 468 Marcin Bożydar Podhorodeński rzekomy cześnik dobrzyński
 W 7 V 1680 (GW 124, k. 1085-1085v)
 12 VII 1680 (GŁ 370, k. 395-397)
 10 VII 1691 (GW 136, k. 400-400v). † a. 1 VIII 1691 (ib., k. 468)
 — wg testamentu w kaplicy Michała Archanioła w kościele Dominikanów
 we Włodzimierzu (GW 136, k. 1172v)

Wakans w latach 1691-1739.

- 469 Józef Ludwik Władysław Bożydar Podhorodeński, przedtem pisarz now.
 (U III/4, nr 1786)
 W 18 XI 1738 (GW 159, k. 690v-691 – po † M. Podhorodeńskiego)
 N 15 I 1739 (Sig. 25, k. 78 – bez podania poprzednika)
 P 16 IX 1739 (GW 160, k. 1398)
 A 20 IX 1765 na kasztelana czern. (U III/4, nr 1212)
- 470 Antoni Sobolewski, przedtem cześnik now. (U III/4, nr 1700)
 N 12 VI 1766 (Sig. 31, k. 78 – bez podania poprzednika; DeputWoł.,
 d. 3088 – oryginał przywileju)
 A 27 XII 1773 na chorążego woł. (nr 613)
- 471 Marceli Józef Sumowski sędzia grodzki now.
 N 24 VIII 1774 (Sig. 32, k. 291 – po A. A. Sobolewskiego)
 A 28 V 1784 na podsędka włodz. (nr 503)
- 472 Benedykt Hulewicz sędzia grodzki czern.
 N 23 VII 1784 (Sig. 35, k. 190 – po A. J. Sumowskiego)
 W 21 II 1794 na sędziego ziemskiego włodz. (nr 518)
 Pisarzem formalnie był do stycznia 1792, kiedy to uchwałą Sejmu Wiel-
 kiego zlikwidowano wszystkie dotąd działające sądy ziemskie, wpro-
 wadzając w ich miejsce sądy ziemiańskie. W okresie konfederacji targowic-
 kiej występował z poprzednim tytułem: 25 XII 1792 (Dub. 21a, k. 790)
 i 21 I 1793 (Dub. 25, k. 715). Dnia 1 X 1793, po prawie rocznym dzia-
 łaniu sądów konfederackich, decyzją sejmu grodzieńskiego z 15 IX
 t. r. przywrócono działanie sądów ziemskich i grodzkich w ich dotych-
 czasowej obsadzie personalnej. Dlatego też Kalendarzyki na lata 1793
 i 1794 notują Hulewicza jako pisarza. † 15 IV 1817 w Glinie (PSB X,
 s. 89-92).
- 473 Piotr Cieszkowski regent ziemski włodz.
 W i P 22 II 1794 (Radziwiński, Laudum, s. 11)

WŁODZIMIERZ – podczaszy

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 474 Tomasz Ledóchowski
 N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62; Bon. XIV, s. 61)
 A 17 III 1769 na stolnika włodz. (nr 556)
- 475 Wojciech Piniński, przedtem łowczy czern. (U III/4, nr 1252)
 N 17 III 1769 (MK 236, k. 21-21v; Sig. 32, k. 57 – po A. T. Ledóchowskiego)
 A 29 IV 1781 na stolnika krzem. (nr 161)
- 476 Józef Chojnacki, przedtem podsędek łuc. (nr 328)
 N 29 IV 1781 (Sig. 36, k. 5v – po A. W. Pinińskiego)
 † a. 27 III 1790 (N następcy)
- 477 Jan Zagórski, przedtem łowczy włodz. (nr 451)
 N 27 III 1790 (Sig. 37, k. 70 – po † J. Chojnackiego)
 19 I 1793 (Dub. 21a, k. 712). 24 VI 1795 (DATO, f. 37, op. 2, d. 149, k. 53)

WŁODZIMIERZ – podkomorzy

Urząd wprowadzony w 1566 r. (II Statut Litewski, art. IV. 70).

- 478 Aleksander Bogdanowicz Siemaszko, 1 III 1566 jeszcze bez urzędu (GŁ 2,
 k. 123v)
 9 V 1566 (GŁ 8, k. 135v). 20 VI 1566 (ib., k. 203). 28 VII 1566 (ArchSang,
 VII, nr 101)
 A 12 X 1581 na kasztelana bracł. (MW 5, k. 285-286)
- 479 Mikołaj Pałucki, przedtem podczaszy woł. (nr 686)
 N 12 X 1581 (MW 5, k. 286-287)
 22 VI 1581 (MW 7, k. 77v-78v – testament)
 † 21 XII 1581 (GŁ 26, k. 65v-67)
- 480 Jan Bokij Pieczychwostski, przedtem podkomorzy bracł. 1581
 N 16 III 1582 (MW 6, k. 472-472v – po † M. Pałuckiego), jeszcze 18 IX
 1582 nie złożył przysięgi (GW 15, k. 435v-437)
 18 VI 1597 (GŁ 50, k. 453-454v). † Lublin a. 22 VI 1597 (ib., k. 458v-459v)
- 481 Adam Prusinowski rotmistrz król.
 18 X 1597 (GW 30, k. 676)
 26 VIII 1613 (GW 45, k. 592v-594)
 A a. 2 XII 1613 na kasztelana bracł. (MW 20, k. 7v-8; U III/2, nr 66)
 Prusinowski został wybrany zapewne po 25 VII 1597, kiedy wystąpił
 jeszcze bez urzędu (GW 30, k. 494v), chociaż i później niekiedy nie
 tytułował się podkomorzym. Złożenie przysięgi na urząd musiało się

też odwlec w czasie, skoro 14 X 1598 napisano, że się „mieni być podkomorzym włodzimierskim” (GŁ 54, k. 337).

- 482 Roman Hojski
N 2 XII 1613 (MW 20, k. 7v-8 – po A A. Prusinowskiego)
A 8 I 1626 na starostę włodz. (nr 544)
- 483 Fryderyk Sapięha wojewodzie witebski
W 4 V 1626 (GW 60, k. 528-528v)
N 9 V 1626 (ZW 29, k. 65-66 – po A R. Hojskiego)
P 3 VII 1626 (ZW 29, k. 66-66v)
11 IX 1626 (GW 60, k. 1195-1195v). † a. 6 X 1626 (ib., k. 1237v-1238v)

Wakans w latach 1626-1633. W uniwersale na sejmik elekcyjny w 1629 r. jako ostatniego podkomorzego wymieniono R. Hojskiego (GŁ 166, k. 82-83v). Tak samo zapisano w przywileju dla J. Puzyny. Natomiast w uniwersale na sejmik z 1633 r. stwierdzono, że urząd podkomorzego wakuje po śmierci F. Sapięha (GŁ 187, k. 964-964v).

- 484 Jerzy Puzyna, przedtem łowczy woł. (nr 640)
W 18 X 1633 (GW 68, k. 956-956v)
N 2 XI 1633 (MK 180 236v-237; oblata GW 68, k. 1236-1237 – po A R. Hojskiego)
9 II 1649 (GŁ 262, k. 12-12v). † a. 6 V 1649 (ib., k. 323-324v). — wg testamentu w cerkwi Brackiej w Łucku (ib., k. 542-544v)

Po † J. Puzyny podkomorstwo wakowało aż do 1661 r. W 1652 r. zwołano sejmik elekcyjny na dzień 4 VI 1652 (GW 88, k. 596-596v; GŁ 272, k. 421-421v), który jednak został zerwany (GW 88, k. 355-357v).

- 485 Tomasz Kozika, przedtem podstoli woł. (nr 715)
W 18 X 1661 (GW 98, k. 1330v-1331 – po † J. Puzyny)
N 12 XI 1661 (Sig. 3, k. 292v; Sig. 6, k. 93v – bez podania poprzednika; oblata GW 100, k. 998-1000 – po † J. Puzyny)
P 17 I 1662 (GW 99, k. 67-68)
2 X 1666 (GŁ 313, k. 1013v). † krótko a. 28 I 1667 (GW 106, k. 23)
- 486 Jerzy Piotr Wielhorski, przedtem stolnik woł. (nr 750)
W 19 I 1668 (GW 108, k. 710-711 – termin sejmiku elekcyjnego)
N 25 I 1668 (Sig. 10, s. 125 – po † T. Koziki)
6 II 1679 (GŁ 365, k. 172)
A a. 13 II 1679 na kasztelana bracl. (GŁ 351, k. 82v)
Przez kilka następnych miesięcy po A na kasztelana bracl. Wielhorski utrzymywał obydwie urzędy. Jako kasztelan bracl. i podkomorzy włodz. wzm. 15 V 1679 (GW 123, k. 1115-1115v). Identyczna sytuacja wynik-

ła z podkomorzym łuc. i kasztelanem bracl. Wacławem Hulewiczem (nr 311).

Po A J. P. Wielhorskiego wakans do 1692 r.

- 487 Jan Kazimierz Wielhorski rotmistrz król.
W 30 IV 1692 (GW 137, k. 892v-893v; termin sejmiku elekcyjnego)
N 3 V 1692 (GW 137, k. 924-925 – po A J. Wielhorskiego)
3 XII 1694 (GŁ 430, k. 1393-1398). † zginął pod Lwowem a. 26 V 1695 (GW 140, k. 582)
- 488 Wacław Wielhorski, przedtem klucznik łuc. (nr 270)
7 V 1700 (CBus. 24, s. 1531)
A 14 X 1704 na kasztelana woł. (nr 239)

Po A W. Wielhorskiego na kasztelana woł. urząd podkomorzego wakował aż do 1740 r.

- 489 Daniel Kazimierz Cieszkowski, przedtem chorąży czern. (U III/4, nr 1119)
W 17 X 1740 (GW 161, k. 1261-1262; termin sejmiku elekcyjnego)
N 25 X 1740 (Sig. 25, k. 107v – po † NN Wielhorskiego)
1 VII 1743 (GW 163, k. 521v). † a. 18 II 1745 (GW 164, k. 127)

Wakans do 1765 r.

- 490 Konstanty Olizar starosta sienicki (PSB XXIII, s. 813-815)
N 24 VI 1765 (Kam. III/324, s. 205; KK 21, s. 91; Sig. 30, k. 60v – bez imienia – po † Cieszkowskiego). 1 VII 1790 (CDIAK f. 966, op. 1, d. 49, k. 247)
21 XII 1799 (Biblioteka Narodowa w Warszawie, rps 6593; B. Łuszczynski, Silva heraldica, t. VI, s. 65)

WŁODZIMIERZ – podsędek ziemski

Urząd wprowadzony w 1565 r. na podstawie przywileju bielskiego z 1564 r.

- 491 Bohdan Kościuszko Chobołowski, przedtem sędzia powiatu włodz. 1560
8 I 1566 (DMAMJ I, s. 177-182)
A a. 18 III 1566 na sędziego włodz. (nr 510)
- 492 Michał Iwanowicz Kurcewicz, przedtem sędzia powiatu włodz. 1554-65
(jeszcze 25 V 1565 – ZW 44, k. 60v-62)
18 III 1566 (Maksimejko, Sejmy, Prilożenia, s. 151)
- 493 Paweł Olechnowicz Szpakowski
N 26 VIII 1566 (ML 48, k. 77v-78)
12 IV 1567 (GW 2, k. 68). † a. 23 V 1568 (Gramoty XVI, nr 32)

- 494 Hawryło Iwanowicz Jakowicki
N 29 IX 1568 (ML 49, k. 31-31v – po † P. Szpakowskiego)
22 VIII 1571 (AJZR VIII/4, s. 309). † a. 20 IX 1571 (GL 6, k. 282)
- 495 Iwan Michajłowicz Hulewicz Smolihowski
N 15 V 1572 (MW 2, k. 143-144)
P 17 I 1577 (ZW 3, k. 155-155v)
8 II 1591 (GW 24, k. 115). R a. 21 VII 1591 z powodu podeszłego wieku (ib., k. 682-682v)
- 496 Hrehory Kisiel Nizkinicki
W 1 IX 1591 (GW 24, k. 777v-778v)
N 27 IX 1591 (MW 200, k. 51v-52 – po R I. Hulewicza; obłata przywileju z datą w Wiślicy 17 IX 1591 – ZW 7, k. 201-201v)
P 15 VI 1592 (ZW 7, k. 201-202)
28 I 1619 (GW 51, k. 57). † a. 5 VIII 1619 (ib., k. 1010-1011)
- 497 Piotr Zahorowski
W 7 X 1619 (GW 51, k. 1010-1011)
N 16 X 1619 (MW 23, k. 86-86v – po † H. Kisiela; ZW 26, k. 26-26a – obłata przywileju)
P 21 X 1619 (ZW 26, k. 26-26a)
2 XII 1652 (GL 272, k. 520v). † a. 20 III 1654 (GL 276, k. 279)

Wakans do 1662 r.

- 498 Aleksander Piruski, przedtem podstarości łuc., podczaszy woł. (nr 696)
W 5 IX 1662 (GW 100, k. 1515-1516)
N 6 IX 1662 (Sig. 5, k. 119; obłata GW 100, k. 1525-1526v – po † P. Zahorowskiego)
19 I 1669 (GW 109, k. 39v). † a. 10 IV 1669 (GL 325, k. 289v-290)
Dnia 15 V 1659 przywilej na podsedekstwo włodz. otrzymał NN Przełostocki sędzia grodzki łuc. (Sig. 1, s. 214 – po † NN Zahorowskiego).
a w 1662 (Sig. 5, k. 131 – po † P. Zahorowskiego) Piotr Rzeczycki, przedtem miecznik woł. (nr 673). Obie N pozostały niezrealizowane.
- 499 Stefan Iwanicki, przedtem miecznik czern. (U III/4, nr 1257)
W 27 II 1670 (GW 110, k. 838-838v – po † A. Piruskiego)
7 XI 1670 (GW 110, k. 1231)
2 IX 1673 (GW 115, k. 677-677v). † a. 7 X 1673 (GW 114, k. 1367-1370v)

Wakans w latach 1673-1680. Sejmiki elekcyjne 18 IV 1678 i w I 1679 r. nie doszły (GW 121, k. 1144-1145, 1640-1640v).

- 500 Stefan Stanisław Kaszowski starościc szczerczowski 1678, rzekomy podstoli dobrzyński
W 24 VII 1680 (GW 124, k. 1270-1271)

- N 10 VIII 1680 (GW 124, k. 1342-1343v – po † S. Iwanickiego)
31 XII 1690 (GL 419, k. 941-941v). † a. 27 I 1691 (GL 428, k. 148v)
Dnia 27 II 1676 ekspektatywę na podsedekstwo włodz. po † S. Iwanickiego otrzymał Zbigniew Lubieniecki pod warunkiem, że znajdzie się wśród kandydatów (Sig. 13 s. 145).

Po † S. Kaszowskiego wakans na urzędzie do 1739 r.

- 501 Franciszek Lubicz Gostyński stolnik łukowski (U IV/4, nr 640)
W 19 XII 1738 (GW 159, k. 1274 – sejmik elekcyjny)
N 25 III 1739 (Sig. 25, k. 94; obłata GW 160, k. 1387-1390 – bez podania poprzednika)
P 16 IX 1739 (GW 160, k. 1398)
8 X 1753 (GW 172, k. 558v-559). † a. 30 IV 1756 (GW 173, k. 172v)
Dnia 16 V 1742 F. Gostyński otrzymał N na podczaszego woł. (nr 703), której nie przyjął (GW 162, k. 352-353v). Jako podsedek wzm. np. 25 VI 1743 (GW 163, k. 1564) i 5 VIII 1743 (ib., k. 1617). Przed 1 IX 1744 otrzymał ponownie N na podsedeka włodz. (KK 6, s. 58).
- 502 Piotr Stecki
N 24 VI 1765 (Kam. III/324, s. 205; Sig. 30, k. 62 – jako urząd nowo utworzony!)
13 X 1783 (TL 60, k. 68v)
† a. 28 V 1784 (N następcy)
- 503 Marceł Józef Sumowski, przedtem pisarz włodz. (nr 471)
N 28 V 1784 (Sig. 35, k. 185 – po † P. Steckiego)
15 XI 1791 (Katalog KAK, nr 44)
W 21 II 1794 sędzią ziemskim włodz. (nr 518)
Podsedekciem formalnie był do stycznia 1792, kiedy to uchwałą Sejmu Wielkiego zlikwidowano wszystkie dotąd działające sądy ziemskie, wprowadzając w ich miejsce sądy ziemiańskie. Dnia 1 X 1793, po prawie rocznym działaniu sądów konfederackich, decyzją sejmu grodzieńskiego z 15 IX t. r. przywrócono działanie sądów ziemskich i grodzkich w ich dotychczasowej obsadzie personalnej. Dlatego też Kalendarzyki na 1793 i 1794 notują Sumowskiego jako podsedeka.

WŁODZIMIERZ – podstoli

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 504 Rafał Pieściorowski
N 24 VI 1765 (KK 21, s. 91v; Sig. 30, k. 60v; Kam. III/324, s. 205)
† a. 20 II 1770 (N następcy)

- 505 Stanisław Pałucki, przedtem cześnik włodz. (nr 427)
N 20 II 1770 (Sig. 32, k. 80v – po † R. Pieściorowskiego)
A 1 III 1779 na podstolego łuc. (nr 332)
- 506 Stefan Leopold Aksak, przedtem cześnik łuc. (nr 193)
N 1 III 1779 (Sig. 34, k. 119v – po A S. Pałuckiego)
A 14 XII 1789 na stolnika włodz. (nr 558)
- 507 Tomasz Żegocki sędzia grodzki włodz.
N 14 XII 1789 (Sig. 38, k. 96v – po A S. Aksaka)
A 27 III 1790 na łowczego włodz. (nr 452)
- 508 Dominik Wężyk, przedtem cześnik włodz. (nr 431)
N 3 IV 1790 (Sig. 37, k. 70v – po A T. Żegockiego)
21 VI 1796 (DeputWoł., d. 1244, k. 10). † a. 18 III 1803 (ib.)

WŁODZIMIERZ – sędzia ziemski

Urząd wprowadzony w 1565 r. na podstawie przywileju bielskiego z 1564 r.

- 509 Aleksy Wołczek
† a. 8 I 1566 (ML 39, k. 714v)
- 510 Bohdan Kościuszko Chobołtowski, przedtem podsędek włodz. (nr 491)
18 III 1566 (Maksimejko, Sejmy, Prilożenia, s. 151). 3 VII 1566 (ZW 44, k. 51-55)
N 15 VII 1568 (ML 38, k. 642v-643v – potwierdzenie wcześniejszego przywileju wydanego na sejmie wileńskim [1565-66])
8 II 1584 (GW 17, k. 91v). † a. 18 VI 1584 (ib., k. 319-319v)
W instrukcji poselskiej na sejm grodzieński 1568 szlachta powiatu włodzimierskiego prosiła króla, aby unieważnił przywilej na sęstwo dla Kościuszki, który nie został wybrany na sejmiku, a wybłągał u króla przywilej (Łappo, Powiat, s. 511). Niewątpliwie żył jeszcze 8 IV 1584, kiedy wydano pozew ziemski włodz. na roki po Św. Trójcy (GW 17, k. 191-192).

Wakans w latach 1584-1588.

- 511 Andrzej Wasylewicz Załęski
W 13 VI 1588 (ZW 6, k. 132-132v)
N 8 VII 1588 (GW 21, k. 444-445; ZW 6, k. 132-132v – po † B. Kościuszkowicza Chobołtowskiego)
P 30 IX 1588 (ZW 6, k. 132)
20 III 1616 (GW 47, k. 710-711). † a. 28 IV 1616 (ib., k. 782v-784v). □ w kościele Dominikanów we Włodzimierzu (GW 89, k. 548-557v)
- 512 Jurij Owłuczynski, przedtem pisarz włodz. (nr 461)
W 27 IX 1616 (GW 48, k. 66-66v)

- N 5 X 1616 (MW 20, k. 147v-148v – po † A. Załęskiego)
P 12 VI 1617 (ZW 25, k. 1)
28 IV 1618 (GW 50, k. 824-826v – testament). † a. 3 V 1618 (ib., k. 287v-288v)
□ wg testamentu w cerkwi w Owłuczynie (GW 50, k. 824-826v)
- 513 Jan Załęski podstarości łuc.
W 26 XI 1618 (GW 50, k. 678v-679)
N 3 XII 1618 (MW 23, k. 48-49 – po † J. Owłuczynskiego, oblata GW 50, k. 983-984v)
† 22 I 1637 (Radziwiłł, Memoriale, t. 2, s. 201). □ w kościele Dominikanów we Włodzimierzu (GW 89, k. 548-557v)
- 514 Stanisław Korcziński, przedtem podstoli woł. (nr 714)
W 23 III 1637 (GŁ 204, k. 408-408v)
N 14 IV 1637 (MK 181, k. 222-222v; oblata GW 72, k. 113-114 – po † J. Załęskiego)
P 29 VI 1637 (ZW 35, k. 1-1v)
19 VI 1657 (GŁ 282, k. 290-290v). † a. 21 VI 1658 (GŁ 285, k. 888v-892v; VL IV, s. 268)
□ w kościele Dominikanów w Lublinie (J. A. Wadowski, *Kościół Lublina na podstawie źródeł archiwalnych*, Kraków 1907, s. 247)
Dnia 23 III 1637 N na sędziego włodz. otrzymał Mikołaj Kisiel starosta czerkaski, rotmistrz król., chorąży now. (AZ, sygn. 338, s. 7). N pozostała niezrealizowana.
- 515 Jan Zahorowski, przedtem stolnik czern. (U III/4, nr 1489), rotmistrz król.
W 13 VI 1662 (GW 100, k. 1345v-1346v)
N 17 VI 1662 (Sig. 5, k. 97; MK 364, k. 142-143; oblata GW 100, k. 1409-1410v – po † S. Korczińskiego)
1 IX 1696 (GŁ 440, k. 448). † a. 6 VIII 1699 (GŁ 450, k. 27-28)
□ w kościele Bernardynów w Lublinie (GW 139, k. 844-850v; J. A. Wadowski, *Kościół Lublina na podstawie źródeł archiwalnych*, Kraków 1907, s. 534)

Po śmierci Zahorowskiego urząd wakował do 1739 r.

- 516 Józef Ksawery Wojna Orański, przedtem stolnik now. (U III/4, nr 2003)
W 17 XI 1738 (GW 159, k. 690v-691)
N 15 I 1739 (GW 160, k. 897-898v; K. Pułaski, *Kronika polskich rodów szlacheckich Podola, Wołynia i Ukrainy*, t. I, Brody 1911, s. 138)
P 16 IX 1739 (GW 160, k. 1398)
28 IV 1749 (GW 168, k. 331v). † a. 19 V 1749 (ib., k. 348v-349)

Wakans w latach 1749-1765.

- 517 Konstanty Józef Iwanicki, przedtem lowczy now. (U III/4, nr 1737)
N 24 VI 1765 (Kam. III/ 324, s. 205; KK 21, s. 91v; Sig. 30, k. 60v – bez informacji o poprzedniku). 15 XI 1791 (Katalog KAK, nr 44)
1 XII 1793 (DeputWoł., d. 2597, k. 28)
W 21 II 1794 na sędziego ziemskiego włodz. (nr 518)
Sędzią formalnie był do stycznia 1792, kiedy to uchwałą Sejmu Wielkiego zlikwidowano wszystkie dotąd działające sądy ziemskie, wprowadzając w ich miejsce sądy ziemiańskie. Sędzią ziemiańskim włodzimierskim (1792) był Franciszek Borzęcki. Dnia 1 X 1793, po okresie prawie rocznego działania sądów konfederackich, decyzją sejmu grodzieńskiego z 15 IX 1793 przywrócono działanie sądów ziemskich i grodzkich w ich dotychczasowej obsadzie personalnej. Dlatego też Kalendarzyki na 1793 i 1794 notują Iwanickiego jako sędziego.
- 518 Zgodnie z uchwałą sejmu grodzieńskiego z 23 XI 1793 wybrano 21 II 1794 sześciu sędziów ziemskich włodz. (Radziwiński, Laudum, s. 10, 12). Byli to: Konstanty Józef Iwanicki były sędzia włodz. (nr 517), Józef Marceł Sumowski były podsedek włodz. (nr 503), Benedykt Hulewicz były pisarz włodz. (nr 472), oraz Józef Piniński stolnik włodz. (nr 559), Adam Czarnołuski podstoli czern. i podczaszy dub. (nr 5) oraz Józef Postruski wojski mn. now. (U III/4, nr 2044). Wszyscy ci sędziowie są poświadczeni do 20 VII 1796 (ZW 47, s. 217)

WŁODZIMIERZ – skarbnik

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 519 Konstanty Gołuchowski
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61; KK 21, k. 91v; Kam. III/324, s. 206)
10 I 1774 (Dub. 9, k. 327v), 1775 (Bon. VI, s. 220). † a. 18 VII 1781 (N następcy)
- 520 Mikołaj Lubieniecki
N 18 VII 1781 (Sig. 36, k. 11v – po † K. Gołuchowskiego)
† a. 30 VIII 1793 (N następcy)
- 521 Franciszek Łaskarzewski, przedtem rzekomy chorąży lubaczowski
N 30 VIII 1793 (DeputWoł., d. 3329, k. 92 – odpis przywileju: Tzw.ML 1 B nr 33, k. II 5, IV 17 – po † Michała [!] Lubienieckiego – z datą 30 IX)
† po III 1803 (DeputWoł., d. 3329, k. 2)

WŁODZIMIERZ – starosta (namiestnik)

- 522 Michał, wojewoda (zamkowy) włodzimierski
15 VI 1353 (Kodeks dyplomatyczny Małopolski, t. III, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1887, nr 701)
H. Paszkiewicz, *Polityka ruska Kazimierza Wielkiego*, Warszawa 1925, s. 170, skłonny jest za względu na ogólną sytuację polityczną na Wołyniu w 1353 uznać nominację Michała jedynie za „zaznaczenie pretensji polskich do Wołynia”. Nie można jednak wykluczyć ewentualności, że Michał otrzymał zarząd zamkiem włodzimierskim od Kazimierza Wielkiego wcześniej, w okresie zwycięskich walk króla w 1349, a jedynie tytułowanie go w 1353 nadal wojewodą było manifestacją polskich pretensji do Włodzimierza.
- 522a Kostiuszko
1442 (Halecki, Ostatnie, s. 45, 300)
- 523 Michał Konstantynowicz Buremski (Piński)
15 V 1446 (ArchSang. IV, nr 7; WolffKniaz., s. 14)
20 V 1451 (WolffKniaz., s. 14)
- 524 Paszko Dachnowicz
29 XII 1451 (ArchSang. IV, nr 10), 27 III 1452 (AJZR VIII/4, s. 10 – starosta)
29 XII 1452 (AJZR VIII/4, s. 61)
- 525 Aleksander Sanguszkowicz
ok. 1460 (WolffKniaz., s. 423; ŻD VI, s. 6). Potem namiestnik krzem. (nr 134)
- 526 Olizar Szyłowicz (Kierdejowicz) marszałek ziemi woł. (nr 655)
22 XII 1461 (ArchSang. I, nr 56), 1461 (WolffSenat., s. 21), 4 VII 1475 (Teodorowicz, t. 3, s. 176; ArchSang. I, nr 74), 1476 (AJZR VIII/4, s. 154), 8 I 1477 (BCzart., dok. perg. 644, 645), 13 V 1479 (ArchSang. IV, nr 24), 28 III 1482 (ib., nr 25), 1484 (WolffSenat., s. 22)
† 1486 (PSB XXIII, s. 805)
† po 11 XI 1486, kiedy po raz ostatni wystąpił jako marszałek ziemi woł. (AJZR VII/1, nr IV), a przed 14 XII 1486, czyli pierwszym wystąpieniem następcy na starostwie łuc.
- 527 Iwan Jursza marszałek hospodarski (U XI, nr 520)
[1486] (LM 225/6, nr 21), 31 VII 1488 (LM 4, nr 109), 1488-89 (Bon. IX, s. 120), 12 V indykt 7 [1489] (LM 4, nr 10)
N Iwana Jurszy nastąpiła w 1486, pomiędzy 11 XI t.r. (AJZR VII/1, nr IV), kiedy marszałkiem ziemi woł. był jeszcze Olizar Szyłowicz, piastujący jednocześnie urząd namiestnika włodz., a 14 XII 1486, czyli pierwszym znanym wystąpieniem Piotra Janowicza jako starosty łuc. (nr 361). Obydwaj, tj. Jursza i Janowicz, oraz dodatkowo Mikołaj Radziwiłowicz namiestnik smoleński, notowany na tym urządzie w l. 1482-86 (UWKL IV,

- nr 40), wspomniani zostali w niedatowanym dokumencie sądowym (LM 225/6, nr 21).
- 528 Stanko Iwaszkowicz marszałek gospodarski (U XI, nr 519)
6 X 1493 namiestnik włodz. (LM 3, nr 26)
28 II 1494 bez urzędu (KDKW, nr 410)
- 529 Wojciech Janowicz Kuczuk marszałek gospodarski (U XI, nr 525)
3 IV 1494 (Pietkiewicz, Wielkie Księstwo, s. 215). 21 V 1494 namiestnik włodz. (ArchSang. IV, nr 39). 26 V 1494 (Pietkiewicz, Wielkie Księstwo, s. 215)
- 530 Wasyl Bogdanowicz Chrebtowicz
31 III 1495 (Pietkiewicz, Wielkie Księstwo, s. 215). 28 VII 1495 (AJZR VIII/4, s. 115). 7 III 1496 (ib., s. 117). 25 VII 1497 (Kons. Lwowski 2. k. 174). 30 VII 1498 (AJZR VIII/4, s. 118-120). 29 XI 1500 (V. V. Nimeczuk, N. M. Jakovenko, *Dvi volinski gramoti (1500 r. i 1519 r.)*. Movoznavstvo, Kijiv 1989, nr 1, s. 61-75). 1495-1501 (V. Poliśuk, *Knáz` Boguš Korec` kij ak zemlevlasnik ta urádnik (1510-1576)*, w: Kiivs`ka Starovina, nr 3, 2001, s. 68). 31 III 1501 (Pietkiewicz, Wielkie Księstwo, s. 215)
A a. 30 X 1501 na łowczego gospodarskiego (U XI, nr 346)
- 531 Jurij Iwanowicz Czetwertyński
I 1502 namiestnik (WolffKniaz., s. 35)
† 1502 (WolffKniaz., s. 35). † 1503 (Bon. IV, s. 2)
- 532 Fedor Januszewicz pisarz lit. (U XI, nr 887)
N 1503 (U XI). 6 IV 1503 (Pietkiewicz, Wielkie Księstwo, s. 215). 1503 namiestnik (WolffKniaz. s. 36). 11 X 1504 (ArchSang. I, nr 76). 23 II 1505 (ib. IV, nr 60). 14 III 1505 (KDKW, nr 591 – Jan Januszko pisarz wielkiego księcia Aleksandra). 3 XI 1501 Phietko alias Januszko (KDKW, nr 510). 14 III 1505 (Pietkiewicz, Wielkie Księstwo, s. 215)
A 1505 na starostę łuc. (nr 367). Marszałek ziemi woł. (nr 660)
- Dnia 17 VI 1505 odnotowano wakans na namiestnictwie włodz. (ML 6, k. 1).
- 533 Wasyl Andrejewicz Połubieński
1505 (WolffKniaz., s. 370 – po A F. Januszewicza). I 1506 (ib.). 19 I 1506 (ArchSang. IV, nr 65). 2 VIII 1506 (ib., nr 67)
8 XI 1507 (ArchSang. IV, nr 77)
- 534 Fedor Januszewicz pisarz lit. (U XI, nr 887), starosta łuc. (nr 367)
N 23 XII 1507 po odebraniu starostwa łuc. i marszałkostwa woł. ponownie mianowany starostą włodz. z jednoczesną N na marszałka dworskiego (U XI, nr 542; LM 8/8, nr 292; WolffKniaz., s. 370)
30 III 1508 (LM 8/8, nr 302). † a. 26 V 1508 (U XI, nr 542)
- 535 Andrzej Aleksandrowicz Sanguszko marszałek ziemi woł. (nr 662)
28 II 1508 namiestnik (ArchSang. IV, nr 84; WolffKniaz., s. 425; WolffSenat., s. 23)

- N 26 V 1508 (LM 8/8, nr 314 – po † F. Januszewicza)
28 VII 1525 (LM 12/12, nr 505). 19 VI 1531 (ArchSang. IV, nr 409)
20 VII 1531 (ArchSang. IV, nr 412). R a. 18 VIII 1531 (ib., nr 417)
Dnia 6 I 1508 wystąpił jeszcze bez urzędu (ArchSang. IV, nr 83).
- 536 Fedor Andrejewicz Sanguszko marszałek ziemi woł. (nr 663)
N 21 VIII 1531 (ArchSang. IV, nr 419; WolffKniaz., s. 427)
N 28 VIII 1531 (WolffSenat., s. 23)
9 XI 1547 (ArchSang. VI, nr 430; WolffKniaz., s. 431; WolffSenat., s. 23 – testament). † a. 18 I 1548 (PSB XXXIV, s. 480-482)
— wg testamentu w Ławrze Peczerskiej w Kijowie
Dnia 3 I 1529 Fedor Sanguszko otrzymał N, a właściwie ekspektatywę na starostwo włodz. w zamian za zrzeczenie się sum na zamku włodz. (AS, perg. 164). W latach następnych często nazywany starostą, np. 29 III 1531 (LM 25, nr 41). 18 VIII 1531 (ArchSang. IV, nr 417). bądź to w oparciu o powyższą ekspektatywę, bądź z powodu zastępowania ojca na urzędzie marszałka. Jako starosta wzm. jeszcze: 16 IV 1532 (AJZR VIII/4, s. 395). 29 III 1534 (AJZR V/1, s. 29 i 32). 30 V 1536 (LM 225/6, nr 209). 20 IV 1535, 30 VII 1536 (BCzart., dok. perg. 895, 896, 904 – tylko jako marszałek). 1 V 1542 (BCzart., dok. perg. 939 – bez urzędu). 1542 (Inwentarz. k. 26). 13 VI 1544 (LM 51, nr 138). W dniach 3 II – 29 V 1548 sprawcą starostwa włodz. był Piotr Bohowitynowicz Zahorowski (AJZR VIII/4, s. 349-350, 393-394).
- 537 Piotr Piotrowicz Kiszka marszałek ziemi woł. (nr 664)
N 4 V 1548 (WolffKniaz., s. 431; WolffSenat., s. 24 – po F. A. Sanguszcze). ale starostą włodz. i marszałkiem ziemi woł. nazwany już 25 IV 1548 (ArchSang. VI, nr 50)
3 XII 1549 (ML 238, k. 172v-174). 16 XII 1549 (ArchSang. VI, nr 2)
† 1550 (WolffKniaz., s. 356; WolffSenat., s. 24)
- 538 Konstanty Wasyl Ostrogski marszałek ziemi woł. (nr 665)
N ok. 28 XII 1550 (Kempa, Ostrogski, s. 30 – po † P. Kiszki; Elementa ad fontium editiones, ed. C. Lanckorońska, t. 39, Romae 1976, nr 1274). N 1550 (WolffKniaz., s. 356; WolffSenat., s. 24 – po † P. Kiszki)
13 IX 1579 uzyskał ekspektatywę po swojej śmierci dla syna Konstantego Konstantynowicza (MW 5, k. 205-206), co WolffKniaz., s. 357, uznał za cesję
Dnia 5 XII 1559 otrzymał N na wojewodę kij. (U III/4, nr 399). C starostwa włodz. na syna musiała nastąpić wkrótce po uzyskaniu ekspektatywy. skoro 27 X 1579 Konstanty Wasyl występował już bez tytułu starosty (GW 12, k. 428v). Kempa, Ostrogski, s. 182, przesuwa datę C na 1580.
- 539 Konstanty Konstantynowicz Ostrogski krajczyk lit. (U XI, nr 275), syn poprzedniego
C pomiędzy 13 IX a 27 X 1579 (zob. nr 538). 8 I 1580 (GW 13, k. 1v)
18 IV 1588 (GW 21, k. 188v-189v). † a. 10 V 1588 (WolffKniaz., s. 356)

- 540 Konstanty Wasyl Ostrogski marszałek ziemi woł. (nr 665), ojciec poprzedniego
22 V 1588 (GW 21, k. 207v)
Ig 21 VII 1588 (GW 21, k. 351)
K 3 III 1603 na C synowi Januszowi Ostrogskiemu kasztelanowi krak. (MW 14, k. 151-152)
C 1 III 1604 na syna Janusza (MW 16, k. 24-25v)
Dnia 30 VI 1588 woźny złożył zeznanie w grodzie włodz., że dnia wczorajszego, tj. 6 VII (!), w czasie jarmarku obwołał na czterech rogach rynku kniazia Konstantego Ostrogskiego nowym starostą (GW 21, k. 284a). Nie sposób jest odtworzyć datę owego obwołania. W każdym razie stało się to przed 30 VI 1588.
- 541 Janusz Konstantynowicz Ostrogski wojewoda woł. (nr 766), kasztelan krak. (U IV/2, nr 119), starosta czerkaski, kaniowski, białocerkiewski, syn poprzedniego
C 1 III 1604 od ojca Konstantego Wasyla (MW 16, k. 24-25v)
Itr 9 III 1604 (GW 36, k. 160v-161): objęcie starostwa w imieniu J. Ostrogskiego)
P 22 IV 1604 (GW 36, k. 205)
† 12 IX 1620. ☐ 3 XI w Tarnowie (WolffKniaz., s. 357; WolffSenat., s. 90)
- 542 Stanisław Żurawiński kasztelan beł. (U III/2, nr 67)
1620 (U III/2, indeks). 8 VI 1621 (GW 53, k. 306-309)
5 III 1624 (GW 57, k. 249). † a. 12 VI 1624 (GW 67, k. 234v-236)
- 543 Adam Aleksander Sanguszko Koszyński wojewoda podolski (U III/3, nr 648)
N VI 1624 (MW 23, k. 359-360v; GW 58, k. 649-650v – po † S. Żurawnickiego – oblata przywileju bez daty dziennej). 20 VI 1624 (ZW 28, k. 22v)
P 18 VII 1624 (GW 58, k. 19 – tekst przysięgi bez początku)
K 27 IX 1625 na C R. Hojskiemu podkomorzemu włodz (MK 173, k. 148-150)
R 8 I 1626 na rzecz Hojskiego (GW 60, k. 69v-70)
- 544 Roman Hojski rotmistrz król., podkomorzy włodz. (nr 482)
C 8 I 1626 od A. Sanguszki (GW 60, k. 69v-70)
Ig 12 I 1626 (GW 60, k. 5-6).
25 VIII 1635 (GŁ 196, k. 956-957v). † a. 7 IX 1635 (ib., k. 1005-1006)
☐ w cerkwi w Hoszczy (ZŁ 38, k. 631-632v)
Wg PSB X, s. 26, starostwo włodz. miał otrzymać już w 1625, co nie jest zgodne z prawdą, podobnie jak data śmierci a. 10 VIII 1635. Roczna datę † Hojskiego 1635 podaje Jerlicz t. I, s. 42. Dnia 8 III 1632 otrzymał N na kasztelana kij. (U III/4, nr 95).
- 545 Jerzy Zasławski
N 23 VII 1635 (Gorczak, nr 294; WolffKniaz., s. 698 – po † R. Hojskiego)

- 2 XI 1635 (GŁ 196, k. 1244-1245). † 18 X 1636 (Radziwiłł, Memoriale, t. 1, s. 328)
- 546 Gabriel Stempkowski kasztelan bracl.
N 20 X 1636 (ZW 34, k. 995-996v – po † J. Zasławskiego)
P 23 IV 1637 (GW 72, k. 1av)
K 4 VI 1640 na C synowi Danielowi dworzaninowi król. (ZW 48, k. 2-3)
Ponowny K 24 VII 1643 na C temuż (GŁ 319, k. 78-82v)
C 3 VIII 1643 na syna Daniela (GŁ 319, k. 78-82v)
- 547 Daniel Stefan Stempkowski, syn poprzedniego
C 3 VIII 1643 od ojca Gabriela (GŁ 319, k. 78-82v)
P 20 VIII 1643 (GW 78, k. 1280-1282v). N 7 V 1657 na kasztelana bracl. (GW 94, k. 441-441v)
K 18 I 1668 na C S. Zahorowskiemu podczaszemu woł. (GW 108, k. 788-791)
C 23 II 1668 (GŁ 319, k. 78-82v)
- 548 Stefan Zahorowski podczaszy woł. (nr 695), rotmistrz król.
C 23 II 1668 od D. Stempkowskiego (GŁ 319, k. 78-82v)
P 15 III 1668 (GW 108, k. 779-780v)
K 7 XI 1684 na C synowi Marcinowi (GW 129, k. 1246-1246v)
C 30 XII 1684 na syna (GW 129, k. 1247-1248v). Potem kasztelan woł. (nr 237)
Dnia 15 X 1683 otrzymał N na kasztelana bracl. po † S. Koniecpolskiego (GW 129, k. 833-833v).
- 549 Marcin Zahorowski, syn poprzedniego
C 30 XII 1684 od ojca S. Zahorowskiego (GW 129, k. 1247-1248v)
P 7 VI 1685 (GW 130, k. 668-668v)
K 23 I 1694 na C chorążemu woł. W. Czackiemu (GW 139, k. 565-567v)
C 27 I 1694 na W. Czackiego (GW 139, k. 565-567v)
Jeszcze 2 VI 1685 był niepełnoletni – „nie mający lat do zeznania wieczności” (GW 139, k. 497v-498). W rzeczywistości w 1694 zamienił starostwo włodz. z Wojciechem Czackim na chorągwo woł. (nr 606).
- 550 Wojciech Stanisław Czacki, przedtem chorąży woł. (nr 605)
N 23 I 1694 (DeputWoł., d. 6468, k. 8v)
C 27 I 1694 od M. Zahorowskiego (GW 139, k. 565-567v)
Ig i P 31 III 1694 (GW 139, k. 570-571v)
18 IX 1699 (GŁ 450, k. 565). † krótko a. 12 X 1699 (GŁ 450, k. 706-707)
- 551 Władysław Krzyszkowski pułkownik król., podstoli woł. (nr 720)
17 XI 1699 (GŁ 450, k. 913). Jednak jeszcze 23 XII 1699 sąd grodzki włodz. wakował z powodu śmierci Czackiego (GŁ 450, k. 1080v-1081). Zapewne Krzyszkowski wówczas jeszcze nie dokonał inżensu na starostwo i nie wykonał przysięgi
11 VII 1719 (TK 78, k. 21v). † 1720 (Bon. XIII, s. 28)
Wg Bon. XIV, s. 56, Krzyszkowski miał w 1718 sprzedać starostwo Ada-

- mowi Ledóchowskiemu. W rzeczywistości nastąpiło to najwcześniej w drugiej połowie 1719.
- 552 Adam Ledóchowski pułkownik król.
1720 (M. Ledóchowski, ... *aby pozostał nasz ślad*, Wrocław 2002, s. 28).
12 I 1726 (GW 150, k. 20v-22v)
K 20 XI 1744 na C synowi Franciszkowi (Sig. 25, k. 178)
22 X 1746 (GW 165, k. 588-588v). Dnia 27 IX 1746 otrzymał N na kasztelana woł. (nr 246)
Ledóchowski miał wg niektórych opracowań przejąć starostwo wódcz. a. 1716 (PSB XVI, s. 621) lub w 1718 (Bon. XIV, s. 56). K z 1744 nie został zrealizowany od razu. W ciągu dwóch następnych lat Ledóchowski wielokrotnie występował jako starosta włodzimierski. np. 16 IX 1745 (GW 164, k. 929v-931), 5 I 1746 (GW 165, k. 21), 5 VIII 1746 (ib., k. 1274-1275), 4 X 1746 (ib., k. 549-549v).
- 553 Franciszek Antoni Ledóchowski, rotmistrz król., syn poprzedniego
1 II 1746 (GW 166, k. 883v). 13 VII 1750 (GW 169, k. 809-809v)
K 1754 na sprzedanie starostwa Feliksowi Czackiemu (Bon. III, s. 248)
K 31 III 1775 na C Mikołajowi Ledóchowskiemu (Sig. 32, s. 337)
C 1775 Mikołajowi Ledóchowskiemu (Bon. XIV, s. 56; PSB XVI, s. 621)
Wg Bon. XIV, s. 56, F. A. Ledóchowski otrzymał starostwo wódcz. w 1744 w wyniku C od ojca. Stało się to jednak później, zob. nr 552.
- 554 Mikołaj Ledóchowski, od 1792 kasztelan lubaczowski (U III/2, nr 939).
1775 C od F. Ledóchowskiego (Bon. XIV, s. 56)
25 I 1793 (Dub. 21a, k. 1228-1228v). † po 26 IX 1794 (PSB XVI, s. 628-629)
Wg Bon. III, s. 248, Tadeusz Czacki miał nabyć w 1792 od [Mikołaja] Ledóchowskiego starostwo wódcz. W rzeczywistości 25 I 1793 Czacki wykupił od Jana Steckiego chorążego wielkiego kor. za 42000 zł polskich sumy zapisane mu na dochodach starostwa wódcz. w 1789 przez starostę wódcz. Mikołaja Ledóchowskiego (Dub. 21a, k. 1228-1228v). Czacki konsekwentnie tytułował się natomiast starostą nowogrodzkim (ib. 22, k. 714).

WŁODZIMIERZ – stolnik

Urząd wprowadzony w 1765 r.

- 555 Stefan Potocki podwojewodzi woł.
N 24 VI 1765 (KK 21, k. 93v; Sig. 30, k. 62; Kam. III/324, s. 205)
9 II 1768 (DAŻO, f. 13, op. 1, d. 566, k. 87). † a. 17 III 1769 (N następcy)
Tytuł występującego w Metryce Litewskiej pod rokiem 1709 Szymona Druckiego Lubeckiego, jakoby stolnika, a wcześniej podstolego wódcz., jest oczywistym nadużyciem (WolffKniaz., s. 210). Miał on potem w 1710 postąpić na stolnika owr. (ib.; U III/4 nie znany).

- 556 Tomasz Ledóchowski, przedtem podczaszy wódcz. (nr 474)
N 17 III 1769 (Sig. 32, k. 57 – po † St. Potockiego)
† 6 II 1783 w Kisielinie (ABiMK 73, s. 412). — 11 II 1783 w Kisielinie (ib.)
- 557 Dymitr Ledóchowski, przedtem wojski większy wódcz. (nr 580)
N 20 II 1783 (Sig. 35, k. 104v – po † T. Ledóchowskiego)
† 10 XII 1789 w Kisielinie (ABiMK 73, s. 412). — 15 XII 1789 w Kisielinie (ib.)
- 558 Stefan Leopold Aksak, przedtem podstoli wódcz. (nr 506)
N 14 XII 1789 (Sig. 38, k. 96v – po † D. Ledóchowskiego)
1790 (Bon. I, s. 27). † a. 26 IX 1793 (N następcy)
- 559 Józef Piniński, przedtem wojski większy wódcz. (nr 581)
N 26 IX 1793 (Tzw.ML I B 33, k. II 4v, IV 16 – po † S. Aksaka)
1 II 1794 (Dub. 22, k. 1297)
W i P 21 II 1794 na sędziego wódcz. (nr 518)

WŁODZIMIERZ – wojski

Urząd wprowadzony w 1566 r. Od 1765 r. zwany wojskim większym.

- 560 Wasyl Hulewicz Wojutyński podstarości wódcz. 2 V 1566
N 1566 (Bon. VII, s. 398). 28 VII 1566 (GŁ 8, k. 273v); wojskim tytułowany już 21 III 1565 (AJZR VIII/3, nr 32)
3 IV 1601 (GŁ 62, k. 203). † krótko a. 7 VIII 1601 (MW 14, k. 105-105v)
- 561 Florian Oleszko Prytniowski sekretarz król.
N 7 VIII 1601 (MW 14, k. 105-105v – po † W. Hulewicza; oblata GŁ 65, k. 9-10)
13 XII 1622 (GŁ 131, k. 1208v). † a. 27 XI 1623 (GW 56, k. 969v)
Oleszko był posłem na sejm w 1623 r. (21 I – 8 III). Wg PSB XXIII, s. 759, † po 4 IV, a znacznie przed 4 XI 1628 [!]; jest to ewidentny błąd, chodzi o rok 1623.
- 562 Ostafij Mokosiej Bakowiecki
5 III 1625 (*Magdeburški gramoti mistam livoberežnoi Ukraini XVII-XVIII st.*, w: Korpus magdeburških gramot ukrans'kim mistam: dva projekti vidan' 20-h-40-h rokiv XX stolittá, wyd. V. Andrejcev, V. Uljanovskij, V. Korotkij, Kiiv 2000, s. 56-57). 20 III 1625 bez urzędu (GW 59, k. 297v-298)
- 563 Hrehory Czetwertyński
31 VIII 1627 (GŁ 154, k. 1204-1206v)
5 II 1630 (GW 65, k. 222-222v). Potem podkomorzy łuc. (nr 310)
- 564 Andrzej Czołhański
20 VIII 1630 (GW 64, k. 401-402v)
8 I 1638 (GW 73, k. 72). † a. 11 XII 1638 (N następcy)

- 565 Filon Jełowicki podstarości krzem.
N 11 XII 1638 (GW 74, k. 604-604v – po † A. Czołhańskiego)
3 I 1651 (GW 87, k. 502-508v – testament). † a. 9 II 1651 (ib.). ☐ w cerkwi w Filonowie (ib.)
Dnia 10 II 1639 N otrzymał Piotr Mirowicki, urzędnik skarbu koronnego (MK 184, k. 87; GW 74, k. 928v-929v – po † A. Czołhańskiego). N pozostała niezrealizowana.
- 566 Jan Hulewicz rotmistrz król.
N 14 II 1651 (GW 87, k. 668-668v – po † F. Jełowickiego)
17 X 1673 (GW 114, k. 1381). † a. 17 I 1675 (GW 117, k. 33v-34v)
Dnia 28 V 1660 N po rzekomej śmierci Hulewicza otrzymał Franciszek Czapski, żołnierz (Sig. 2, k. 70v; ib. 3, k. 52).
- 567 Wojciech Krzyszkowski
20 IX 1675 (GŁ 348, k. 910v-911)
N 1676 [przed 22 III] (Sig. 13, s. 82 – po † J. Hulewicza), 21 VII 1676 (GŁ 349, k. 891)
13 II 1696 (GŁ 438, k. 290v). † 1697 (Bon. XIII, s. 28)
- 568* Andrzej Czaplic
3 VI 1677 (GW 120, k. 1369v)
30 X 1691 (GŁ 419, k. 239v)
- 569 Jerzy Stanisław Hulewicz sędzia grodzki i burgrabia łuc.
23 I 1698 (GŁ 444, k. 50)
21 VI 1707 (GW 146, k. 35-41v – testament). † a. 25 VII 1707 (ib.). ☐ wg testamentu u Jezuitów w Łucku
- 570* Aleksander Czaplic pułkownik król.
N 30 XI 1707 (GW 146, k. 503-503v – po † J. Hulewicza)
22 XI 1709 (GW 146, k. 381)
- 571* Teodor Hulewicz podczaszy wiłkomirski, rotmistrz król.
N 26 IV 1709 (GW 146, k. 493-493v – po † J. Hulewicza)
20 II 1710, 24 V 1710 wzm. bez urzędu (GW 146, k. 612-612v).
- 572 Konstanty Iwanicki, sędzia grodzki włodz., cześnik now. (U III/4, nr 1673)
N 22 III 1710 (Sig. 17, s. 84; po † J. Hulewicza; oblata GW 146, k. 595v-596v)
11 XII 1714 (GW 149, k. 680v). † a. 23 XI 1716 (Sig. 19, s. 4)
- 573 Franciszek Gostyński
N 23 XI 1716 (Sig. 19, s. 4 – po † NN Iwanickiego)
3 VII 1724 (DeputWoł., d. 1814, k. 9-9v). † a. 10 XI 1724 (Sig. 20, s. 129)
- 574 Jakub Szlubicz Załęski
N 10 XI 1724 (Sig. 20, s. 129 – po † F. Gostyńskiego)
23 IX 1733 (GW 155, k. 583-583v). † a. 6 IV 1735 (Sig. 24, s. 50)
- 575 Antoni Junosza Piaskowski
N 6 IV 1735 (Sig. 24, s. 50 – po † J. Załęskiego; oblata: GW 157, k. 1251-1252)

- 28 VI 1753 (GW 172, k. 353). R a. 31 VII 1758 (Sig. 29, s. 95)
- 576 Mikołaj Junosza Piaskowski starosta piaseczyński
N 31 VII 1758 (Sig. 29, s. 95 – po R A. Junosza Piaskowskiego)
A 9 II 1765 na chorążego woł. (nr 611)
- 577 Marcin Jełowicki
N 13 II 1765 (Kam. III/324, s. 12; Sig. 31, k. 11v – po A M. Junosza Piaskowskiego; KK 18, s. 73 – po A Mikołaja Fajkowskiego!)
A 20 II 1770 na cześnika włodz. (nr 428)
Po R z cześnikostwa w 1770 tytułował się w l. 1771-80 wojskim włodz. (APL, Castrensia Horodlensia Relationes 4/20625, s. 1017-1019).
- 578 Franciszek Sławuszewski, przedtem miecznik włodz. (nr 454)
N 20 II 1770 (Sig. 32, k. 80v – po A M. Jełowickiego)
R a. 21 XII 1776 (Sig. 32, k. 393)
- 579 Kasper Jan Kozłowski, przedtem wojski mn. włodz. (nr 583)
N 21 XII 1776 (Sig. 32, k. 393 – po R Aleksandra [!] Sławuszewskiego)
† a. 27 V 1779 (N następcy)
- 580 Dymitr Ledóchowski
N 27 V 1779 (Sig. 34, k. 130v – po † K. Kozłowskiego)
A 20 II 1783 na stolnika włodz. (nr 557)
- 581 Józef Piniński stolnikowic krzem.
N 21 V 1784 (Sig. 35, k. 184 – po † [?] K. Kozłowskiego)
A 26 IX 1793 na stolnika włodz. (nr 559)
- 582 Andrzej Podhorodeński
N 30 IX 1793 (Tzw.ML I B 33, s. II 5). N 30 VIII 1793 (ib., s. IV 17 – po A J. Pinińskiego)
W 21 II 1794 na sędziego ziemskiego kow. (nr 19)

WŁODZIMIERZ – wojski mniejszy

Urząd wprowadzony w 1765 r.: *a multo tempore variis constitutionibus Regni erectus et constitutus* [!].

- 583 Kasper Jan Kozłowski, przedtem horodniczy włodz. (nr 443)
N 24 VI 1765 (Kam. III/324, s. 205; KK 21, k. 91v; Sig. 30, k. 60v)
A 21 XII 1776 na wojskiego większego włodz. (nr 579)
- 584 Józef Sławuszewski
N 21 XII 1776 (Sig. 32, k. 393 – po A K. Kozłowskiego)
A 19 V 1778 na wojskiego większego łuc. (nr 409)
- 585 Franciszek Burzyński, przedtem skarbnik krzem. (nr 125)
N 19 V 1778 (Sig. 34, k. 71 – po A J. Sławuszewskiego)
† po 16 IX 1807 (CDIAUK, f. 239, op. 1, d. 27)

WOŁYŃ

WOŁYŃ – chorąży

Pierwsi trzej zamieszczeni tutaj chorążowie byli w istocie chorążymi łuc. Po raz pierwszy określenie chorąży woł. pojawia się w dok. króla z 1521 r. (LM 10:10, nr 90). Później sporadycznie do 1565 r. nazywano chorążych woł. zamiennie łuc.

- 586 Michał Cedyłowicz
20 VI 1466 (ArchSang. I, nr 64 – chorąży łuc.)
- 587 Łoman (Damian)
[1478-80] (LM 25, nr 236 – tu błędna data – chorąży łuc.). Po 6 IV 1488 (LM 4, nr 18.2). 18 VI 1490 (Pamiętniki Vrem. Kom. I, nr 1)
- 588 Hryńko Koziński
4 VII 1494 (ArchSang. I, nr 106; Bon. XII, s. 91 – chorąży łuc.)
- 589 Michał Wasylewicz Siemaszkowicz
9 XII 1523 (ArchSang. IV, nr 263 – chorąży ziemi woł.); 1 IV 1524 (ib., nr 273 – chorąży łuc.). 2 IX 1524 (LM 12:12, nr 389 – chorąży woł.). 15 II 1529 (LM 25, nr 235 – chorąży ziemi woł.). 10 XII 1529 (LM 224 4, nr 416)
- 590 Sołtan Michajłowicz Sokolski
Ok. 1529 (WolffKniaz., s. 490). 11 XI 1532 (GŁ 59, k. 782-782v). 28 XII 1533 (ib., k. 779v-781)
29 VII 1543 (ArchSang. IV, s. 360-361). † 1544, a. 6 IX (WolffKniaz., s. 491)
- 591 Fedor Fedorowicz Serbin Horohoryński
N 6 IX 1544 (ML 24, k. 265v-266; WolffKniaz., s. 491 – po † S. Sokolskiego). 18 II 1550 (GW 169, k. 931-938v)
15 IV 1559 (AJZR VIII/4, s. 99-100; GŁ 18, k. 620v-621v – testament). □ wg testamentu w monasterze w Łucku (ib.)
- 592 Michajło (Mykita) Fedorowicz Serbin Horohoryński
14 X 1559 (AJZR VIII/4, s. 85-87). 15 X 1559, 10 XI 1559 (ib., s. 92-94: chorążyc). 5 VI 1565 (ArchSang. VI, nr 150: chorąży łuc.)
A a. 27 VIII 1566 na podkomorzego łuc. (nr 305)
Podkomorzym łuc. tytułował się już 8 I 1566, zob. uwagę do nr 305.
- 593 Hrehory Fedorowicz Hulewicz dworzanin król.
N 27 VIII 1566 (ML 48, k. 78-78v; 50, k. 60v-61 – na chorążego woł. po A M. F. Serbina)
28 IX 1590 (GŁ 38, k. 724). † a. 10 III 1591 (GŁ 41, k. 82-85v)
- 594 Wacław Bohowityn Szumbarski, bez urzędu jeszcze 24 IV 1591 (GŁ 39, k. 167v)
6 I 1592 (GŁ 40, k. 154)
31 I 1597 (GŁ 47, k. 13)

- 595 Iwan Hulewicz
11 XI 1597 (GŁ 52, k. 744-744v). † a. 6 X 1599 (GŁ 55, k. 693)
Pozycja niepewna. Być może był tylko chorążycem.
- 596 Wasyl Piotrowicz Siemaszko staroście krzem.
N po 29 IX 1598 (GŁ 53, k. 328-328v)
15 I 1599 (GŁ 55, k. 80v). 25 III 1599 (GŁ 57, k. 302v)
29 III 1617 (GŁ 106, k. 443). † krótko a. 22 V 1617 (N następcy)
- 597 Aleksander Chrenicki, przedtem łowczy woł. (nr 638)
N 22 V 1617 (GŁ 106, k. 679v-680 – po † W. Siemaszka)
17 V 1623 (GŁ 133, k. 649-652v – testament). † a. 24 V 1623 (ib.). □ wg testamentu w cerkwi zamkowej w Boremlu (GŁ 216, k. 670-673)
- 598 Wacław Hojski
N 27 V 1623 (MK 170, k. 334v-335; GŁ 142, k. 782-783 – po † A. Chrenickiego)
11 VI 1628 (ZŁ 33, k. 803-805 – testament). † a. 28 VI 1628 (N następcy). □ wg testamentu w cerkwi w Hoszczy (GŁ 166, k. 256-257v)
- 599 Daniel Jeło Maliński dworzanin i rotmistrz król.
N 28 VI 1628 (GŁ 160, k. 1118-1119 – po † W. Hojskiego)
2 V 1649 (GŁ 262, k. 216)
A 1649 na kasztelana beł. (U III/2, nr 70)
- 600 Kazimierz Jeło Maliński
1 XII 1649 (Radziwiłł, Memoriale, t. 4, s. 146)
23 VI 1654 (GK 156, k. 32-32v). † a. IV 1655 (GK 157a, k. 237v-238)
- 601 Wojciech (Albrycht) Remigian Prażmowski dworzanin pokojowy król.
11 IX 1655 (GŁ 281, k. 708v). 24 XI 1667 (GŁ 317, k. 325)
A 25 V 1668 na starostę łomżyńskiego (PSB XXVIII, s. 395-396)
- 602* Stefan Czetwertyński
N 25 VIII 1668 (GŁ 325, k. 73-75 – po A W. Prażmowskiego)
4 X 1681 (GŁ 374, k. 549-551v). R a. 4 X 1681 (GŁ 378, k. 1016v)
Przed 13 X 1681 wstąpił do dominikanów w Łucku pod imieniem Jacek (GŁ 376, k. 508-510; GŁ 462, k. 39-40v). † 24 X 1684. □ w kościele Dominikanów w Łucku (WolffKniaz., s. 45)
- 603* Michał Kozubski starosta lityński
N 20 I 1670 (GŁ 327, k. 154-155 – po A Albrychta Prażmowskiego)
Dnia 1 XI 1671 wojsko kor. w kole pod Braclawiem zalecało Kozubskiego łasce króla, prosząc, aby przyznał mu urząd chor. woł. (PSB XV, s. 45). W 1671 uzyskał wyrok król. potwierdzający jego przywilej, a unieważniający przywilej Stefana Czetwertyńskiego (GŁ 143, k. 83-85v). Mimo to nie objął urzędu. Potem starosta horodelski (U III/2, nr 839).
- 604 Piotr Andrzej Kossakowski, przedtem podczaszcy woł. (nr 699)
18 XII 1681 (GŁ 376, k. 707v-709v)

- 25 VII 1692 (GŁ 425, k. 251-257 – testament). † a. 27 II 1693 (ib.). — wg testamentu w kościele Dominikanów w Łucku
- 605 Wojciech Stanisław Czacki, przedtem miecznik kaliski (U I/2, nr 248)
N 27 III 1693 (GŁ 425, k. 554-555v – po † P. Kossakowskiego)
A 23 I 1694 na starostę włodz. (nr 550)
- 606 Marcin Zahorowski, przedtem starosta włodz. (nr 549)
N 24 I 1694 (GW 139, k. 568-569v – po A. W. Czackiego)
10 I 1700 (GW 155, k. 471-471v). R a. 21 VIII 1702 (Sig. 15, s. 208)
- 607 Mikołaj Baltazar Olszański rotmistrz król.
N 21 VIII 1702 (Sig. 15, s. 208 – po R. M. Zahorowskiego)
A 17 XI 1724 na kasztelana woł. (nr 242)
Chorążym woł. tytułował się też Kazimierz Drohojowski, który w 1713 miał otrzymać N na stolnika woł. (Bon. V. s. 26).
- 608 Wojciech Mikołaj Korybut Woroniecki starosta średzki 1717
N 12 XII 1724 (Sig. 20, s. 154 – po A. M. Olszańskiego)
A 20 V 1742 na kasztelana czern. (U III/4, nr 1210)
Chorążym woł. miał się tytułować też Łazarz (Łukasz?) Rzeczycki 1724 (Nies. VIII. s. 215; Ur. XV. s. 366).
- 609 Piotr Radziwiński, przedtem chorąży czern. (U III/4, nr 1127)
N 20 V 1742 we Wschowie (AGAD. Zbiór Muzeum Narodowego. sygn. 715; oblata GW 162, k. 319-320 – po A. M. Woronieckiego; Sig. 25, k. 127 – N z datą 16 V 1742)
13 IX 1756 (GW 173, k. 987v). R a. 17 VIII 1760 (BPAU i PANKr., rps 1142, t. I, k. 200)
Dnia 17 VIII 1760 N na chorążego woł. po R. NN Radziwińskiego otrzymał J[ózef] Stecki (BPAU i PANKr., rps 1142, t. I, k. 200). N nie doszła do skutku. Stecki był potem miecznikiem kij. (U III/4, nr 166). a od 1765 sędzią łuc. (nr 343).
- 610 Andrzej Wyleżyński, przedtem sędzia krzem. (nr 119)
N 25 XI 1762 (BPAU i PANKr., rps 1142, t. II, k. 105 – po R. P. Radziwińskiego; Sig. 29, s. 343 – N z datą 26 XI 1762)
4 III 1764 (Inwentarz. k. 154). † a. 9 II 1765 (N następcy)
- 611 Mikołaj Junosza Piaskowski, przedtem wojski większy włodz. (nr 576)
N 9 II 1765 (Kam. III/324, s. 194; KK 21, k. 52v; Sig. 30, k. 32 – po † A. Wyleżyńskiego)
A 24 VI 1765 na podkomorzego krzem. (nr 86)
- 612 Józef Zagórski, przedtem miecznik woł. (nr 683)
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62v; Kam. III/324 s. 206; KK 21, k. 94v – po A. M. Piaskowskiego – wszędzie bez imienia)
A 27 XI 1773 na podkomorzego łuc. (nr 317)

- 613 Antoni Sobolewski, przedtem pisarz włodz. (nr 470)
N 27 XII 1773 (Sig. 32, k. 240v – po A. J. Zagórskiego; Deput. Woł. d. 3088 – oryginał przywileju)
23 X 1780 (CDIAUK, f. 49, op. 1, d. 31, k. 11). R a. 28 IV 1781 (Sig. 36, k. 5v)
- 614 Antoni Sobolewski
N 28 IV 1781 (Sig. 36, k. 5v – po R. A. Sobolewskiego)
14 I 1795 (Dub. 8, k. 21)
D. Rolnik. *Szlachta koronna wobec konfederacji targowickiej (maj 1792 – styczeń 1793)*. Katowice 2000, s. 161, pisze, że chorążym woł. miał być w l. 1792-93 Kajetan Trzebuchowski horodniczy włodz. (nr 447).

WOŁYŃ – cześniak

Urząd ustanowiony konstytucją 1578 r. (VL II, s. 189).

- 615 Fedor Wasylewicz Ursuł Rudecki
29 VII 1580 (GŁ 2, k. 767v). 23 I 1581 (GŁ 23, k. 81)
13 IX 1604 (GŁ 72, k. 271)
- 616 Stefan Markowicz Sokolski
R a. 10 I 1606 (ZŁ 14, k. 235)
- 617 Ławryn Drewiński dworzaniec król.
N 8 VI 1606 (GŁ 77, k. 946v-948v – po R. S. Sokolskiego)
13 XII 1640 (GŁ 225, k. 1-3 – testament). † a. 5 I 1641 (ib.)
— w monasterze Świętokrzyskim w Łucku (GŁ 240, k. 575v)
- 618 Jan Grajewski
N 14 I 1641 (GŁ 225, k. 222-223 – po † Ł. Drewińskiego)
3 VII 1654 (GŁ 280, k. 709-711v – testament). † a. 5 II 1655 (ib.)
— wg testamentu w kościele Kalinowskim lub Brzostowickim. zanim kościół w Grajowie nie będzie gotowy
- 619 Mikołaj Frykacz namiestnik i burgrabia krzem.
19 I 1655 (GK 157 niepag., oblata 19 I 1655)
16 XI 1656 (GŁ 282, k. 241-243 – testament). † a. 5 V 1657 (ib.). — wg testamentu w kościele Franciszkanów w Krzemieńcu
- 620* Piotr Andrzej Kossakowski
N 4 IX 1657 (GŁ 289, k. 717-718v – po † M. Frykacza)
A 29 V 1680 na podczaszego woł. (nr 699)
- 621* Abraham Grabowiecki
N 25 I 1658 (GŁ 285, k. 628-628v – po † M. Frykacza)
15 V 1666 (GŁ 313, k. 1097-1099v)
N a. 9 VI 1667 na stolnika now. (U III/4, nr 1977)

- 622 Piotr Jan Radziwiński
N 14 VI 1680 (GŁ 370, k. 342v-343v – po A P. Kosakowskiego)
16 VIII 1685 (GŁ 410, k. 920v). † a. 22 X 1685 (GW 130, k. 876)
- 623 Stefan Witoniski, przedtem podstoli kij. (U III/4, nr 259)
N 20 XI 1685 (Sig. 14, s. 26-27 – po † NN Radziwińskiego)
5 IX 1691 (GŁ 417, k. 437). † a. 22 XII 1691 (ib., k. 609)
□ w kościele Bernardynów w Łucku (GŁ 425, k. 177-179v)
- 624 Stanisław Ledóchowski
21 I 1692 (GŁ 420, k. 140-144v). 11 V 1692 (ib., k. 748-751v)
A a. 11 VII 1692 na podstolego woł. (nr 719)
- 625 Aleksander Jeło Maliński
N 11 VII 1692 (GŁ 422, k. 156v-157v – po A S. Ledóchowskiego)
R a. 19 XI 1718 (Sig. 19, s. 137). R niezrealizowana
† a. 11 X 1720 (Sig. 19, s. 311)
N na cześnika woł. po A S. Ledóchowskiego otrzymał także 31 VIII 1694
Jan Piotrowski (MK 217, k. 109-109v). N nie została zrealizowana.
W I. 1703-1714 cześnikiem woł. tytułował się Jakub Hulanicki (AGAD.
AR V, 5533).
- 626 Antoni Jeło Maliński
N 19 XI 1718 (Sig. 19, s. 137 – po R A. Jeło Malińskiego). N nie doszła do
skutku zapewne z powodu wycofania swej R przez Aleksandra Malińskie-
go. Ponowna N 11 X 1720 (Sig. 19, s. 311 – po † A. Jeło Malińskiego)
† a. 18 XII 1724 (N następcy)
- 627 Wacław Jan Boreyko, przedtem podczaszy smoleński (UWKL IV, nr 753)
N 18 XII 1724 (Sig. 21, s. 9 – po † A. Malińskiego – błędnie na podczaszego)
1729 (DeputWoł., d. 1234, k. 6v). † a. 17 IV 1730 (N następcy)
- 628 Jan Czarnecki
N 17 IV 1730 (Sig. 22, k. 42v – po † W. Boreyki)
R a. 3 III 1731 (Sig. 22, k. 81v). Potem stolnik woł. (nr 757)
- 629 Franciszek Ignacy Czarnecki, brat poprzedniego
N 3 III 1731 (Sig. 22, k. 81v – po R NN Czarneckiego)
31 X 1747 (GŁ 456, k. 150v). R a. 3 XII 1748 (Sig. 27, s. 115)
Dnia 8 VII 1737 wydano N (Sig. 26, k. 47v) na cześnika woł. dla Krzys-
tofa Polanowskiego cześnika urzędowskiego (U IV/4, 700). N nie do-
szła do skutku.
- 630 Felicjan Borsza Drzewiecki
N 3 XII 1748 (Sig. 27, s. 115 – po R F. Czarneckiego)
A 10 I 1761 na podczaszego woł. (nr 706)
- 631 Józef Pruszyński, przedtem horodniczy łuc. (nr 218)
N 10 I 1761 (Sig. 29, s. 249 – bez podania poprzednika; DeputWoł.,
d. 4861, k. 57 – po A F. Drzewieckiego – odpis przywileju)

- 5 II 1776 (DeputWoł., d. 4861, k. 64). 14 I 1778 (ib., d. 4929, k. 43 – błęd-
nie jako stolnik). † a. 16 VI 1783 (ib., d. 4861, k. 83)
W 1774 N na cześnika woł. miał otrzymać Maciej Łaganowski, cześnik
krzem. (nr 29). N nie doszła jednak do skutku (Bon. XV, s. 152). Dnia
21 X 1777 cześnikiem woł. tytułowany był Franciszek Maliński, za-
pewne wnuk Antoniego (DeputWoł., d. 3661, k. 1-10).
- 632 Stefan Bentkowski, przedtem cześnik łuc. (nr 192)
N 19 V 1778 (Sig. 34, k. 70v – bez podania poprzednika)
† a. 11 XII 1781 (N następcy)
- 633 Mikołaj Małyński, przedtem miecznik woł. (nr 684)
N 11 XII 1781 (Sig. 36, k. 13v – po † S. Bętkowskiego)
† 1783 (Ur. X, s. 190). † a. 30 X 1787 (N następcy)
Cześnikiem woł. tytułował się 1783 Feliks Kanut Maliński (ZŁ 60,
k. 38v). Być może otrzymał on w tym roku N, która nie doszła do skut-
ku, skoro umarł jako miecznik woł.
- 634 Filip Radziwiński starosta tarleszyński
N 30 X 1787 (Sig. 38, k. 18v – po † M. Małyńskiego)
19 I 1793 (Dub. 21a, k. 699)

WOŁYŃ – horodniczy

Urząd utworzony w 1765 r.

- 635 Bartłomiej Komornicki
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62v; Kam. III/324, s. 207; KK 21, k. 94v – nie
podano po kim). 21 IX 1778 (AZ, sygn. 2868, k. 153-157)
26 III 1783 (AZ, sygn. 2868, k. 155)
- 636 Franciszek Ksawery Iliński
[1789] (Kalendarzyk na rok 1790)
21 I 1793 (Dub. 25, k. 721)
[1793] (Kalendarzyk na rok 1794)

WOŁYŃ – łowczy

Urząd wprowadzony aktem Unii Lubelskiej 1569 r.

- 637 Jan Prandota Dzierżek cześnik stołu król. 1591 (GW 24, k. 847)
7 I 1599 (GŁ 57, k. 21-21v)
A 30 IX 1601 na podsędka lubelskiego (U IV/4, nr 219 – tu błędna infor-
macja, że był poprzednio łowczym łukowskim)

- 638 Aleksander Chrenicki
N 23 X 1601 (GŁ 65, k. 102-102v – po A J. Dzierżka)
A 22 V 1617 na chorążego woł. (nr 597)
Dnia 8 VI 1602 N na łowczego woł. po A P. Dzierżka otrzymał Krzysztof Jełowicki, późniejszy podstoli woł. (MW 14, k. 120-120v). N nie została zrealizowana.
- 639 Michał Chrenicki
VII 1617 (GŁ 106, k. XXXIII)
7 XII 1627 (GŁ 154, k. 1505-1506). † a 1 II 1628 (GŁ 160, k. 56v)
- 640 Jerzy Puzyna
N 2 II 1628 (MK 176, k. 186v; GŁ 160, k. 120-120v – po † M. Chrenickiego)
A 2 XI 1633 na podkomorzego wódcz. (nr 484)
- 641 Andrzej Kaszowski rotmistrz król.
N 1 XI 1633 (GŁ 191, k. 9-10; po A J. Puzyny – błędnie na podkomorzego woł.)
13 III 1651 (ZŁ 48, k. 713v-715v). † a. 21 IV 1651 (N następcy)
- 642 Jan Szymkowicz Szkliński rotmistrz województwa woł.
N 21 IV 1651 (GŁ 269, k. 522-523 – po † A. Kaszowskiego)
11 VIII 1665 (GŁ 310, k. 1105). † a. 9 IX 1665 (N następcy)
— zapewne w kościele Augustianów w Zaturcach (GW 95, k. 755-760)
Po niedoszłym A J. Szeklińskiego „na wyższy urząd” (a wg Bon. XIV, s. 61, po jego śmierci) N na łowczego woł. otrzymał dwukrotnie, 29 III 1662 i 4 IV 1662, Samuel Ledóchowski (Sig. 5, k. 62v; MK 367, k. 100v-101), który 7 VII 1662 został stolnikiem czern. (U III/4, nr 1490). Z powodu błędnej informacji o † Szeklińskiego N na łowczego otrzymał 2 IX 1662 Wacław Czetwertyński chorąży żyt. (Sig. 5, k. 119v).
- 643* Konstanty Bogusław Zubczewski
N 9 IX 1665 (GŁ 313, k. 573-574; w obozie pod Częstochową – po † J. Szeklińskiego)
17 IX 1666 (GŁ 313, k. 963). A a. 19 XI 1666 na podczaszego now. (ib., k. 1123-1130)
- 644* Mikołaj Wyleżyński
N 20 IX 1665 (Sig. 9, k. 84v; GW 103, k. 1586-1587 – po † J. Szeklińskiego)
7 II 1667 (GŁ 315, k. 66v). † a. 19 II 1667 (ib., k. 73-74v)
Po A Zubczewskiego na podczaszego now. najwidoczniej nie wydano następnego przywileju, uznając za ważny przywilej dla M. Wyleżyńskiego.
- 645* Hieronim Aleksander Bożeniec Jełowicki starosta hulański
N 19 II 1667 (GŁ 315, k. 73-74v – po † M. Wyleżyńskiego)
29 VII 1692 (GK 241 niepag.)

- W l. 1670-88 łowczym woł. tytułował się Michał Dembiński (Bon. IV, s. 197; Archiwum Metropolitalne w Krakowie, Oficjalna Krak. 156, s. 1615; AGAD, Arch. Publiczne Potockich, t. 15, s. 125, 158 – 29 VIII 1688 zabiegał o urząd cześnika woł. lub krak.). Po jego † N na łowczego woł. otrzymał 16 XI 1698 Jan Chwalibóg towarzysz chorągwi pancernejskiej kasztelana krak. (Sig. 15, s. 26). N nie została zrealizowana.
- 646* Mikołaj Baltazar Olszański rotmistrz król.
N 24 IV 1692 (GW 137, k. 989-990; GK 241 niepag. – oblata 6 V 1692 po † H. Jełowickiego)
11 VIII 1699 (GŁ 450, k. 297). Potem występował bez tytułu
- 647 Jan Franciszek Bożeniec Jełowicki, przedtem miecznik woł. (nr 676)
N 3 V 1692 (GŁ 420, k. 756-757 – po † H. Jełowickiego)
4 II 1710 (VL VI, s. 100). † a. 27 III 1713 (Sig. 18, s. 38)
Z tytułem łowczego łuc. (! = woł.) występował też Stefan Czyżewski. Po jego † niezrealizowaną N na ten urząd otrzymał 15 VI 1701 Andrzej Pakosławski (Sig. 15, s. 83), który jeszcze tego samego dnia został skarbnikiem kij. (ib.). W wyniku nieprawdziwej informacji o † J. Jełowickiego N 14 XI 1704 na łowczego woł. otrzymał Paweł Szaszowski podpułkownik chorągwi pancernejskiej wojewody kaliskiego (Sig. 16, s. 181).
- 648 Michał Hieronim Czacki starościc wódcz.
N 27 III 1713 (Sig. 18, s. 38 – po † J. Jełowickiego)
A 24 XI 1713 na stolnika woł. (nr 755)
- 649 Stefan Ignacy Czacki rotmistrz król. 1715, brat poprzedniego
N 24 XI 1713 (Sig. 18, s. 65 – po A NN Czackiego). N musiała nie dojść do skutku, skoro nastąpiła ponowna N 27 VIII 1714 (ib., s. 79 – po A M. Czackiego)
23 VII 1753 (GW 172, k. 440). † a. 28 VII 1753 (ib., k. 448)
Łowczym woł. tytułował się także 1715 Stefan Rohoziński (S. Barącz, *Dzieje klasztoru oo. Dominikanów w Podkamieniu*, Tarnopol 1870, s. 138) i Michał Kołtątaj 28 IX 1750 (GW 169, k. 966).
- 650 Wojciech Rzyszczewski, przedtem miecznik woł. (nr 682)
N 26 VI 1754 (Sig. 28, s. 370 – po † NN Czackiego)
A 29 XI 1774 na kasztelana buskiego (U III/2, nr 459)
- 651 Adam Rzyszczewski starosta rudneński
N 29 XI 1774 (Sig. 33, s. 68 – po A W. Rzyszczewskiego)
A 27 V 1786 na kasztelana lubaczowskiego (U III/2, nr 938)
Z tytułem łowczego woł. wzm. 1777 NN Ryłski (AGAD, Muzeum Narodowe, sygn. 735, s. 2).
- 652 Stanisław Kostka Hulewicz podstarości grodzki owr.
N 16 X 1786 (Sig. 35, k. 255v – po A A. Rzyszczewskiego)
A 4 VI 1788 na chorążego łuc. (nr 190)

- 653 Leon Hulewicz, przedtem łowczy (nr 275). Podstarości grodzki łuc. N 22 IX 1788 (Sig. 38, k. 50v – po A S. Hulewicza) A 21 XII 1791 na regenta kancelarii mn. kor. (Sig. 43, k. 31)
- 654 Józef Antoni Dąbrowski, przedtem łowczy łuc. (nr 277) N 29 XII 1791 (Sig. 39, k. 20v; Sig. 43, k. 33 – po A L. Hulewicza) 15 I 1795 (Dub. 8, k. 174)
- WOŁYŃ – marszałek ziemi wołyńskiej
- Urząd ustanowiony w drugiej połowie XV w., ale już 30 III 1430 i 1 VIII 1447 na dok. Świdrygiełły świadczy Kozaryn Riazanowicz marszałek łuckiej ziemi (AJZR VIII/4, s. 8, nr IV; AJZR VII/1, s. 4).
- 655 Olizar Szyłowicz (Kierdejowicz), jednocześnie starosta włodz. (nr 526), potem łuc. (nr 362) 10 VII 1463 (ArchSang. I, nr 58). 4 VII 1475 (ib., nr 74; Teodorowicz, t. 3, s. 176). 1475 (WolffSenat., s. 22). 8 I 1477 (BCzart., dok. perg. 644, 645). 13 V 1479 (ArchSang. IV, nr 24). 28 III 1482 (ib., nr 25). 22 V 1484 (LM 4, nr 88) 11 XI 1486 (AJZR VII/1, nr IV). † 1486 (PSB XXIII, s. 805)
- 656 Piotr Janowicz Montygerdowicz „Biały”, jednocześnie starosta łuc. (nr 363) 1486 (ArchSang. IV, nr 19). 10 III 1487 (ib., nr 90). 30 V 1487 (LM 4, nr 14). 7 VIII 1488 (ib., nr 108). 23 III 1489 (ib., nr 122) A 1490 [p. V 1489 – a. IV 1491] na wojewodę trockiego (WolffSenat., s. 22)
- 657 Semen Juriewicz Holszański, jednocześnie starosta łuc. (nr 364) 29 V 1494 (ArchSang. IV, nr 40). 4 VII 1494 (ib., nr 106). 1494 (WolffKniaz., s. 100). I 1495 (WolffSenat., s. 22). 4 VII 1495 (Torgivlja, nr 23). 25 VII 1497 (Kons. Lwowski 2, k. 174). 11 V 1498 (Torgivlja, nr 28). V 1499 (WolffSenat., s. 22) A a. 3 XII 1500 na hetmana wielkiego lit. (U XI, nr 128)
- 658 Michał Iwanowicz Ostrogski, jednocześnie starosta łuc. (nr 365) N XII 1500 (WolffKniaz., s. 347 – po A S. J. Holszańskiego). 17 XII 1500 (LM 5, nr 179) 31 III 1501 (WolffKniaz., s. 347)
- 659 Semen Juriewicz Holszański namiestnik now., hetman najwyższy, jednocześnie starosta łuc. (nr 366) 13 III 1501 (AZR I, nr 201). 1501 (WolffSenat., s. 22). 27 VI 1502 (ArchSang. I, nr 122). 3 III 1505 (ML 6, k. 517-518). 5 III 1505 (WolffKniaz., s. 23). † a. III 1505 (Hronika Byhovca, wyd. N. N. Ulasik, Moskva 1966, s. 74)

Wakans 17 VI 1505 r. (ML 6, k. 1).

- 660 Fedor Januszewicz pisarz wielki lit. (U XI, nr 887), jednocześnie namiestnik włodz. (nr 532, 534) i starosta łuc. (nr 367) N na przełomie 1505 i 1506 (WolffSenat., s. 23 – po † S. Holszańskiego). N na początku 1506 (U XI, nr 887 – potwierdzenie 5 I 1507 przez Zygmunta I wcześniejszej N Aleksandra). 10 III 1506 (ArchSang. I, nr 131). 25 IV 1506 (ib., nr 153). 13 VIII 1507 (LM 8, nr 405) po 25 IX 1507, a. 27 XI 1507 – urząd odebrany przez króla (WolffKniaz., s. 347-348). † jesienią 1507 (WolffSenat., s. 23)
- 661 Konstanty Iwanowicz Ostrogski, jednocześnie hetman najwyższy, starosta łuc. (nr 368), bract. i winnicki 27 XI 1507 (ArchSang. IV, nr 79; WolffKniaz., s. 348). 28 VIII 1517 (LM 227/8, nr 337) A 25 III 1522 na wojewodę trockiego (ArchSang. IV, nr 230; WolffKniaz., s. 349)
- 662 Andrzej Aleksandrowicz Sanguszko, jednocześnie starosta włodz. (nr 535) N IV 1522 (WolffKniaz., s. 108, 426). 6 V 1522 (LM 11/11, nr 154). 28 VII 1525 (LM 12/12, nr 505). 28 VII 1525 (ib., nr 505). 13 IV 1529 (LM 224/4, nr 373). 22 V 1530 (ib., nr 498). 29 III 1534 (AJZR V/1, s. 29 i 32). 9 IV 1534 (ArchSang. IV, nr 483) † w drugiej połowie 1534 (WolffKniaz., s. 427). a. 30 I 1535 (AS, perg. 187). □ w Ławrze Peczerskiej w Kijowie (PSB XXXIV, s. 468-469) Dnia 16 VII 1525 A. Sanguszko uzyskał z powodu podeszłego wieku zgodę królewską na zastępowanie go na urzędzie przez syna Fedora (LM 12/12, nr 499; ArchSang. IV, nr 286 – po R ojca z powodu starości). Błędna data śmierci 1530 w WolffSenat., s. 23.
- 663 Fedor Andrejewicz Sanguszko, jednocześnie starosta włodz. (nr 536), bract. i winnicki, syn poprzedniego N 30 I 1535 (AS, perg. 187; ArchSang. III, nr 1 – po † ojca; WolffKniaz., s. 427). 20 IV 1535 (BCzart., dok. perg. 895). N 1536 (WolffSenat., s. 23). 5 III 1542 (AJZR I/6, nr 32-36). 1 V 1542 (BCzart., dok. perg. 939 – bez urzędu) † krótko po 9 XI 1547 (WolffKniaz., s. 431; WolffSenat., s. 23 – testament) □ wg testamentu w Ławrze Peczerskiej w Kijowie Już przed N był tytułowany marszałkiem, zapewne z powodu zastępowania ojca od 1525 na tym urzędzie. Np. 3 I 1535 nazwany marszałkiem ziemi woł. i starostą włodz. (AJZR VIII/4, s. 384-386).
- 664 Piotr Piotrowicz Kiszka, jednocześnie starosta włodz. (nr 537) N 4 V 1548 (WolffKniaz., s. 431; WolffSenat., s. 24); Z tytułem marszałka i starosty włodz. wystąpił już 25 IV 1548 (ArchSang. VI, nr 50) 16 XII 1549 (ArchSang. VI, nr 2). † ok. 1550 (WolffKniaz., s. 356)

- 665 Konstanty Wasyl Ostrogski, jednocześnie starosta włodz. (nr 538, 540) i wojewoda kij. (U III/4, nr 399)
28 XII 1550 (Kempa, Ostrogski, s. 30 – po † P. Kiszki). 29 VI 1553 (AJZR VIII/4, s. 389-390). 21 VIII 1558 (ib., s. 143-145). 30 I 1564 (GŁ 6, k. 12v). 5 II 1567 (GŁ 9, k. 48v-49). 1569 (VL II, s. 87); 11 I 1577, 25 IX 1583 (AJZR VI/1, s. 99, 104-105). 16 II 1580 (GW 13, k. 18-18v). 28 V 1590 (BCzart., dok. perg. 1118)
† 23 II 1608 w Ostrogu. ☐ 27 IV 1608 w cerkwi zamkowej w Ostrogu (Kempa, Ostrogski, s. 232)
Przed 28 VIII 1560 uzyskał zgodę na ustąpienie marszałkostwa synowi Konstantemu, do czego jednak nie doszło (ML 37, k. 482). Wg Jerlicza, t. I, s. 33-34, Ostrogski zmarł w Ostrogu 13 II 1608 (data wg kalendarza juliańskiego = 23 II w kalendarzu gregoriańskim) i tam został pochowany; natomiast PSB XXIV s. 495, podaje datę śmierci w Ostrogu 28/29 II 1608.

Konstanty Ostrogski był ostatnim marszałkiem ziemi woł. Po jego śmierci urząd zaniknął.

WOŁYŃ – miecznik

Urząd wprowadzony aktem Unii Lubelskiej 1569 r.

- 666 Timofiej Wysocki namiestnik murawicki 1583
N 20 III 1590 (GŁ 38, k. 422-423v; pierwszy miecznik woł.)
5 II 1610 (GŁ 86, k. 523-524v). † a. 4 VI 1610 (N następcy)
- 667 Jan Bądryński
N 4 VI 1610 (MW 18, k. 20-20v – po † NN Wysockiego)
A 29 VII 1634 na podkomorzego chełmskiego (U III/2, nr 1272)
- 668 Jerzy Budziszewski rotmistrz król., wójt dziedziczny włodz.
N 3 VIII 1634 (GŁ 192, k. 592-593 – po A J. Bądryńskiego)
24 IV 1637 (GW 72, k. 212-214v – testament). † a. 19 V 1637 (N następcy)
☐ wg testamentu w cerkwi w Owłuczynie lub u Dominikanów we Włodzimierzu
- 669 Walerian Podhorodeński rotmistrz król.
N 19 V 1637 (MW 27, k. 48v-49; GW 72, k. 243-244 – po † J. Budziszewskiego)
20 II 1647 (GW 83, k. 1020-1025v; GŁ 255, k. 241-245v – testament)
† 21 II 1647 (GW 83, k. 114)
☐ wg testamentu w kościele Augustianów w Zaturcach
Miecznikiem woł. miał być Michał Chrenicki † a. 1642 (GŁ 230, k. 124v-128).

- 670 Henryk Stanisław Kaszowski
A 13 VI 1647 na kasztelana wendeńskiego (U IX, nr 744; GŁ 258, k. 510-511v)
- 671 Jan Kaszowski starosta szczerczowski, klucznik (wielkorządca) łuc. (nr 266)
N 13 VI 1647 (GŁ 258, k. 427-428 – po A H. Kaszowskiego)
30 IV 1655 (GŁ 280, k. 394-395v). † a. 13 V 1655 (ib., k. 519-522v – testament)
☐ wg testamentu w Podryżu Wielkim na górze
- 672 Adam Jan Charłęski pokojowiec i rotmistrz król.
N po 4 V 1655 (GŁ 281, k. 18v)
2 IX 1656 (GŁ 340, k. 664-664v)
9 XI 1659 (GŁ 289, k. 794-794v). † a. 11 XII 1659 (Sig. 3, k. 17)
- 673 Piotr Rzczycki
11 III 1658 (GŁ 285, k. 630-633)
18 II 1675 (GŁ 348, k. 146-152). † a. 23 VIII 1675 (ib., k. 874v-882v)
☐ wg testamentu w kościele Dominikanów w Kamieniu Koszyrskim (GŁ 348, k. 874v-882v)
Dnia 11 XII 1659 N na miecznika woł. po † A. Charłęskiego otrzymał Aleksander Wielhorski (Sig. 3, k. 17 – błędnie jako Wilkoński). N nie została zrealizowana. Po niedoszłym do skutku A Piotra Rzczyckiego na podsędką włodz. (Sig. 5, k. 131 – błędnie na podsędką woł.). N na miecznika woł. otrzymał 1662 Jan Rzczycki (ib.).
- 674 Mikołaj Wielhorski klucznik łuc. (nr 269)
N 4 II 1676 (Sig. 13, s. 2 – po † [P.] Rzczyckiego)
10 IV 1685 (GŁ 390, k. 481-485v – testament). † a. 14 IV 1685 (ib.)
2 II 1676 N na miecznika woł. po † P. Rzczyckiego otrzymał Adam Władysław Krasicki (GW 118, k. 501v-502v – oblata przywileju). N nie została zrealizowana, a Krasicki † 1677 (Bon. XII, s. 172). W wyniku błędnej informacji o † M. Wielhorskiego 11 III 1684 (GW 129, k. 151) N na miecznika woł. otrzymał 6 V 1684 Jan Bożeniec Jełowicki (GŁ 390, k. 499-499v – oblata przywileju). Miecznikiem woł. tytułował się także w l. 1679-1683 Dominik Szaszewski, † pomiędzy 31 X 1683 (spisał testament), a 18 XII 1683. ☐ wg testamentu w kościele w Przewalach (GW 123, k. 1519v-1520v; GW 128, k. 1521-1524v).
- 675* Jan Wkryński
N 18 IV 1685 (GŁ 390, k. 719-720v – po † M. Wielhorskiego)
A 3 II 1686 na podstolego kij. (U III/4, nr 260)
Awans na podstolego kij. musiał nie dojść do skutku, podobnie jak N na miecznika woł. po A Wkryńskiego dla J. Jełowickiego. W następnych miesiącach obydwa używali tytułu miecznika, skoro 2 IV 1686 w laudum sejmiku woł. zapisano, że J. Wkryński i Jan Bożeniec Jełowicki

- „obydwaj mianujący się miecznikami woł.” zostali wybrani posłami woł. (GŁ 393, k. 44-49v). W późniejszym czasie Wkryński zaprzestał używania tytułu miecznika woł. i tytułował się podstolim kij. W styczniu 1686 miecznikiem woł. został pomyłkowo nazwany Marcin Goiszewski (GŁ 393, k. 93), faktycznie miecznik lwowski (U III/1, nr 906).
- 676* Jan Franciszek Bożeniec Jełowicki
N 4 II 1686 (Sig. 14, s. 44 – po A [J.] Wkryńskiego)
A 3 V 1692 na łowczego woł. (nr 647)
- 677 Józef Jełowicki
N 3 V 1692 (GŁ 420, k. 757-758v – po A J. Jełowickiego)
17 X 1699 (GŁ 449, k. 1443v). † a. 7 IV 1706 (N następcy)
Bon. IX, s. 12, podaje niewątpliwie błędną datę † Jełowickiego: 1713.
- 678 Gabriel Linczewski komornik graniczny włodz.
N 7 IV 1706 (Sig. 16, s. 223 – po † NN Jełowickiego)
A 19 XI 1718 na wojskiego łuc. (nr 403)
Dnia 16 XI 1709 N na miecznika woł. po † Michała (!) Jełowickiego otrzymał Mikołaj Woroniecki chorąży chorągwi panczernej (Sig. 17, s. 43-44). N nie została zrealizowana. Miecznikiem woł. miał być także wzm. w 1706 Andrzej Porwaniecki (Ur. XIV, s. 266). W l. 1714-26 miecznikiem tytułował się także Michał Kałusowski (GW 149, k. 97 [3 III miecznik], 983 [10 IX] – jako miecznik był marszałkiem sejmiku elekcyjnego województwa czern.; Bon. IX, s. 177; TK 78, k. 15), który 11 VII 1726 otrzymał N na pisarza czern. (U III/4, nr 1288). W 1714 miecznikiem tytułował się też Michał Wielhorski, późniejszy miecznik (GW 149, k. 176, 212).
- 679 Michał Wielhorski
N 19 XI 1718 (Sig. 19, s. 128 – po A G. Linczewskiego)
7 I 1727 (GŻyt. 25, k. 221v)
A 14 VI 1728 na podczaszego woł. (nr 702)
Miecznikiem woł. tytułował się już w 1714 r. (GW 149, k. 176, 212).
Dn. 16 VIII 1726 N na miecznika woł. po A [M.] Kałusowskiego otrzymał Fabian Nahorecki (Sig. 21, s. 104). Z tym tytułem wzm. jeszcze w 1727-28 poza terenem Wołynia (GŻyt. 25, k. 290; CBus. 74, s. 98-99 – tu jako Samuel; Ur. XII, s. 14).
- 680 Aleksander Piaskowski
N 19 VI 1728 (Sig. 22, k. 2v; bez imienia – po A Jana (!) Wielhorskiego)
† a. 23 VIII 1735 (N następcy)
- 681 N Piaskowski
N 23 VIII 1735 (Sig. 24, s. 101 – po † A. Piaskowskiego)
Miecznikiem woł. miał być także NN Filipowski † a. 26 XI 1735 (Sig. 25, k. 11v), po którego † N otrzymał 26 XI 1735 NN Skirmunt (ib.).

- Dnia 13 VII 1737 N na miecznika woł. po † A. Piaskowskiego otrzymał Franciszek Kulesza (ib., k. 56), zapewne identyczny z cześnikiem now. (U III/4, nr 1682). N zapewne nie doszła do skutku.
- 682 Wojciech Rzyszczewski, przedtem cześnik now. (U III/4, nr 1687)
N 1 XI 1738 (Sig. 26, k. 70v – po † A. Piaskowskiego)
N 20 X 1740 ponowna (Sig. 26, k. 120v – po † NN Piaskowskiego). Obie N musiały być nieudane, skoro jeszcze 1 III 1743 nazwany cześnikiem now. (GŻyt. 68, k. 744)
N 9 VI 1744 po raz trzeci (Sig. 26, k. 160 – po † NN Piaskowskiego). 3 XII 1748 (Sig. 27, s. 115)
A 26 VI 1754 na łowczego woł. (nr 650)
Z tytułem miecznika woł. wystąpił 2 X 1742 i 7 X 1743, jednak poza terenem Wołynia (CBus. 32, s. 181, 543). Miecznikiem woł. miał być w 1746 Jan Stanisław Brodowski (AS, teka 466, s. 17).
- 683 Józef Zagórski chorąży husarski
N 26 VI 1754 (Sig. 28, s. 370 – po A W. Rzyszczewskiego)
A 24 VI 1765 na chorążego woł. (nr 612)
- 684 Mikołaj Małyński
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62v; Kam. III/324, s. 207; KK 21, k. 94v – wszędzie bez imienia – po A N. Zagórskiego)
A 11 XII 1781 na cześnika woł. (nr 633)
- 685 Kanut Feliks Maliński
N 12 XII 1781 (Sig. 36, k. 13v – po M. Małyńskim)
† 1796 i □ w kościele Kapucynów w Ostrogu (S. Kardaszewicz, *Dzieje dawniejsze miasta Ostroga. Materiały do historii Wołynia*, Warszawa-Kraków 1913, s. 202)
Dnia 2 I 1794 N na miecznika woł. otrzymał Walenty Załęski (Sig. 41, k. 1).

WOŁYŃ – podczasz

Urząd ustanowiony konstytucją 1578 r. (VL II, s. 189).

- 686 Mikołaj Pałucki
27 IV 1579 (ŻAK I, s. 176)
A 12 X 1581 na podkomorzego włodz. (nr 479)
Dnia 11 I 1580 (CDIAUL, f. 1 <Castrensia Belsensia>, op. 1, d. 447, s. 603) i 22 I 1580 (ib., s. 799) tytułowany błędnie cześnikiem, ale 9 V 1580 jako podczasz (CDIAUL, f. 2 <Terrestria Belsensia>, op. 1, d. 19, s. 957).

- 687 Mikołaj Charłęski
N 27 X 1581 (MW 5, k. 295v-296 – po A. M. Pałuckiego)
27 I 1582 (GŁ 27, k. 16-17v). A a. 1 II 1582 na podkomorzego łuc. (nr 307)
- 688 Hrehory (Grzegorz) Czaplic Szpanowski
N 29 III 1582 (GŁ 27, k. 150-151v – bez podania poprzednika)
6 IX 1583 (ZŁ 4, k. 514v-517v – testament). † a. 26 XI 1583 (GŁ 30, k. 596-597v). □ wg testamentu w cerkwi Szpanowskiej
- 689 Krzysztof Pałucki sekretarz król.
N 20 XI 1584 (MW 5, k. 376-377 – po † G. Czaplica)
11 III 1613 (GŁ 95, k. 34v)
- 690 Maciej Stempkowski sędzia grodzki łuc., podstarości łuc.
16 IX 1616 (GŁ 104, k. 720v)
9 X 1624 (GŁ 139, k. 902v-903v). A a. 30 X 1624 na kasztelana bracl. (GŁ 59, k. 215v-216v)
- 691 Jan Wyleżyński, przedtem skarbnik woł. (nr 730). Podstarości łuc.
N 30 X 1624 (GŁ 59, k. 215v-216v – po A. M. Stempkowskiego)
1 III 1636 (GŁ 198, k. 276). R a. 3 V 1636 (N następcy)
† a. 5 V 1636 (GŁ 198, k. 612-616v)
W wyniku błędnej informacji o † Wyleżyńskiego 15 II 1628 N na podczaszego woł. otrzymał Mikołaj Siemaszko (MK 176, k. 196v – tu błędnie Słczyńskiego). N nie została zrealizowana.
- 692 Zygmunt Wyleżyński
N 3 V 1636 (GŁ 198, k. 686-686v – po R. J. Wyleżyńskiego)
17 V 1649 (GŁ 262, k. 591-593v – testament). † a. 7 X 1649 (ib.)
□ wg testamentu w monasterze w Peremylu
- 693 Kilian Wielhorski rotmistrz król. i województwa woł.
12 X 1649 (GŁ 262, k. 594-595)
3 III 1653 (GW 123, k. 1338v-1340v). † a. 18 IV 1653 (GŁ 215, k. 161v-162v)
- 694 Paweł Hulewicz Wojutyński
N 25 IV 1653 (GŁ 273, k. 410-410v – po † K. Wielhorskiego)
7 IV 1660 (GŁ 289, k. 361-361v). † a. 2 VII 1661 (Sig. 5, k. 13v)
- 695* Stefan Zahorowski chorąży chorągwi kozackiej wojewody krak. i hetmana wielkiego kor.
N 3 VII 1661 (GŁ 297, k. 366-367v – po † P. Hulewicza; KułMetr. nr 74 – data 4 VII)
A 23 II 1668 na starostę wódcz. (nr 548)
- 696* Aleksander Piruski podstarości łuc., podstoli now. (U III/4, nr 1864)
N 11 VII 1661 (GŁ 363, k. 78 – po † P. Hulewicza; MK 204, k. 61-61v; Sig. 5, k. 13v – data 2 VII)
A 6 IX 1662 na podsędka wódcz. (nr 498)
Dnia 4 VIII 1661 N na jakoby nowo utworzony urząd otrzymał NN

- Rozwadowski towarzysz chorągwi *stabuli praefecti* (Sig. 5, k. 40).
N nie została zrealizowana.
- 697* Zbigniew Lubieniecki sędzia grodzki wódcz.
N 19 I 1668 (GŁ 319, k. 88-89v – po A. S. Zahorowskiego)
R 4 V 1668 na rzecz Daniela Siestrzewitowskiego (GW 108, k. 949v-951)
- 698 Daniel Stanisław Siestrzewitowski porucznik chorągwi pancерnej oboźnego kor. i starosty łuc.
N 27 II 1668 (GŁ 319, k. 231-232v – po A. S. Zahorowskiego; N z data 28 II 1668 w Sig. 10, k. 69)
21 VII 1679 (GW 123, k. 1260v-1261v). † a. 29 V 1680 (N następcy)
□ wg testamentu w kościele Bernardynów w Sokalu (GW 124, k. 1127-1135)
- 699 Piotr Andrzej Kossakowski, przedtem cześnik woł. (nr 620)
N 29 V 1680 (GŁ 370, k. 447-448 – po † S. Siestrzewitowskiego)
12 VII 1681 (GŁ 374, k. 276). A a. 18 XII 1681 na chorążego woł. (nr 604)
- 700 Wojciech Stanisław Czermiński podczasy parnawski, podstarości grodzki łuc.
9 I 1682 (GŁ 378, k. 34)
3 III 1702 (BJ. Przyb. 321/99). R a. 28 II 1704 (Sig. 16, s. 137-138)
Ok. 7 VII 1688 Czermiński otrzymał A na pokomorzego woł. czyli łuc. (Sig. 14, s. 129), a 7 VII 1688 na podczaszego woł. po nim N otrzymał Jan Kaszowski dworzanin król. (ib.). N nie została jednak zrealizowana, gdyż A. W. S. Czermińskiego nie doszedł do skutku. N na podczaszego woł. miał dostać w 1693 Stanisław Ledóchowski (nr 624), przedtem cz. woł. (MK 217, k. 109-109v; Bon. XIV, s. 55; PSB XVI, s. 629), awansowany [!]. W rzeczywistości od 1692 podstoli woł. (nr 719).
- 701 Jan Bogusław Horain podczasy parnawski, sędzia kapturowy woł.
N 28 II 1704 (Sig. 16, s. 137-138 – po R. W. Czermińskiego)
25 VI 1726 (CDIAUK. f. 481, op. 1, d. 13, k. 519-524 – błędnie jako Henryk). † a. 24 II 1728 (GW 151, k. 103)
- 702 Michał Wielhorski, przedtem miecznik woł. (nr 679)
N 14 VI 1728 (Sig. 20, k. 233 – po B. Horainie)
16 II 1733 (ABiMK 76, s. 326 – błędnie jako cześnik woł.). 17 VIII 1735 (GŻyt. 29, k. 678v). † a. 16 V 1742 (N następcy)
W l. 1734-1735 jako podczasy woł. wzm. Michał Ledóchowski (KK 21, s. 956, 1003), a 1737-1750 podczaszyc woł. tytułował się Kasper Horain, w rzeczywistości podczaszyc woł. (GW 159, k. 291v-293, 509-510v, 863-866v, 969-969v; GW 160, k. 1432v; GW 166, k. 364; GW 169, k. 720; BPAU i PANKr., rps 8940, k. 13). Jako podczaszyc w 1748 (GW 167, k. 77v). Podczaszyc woł. miał być także zm. przed 1737 Jerzy Wyhowski pułkownik król. (WolffKniaz., s. 321).

- 703 Franciszek Gostyński podsędek włodz. (nr 501)
N 16 V 1742 (Sig. 25. k. 126 – po † M. Wielhorskiego; DeputWoł., d. 1814, k. 11 – oryg. przywileju)
R 6 VII 1742 (GW 162, k. 352-353v)
- 704 Piotr Antoni Borsza Drzewiecki, przedtem podstoli woł. (nr 724). Sędzia i podstarości grodzki krzem.
N 1 IX 1744 (KK 6, s. 58; Sig. 25, k. 160v – po A F. Gostyńskiego)
A 16 I 1758 na podkomorzego krzem. (nr 85)
Podczaszym woł. tytułował się także 20 VIII 1754 Ferdynand Horain (Podh. II, nr 230, s. 277), w rzeczywistości podczaszyc woł.
- 705 Andrzej Wyleżyński, rzekomy stolnik wendeński. Sędzia Trybunału Kor.
N 18 I 1758 (Sig. 27, s. 419 – po A P. Drzewieckiego)
A 10 I 1761 na sędziego krzem. (nr 119)
- 706 Felicjan Borsza Drzewiecki, przedtem cześnik woł. (nr 630)
N 10 I 1761 (Sig. 29, s. 248 – po A A. Wyleżyńskiego)
A 24 VI 1765 na chorążego krzem. (nr 24)
Podczaszym woł. miał być NN Siemiński, którego żona Anna została pochowana 16 III 1761 u Reformatów w Bieczu (J. Pasiecznik, *Kościół i klasztor Franciszkanów-Reformatów w Bieczu*, Kraków 1984, s. 294).
- 707 Jan Junosza Piaskowski starosta lubecki
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 62v; KK 21, k. 94v; Kam. III/324, s. 206 – po A F. Drzewieckiego)
R a. 4 IV 1769 (N następcy)
Dnia 14 VIII 1766 A na komornika kor. otrzymał Jan Białkowski nazwany podczaszym woł. (Sig. 30, k. 123v); być może identyczny z Janem Piaskowskim.
- 708 Ignacy Podhorodecki starosta łopiennicki
N 4 IV 1769 (Sig. 32, k. 59 – po R J. Piaskowskiego)
4 II 1794 (Dub. 22, k. 422)
Podczaszym woł. tytułował się też Ignacy Radomyski 1791 (APKr., *Terrestria Cracoviensia Nova* 6, s. 1455), — 18 XI 1792 w klasztorze Reformatów w Krakowie (M. Wilczyński, *Klasztor świętego Kazimierza OO. Reformatów w Krakowie*, Kraków 1893, s. 261 – tu jako podstoli woł.).

WOŁYŃ – podstoli

Urząd ustanowiony konstytucją 1578 r. (VL II, s. 189).

- 709 Gabriel Prusinowski
1 VI 1580 (GŁ 2, k. 756v)

- 13 I 1582 (AJZR VI/1, s. 108-109). † a. 26 II 1582 (GŁ 26, k. 154)
— w Łucku krótko a. 9 III (GŁ 26, k. 185-185v)
- 710 Krzysztof Witwiński dworzanin król.
17 III 1583 (GW 16, k. 49v-51v)
11 V 1599 (GŁ 56, k. 135-136v). 19 VIII 1605 (MW 16, k. 121v-123 – bez urzędu)
- 711 Krzysztof Jełowicki
N 17 XI 1605 (MW 16, k. 129-129v – po K. Witwińskim)
20 VI 1625 (GŁ 146, k. 168). † a. 18 VII 1625 (N następcy)
— wg testamentu w cerkwi w Łanowcach (GŁ 146, k. 409-411)
- 712 Gabriel Stempkowski rotmistrz i dworzanin król.
N 18 VII 1625 (MK 173, k. 107v-108 – po † K. Jełowickiego; oblata GŁ 146, k. 492v-493v)
A 13 X 1634 na kasztelana bract. (GŁ 192, k. 786-787)
- 713 Andrzej Liniewski
N 14 X 1634 (MK 181, k. 10v-11 – po A G. Stempkowskiego)
A 14 XI 1635 na podsędką łuc. (nr 323)
- 714 Stanisław Korczmiński sekretarz i rotmistrz król.
N 14 XI 1635 (GŁ 182, k. 514-514v – po A A. Liniewskiego)
A 14 IV 1637 na sędziego włodz. (nr 514)
- 715 Tomasz Kozika rotmistrz chorągwi woł.
N 14 IV 1637 (MK 181, k. 221v-222; GW 72, k. 114-115 – po A S. Korczmińskiego)
A 12 XI 1661 na podkomorzego włodz. (nr 485)
Podstolim woł. został nazwany w 1650 Tymofiej Karpiński (AJZR VI/1, nr 567-700).
- 716 Jan Hulewicz
N 14 XI 1661 (Sig. 3, k. 293 – po A T. Koziki)
4 IV 1669 (GŁ 325, k. 249v-250). † a. 27 IV 1669 (ib., k. 441-442)
- 717 Michał Stanisław Żółkiewski rotmistrz król.
N 30 IX 1669 (MK 209, k. 123-123v – po † J. Hulewicza)
8 XI 1688 (GŁ 403, k. 1287). † a. 19 VII 1689 (N następcy)
- 718 Franciszek Ledóchowski kasztelan woł., rotmistrz król.
N 19 VII 1689 (Sig. 15, s. 13 – po † NN Żółkiewskiego; GŁ 407, k. 361-362v)
A 10 V 1692 na podkomorzego krzem. (nr 82)
- 719 Stanisław Ledóchowski, przedtem cześnik woł. (nr 624)
11 VII 1692 (GŁ 422, k. 156v-157v)
A 25 VIII 1699 na podkomorzego krzem. (nr 83)
Wg Bon. XIV, s. 55, N na podstolego woł. nastąpiła w 1696, co jest niezgodne z prawdą.

- 720 Władysław Krzyszkowski
17 IX 1699 (GŁ 450, k. 520v-521v). 26 X 1699 (ib., k. 748)
A a. 17 XI 1699 na starostę włodz. (nr 551)
- 721 Andrzej Ledóchowski podstarości grodzki krzem.
N 1700 (Bon. XIV, s. 60). 18 I 1701 (ABiMK 71, s. 424)
1718 (AS, teka 457, s. 2). † 1720 (Bon. XIV, s. 56)
- 722 Stefan Ledóchowski
N 5 III 1720 (Sig. 19, s. 240 – po † A. Ledóchowskiego)
10 V 1727 (CDIAUK, f. 966, op. 1, d. 49, k. 75)
† 1732 (Bon. XIV, s. 56). † a. 28 VII 1732 (N następcy)
□ w kościele Dominikanów w Podkamieniu (M. Ledóchowski, ... *aby pozostał nasz ślad*. Wrocław 2002, s. 27)
- 723 Jan Stanisław Zagórski, przedtem podstarości i wojski większy krzem. (nr 179)
N 28 VII 1732 (Sig. 22, k. 124 – po † S. Ledóchowskiego)
22 XII 1733 (CDIAUK, f. 966, op. 1, d. 49, k. 214v). † a. 27 VII 1736 (N następcy)
W l. 1733-35 podstolim woł. tytułował się Michał Ledóchowski rotmistrz król., w rzeczywistości podstolic woł. (CDIAUK, f. 966, op. 1, d. 49, k. 214v; KK 21, s. 856, 988).
- 724 Piotr Antoni Borsza Drzewiecki sędzia grodzki krzem.
N 27 VII 1736 (Sig. 26, k. 29 – po † J. Zagórskiego), zapewne nieudana, skoro druga N 13 VII 1737 (Sig. 25, k. 56) i trzecia N 14 VII 1737 (Sig. 26, k. 47 – po † J. Zagórskiego, bez imienia poprzednika). 5 II 1739 (CBus. 31, s. 693)
A 1 IX 1744 na podczaszego woł. (nr 704)
Podstolim woł. tytułował się wzm. w 1738 Ferdynand Horain (GW 159, k. 591-591v). Miał nim też być w 1738 NN Zagórski, zapewne podstolic woł. (Bon. XIV, s. 61).
- 725 Stanisław Maniecki
N 3 IX 1744 (Sig. 25, k. 161v; KK 6, s. 62 – po A NN Drzewieckiego)
† 16 II 1779. □ w kościele Karmelitów w Łucku (Wołyniak [J. M. Giżycki], *Z przeszłości karmelitów na Litwie i Rusi*, Kraków 1918, cz. I, s. 284-285 – błędnie jako podczaszycy łuc.)
- 726 Jan Radwański, przedtem podstoli łuc. (nr 331)
N 1 III 1779 (Sig. 34, k. 119v – po † S. Manieckiego)
† a. 13 I 1786 (N następcy)
- 727 Stanisław Zagórski, pisarz grodzki lwowski, sędzia grodzki łuc. 1786
N 13 I 1786 (Sig. 35, k. 232 – po † J. Radwańskiego). 24 I 1794 (Dub. 22, k. 1096). 14 VIII 1797 (DeputPodol. 6748)
Dnia 2 I 1794 N na podstolego woł. otrzymał Józef Kawecki (Sig. 41, k. 1). N nie doszła do skutku, a Kawecki pozostał pisarzem grodzkim łuc. (Dub. 22, k. 1234).

WOŁYŃ – skarbnik

Urząd wprowadzony aktem Unii Lubelskiej 1569 r. W przywileju dla pierwszego skarbnika woł. napisano: „urząd skarbnikostwa wołyńskiego, jeszcze do tego czasu wakujący, w którym to województwie, iż urzędy ziemskie za przywiezieniem jego po Unii do Korony obyczajem województw koronnych nadany” (zob. nr 728).

- 728 Tomasz Żurawnicki dzierżawca połoński 1599
N 20 IV 1606 (GŁ 81, k. 1326-1327 – pierwszy skarbnik woł.).
27 II 1613 (GK 50, k. 15v-16v). † a. 2 VI 1615 (N następcy)
- 729 Adam Sopoćko sędzia grodzki łuc.
N 2 VI 1615 (MW 20, k. 100v – po † T. Żurawnickiego)
17 VIII 1623 (GŁ 134, k. 954v). † a. 2 XII 1623 (N następcy)
- 730 Jan Wyleżyński podstarości łuc., sędzia grodzki łuc. 1617
N 2 XII 1623 (MK 169, k. 333v-334 – po † A. Sopoćki; oblata GŁ 129, k. 324v-325)
12 X 1624 (GŁ 139, k. 948). A a. 31 X 1624 na podczaszego woł. (nr 691)
W pierwszych dniach listopada tytułowany jeszcze skarbnikiem: 1-2 XI 1624 (GŁ 139, k. 1019, 1025v-1026v; ZŁ 32, k. 55-56v).
- 731 Krzysztof Szczęsny Mokosiej Bakowiecki pisarz król. 1623
N 31 X 1624 (MW 23, k. 376v-377v – po A J. Wyleżyńskiego; GŁ 142, k. 5v-6)
7 VII 1626 (GŁ 149, k. 1027-1028v). R a. 22 XI 1626: wstąpił do klasztoru, został archimandrytą żydyczynskim (N następcy)
- 732 Marcejan Dąbrowski
N 22 XI 1626 (GŁ 154, k. 95v-96v – po R K. Bakowieckiego)
15 I 1652 testament. † a. 22 I 1652 (GŁ 272, k. 24-25)
Na wiadomość o rzekomej † Dąbrowskiego N na skarbnika woł. otrzymał 28 IV 1640 Jan Kaszowski (MK 185, k. 261v-262 – po † NN Dąbrowskiego), ale nie doszła ona do skutku.
- 733 Stanisław Eustachy Mussatycz Ochłopowski
6 VI 1652. 18 I 1653 (GŁ 273, k. 221-221v)
17 VIII 1666 (GŁ 313, k. 906v). † a. 26 III 1667 (N następcy)
- 734 Stanisław Rupniowski, żołnierz
N 26 III 1667 (MK 206, k. 240-240v; Sig. 10, s. 37 – po † M. Ochłopowskiego)
28 XI 1671 (GŁ 143, k. 1055v). † a. 22 VIII 1676 (N następcy)
- 735* Jerzy Iwanicki
N 22 VIII 1676 (MK 211, s. 259-260 – po S. Rupniowskim)
† a. 3 IX 1702 (Sig. 15, s. 224)

- Po † Iwanickiego N na skarbnika woł. otrzymał 3 IX 1702 Andrzej Kczewski rotmistrz pospolitego ruszenia powiatu gdańskiego (Sig. 15, s. 224). N nie doszła do skutku, a Kczewski został 15 XII 1702 chorążym malborskim (U V/2, 476).
- 736* Łukasz Grotowski
14 XII 1679 (GŁ 366, k. 541v)
18 X 1694 (GŁ 434, k. 968-971v – testament). † a. 8 III 1695 (GŁ 438, k. 714-714v)
□ wg testamentu w kościele Franciszkanów w Druszkopolu Skarbnikiem woł. tytułował się też w 1686 Andrzej Stanisław Rządewski (Zorzewski?; GŁ 393, k. 706v). Po † Ł. Grotowskiego N na skarbnika woł. otrzymał 8 III 1695 Jerzy z Korczmina Porwaniecki (GŁ 438, k. 714-714v – obłata przywileju). N nie doszła jednak wówczas do skutku.
- 737 Aleksander Bałaban, przedtem horodniczy łuc. (nr 213)
N 14 V 1695 (Sig. 15, s. 92 – po † [Ł.] Grotowskiego, jako Jerzy B.; obłata przywileju – GŁ 434, k. 741-741v)
27 VI 1696 (GŁ 439, k. 271-276 – testament). † krótko a. 12 VII 1696 (GŁ 440, k. 186v-187v)
□ wg testamentu w cerkwi Byeńskiej
- 738 Jerzy Porwaniecki
N 16 IX 1697 (Sig. 15, s. 8 – po † A. Bałabana)
19 X 1699 (GŁ 449, k. 1390). † a. 13 XI 1716 (Sig. 19, s. 2)
- 739 Arnolf Radziwiński porucznik chorągwi husarskiej
9 I 1717 (GŁ 456, k. 83 – tego dnia obłata przywileju)
6 XII 1718 (TK 76, k. 17). † a. 11 XII 1722 (N następcy)
N na skarbnika woł. po † J. Porwanieckiego otrzymał 13 XI 1716 Karol Grotowski (Sig. 19, s. 2; GŁ 456, k. 83v – obłata). N nie została zrealizowana.
- 740 Mikołaj Jełowicki podstarości grodzki łuc.
N 11 XII 1722 (Sig. 20, s. 61 – po † NN Radziwińskiego)
14 XI 1743 (GW 163, k. 870v-871v)
A ok. 18 XI 1744 na podkomorzego wendeńskiego (U IX, nr 877)
Skarbnikami woł. mieli być także NN Olbiewski † a. 1730 (CLub. RMO 248/21407, k. 104-105) i 1733 NN Piaskowski (VL VI, s. 293).
- 741 Michał Bożeniec Jełowicki
N 18 XI 1744 (Sig. 25, k. 177v; KK 6, s. 178-179 – po A M. Jełowickiego)
A 24 VI 1765 na łowczego łuc. (nr 272)
- 742* Józef Urbanowski
N 25 VI 1765 (Sig. 31, k. 29; KK 18, s. 219-220 – po † NN Jełowickiego; Kam. III/324, s. 26 – po A NN Jełowickiego)
9 II 1778 (DAZO, f. 13, op. 1, d. 567, k. 64). † a. 31 III 1781 (N następcy)

- 743* Jan Grabiński
1772 (Biblioteka Narodowa w Warszawie, rps 6593: B. Łuszczynski, Silva heraldica, t. III, s. 171)
† 29 V 1792, □ Brzyków (ib.)
Wdowa po nim, Jadwiga z Zamoyskich Grabińska, tytułowana 31 V 1792 *thesauraria palatinatus Wolhynie* (Sig. 40, k. 15).
- 744* Jan (Ignacy?) Markowski, przedtem skarbnik łuc. (nr 347)
N 31 III 1781 (Sig. 36, k. 4v – po † J. Urbanowskiego). 1778-88 (Ur. X, s. 225)
R a. 12 II 1789 (Sig. 38, k. 62v)
- 745* Józef Kazimierz Piotrowski
N 12 II 1789 (Sig. 38, k. 62v – po R J. Markowskiego)
† po 1815 (ABiMK 67, s. 265)

WOŁYŃ – stolnik

Urząd ustanowiony w 1578 r. (VL II, s. 189).

- 746 Abraham Michajłowicz Myszka Warkowski starosta owr. (U III/4, nr 673)
N a. 30 IX 1580 (GŁ 2, k. 778v). 12 XII 1586 (GŁ 43, k. 295v-296 – N od Stefana Batorego)
R 27 III 1593 na rzecz A. Bohowityna (GŁ 43, k. 295v-296)
- 747 Andrzej Klemontowicz Bohowityn Kozieradzki
N 31 V 1593 (MW 11, k. 108 – po R A. Myszkki Warkowskiego)
26 III 1620 (GŁ 112, k. 578). † a. 10 II 1621 (N następcy)
- 748 Piotr Stempkowski stolnik król.
N 10 II 1621 (MK 165, k. 182-182v – po † Bohowityna)
25 XI 1636 (GŁ 430, k. 1132-1133). † a. 14 III 1637 (GŁ 206, k. 399-400)
□ wg testamentu w kościele Jezuitów w Łucku (GŁ 204, k. 386-391)
Zapewne został pomyłkowo wymieniony wśród obecnych 23 IV 1637 we Włodzimierzu przy objęciu tamtejszego starostwa przez Gabriela Stempkowskiego (GW 72, k. 2).
- 749 Samuel Dołmat Isajkowski dworzanin pokojowiec król.
N 21 III 1637 (GŁ 204, k. 531-531v – po † P. Stempkowskiego)
12 III 1661 (GŁ 293, k. 740)
A 4 III 1662 na sędziego łuc. (nr 342)
W 1661 w wyniku fałszywej informacji o † A. Liniewskiego N na sędziego łuc. otrzymać miał Isajkowski, a N na stolnika woł. otrzymał 25 VI 1661 Horain [brak imienia] (Sig. 5, k. 9). Ponieważ A Isajkowskiego nie doszedł do skutku, również N Horaina nie została zrealizowana.

- 750 Jerzy Piotr Wielhorski rotmistrz król.
N 2 III 1662 (Sig. 5, k. 54v – po A Isajkowskiego)
N 11 III 1662 (MK 202, k. 277v-278v – jako Piotr; oblata GŁ 301, k. 305-306 Jerzy Piotr – po A Dołmata Isajkowskiego)
N 14 III 1662 (MK 367, k. 85v-86: Jerzy Piotr – po A Dołmata Isajkowskiego)
6 II 1665 (GŁ 313, k. 103). 20 I 1668 (GW 108, k. 713v-714v)
A 25 I 1668 na podkomorzego włodz. (nr 486)
- 751 Konstanty Hulewicz
N 1668 (Bon. VII, s. 398). 6 XII 1668 (VL IV, s. 499)
20 I 1695 (GŁ 434, k. 123-124v – testament). † a. 22 I 1695 (ib.)
□ wg testamentu w kościele Dominikanów w Łucku
Dnia 26 I 1668 N na stolnika woł. po A J. P. Wielhorskiego otrzymał Michał Kozubski starosta lityński, porucznik chorągwi pancерnej króla (Sig. 10, s. 125). N nie doszła do skutku.
- 752 Adam Józef Olizar Wołczkiewicz, przedtem podczaszy ovr. (U III/4, nr 572)
N 7 II 1695 (GŁ 434, k. 568-569v – po † K. Hulewicza)
A 27 XII 1703 na podkomorzego kij. (U III/4, nr 228)
- 753 Jerzy Andrzej Czaplic, przedtem stolnik ovr. (U III/4, nr 697)
N 27 XII 1703 (Sig. 16, s. 123 – po A A. Olizara Wołczkiewicza)
21 VI 1707 (GW 146, k. 35-41v)
N na stolnika woł. miał otrzymać w 1703 Michał Czerny (Bon. III, s. 378).
□ 9 V 1714 w Krakowie w klasztorze Reformatów (ks. M. Wileczyński, *Klasztor świętego Kazimierza OO. Reformatów w Krakowie*, Kraków 1893, s. 238).
- 754 Piotr (Stefan) Rzeczycki
9 V 1712 (GW 147, k. 110 – Stefan)
4 VI 1712 (GW 147, k. 128 – Piotr). † a. 24 XI 1713 (N następcy)
- 755 Michał Hieronim Czacki rotmistrz król., przedtem łowczy woł. (nr 648), starosta płoskirowski
N 24 XI 1713 (Sig. 18, s. 65 – po † NN Rzeczyckiego). N musiała pozostać niezrealizowana, skoro ponowna N 27 VIII 1714 (Sig. 18, s. 79 – po † NN Rzeczyckiego)
A 11 VI 1740 na kasztelana woł. (nr 245)
N na stolnika woł. miał otrzymać w 1713 Kazimierz Drohojowski (Bon. V, s. 26), występujący z tym tytułem w l. 1722-25 (CLub. 156, k. 244, 346, 443; ib. 157, k. 35). Z tytułem stolnika woł. wystąpił w 1731 Andrzej Czerny, syn tegoż Michała (APKr., *Castrensia Cracoviensia* 372, s. 1920). Dnia 5 III 1720 N na stolnika woł. po † Michała Czernego wydano dla Kazimierza Wielogłowskiego (Sig. 19, s. 241; oblata CSand. 149, s. 407-408). N nie została zrealizowana.

- 756 Michał Czarniecki stolnikowic bract., starosta rudziński i despułyński
N 30 IX 1740 (Sig. 26, k. 119v – po A Czackiego)
A 18 VII 1754 na podkomorzego derpskiego (U IX, nr 142). Tytułu podkomorzego derpskiego miał nie używać (Bon. III, s. 290). Jako stolnik woł. wzm. 1755 i 1757 (TK 20, k. 31; ib. 23, k. 1; ib. 24, k. 2)
- 757 Jan Czarniecki, przedtem cześnik woł. (nr 628)
N 1754 (Bon. III, s. 290)
† a. 26 XI 1757 (N następcy)
Z tytułem stolnika woł. wystąpił w 1755 Mikołaj Piaskowski (TK 20, k. 22).
- 758 Szymon Olszański podwojewodzi woł., deputat na Trybunał Kor.
N 26 XI 1757 (Sig. 29, s. 63 – po † Franciszka [!] Czarnieckiego)
1775 (Ur. XII, s. 318). R a. 10 V 1777 (N następcy)
Stolnikiem woł. miał być też Jan z Głogowca Zderkiewicz wzm. 31 V 1765 (Podh., akta w porządkowaniu).
- 759 Stanisław Kostka Radwański, przedtem podsędek łuc. (nr 327)
N 10 V 1777 (Sig. 34, k. 23 – po R S. Olszańskiego)
A 28 IV 1781 na sędziego łuc. (nr 344)
- 760 Stanisław Małachowski, przedtem stolnik krzem. (nr 160)
N 28 IV 1781 (Sig. 36, k. 5v – po A S. Radwańskiego)
A 20 IV 1785 na chorążego krzem. (nr 25)
- 761 Wojciech Piniński, przedtem stolnik krzem. (nr 161)
N 20 IV 1785 (Sig. 36, k. 35 – po A S. Małachowskiego)
II 1786 (PSB XXVI, s. 337). † a. 12 X 1786 (N następcy)
- 762 Józef Ledóchowski, przedtem stolnik łuc. (nr 391)
N 12 X 1786 (Sig. 35, k. 255 – po † W. Pinińskiego, tu błędnie na stolnika lwowskiego; odpis przywileju z datą 13 X 1786 – DeputWoł., d. 3376, k. 11v)
14 X 1795 (DeputWoł., d. 3376, k. 12). I VII 1796 (ZW 47, k. 186)

WOŁYŃ – wojewoda

Urząd wprowadzony w 1566 r. (WolffSenat., s. 2).

- 763 Aleksander Fedorowicz Czartoryski
N 12 IX 1566 (ML 48, k. 91-91v; WolffKniaz., s. 26; WolffSenat., s. 90).
17 XII 1569 (GŁ 11, k. 588-590; AJZR VIII/4, s. 34-37 – testament)
19 IV 1570 (AJZR VI/1, s. 72-74)
† 1571, a. 13 VII (WolffKniaz., s. 27; AJZR VIII/4, s. 47-49). □ wg testamentu w monastyrze ziemskim
- 764 Bohusz Korecki starosta łuc. (nr 371), bract. i winnicki
N 4 VII 1572 (MW 1, k. 288v-289v – po † A. Czartoryskiego). 15 VII 1576 (GŁ 16, k. 261-267v)

- † 19 VIII 1576 w Łucku. □ Kijów, Ławra Peczerska (WolffKniaz., s. 174; WolffSenat., s. 90; A. Przędziecki, *Podole, Wołyń, Ukraina. Obraz miejsc i czasów*, t. 2, Wilno 1841, s. 61)
- 765 Andrzej Iwanowicz Wiśniowiecki, przedtem wojewoda bracl.
N 1576 [?] (WolffKniaz., s. 568). 8 IX 1577 (GŁ 17, k. 646v)
17 VI 1579 (GŁ 19, k. 583). 1583 (WolffKniaz., s. 568). † a. 23 VIII 1584
(N następcy). † 1584 (WolffKniaz., s. 568). † 1585 (Nies. I, s. 177 – błędna data)
- 766 Janusz Ostrogski starosta czerkaski i kaniowski
N 23 VIII 1584 (MW 8, k. 3-4 – po † A. Wiśniowieckiego; GŁ 32, k. 256v-258 – obłata przywileju z datą 27 VIII 1584)
A 25 II 1593 na kasztelana krak. (U IV/2, nr 119). Potem starosta włodz. (nr 541)
- 767 Aleksander Ostrogski
N 6 V 1593 (WolffSenat., s. 90; MW 10, k. 105-105v – po A J. Ostrogskiego)
21 XI 1603 (ZK 23, k. 27). † 13 XII 1603 (WolffKniaz., s. 358)
- 768 Janusz Zasławski, przedtem wojewoda podlaski (U VIII, nr 1387)
N 10 IV 1604 (MK 148, k. 279v-280v – po † A. Ostrogskiego)
† 4 VIII 1629 (WolffKniaz., s. 602; Jerlicz I, s. 36).
- 769 Adam Aleksander Sanguszko, przedtem wojewoda podolski (U III/3, nr 648)
N 1630 (WolffKniaz., s. 447)
16 X 1653 (GW 89, k. 1021-1025v – testament). † a. 22 X 1653 (ib., k. 1021-1025v)
□ wg testamentu w kolegiacie w Pułtsku
Jerlicz I, s. 150, a za nim WolffKniaz., s. 448, podają błędną datę śmierci Sanguszki: 15 X 1653.
- 770 Mikołaj Jerzy Czartoryski, przedtem kasztelan woł. (nr 230)
11 IV 1654 (GW 90, k. 760-760v), 9 VII 1661 (GW 98, k. 1156v-1157)
† 12 VII 1661, □ w Klewaniu (WolffKniaz., s. 33)
Wg PSB IV, s. 294-295, † 12 III 1662, co jest nieprawdopodobne z uwagi na N jego następcy w lipcu 1661.
- 771 Michał Jerzy Czartoryski, przedtem wojewoda bracl.
N 20 VII 1661 (Sig. 5, k. 31 – po M. Czartoryskim)
24 XII 1681 (GŁ 376, k. 816-818v)
A a. 30 V 1682 na wojewodę sand. (U IV/3, nr 968)
Wg PSB IV, s. 288, Czartoryski miał otrzymać A na wojewodę sand. już w 1680. W rzeczywistości A nastąpił pomiędzy 24 XII 1681 a 30 V 1682, kiedy wojewodą woł. był już S. Koniecpolski.
- 772 Stanisław Koniecpolski, przedtem wojewoda podolski (U III/3, nr 654)
N po 20 IV, a. 30 V 1682 (U III/3, nr 654). 4 VII 1682 (GŁ 462, k. 107-108)
A ok. 22 VIII 1682 na kasztelana krak. (U IV/2, nr 127)

- 773 Mikołaj Hieronim Sieniawski hetman polny kor. (U X, nr 157)
N 1683, w czasie sejmu rozpoczętego 27 I (VL V, s. 321), a. 15 II 1683
(PSB XXXVII, s. 140)
† 15 XII 1683 (PSB XXXVII, s. 140)
- 774 Jerzy Jan Wandalin Mniszech
N 7 XII 1684 (AGZ X, nr 5912 – po † M. Sieniawskiego)
1 X 1692 (GW 137, k. 1128v-1129v). † w połowie 1693 (PSB XXI, s. 468-469; Nies. I, s. 178)
- 775 Jan Stanisław Jabłonowski, przedtem chorąży kor. (U X, nr 30). Starosta korsuński, buski
N IX 1693 lub 8 XI 1693 (U X, nr 30). 28 IX 1696 (VL V, s. 412)
A 24 IX 1697 na wojewodę ruskiego (Sig. 15, s. 4)
- 776 Jan Franciszek Stadnicki, przedtem chorąży nadw. (U X, nr 46)
N 24 IX 1697 (Sig. 15, s. 4 – po A J. Jabłonowskiego; obłaty przywileju: APKr., RCC 124, k. 1556-1558; GŁ 444, k. 175-176)
27 VII 1713 (GW 148, k. 285v-286v)
† 13 VIII 1713 w Krasnymstawie. □ 28 II 1714 w Lesku (PSB XLI, s. 391)
- 777 Atanazy Miączyński, przedtem podskarbi nadw. (U X, nr 801)
N 25 VIII 1713 (Sig. 18, s. 54 – po † J. Stadnickiego)
† III 1723 (PSB XX, s. 553-555)
- 778 Stanisław Ledóchowski, przedtem podkomorzy krzem. (nr 83)
N 26 III 1724 (Sig. 20, s. 98 – po A. Miączyńskim; PSB XVI, s. 632)
† 13 V 1725 (PSB XVI, s. 632). □ X 1725 u Dominikanów w Podkamieniu (ib.)
- 779 Michał Potocki, przedtem pisarz polny (U X, nr 544)
N 2 III 1726 (Sig. 20, s. 178 – po † S. Ledóchowskiego)
† 2 XII 1749 (PSB XXVIII, s. 97-101)
- 780 Seweryn Józef Rzewuski, przedtem referendarz kor. (U X, nr 916)
N 20 VIII 1750 (Sig. 28, s. 219; MK 227, k. 506v-507v – po † M. Potockiego)
† 31 XII 1754 w Olesku (Teki Dworzaczka: TD\TEKI\REGESTY\IN-NE\GAZET18.X#966; K. Pułaski, *Kronika polskich rodów szlacheckich Podola, Wołynia i Ukrainy*, t. I-II, Brody 1911, s. 184 – data roczna)
- 781 Franciszek Salezy Potocki, przedtem krajczy kor. (U X, nr 317)
N 22 V 1755 (Sig. 28, s. 469 – po † S. Rzewuskiego)
A 19 XII 1756 na wojewodę kij. (U III/4, nr 416)
- 782 Józef Ossoliński, przedtem chorąży nadworny (U X, nr 54)
N 19 XII 1756 (MK 231, k. 90-92; Sig. 27, k. 368 – po A F. S. Potockiego)
5 III 1768 (VL VII, s. 378). R a. 11 XII 1775 (N następcy)
- 783 Hieronim Janusz Sanguszko, przedtem miecznik lit. (U XI, nr 676). Starosta czerkaski
N 11 XII 1775 (Sig. 32, k. 362 – po R J. Ossolińskiego)

† 4 IX 1812 w Sławucie (PSB XXXIV, s. 487). — w kościele w Białogrodzie (ib.)

WOŁYŃ – wojski większy

Urząd utworzony w 1765 r.

- 784 Leon Józef Małyński, przedtem wojski łuc. (nr 407)
N 24 VI 1765 (Sig. 30, k. 61v; Kam. III/324, s. 207; KK 21, s. 93)
† a. 26 VI 1770 (N następcy)
- 785 Feliks Wielhorski starosta matwijowski
N 26 VI 1770 (Sig. 32, k. 91v – po † L. Małyńskiego)
R a. 8 V 1782 (N następcy)
- 786 Stefan Załęski
N 8 V 1782 (Sig. 35, k. 65 – po R F. Wielhorskiego)
A 18 X 1787 na chorążego now. (U III/4, nr 1661)
- 787 Maurycy Władysław Bożydar Podhorodeński, przedtem miecznik włodz.
(nr 456)
N 18 X 1787 (Sig. 38, k. 18 – po A S. Załęskiego)
23 I 1794 (Dub. 22, k. 305)

WOŁYŃ – wojski mniejszy

Urząd utworzony w 1765 r. (*variis constitutionibus regni erectus*).

- 788 Józef Kamiński
N 24 VI 1765 (Kam. III/324 s. 207; KK 21, s. 93; Sig. 30, k. 61v)
- 789 Antoni Walerian Stroynowski
N 23 XI 1778 (DeputWoł., d. 5777, k. 48v)
A 29 IV 1780 na podkomorzego buskiego (U III/2, nr 528)
- 790 Jerzy Marcei Omieciński, przedtem horodniczy krzem. (nr 49)
N 29 IV 1780 (Sig. 35, k. 2v – po A W. Stroynowskiego)
† a. 13 IX 1790 (N następcy)
- 791 Feliks Hulewicz, przedtem skarbnik krzem. (nr 127)
N 13 IX 1790 (Sig. 37, k. 81v – po † J. Omiecińskiego). Ponowna N 6 XI 1790 (Sig. 37, k. 91v – po † J. Omiecińskiego)
A 29 XII 1791 na cześnika łuc. (nr 197)
- 792 Bonawentura Chamiec, przedtem horodniczy łuc. (nr 222)
N 29 XII 1791 (Sig. 39, k. 20v; ib. 43, k. 33 – po A F. Hulewicza)
16 I 1795 (Dub. 8, k. 192). 14 VIII 1797 (DeputPodol., d. 6748)
W 1794 N na wojskiego mn. woł. po † J. Omiecińskiego uzyskał dwukrotnie: 14 III 1794 i 17 III 1794 (Tzw.ML I B, nr 33, k. I 21, II 13v)
Fortunat Rohoziński wojski mn. łuc. (nr 413).

ALFABETYCZNY SPIS OSÓB

- Aksak Stefan Leopold h. własnego (Bon. I, s. 26), kawaler orderu św. Stanisława 1790, wojski większy Łuc. (1765-78) 408, cz. Łuc. (1778-79) 193, pstol. Włodz. (1779-89) 506, stol. Włodz. (1789-90) 558, † 1793
- Baczewski Jan h. Dołęga lub Lubicz, pisarz aktowy ziemiański powiatu Łuc. (1792) 302, potem psęd. Łuc. porozbiorowy 1797
- Bajkowski Ignacy rzk. cz. Włodz. (1779) zob. nr 429
- Bakowiecki Mokosiej h. Wukry (Bon. I, s. 84); Aleksander most. Łuc. (1624) 290
– Hrehory most. Łuc. († a. 27 X 1624) 289
– Krzysztof Szczęsny pis. król. 1623, skarb. Woł. (1624-26) 731, archimandryta żydyczyński 1626
– Ostafij wojski Włodz. (1625) 562
- Bałaban h. Korczak (Bon. I, s. 93); Aleksander horod. Łuc. (1689-95) 213, skarb. Woł. (1695-96) 737, † 1696
– Antoni skarb. Pol. (1794) 419
- Batkowski Wincenty Fereriusz h. Murdelio, sęd. Krzem. (1794-95) 123, † po 1798 (DeputWoł., d. 748, k. 333v)
- Bądziński z Osieka h. Junosza (Bon. I, s. 138); Jan miecz. Woł. (1610-34) 667, pkom. chełm. 1634-42, † 1642
- Bęldowski Mikołaj rzk. wojski Krzem. († 1703) zob. nr 177, — w Kniehyninie (BJ. Przyb. 321/99)
- Bentkowski (Bętkowski) Suchorab h. Prawdzic (Bon. I, s. 164); Stefan regent gr. łuc., skarb. Łuc. (1765-68) 346, cz. Łuc. (1768-78) 192, cz. Woł. (1778-81) 632
– Zygmunt cz. Włodz. (1784-88) 430, łow. Łuc. (1788-89) 276, † a. 22 III 1791
- Berezecki zob. Horain
- Beynar Gedeon h. ?, komisarz cywilno-wojskowy powiatu krzem., sęd. ziemiański powiatu Krzem. (1792) 122, sęd. ziemski Krzem. (1795) 123
- Bezym h. własnego (Bon. I, s. 176), Paweł horod. winnicki, skarb. winnicki 1772, psta krzem. 1777, sęd. Krzem. (1777-92, 1793) 121, kawaler orderu św. Stanisława 1785 i Orła Białego 1792, † po 21 II 1792 (DeputWoł., d. 4861, k. 96-101)

- Białkowski (?), być może identyczny z Janem Piaskowskim) Jan h. ?, rzk. pcz. Woł. (a. 1766) zob. nr 707, komornik kor. 1766
- Białobocki NN h. Janina, sekretarz król. 1647, niedoszły wojski Krzem. (1647) zob. nr 171
- Bielecki Aleksy h. Janina, psta krzem. 1563, pkom. Krzem. (1566) 75, sęd. gr. krzem. 1576
- Bieniewski Stanisław Kazimierz h. Radwan, sekretarz król., pis. gr. łuc. 1650-55, klucz. Łuc. (1655-57) 267, sta bohuszawski, klan Woł. (1657-60) 232, wda czern. 1660-79, sta Łuc. (1673-80) 382, † a. 17 II 1680 (w PSB II, s. 70-71, błędna data † 1676; Bon. I. s. 246; U III/4, s. 250)
- Bieniewski Pruszek Stanisław rzk. wojski Łuc. (1645) zob. nr 399 (Bon. I, s. 247)
- Bogusz Antoni h. Półkozic, niedoszły pstol. kam. 1736, niedoszły horod. Łuc. (1736) zob. nr 217, miecz. latyczowski 1738-40, chor. czerwonogrodzki 1740-54, chor. latyczowski 1754-65, chor. kam. 1765-66, pkom. kam. 1766-82, klan kam. 1782, † 1786 (PSB II, s. 215 – tu błędna data śmierci: Bon. I. s. 357; U III/3, s. 191)
- Bohowityn h. Korczak (Halecki, Ostatnie, s. 48) lub Pelikan (Bon. I, s. 361-363); Adam Klemontowicz Kozieradzki pkom. Krzem. (1578-1610) 77, † a. 20 VII 1613
- Andrzej Klemontowicz Kozieradzki stol. Woł. (1593-1620) 747, † a. 10 II 1621
 - Iwan Boguszewicz Bohowitynowicz sprawca Krzem. (1548) zob. nr 142
 - Jan Nepomucen Maciej Bohowityn Kozieradzki rzk. stol. beł. 1788, sęd. ziemiański powiatu Krzem. (1792) 122, † po 28 XI 1803 (DeputWoł., d. 2908, k. 110-110v)
 - Lew Bohowitynowicz pisarz król. 1481, klucz. brzeski 1486, cz. lit. 1502, nam. [sprawca?] Krzem. (1502) 137
 - Piotrowicz Szumbariski, wojski Krzem. (1528) 164, horod. Krzem. (1528) 31, most. Krzem. (1528) 60
 - Wacław Szumbariski chor. Woł. (1592-97) 594
- Bokij Pieczychwostski h. własnego (Bon. I, s. 370-371): Hawryło (Gabriel) Wasylewicz sęd. powiatu łuc. 1559-65, sęd. Łuc. (1566-77) 334, † 1577 (PSB II, s. 243-244 – tu błędna data śmierci)
- Jan pkom. bracl. 1581, pkom. Włodz. (1582-97) 480
- Bołbas Rostocki h. własnego (Bon. I, s. 378): Aleksander pis. Krzem. (1616-25) 65, † 1625
- Andrzej psęd. Krzem. (1650-51) 97, † a. IV 1655 (GK 158, k. 365-365v)
 - Hrehory pis. Krzem. (1566-81) 62
 - Jan pis. Krzem. (1626-47) 66, † a. 9 III 1650 (GŁ 264, k. 410-412)
 - Jeremiasz horod. Krzem. (1638-39) 39
- Boreyko Jan Wacław z Kneruta h. własnego (Bon. II, s. 26), pcz. smol. 1715-23, cz. Woł. (1724-29) 627

- Borkowski Dunin Ludwik h. Łabędź (Bon. II, s. 40), komornik graniczny krzem. 1785, sęd. ziemiański powiatu Krzem. (1792) 122, † po 19 I 1793 (Dub. 21a, k. 712)
- Borowicki Żdan wojski Łuc. (1589-99) 396, † a. 2 VII 1600 (Bon. II, s. 45)
- Borzęcki h. Półkozic (Bon. II, s. 66-68): Franciszek Jan komornik ziemski czern. 1786, komornik graniczny now. 1788, sęd. ziemiański Włodz. (1792) zob. nr 517
- Michał sta daniczowski, sęd. Kow. (1794-96) 19
- Borzobohaty zob. Krasieński Borzobohaty
- Bożeniec zob. Jełowicki Bożeniec
- Bożydar zob. Podhorodeński (Podhorodyński) Bożydar
- Breza Onufry h. własnego, miecz. Włodz. (1789-93) 458 (Bon. II, s. 117)
- Brodowski Jan Stanisław h. Łada?, rzk. miecz. Woł. (1746) zob. nr 682
- Buciatycki zob. Sołtan Buciatycki
- Budziszewski Jerzy h. Abdank, rotmistrz król., wójt dziedziczny włodz. 1620, miecz. Woł. (1634-37) 668 (Bon. II, s. 231)
- Buremski (Piński) Michał Konstantynowicz sta Włodz. (1446-51) 523
- Burzyński Franciszek h. Trzywdar, skarb. Krzem. (1773-78) 125, wojski mn. Włodz. (1778-1807) 585 (Bon. II, s. 259)
- Cedyłowicz Michał chor. Łuc. (1466) 586
- Cetner h. Przerowa (Bon. II, s. 326-330): Józef staroście lwowski, klan Woł. (1714-22) 241, † 1722 (Nies. I, s. 263)
- Stanisław miecz. lwowski 1665-76, rzk. stol. kij. 1668, chor. czern. 1676-83, pułkownik król. 1683, pkom. Krzem. (1683-91) 81, sta tymbarski (Bon. II, s. 329; Nies. III, s. 8), † a. 9 IV 1692 (GW 137, k. 868-868v)
- Chajęcki Tomasz h. Korab komornik now., sęd. Włodz. (1794-96) 19 (Bon. II, s. 335)
- Chamiec Bonawentura h. Gryf, horod. Łuc. (1768-91) 222, wojski mn. Woł. (1791-97) 792, konsyliarz konfederacji targowickiej woj. czern. 1792-93 (Bon. II, s. 340)
- Charłęski h. Bończa (Bon. II, s. 345-348): Adam Jan, syn Hieronima, pokojowiec król. 1652, rotmistrz król. 1655, staroście łuc., miecz. Woł. (1656-59) 672 (PSB XXVIII, s. 179-180)
- Hieronim, syn Jana klana bracl., sta kaniowski 1634-35, sta Łuc. (1622-39) 378, † po 15 VI 1639 (GŁ 216, k. 899)
 - Jan, syn Mikołaja, dworzanin król. 1582, klucz. Łuc. (1582) zob. nr 260, pkom. Łuc. (1582-1618) 308, klan bracl. 1618-25
 - Mikołaj pcz. Woł. (1581-82) 687, pkom. Łuc. (1582) 307, † a. 9 XII 1582
- Chobołtowski zob. Kościuszko Chobołtowski
- Chobrzyński Kazimierz h. ?, wiceregent gr. now., sęd. ziemiański Krzem. (1792) 122

- Chodkiewicz Iwan h. Kościesza, nam. lidzki a. 1470, marsz. hosp. 1470-79, nam. witebski 1476, sta Łuc. (1478-80) 361, wda kij. 1480-84 (PSB III, s. 361; U XI, nr 507)
- Chojnacki (Choynacki) Józef h. Trzaska, sęd. gr. nowomiejski korczyński 1773, psęd. Łuc. (1777-79) 328, R a. 29 IV 1781, pcz. Włodz. (1781-90) 476 (Bon. III, s. 47)
- Chrebtowicz (Chreptowicz) Wasyl Bogdanowicz h. Odrowąż, nam. żdołbicki i Włodz. (1495-1501) 530, łow. hosp. 1501-05 (U XI, nr 346)
- Chrenicki (Chrynicki) h. własnego (Bon. III, s. 83-84): Aleksander łow. Woł. (1601-17) 638, chor. Woł. (1617-23) 597
- Iwan poborca woł. 1583., psęd. Łuc. (1578-1602) 319, sęd. Łuc. (1602-25) 338, † a. 27 IX 1626
- Michał rzk. miecz. Woł. (a. 1642) zob. nr 669
- Michał łow. Woł. (1617 – 1627/28) 639
- Chwalczewski (Falczewski) Stanisław h. Trąby, nam. Krzem. (1539-44) 141, sta kobryński 1545-48, dzierzawca piński, klecki i horodelski 1552, † 1567 (PSB IV, s. 3-4)
- Chwalibóg Jan h. Strzemię, towarzysz chorągwi pancernej klana krak., niedoszły łow. Woł. (1698) zob. nr 645 (Bon. III, s. 128)
- Cielecki Franciszek h. Zaremba, sęd. Krzem. (1795) 123 (DeputWoł., d. 6354)
- Cieszkowski h. Dołęga (Bon. III, s. 206-211): Daniel Kazimierz pcz. czern. 1707-18, rzk. pcz. now. 1710, chor. czern. 1718-40, pkom. Włodz. (1740-43) 489, † a. 18 II 1745
- Kajetan chor. Kow. (1794) 11, † 1811 (zob. PSB IV, s. 66)
- Piotr regent ziemski włodz., pisarz Włodz. (1794) 473
- Stanisław stol. czern. 1748-65, chor. Włodz. (1765-96) 425
- Czacki h. Świnka (Bon. III, s. 246-250): Michał Hieronim na księstwie poryckim, staroście włodz., rotmistrz król., sta płoskirowski, łow. Woł. (1713) 648, stol. Woł. (1713-40) 755, klan Woł. (1740-45) 245, * 2 IX 1693 (DeputWoł., d. 6468, k. 8v), † 1745 w Porycku
- Stefan Ignacy, brat poprzedniego, rotmistrz król. 1715, łow. Woł. (1713-51) 649, † a. 1753 (TK 17, k. 62)
- Wojciech Stanisław miecz. kaliski 1692-93, chor. Woł. (1693-94) 605, star. Włodz. (1694-99) 550 (U I/2, nr 248)
- Czaplic h. Kierdeja (Bon. III, s. 269-278): Aleksander pułkownik król., niedoszły wojski Włodz. (1707-09) 570
- Andrzej wojski Włodz. (1677-91) 568
- Celestyn pcz. kij. 1746-65, pkom. Łuc. (1765-73) 316, sta dubieński 1768, łow. kor. 1773-84, † 23 V 1804 (PSB IV, s. 167-168)
- Fedor Kadjan Szpanowski sęd. Łuc. (1581-1602) 337, † a. 2 XII 1602 (PSB IV, s. 172-173)

- Hrehory (Grzegorz) pcz. Woł. (1582-83) 688
- Iwan Pietrowicz Szpanowski, brat Hrehorego, wojski Łuc. (1566-85) 393, klan kij. 1585-1607 (PSB IV, s. 170 – tu błędna data śmierci)
- Jerzy Andrzej stol. owr., stol. Woł. (1703-07) 753
- Czapski Franciszek h. ?, niedoszły wojski Włodz. (1660) zob. nr 566, pis. Włodz. (1661-67) 465 (Bon. III, s. 283), † 1667
- Czarnecki (Czarniecki) h. Prus III (Bon. III, s. 286-291): Felicjan sta dymitrowski 1759, pstol. Krzem. (1765-75) 104
- Franciszek Ignacy cz. Woł. (1731-47) 629
- Jan, brat Franciszka Ignacego, cz. Woł. (1730-31) 628, sta salnicki 1751, stol. Woł. (1754) 757, † a. 26 XI 1757
- Michał stolnikowic bracł., sta rudziński i despułyński, stol. Woł. (1740-54) 756, pkom. derpski 1754
- Czarnotuski h. Ciołek (Bon. III, s. 310-111): Adam szambelan król. 1783, pstol. czern. 1785-94, pcz. Dub. (1794) 5, sędzia Włodz. (1794-96) 518
- Jan konsyliarz konfederacji targowickiej 1793, łow. Kow. (1794) 13, sęd. Łuc. (1794-96) 345
- Czartoryski h. Pogoń (Bon. III, s. 319-334): Aleksander Fedorowicz wda Woł. (1566-71) 763, † 1571, a. 13 VII (WolffKniaz., s. 27)
- Andrzej Michajłowicz nam. bracł. 1489, nam. Krzem. (1491) 135
- Fedor Michajłowicz sta Łuc. (1522-42) 369, † a. 18 XII 1542 (WolffKniaz., s. 24)
- Jan Karol sta śniatyński, bocheński, wielicki, lanckoroński, sta Krzem. (1653-79) 150, pkom. krak. 1665-80, † 1680 (Bon. III, s. 332; PSB IV, s. 276-277)
- Józef Klemens stolnik lit. 1764, sta Łuc. (1766-1810) 388, klucz. Łuc. (1766-1810), † 15 II 1810 (PSB IV, s. 279-281)
- Kazimierz Michał sta Krzem. (1689-1701) 153, pcz. lit. 1699, pskarb. wielki lit. 1707-09, pkanc. lit. 1712, klan wileński 1724, star. wielicki, † 1741 (PSB IV, s. 282-283)
- Michał Franciszek, syn Jana Karola, sta Krzem. (1679-88) 151, † 1688
- Michał Fryderyk pstol. lit. 1720, klan wileński 1722, sta grodzieński i pkanc. lit. 1724, kanc. lit. 1752, sta Łuc. (1752) 386, † 13 VIII 1775 (PSB IV, s. 288-294)
- Michał Jerzy, syn Mikołaja wdy woł., sta Krzem. (1645-53) 149 i ponownie (1688-89) 152, klan Woł. (1653-57) 231, wda bracł. 1657-61, wda Woł. (1661-81) 771, sta wielicki 1681, wda sand. 1682-92, † 1692 (PSB IV, s. 287-289)
- Mikołaj Jerzy klan Woł. (1633-53) 230, wda Woł. (1654-61) 770, † 12 VII 1661 (WolffKniaz., s. 33; wg PSB IV, s. 294-295, † 12 III 1662)
- Stanisław Kostka łow. kor. 1742-66, sta Łuc. (1752-66) 387, † 5 IV 1766 (PSB IV, s. 297)
- Czerwiński Wojciech Stanisław h. Wieniawa, pcz. parnawski 1659-81, psta gr. łuc. 1681, pcz. Woł. (1682-1702) 700, niedoszły pkom. Łuc. (1688) zob. nr 311 (Bon. III, s. 364)

- Czernczycki Wołyniec Iwan, komornik król. 1596, horod. Łuc. (1594-1610) 207
 Czerny h. Nowina (Bon. III, s. 374-379): Andrzej, syn Michała, rzk. stol. Woł. (1731) zob. nr 755
 – Michał rzk. stol. Woł. (1703) zob. nr 753
 Czetwertyński h. Pogoń Ruska (Bon. IV, s. 1-13): Hrehory wojski Włodz. (1627-30) 563, pkom. Łuc. (1638-51) 310, † 12 V 1651 (WolffKniaz.. s. 46; PSB IV, s. 362 – data roczna śmierci)
 – Jurij Iwanowicz nam. Włodz. (1502) 531, † 1502-03
 – Stefan chor. Woł. (1668-81) 602, po R w 1681 dominikanin (o. Jacek) w konwencie łuc., † 24 X 1684
 – Wacław chor. żyt. 1662-87, niedoszły łow. Woł. (1662) zob. nr 642
 – Zachariasz star. raciborski 1638, psęd. Łuc. (1644-49) 324, † 15 VIII 1649 (PSB IV, s. 367-368)
 Czołhański h. Sas, Andrzej wojski Włodz. (1631-37) 564 (Bon. IV, s. 17)
 Czyżewski (Czyżowski) h. Topór, Stefan łow. Woł. (Łuc.) (a. 1701) zob. nr 647 (Bon. IV, s. 52)
 Dachnowicz Paszko sta Włodz. (1451-52) 524
 Damian zob. Łoman
 Daniłłowicz Piotr z Żurowa h. Sas, pstol. kor. 1634-35, stol. kor. 1636-38, sta Krzem. (1636-45) 148, sta parczowski, kraj. kor. 1638-45, † X 1645 (Radziwiłł, Memoriale, t. 3, s. 219; Bon. IV, s. 89)
 Dąbrowski Józef Antoni h. Rawicz, komisarz Komisji Cywilno-Wojskowej powiatu łuc., łow. Łuc. (1791) 277, łow. Woł. (1791-95) 654 (Bon. IV, s. 150)
 Dąbrowski Marcján [Marcin] z Rokszyc h. Pobóg (Bon. IV, s. 146), skarb. Woł. (1626-52) 732, † 15-22 I 1652
 Dembiński Michał h. Nieczuja, rzk. łow. Woł. (1670-88) zob. nr 645 (Bon. IV, s. 197)
 Denisko Mokošiejewicz h. Wukry (Bon. IV, s. 256-257): Jan Mokošiej Matwiejowski psęd. Krzem. (1668-76) 99, sęd. Krzem. (1676-77) 116
 – Michał Mokošiej (PSB V, s. 122-123), pis. gr. krzem., psęd. Krzem. (1779-91) 103, kawaler orderu św. Stanisława 1791, klan Włodz. (1793) 448, potem pierwszy pkom. dubieński 1797, † po 20 VIII 1804 (J. Stoch, *Testament Huga Kollątaja*, Teki Archiwalne 9, Warszawa 1963, s. 134)
 – Piotr Mokošiej nam. Krzem. (1442) zob. nr 132 (Nies. VI, s. 451)
 – Semen Matfiejowski klucz. Łuc. (1580-82) 260, sta żyt. 1582-98
 Diakowski (Dyakowski) h. własnego (Bon. V, s. 123-124), Aleksander, syn Stefana, horod. Łuc. (1722) 216, † przed 18 VIII 1735
 – Stefan horod. Łuc. (1669-84) 212
 Dobrzyński Mikołaj h. Jelita, skarb. Krzem. (1765 – a. 1773) 124 (Bon. IV, s. 344)
 Dołmat zob. Isajkowski Dołmat
 Dowgierd Piotr horod. Krzem. (1639-43) 40

- Drewiński (Drzewiński) Ławryn h. Korczak, dworzanin król., cz. Woł. (1606-40) 617 (Bon. V, s. 65; PSB V, s. 423-424)
 Drohojowski Kazimierz h. Bończa, rzk. chor. Woł. (1713) zob. nr 607, rzk. stol. Woł. (1713-25) zob. nr 755 (Bon. V, s. 26)
 Drucki książ Iwan Iwanowicz Putiatycz h. własnego, horod. Łuc. (1474-89) 198, psta Łuc. a. 1493, klucz. Łuc. (1496) zob. nr 252, nam. peremyński 1500-07, † po 1516 (PSB V, s. 398)
 Drucki Lubecki Szymon rzk. pstol. Włodz. (1697-1709), rzk. stol. Włodz. (1709) zob. nr 555, rzk. stol. owr. 1710
 Drzewiecki Borsza h. Nałęcz (Bon. V, s. 59-60): Antoni rzk. wojski większy Krzem. (1785) zob. nr 183
 – Felician stol. chełmski 1696-1720, sęd. gr. Krzem. 1715, psta Krzem. 1719, sęd. Krzem. (1722-29, † a. 1761) 118
 – Felician cz. Woł. (1748-61) 630, pcz. Woł. (1761-65) 706, chor. Krzem. (1765-85) 24, pkom. Krzem. (1785-93) 87, kawaler orderu św. Stanisława 1791
 – Józef Borsza pis. gr. Krzem., pis. Krzem. (1761-65) 69, sęd. Krzem. (1765 – † a. 1777) 120
 – Kazimierz, syn Stanisława łow. Włodz., sęd. ziemiański powiatu Krzem. (1792) 122
 – Piotr Antoni z Drzewca na Baszarowcach stol. chełmski 1720-25, pis. gr. Łuc. 1721-26, sęd. gr. Krzem. 1737-44, psta. gr. Krzem. 1748, pstol. Woł. (1736-44) 724, pcz. Woł. (1744-58) 704, pkom. Krzem. (1758-65) 85, † 1765 (Bon. V, s. 60; PSB V, s. 417)
 – Stanisław Borsza podkomorzyc Krzem., łow. Włodz. (1768-77) 450
 Drzewiński zob. Drewiński
 Dubiecki Dionizy h. Ogończyk, horod. Włodz. (1788-90) 446, skarb. Krzem. (1790-94) 128 (Bon. V, s. 67)
 Dunin Franciszek h. Łabędź, rzk. cz. Krzem. (1748) zob. nr 29
 Dunin zob. Borkowski Dunin
 Dyakowski zob. Diakowski
 Dybowski Sebastian h. Nałęcz, dworzanin królowej Bony, sprawca stwa Krzem. (1549) zob. nr 142, sprawca star. Grodzieńskiego 1551, nam. nowodworski, molawicki i oziński 1557, ostryński 1560 (PSB VI, s. 43-44)
 Dymitr chor. Włodz. (1489) 423
 Dziegciowski Ozdoba Mateusz Władysław h. ?, komornik gr. i komisarz cywilno-wojskowy powiatu Krzem., sęd. ziemiański powiatu Krzem. (1792) 122
 Dzierżek Prandota Jan h. Nieczuja, cz. stołu król. 1591, psta gr. lubelski 1593, łow. Woł. (1599-1601) 637, psęd. lubelski 1601-28, sęd. lubelski 1628-38 (Bon. V, s. 193; PSB VI, s. 160)
 – Jan rzk. wojski łuc. (1644) zob. nr 399
 Dzik Stanisław h. Doliwa, rzk. chor. Włodz. (1723) zob. nr 425

- Falczewski zob. Chwalczewski
 Falkowski h. Doliwa (Bon. V, s. 255): Jerzy skarb. Łuc. (1781-86) 348, † a. 24 I 1789
 – Mateusz miecz. Krzem. (1782-92) 58, † 1793 (Bon. V, s. 255)
 Fedkowicz: Andruszka klucz. Łuc. (1486) 251
 – Jurij klucz. Łuc. (1482) 250
 Filipowski NN h. Pobóg, niedoszły miecz. Woł. (1735) zob. nr 681 (Bon. V, s. 282)
 Frankenberg (Frankenberg) Konrad nam. Krzem. († 1418) 129a
 Frykacz Mikołaj h. Nowina, namiestnik i burgrabia krzem. 1652, cz. Woł. (1655-56) 619
 Gasztold Iwaszko h. Abdank (Bon. V, s. 381), nam. Łuc. (1434) 355 (PSB VII, s. 297-298)
 Gołuchowski Konstanty h. Leliwa, deputat na Tryb. Kor. 1766, skarb. Włodz. (1765-75) 519, † a. 1781 (Bon. VI, s. 220)
 Gostyński h. Lubicz (Bon. VI, s. 354-356): Aleksy Alojzy Ignacy wojski większy Pol. (1794) 421, pkom. Włodz. 1794-97, marszałek szlachty guberni woł. 1808-12, † 1848 (PSB VIII, s. 371)
 – Franciszek, syn Stefana pstolego czerskiego, burg. Włodz., wojski Włodz. (1716-24) 573, † a. 10 XI 1724 (Sig. 20, s. 129)
 – Franciszek rzk. stol. łukowski, psęd. Włodz. (1739-53) 501, pcz. Woł. (1742) 703, † 1756 (Bon. VI, s. 356)
 Grabiński Jan h. Pomian (?) skarb. Woł. (1772-92) 743
 Grabowiecki Abraham h. Grzymala, cz. Woł. (1658-66) 621, stol. now. 1667-70, sędzia skarbowy województwa Woł. 1669 (Bon. VI, s. 392)
 Grajewski Jan h. Gozdawa, cz. Woł. (1641-54) 618 (Bon. VII, s. 38)
 Grotowski h. ? (Bon. VII, s. 121-126): Karol niedoszły skarb. Woł. (1716) zob. nr 739
 – Łukasz, syn Aleksandra Kazimierza, miecz. wendeński, skarb. Woł. (1679-94) 736, † a. 8 III 1695
 Hann Samuel h. Kur, rzk. pstol. kij. 1773, star. boryszpolski 1778, horod. Łuc. (1791-97) 223, † 1797
 Hawryło wojski Krzem. (1597) 168
 Hojski (Hoscki) h. Kierdeja (Bon. VII, s. 361-363): Bohdan Semenowicz rzk. pcz. lit. 1488, klucz. Łuc. (1488-1507) 252
 – Jarosz sprawca star. Łuc. 1576, sęd. Łuc. (1580-81) 336, † 1581
 – Roman na Hosczy i Krupoj pkom. Włodz. (1613-26) 482, sta Włodz. (1626-35) 544, klan kij. 1632-34 (PSB X, s. 26)
 – Wacław chor. Woł. (1623-28) 598, † 1628
 Holszański Semen Juriewicz h. Hipocentaurus, sta Łuc. (1490-1500) 364, marsz. ziemi Woł. (1494-1500) 657, wda nowogrodzki i hetman najwyższy 1500-01.

- sta Łuc. (1501-05) 366, marsz. ziemi Woł. (1501-05) 659, † 1505 (PSB IX, s. 589-590)
 Hołwiński Hawryło h. własnego, rotmistrz król. 1600, psęd. Krzem. (1600-05) 92 (Bon. VII, s. 312)
 Horain h. Szreniawa (Bon. VII, s. 331-334): Bogusław Jan rzk. wojski Łuc. (1657) zob. nr 400, pis. Łuc. (1657-65) 296, sęd. kij. 1663-74
 – Bogusz Fedorowicz na Stolpcu psęd. Krzem. (1605-18) 93, † a. 17 V 1619 (GŁ 112, k. 166)
 – Ferdynand, syn Jana Bogusława rzk. pstol. Woł. (1738) zob. nr 724, rzk. pcz. Woł. (1754) zob. nr 704
 – Jan syn Bogusza Fedorowicza psęd. Krzem. (1623-40) 95, sęd. Krzem. (1640-41) 112, † a. 8 III 1644 (GŁ 238, k. 339-339v)
 – Jan Bogusław pcz. pamawski 1690-98, sęd. gr. Krzem. 1702, pcz. Woł. (1704-26) 701, † a. 14 VI 1728
 – Jerzy Bereżecki, brat Bogusława Jana, pis. Włodz. (1649-56) 464
 – Kasper sęd. gr. łuc. 1664-67, psta gr. łuc. 1670, pis. Włodz. (1670-75) 466 (zob. PSB IX, s. 611)
 – Kasper syn Jana Bogusława rzk. podczaszy Woł. (1737-50) zob. nr 702
 – Mikołaj Bereżecki pis. Włodz. (1633-47) 463
 – NN, niedoszły stol. Woł. (1661) zob. nr 749
 Horohoryński zob. Serbin Horohoryński
 Hoscki zob. Hojski
 Hulanicki Jakub h. Ulanicki, rzk. cz. Woł. (1702-14) zob. nr 625, cz. bracl. 1710
 Hulewicz h. Nowina (Bon. VII, s. 393-408): Benedykt sęd. gr. czern., pis. Włodz. (1784-92, 1793) 472, konsyliarz konfederacji targowickiej 1792-93 (D. Rolnik, *Szlachta koronna wobec konfederacji targowickiej*, Katowice 2000, s. 163), sęd. Włodz. (1794-96) 518, † 15 IV 1817 (PSB X, s. 89-92)
 – Feliks wicesgerent gr. łuc. 1784, komisarz Komisji Cywilno-Wojskowej woj. woł. powiatu łuc., skarb. Krzem. (1790) 127, wojski mn. Woł. (1790-91) 791, cz. Łuc. (1791-99) 197
 – Hrehory Fedorowicz chor. Woł. (1566-90) 593
 – Iwan chor. Woł. (1596-97) 595, † a. 1599
 – Iwan Michajłowicz Hulewicz Smolihowski psęd. Włodz. (1572-91) 495
 – Jan na Hulewiczowie pstol. Woł. (1661-69) 716
 – Jan psta gr. krzem., deputat na Tryb. Kor. 1665, poborca powiatu łuc. 1667, pis. Łuc. (1666-89) 297, † 11 I 1690
 – Jan rotmistrz król., wojski Włodz. (1651-73) 566, † a. 17 I 1675 (GW 117, k. 33v-34v)
 – Jan wojski Łuc. (1707-18) 402, † a. 19 XI 1718
 – Jerzy Demianowicz pkom. Łuc. (1619-37) 309, † a. 7 VI 1638

- Jerzy Stanisław na Markowiczach, syn Jana, sęd. gr. i burgr. łuc. 1695-1700, wojski Włodz. (1698-1707) 569
- Konstanty stol. Woł. (1668-95) 751, † a. 22 I 1695
- Leon wicesgerent gr. owr. 1774, komornik gr. now. 1779, pis. gr. owr. 1782, psta owr. 1783, psta łuc. 1786, łow. Łuc. (1786-88) 275, łow. Woł. (1788-91) 653, regent kancelarii mn. kor. 1791 (PSB X, s. 94)
- Stanisław Kostka komornik graniczny Krzem. 1773, psta gr. owr., łow. Woł. (1786-88) 652, chor. Łuc. (1788-1813) 190, † 13 III 1813 (PSB X, s. 95)
- Teodor pcz. wilkomirski, rotmistrz król. 1710, wojski Włodz. (1709) 571
- Wacław rotmistrz król., psęd. Łuc. (1650-61) 325, pkom. Łuc. (1661-79) 311, klan bract. 1675-79, † a. 23 I 1679
- Władysław horod. Włodz. (1765-73) 444
- Włodzimierz na Oszkowie i Bokowie psęd. Łuc. (1661-95) 326, pkom. Łuc. (1695-98) 312, † a. 13 III 1699
- Hulewicz Wojutyński h. Nowina: Marek Michajłowicz pis. Łuc. (1636-57) 295, † 1657
- Michał pis. Łuc. (1596-1616) 292, niedoszły psęd. Łuc. (1604), psęd. Łuc. (1616-22) 321, † a. 10 VIII 1623
- Paweł pcz. Woł. (1653-60) 694, † a. 2 VII 1661
- Semen pis. Łuc. (1628-36) 294, władyka przemyski i samborski 1633, † 1645 (Bon. VII, s. 404; PSB X, s. 97)
- Wasyl psta włodz. 1561, wojski Włodz. (1566-1601) 560
- Iliński Franciszek Ksawery h. Lis, horod. Woł. (1789-93) 636 (Bon. VIII, s. 37)
- Isajkowski Dołmat Samuel h. Prus I, dworzanin pokojowiec król. 1637-48, stol. Woł. (1637-62) 749, sęd. Łuc. (1662-78) 342, † a. 27 I 1679 (GŁ 351, k. 36v; Bon. VIII, s. 60)
- Iwan wda Łuc. (1366) 350
- Iwan brat Piotra, sta Łuc. (1443) 358
- Iwan Semenowicz zob. Semenowicz
- Iwanicki h. własnego (Bon. VIII, s. 64-67): Jerzy skarb. Woł. (1676-1702) 735, † a. 3 IX 1702
- Karol komornik graniczny now. 1779, cz. Włodz. (1790-1806) 432
- Konstanty psta włodz. 1692, sęd. gr. włodz. 1701, cz. now. 1695-1703, wojski Włodz. (1710-14) 572, † a. 23 XI 1716 (Sig. 19, s. 4)
- Konstanty Józef, kawaler orderu św. Stanisława 1784, łow. now. 1739-65, sęd. Włodz. (1765-92, 1793) 517, sęd. ziemski Włodz. (1794-96) 518
- Stefan miecz. czern. 1650-70, psęd. Włodz. (1670-73) 499
- Iwanina ciwun Krzem. (1467) 28
- Iwaszkowicz Stanko h. Trąby, marsz. hosp. 1488-92 (U XI, nr 519), nam. Włodz. (1493) 528

- Izdebski Mikołaj h. ?, pis. Kow. (1794) 15
- Jabłonowski h. Prus III (Bon. VIII, s. 107-117): Felicjan stol. wyszogrodzki 1755, łow. Włodz. (1765-68) 449, sta koropecki 1776, kawaler orderu św. Stanisława 1776, † 1778 (PSB X, s. 219-220)
- Jan Stanisław chor. kor. 1687-93, wda Woł. (1693-97) 775, wda rus. 1697-1731, † 28 IV 1731 (PSB X, s. 221-223)
- Jakowicki Hawryło Iwanowicz h. Jelita psęd. Włodz. (1568-71) 494 (Bon. VIII, s. 156)
- Janczyński zob. Muszatyycz Janczyński
- Januszewicz (Januszkowicz, czasami także Januszko bądź Jan Januszko) Fedor h. Lubicz, pis. hosp. 1488-1506, nam. Włodz. (1503-05) 532, nam. skirstomontski 1505, marsz. ziemi Woł. (1506-07) 660, sta Łuc. (1505-07) 367, sta Włodz. (1507-08) 534, marsz. dworski 1507-08 (Bon. VIII, s. 231)
- Jarmoliński h. Korczak (Bon. VIII, s. 242-244): Jan na Szumbarze, sęd. Krzem. (1644-53) 113, † a. 11 IV 1654 (GW 90, k. 760-760v)
- Jeło zob. Maliński Jeło
- Jełowicki Bożeniec h. własnego (Bon. IX, s. 4-16): Aleksander wojski Krzem. (1640-47) 171, † 1647
- Andrzej Władysław, syn Daniela pkom. krzem., wojski Łuc. (1649-83) 400, † a. 31 I 1684
- Antoni Gniewiszowicz sęd. Krzem. (1577-89) 108
- Daniel, syn Sawy, wojski Krzem. (1619-41) 170, niedoszły sęd. Krzem. (1640-41) 111, pkom. Krzem. (1641-52) 79
- Filon, syn Krzysztofa, psta krzem. 1637-38, wojski Włodz. (1638-51) 565
- Gniewosz Iwanowicz sęd. Krzem. 1553-58, horod. († a. 1566) 34 i wojski Krzem. († a. 1566) 165
- Hieronim Aleksander łow. Woł. (1667-92) 645
- Jakub Stanisław, syn Daniela pkom. krzem., pis. Krzem. (1650-80) 67, † 26 VI 1680 (ZW 46, k. 18-19v)
- Jan Franciszek chor. chorągwi pancernej wdy krak., niedoszły miecz. Woł. (1684) zob. nr 674, miecz. Woł. (1686-92) 676, łow. Woł. (1692-1710) 647, sta ralskiński
- Józef miecz. Woł. (1692-99, † a. 1706) 677
- Krzysztof, syn Sawy, niedoszły łow. Woł. (1602) zob. nr 638, pstol. Woł. (1605-25) 711
- Marcin wojski większy Włodz. (1765-70) 577, cz. Włodz. (1770) 428, † po 1780
- Marcejan Michał psta krzem. 1654, wojski Krzem. (1647-68) 172, horod. krzem. († a. 11 X 1669) 41
- Michał, syn Mikołaja, skarb. Woł. (1744-65) 741, łow. Łuc. (1765-67) 272, sta bract. 1767-77, † 1777

- Michał łow. Łuc. (1769-80) 273, † a. 11 II 1785
- Mikołaj, syn Jana łow. woł., skarb. Woł. (1722-44) 740, psta Łuc. 1736, pkom. wendeński 1744
- Mikołaj komornik ziemski łuc. 1792-94, konsyliarz konfederacji targowickiej 1792-93, cz. Pol. (1794) 416, sęd. Łuc. (1794-6) 345
- Remigian rzk. skarb. latyczowski 1738, rzk. skarb. żyt. 1742, pcz. czern. 1748-56; rzk. stol. czern. ok. 1755, stol. zwinogr. 1756, stol. Łuc. (1765-68) 389, komornik kor. 1765, chor. Łuc. (1768-88) 189
- Samuel wojski Łuc. (1644) 399, † a. 1 II 1649
- Sawin Gniewosowicz psęd. Krzem. (1567-91) 90, wojski (1598-1608) 168 i horod. Krzem. (1600-08) 37
- Stanisław starościc nowosielecki, miecz. Łuc. (1767-1802) 280, szambelan król. 1779, chor., potem rotmistrz Kawalerii Narodowej, sta kucki 1782, † 1811 (PSB XI, s. 165)
- Stefan regent ziemski krzem. 1767, pis. Łuc. (1776-81) 300, psęd. Łuc. (1781-91) 329, † 2 XII 1791
- Zachariasz, syn Sawy, sekretarz i pis. król. 1604, horod. Krzem. (1609-29) 38, wojski Krzem. (1609-18) 169, stol. kij. 1619-29 (U III/4, nr 344)
- Jursza sta Łuc. (a. 1429-31) 353, sta briański 1432, wda kij. 1436-38, nam. Krzem. (1441/42 – 1447) 132, nam. bract. 1447-52, † po 1475 (PSB XI, s. 347; Bon. IX, s. 119)
- Jursza Iwan marsz. hosp. 1488-89, nam. Włodz. (1486-89) 527
- Kadłubiski h. Korczak (Bon. IX, s. 139-140): Feliks komornik ziemski Krzem. 1787-92, pisarz aktowy ziemiański powiatu Krzem. (1792) 72, pisarz ziemski Krzem. (1795-96) 72, † po 1803
- Paweł Ignacy pstol. Krzem. (1789-92) 106, komisarz cywilno-wojskowy powiatu krzem. 1792, sęd. ziemiański powiatu Krzem. (1792) 122, kawaler orderu św. Stanisława 1792
- Kałasowski (Kałasowski) h. własnego (Bon. IX, s. 176-177): Fedor Wasylewicz horod. Włodz. (1581-98) 436
- Michał rzk. miecz. Woł. (1717-26) zob. nr 678, pis. czern. 1726-35
- Kamieniecki Jan h. ?, niedoszły horod. łuc. (1702) zob. nr 214
- Kamiński (Kamiński) h. Jastrzębiec (Bon. IX, s. 187-190): Antoni horod. Krzem. (a. 1742) 46
- Brunon rotmistrz Kawalerii Narodowej, kawaler orderu św. Stanisława 1787, niedoszły chor. Krzem. (1788) 26, stol. Krzem. (1789-94) 163, kawaler orderu św. Stanisława 1794
- Feliks (błędnie jako: Kamocki) miecz. Krzem. (1793-97) 59, sęd. Krzem. (1794-95) 123
- Jakub kawaler orderu św. Stanisława 1791, burgr. Krzem., łow. Krzem. (1765-89) 55, pcz. Krzem. (1789-97) 74

- Józef wojski mn. Woł. (1765) 788
- Józef Burczymucha burgrabia krzem., sędzia Krzem. (1795) 123
- Kamocki Feliks zob. Kamiński
- Kandyba Stanisław Prokszyc h. Kampenhausen, pis. gr. włodz. 1588-1612, horod. Włodz. (1613-15) 437
- Kański Stanisław Kostka h. Janina, komornik graniczny łuc., wojski mn. Krzem. (1785) 187, † po 1802 (Bon. IX, s. 228)
- Karpiński Tymofiej h. ?, rzk. pstol. Woł. (1650) zob. nr 715
- Karwowski Karol h. ?, rzk. wojski halicki, sęd. ziemski Krzem. (1795) 123
- Kaszowski (Kaszewski) z Wysokiego h. Janina (Bon. IX, s. 336-341): Andrzej na Kaszgorodzie rotmistrz król. 1633, łow. Woł. (1633-51) 641
- Henryk Stanisław miecz. Woł. (1647) 670, klan wendeński 1647-80, † 1680
- Jan niedoszły skarb. Woł. (1640) zob. nr 732, klucz. Łuc. (1644-55) 266, miecz. Woł. (1647-55) 671, sta szczerczowski 1649
- Jan dworzanin król., niedoszły pcz. Woł. (1688) zob. nr 700
- Stefan Stanisław starościc szczerczowski, rzk. pstol. dobrzyński 1678, psęd. Włodz. (1680-90) 500, † a. 27 I 1691
- Kawecki Józef h. Gozdawa?, pis. gr. łuc., niedoszły pstol. Woł. (1794) zob. nr 727, porozbiorowy pis. ziemski powiatu łuc. 1802 (DeputWoł., d. 4513, k. 1v)
- Kczewski Andrzej h. własnego, rotmistrz pospolitego ruszenia powiatu gdańskiego, niedoszły skarb. Woł. (1702) zob. nr 735, chor. malborski 1702-11, pkom. malborski 1711-15
- Kisiel Nizkinicki h. własnego (Bon. X, s. 93-98): Hrehory psęd. Włodz. (1591-1619) 496
- Mikołaj sta czerkaski i sinicki, rotmistrz król., chor. now. 1635-51, niedoszły sęd. Włodz. (1637) zob. nr 514, † 11 III 1651 (PSB XII, s. 491-492)
- Kiszka Piotr Piotrowicz h. Dąbrowa, marsz. ziemi Woł. (1548-50) 664, sta Włodz. (1548-50) 537, † 1550 (Bon. X, s. 103)
- Kniaski (Kniazki) Piotr Żykowicz h. ?, sęd. gr. włodz. 1647-53, horod. Łuc. (1642-53) 209, † a. 30 I 1654
- Kobyliński Feliks h. ?, wojski mn. Pol. (1794) 422
- Kołataj (Kołątaj) Samuel h. Kotwica, wojski Krzem. († a. 1678) 174
- Kołyшко Aaron h. Kotwica, podwojewodzi woł. 1784, łow. Krzem. (1789-94) 56 (Bon. X, s. 352)
- Komornicki h. Gryf, Bartłomiej, horod. Woł. (1765-83) 635 (Bon. X, s. 376)
- Konarzewski h. Tumigrała Dymitr sta koniński, niedoszły sta Krzem. (1713) zob. nr 154 (Bon. XI, s. 60)
- Kondracki (Konracki) h. Kałasowski: Jan niedoszły wojski Krzem. (1701) zob. nr 176
- Jan psta Krzem., cz. Łuc. (1785-89) 195, † 1789 (Bon. X, s. 64)
- Maciej komisarz cywilno-wojskowy powiatu krzem., sęd. ziemiański pow. Krzem. (1792) 122

- Paweł Kufel pis. gr. now. 1782-92, komisarz cywilno-wojskowy powiatu krzem., sęd. ziemiański Krzem. (1792) 122
- Konieczpolski Stanisław h. Pobóg, sta doliński 1667-82, oboźny kor. 1676-79, wda podol. 1679-82, wda Woł. (1682) 772, klan krak. 1682, † a. 20 XII 1682 (GL 462, k. 107-108; PSB XIII, s. 527-528; U III/3, nr 654, IV/2, nr 127, U X nr 516)
- Konopacki h. Trzaska (Bon. XI, s. 93-95): Adam Dominik wojski mn. Krzem. (1765-76) 185, wojski większy Krzem. (1776-82) 182, † 1782
- Andrzej rzk. skarb. Krzem. (1792) zob. nr 128
- Ignacy wicesgerent gr. łuc. 1790, wojski większy Kow. (1794) 22
- Konracki zob. Kondracki
- Korczmiński Stanisław h. Korczak, sekretarz król., rotmistrz, pstol. Woł. (1635-37) 714, sęd. Włodz. (1637-57) 514, wójt dziedziczny włodz. 1644, † a. 21 VI 1658
- Kordysz Krzysztof h. własnego, cz. bract. 1648-58, pcz. bract. 1658-78, niedoszły horod. Łuc. (1668) zob. nr 211, sęd. gr. łuc. 1672-74, sęd. bract. (PSB XIV, s. 58)
- Korecki h. Pogoń (Bon. XI, s. 146-149): Bohusz Fedorowicz sta żyt. 1539-46, sta bract. 1548/49-76, sta winnicki 1550-66, 1571-76, sta Łuc. (1560-76) 371, wda Woł. (1572-76) 764, † 19 VIII 1576 (PSB XIV, s. 58-59)
- Jan Karol sta winnicki 1622, klan Woł. (1622-33) 229 (PSB XIV, s. 59)
- Korytyński Michał Fedorowicz h. Korczak, pis. Łuc. (1565-96) 291, niedoszły wojski Krzem. (1572) zob. nr 166 i horod. Krzem. (1572) zob. nr 35, † a. 10 V 1596
- Kossakowski Piotr Andrzej h. Ślepowron, cz. Woł. (1657-80) 620, pcz. Woł. (1680-81) 699, chor. Woł. (1681-93) 604, † 1693 (Bon. XI, s. 306)
- Kostuszek nam. Włodz. (1442) 522a
- Koszyński zob. Sanguszek
- Kościuszek Choboltowski Bohdan h. własnego, psęd. Włodz. (1566) 491, sęd. Włodz. (1566-84) 510
- Kotelnicki Jan Aleksander h. ?, horod. Krzem. (1688-96) 43
- Kozieradzki zob. Bohowityn
- Kozika Tomasz h. własnego, rotmistrz chorągwi woł., pstol. Woł. (1637-61) 715, pkom. Włodz. (1661-67) 485 (WolffKniaz., s. 183)
- Koziński h. własnego (Bon. XII, s. 91-94): Hryńko chor. Woł. (1494) 588
- Michał Tychnowicz psta włodz. 1556-62, horod. Włodz. (1553/54 – 1568) 434, marsz. hosp. 1564, klan Woł. (Łuc.) (1566-68) 224, † 1568 (WolffSe-nat., s. 142)
- Kozieradzki zob. Bohowityn
- Kozłowski Kasper Jan h. Jastrzębiec, komornik graniczny czern. 1742-51, niedoszły horod. Łuc. (1739) zob. nr 217, horod. Włodz. (1742-65) 443, burgrabia

- Włodz. 1748, pisarz gr. Włodz. 1750-53, psta Włodz. 1764-83, wojski mn. Włodz. (1765-76) 579, wojski większy Włodz. (1776-79) 583 (Bon. XII, s. 101)
- Kozubowski Michał h. ?, żołnierz, wojski Krzem. (1669-74) 173 (Bon. XII, s. 128)
- Kozubski Michał h. Abdank, porucznik chorągwi pancernej król., sta lityński 1664, niedoszły stol. Woł. (1668) zob. nr 751, chor. Woł. (1670-71) 603, sta horodelski 1672-74, † a. 1676 (Bon. XII, s. 129; PSB XV, s. 45-46)
- Krajewski Michał h. Łabędź, psęd. Krzem. (1591-1600) 91
- Krasicki Adam Władysław h. Rogala, niedoszły miecz. Woł. (1676) zob. nr 674, † 1677 (Bon. XII, s. 172)
- Krasieński Borzobohaty h. Jelita (Bon. XII, s. 181-183): Iwan Jackowicz klucz. Łuc. (1558-62) 258, horod. Łuc. (1558-62) 204, most. Łuc. (1558-62) 285, wójt łuc. 1548-66, celnik woł. 1561-62, koadjutor władyki włodz. i brzeskiego 1562-63, władyka włodz. 1564-65, władyka piński i turowski 1566-68, władyka łuc. i ostrogski pod imieniem Jona 1569-85, archimandryta żydyczyński 1569-82, † 1585 (PSB II, s. 367)
- Iwan Olechnowicz dworzanin król. 1563, most. Łuc. (1563-1602) 286
- Olechno Jackowicz horod. Łuc. (1557) 203, klucz. Łuc. (1557) 257, most. Łuc. (1557) 284
- Semen, brat Iwana, most. Łuc. (1602-14) 287, † a. 11 V 1616
- Krukwa zob. Tomaszewski Krukwa
- Krzyszczkowski h. Odrowąż (Bon. XIII, s. 28-29): Władysław pułkownik król., pstol. Woł. (1699) 720, sta Włodz. (1699-1719) 551, † 1720
- Wojciech wojski Włodz. (1675-97) 567, † 1697
- Kulesza Franciszek h. Ślepowron, cz. now. 1720-33, niedoszły miecz. Woł. (1737) zob. nr 681, psta włodz.
- Kulikowski Uszak Hrehory h. Nałęcz, psęd. Krzem. (1619-23) 94
- Kuniewski (Kuniowski) h. Pietyrog, Andrzej Juchnowicz dworzanin król. 1543, horod. (1545-51) 32 i most. Krzem. (1545-51) 61, sęd. Krzem. (1566-77) 107 (Bon. XIII, s. 192-193)
- Kurcewicz książ Michał Iwanowicz h. własnego, sęd. powiatu włodz. 1554-63, psęd. Włodz. (1566) 492
- Kuczuk (Kuczukowicz) Wojciech Janowicz h. Siostrzeniec, marsz. hosp. 1492-1505, nam. Włodz. (1494) 529, nam. wołkowyski 1496-99, † początek 1506 (U XI, nr 525)
- Kurozwęki, z Krzesław h. Róża, klan sądecki 1375-85, sęd. sądecki 1378-84, klan sand. 1386-92 (U IV/1, nr 752, 1029, 1052), sta generalny Wielkopolski 1387-89 (U I/1, nr 613), sta Łuc. (1387 [?] – 1390 [?]) 351, † 1392 (PSB XVI, s. 270-271)
- Kurozwoncki Iwan Patrykij (Patrokij) Wasylewicz h. ?, psęd. Krzem. (1565-66) 89, pkom. Krzem. (1566-78) 76
- Lachowiecki zob. Sieniuta Lachowiecki

- Ledóchowski (Leduchowski) h. Szaława (Bon. XIV, s. 54-65): Adam pułkownik król., sta Włodz. (1720-46) 552, klan Woł. (1746-54) 246, † 17 X 1754
- Andrzej psta gr. krzem. 1696, pstol. Woł. (1700-20) 721, † 1720
- Dymitr, brat Tomasza, wojski większy Włodz. (1779-83) 580, stol. Włodz. (1783-89) 557, † 10 XII 1789
- Franciszek Antoni rotmistrz król., syn Adama, sta Włodz. (1746-75) 553, pkom. król. 1765, kawaler orderu św. Stanisława 1775 i Orła Białego 1777, wda czern. 1776-83 (PSB XVI, s. 621)
- Franciszek, syn Stefana klana woł., rotmistrz król. 1682-87, pstol. Woł. (1689-92) 718, pkom. Krzem. (1692-97) 82, klan Woł. (1697-1703) 238, sta śmidyński 1701, † a. 1 VIII 1704 (PSB XVI, s. 620)
- Jan sęd. Krzem. (1699) 117
- Józef szambelan król. 1765, stol. Łuc. (1776-86) 391, stol. Woł. (1786-96) 762, kawaler orderu św. Stanisława 1792
- Makary pis. Krzem. (1582-1611) 63, † 1612
- Marcin sęd. Krzem. (1660-67) 114, † 23 II 1667
- Michał rzk. pcz. Woł. (1734-35) zob. nr 702, rzk. pstol. Woł. (1733-35) zob. nr 723
- Michał Jan Nepomucen rotmistrz król., sta rawicki 1740, klan Woł. (1754-83) 247, kawaler orderu św. Stanisława 1767, † 4 I 1786
- Mikołaj sta Włodz. (1775-94) 554, kawaler orderu św. Stanisława 1779, klan lubaczowski 1792, † po 26 IX 1794 (PSB XVI, s. 628-629)
- Mikołaj pułkownik król., rzk. wojski Krzem. (1741) zob. nr 180
- Samuel, syn Makarego, pis. Krzem. (1612-15) 64, sęd. Krzem. (1615-40) 110
- Samuel niedoszły łow. Woł. (1662) zob. nr 642, stol. czern. 1662-65, sęd. Krzem. (1670-73) 115
- Samuel stol. smoleński 1717-22, psęd. Krzem. (1722-27) 100
- Stanisław cz. Woł. (1691-92) 624, rzk. pcz. Woł. (1693-96), pstol. Woł. (1692-99) 719, pkom. Krzem. (1699-1724) 83, niedoszły klan Woł. (1714) zob. nr 241, marsz. generalny konfederacji tarnogrodzkiej 1715, marsz. sejmu 1717, sta bocheński 1717, wda Woł. (1724-25) 778, † 13 V 1725 (PSB XVI, s. 629-632)
- Stanisław rzk. wojski now. 1690, niedoszły wojski Krzem. (1701-02) zob. nr 177, † 1702
- Stefan pkom. Krzem. (1659-72) 80, klan brać. 1672-75, klan Woł. (1676-79) 234, † po 16 V 1679 (PSB XVI, s. 634-635)
- Stefan pstol. Woł. (1720-27) 722, † 1732
- Tomasz pcz. Włodz. (1765-69) 474, stol. Włodz. (1769-83) 556, † 6 II 1783
- Leszczyński Samuel h. Wieniawa, oboźny kor. 1664-76, sta korsuński 1667-76, sta Łuc. (1658-73) 381, † 1676 (PSB XVII, s. 143-144)
- Linczewski (Linczowski) Gabriel h. Strzemię, komornik graniczny włodz. 1697, miecz. Woł. (1706-18) 678, wojski Łuc. (1718) 403, † a. 5 VII 1720
- Liniewski h. własnego (Bon. XIV, s. 266-271): Andrzej pstol. Woł. (1634-35)

- 713, psęd. Łuc. (1635-44) 323, sęd. Łuc. (1644-61) 341, niedoszły pkom. Łuc. (1660) zob. nr 311, † 5 IV 1661
- Michał łow. beł. 1682, sta lełowski, klan lubacz. 1697, sta dubieński 1705, klan Woł. (1709-14) 240, † a. 21 III 1714 (PSB XVII, s. 373)
- Stanisław Kazimierz sta zwinogrodzki, miecz. kij. 1685-97, łow. kij. 1697-1716, rzk. pkom. Łuc. (1699) zob. nr 312
- Lubieniecki h. Rola (Bon. XV, s. 34-44): Michał horod. Łuc. (1712-21) 215, rzk. skarb. starodubowski 1719, komornik Łuc. 1721, † a. 1725
- Mikołaj skarb. Włodz. (1781-93) 520
- Zbigniew sęd. gr. Włodz. 1665-73, pcz. Woł. (1668) 697, stol. wendeński 1670-93, niedoszły psęd. Włodz. (1676) zob. nr 500
- Lubowicki (Lubowicki) Jan Franciszek h. Szreniawa, sekretarz król. 1641, stol. ciechanowski 1643-58, klan chełm. 1659-61, sta piński 1658, tłumacki 1659, lipnicki 1662, radomski 1665, klan Woł. (1661-75) 233, † a. 9 IX 1675 (Bon. XV, s. 88)
- Łada Jerzy h. Łada (Bon. XV, s. 148-150), wójt dziedz. włodz., horod. Włodz. (1618-49) 438
- Łaganowski Maciej h. ?, cz. Krzem. (1765-92) 29, rzk. cz. Woł. (1774) zob. nr 631, † 1793 (Bon. XV, s. 152-153)
- Łahodowski Jan h. Korczak, klan Woł. (1613-22) 228, † 1622 (Nies. I, s. 263; WolffKniaz., s. 32)
- Łaskarzewski Franciszek h. Łabędź (DeputWoł., d. 3329), rzk. chor. lubaczowski 1792, skarb. Włodz. (1793) 521, konsyliarz konfederacji targowickiej woj. woł. 1792-93, † po 1803
- Łobaczewski h. Jastrzębiec (Bon. XV, s. 336-338): Feliks łow. łomżyński 1777 (DAŻO, f. 13, op. 1, d. 566, k. 53), horod. Pol. (1794) 417, cz. Kow. (1794) 12, † po 1803 (Bon. XV, s. 337)
- Patrycy burgr. now. 1785, skarb. now. 1790-94, łow. Dub. (1794) 3, komornik ziemski kow. 1794-96
- Łoman (Damian), chor. Łuc. ([1478-80]-1490) 587
- Łopatyński Jan miecznik Kow. (1794) 14, sędzia Kow. (1794-96) 19
- Łosiatyński Bohdan h. własnego, horod. Krzem. (1561) 33
- Łubowicki zob. Lubowicki
- Maliński Jęło h. Pietyrog (Nies. VI, s. 328-329): Aleksander cz. Woł. (1692-1720) 625
- Antoni cz. Woł. (1720-24) 626 (Bon. XIV, s. 66), † a. 18 XII 1724
- Daniel dworzanin król. 1626, rotmistrz król., chor. Woł. (1628-49) 599, klan beł. 1649-61
- Franciszek, syn Stanisława, rzk. cz. Woł. (1777) zob. nr 631
- Kanut Feliks miecz. Woł. (1781-96) 685, rzk. cz. Woł. (1783) zob. nr 633, † 1796
- Kazimierz chor. Woł. (1649-54) 600

- Michał horod. Krzem. (1792) 54, † po 1808
- Stefan star. nowogrodzki 1725, pułkownik wojsk kor., regimentarz wojsk kor. 1736, pkom. Krzem. (1739-54) 84, † a. 9 XII 1755 (PSB XIX, s. 372)
- Małachowski Daniel Jan h. Natęcz, horod. żyt. (U III/4, nr 846 i 847), sęd. Krzem. (1794-95) 123
- Małachowski Stanisław h. Grzymała, stol. Krzem. (1765-81) 160, stol. Woł. (1781-85) 760, chor. Krzem. (1785) 25, † a. 15 II 1788
- Małyński h. Poraj (Ur. X, s. 189-190): Leon Józef wojski Łuc. (1748-65) 407, wojski Woł. (1765-70) 784, † a. 26 VI 1770
- Mikołaj miecz. Woł. (1765-81) 684, cz. Woł. (1781-83) 633, sta krzemieńczucki, † 1783
- Mapiecki Stanisław h. Sokola, pstol. Woł. (1744-79) 725, † 16 II 1779
- Markowski Jan (Ignacy?) h. Bończa, horod. Łuc. (1765-68) 220, skarb. Łuc. (1768-81) 347, skarb. Woł. (1781-88) 744, R a. 12 II 1789
- Matfiejowski, Matwiejowski zob. Denisko Mokosiejewicz
- Miączyński h. Suchekomnaty (Nies. VI, s. 376): Antoni sta Łuc. (1714-46) 384, sta łosicki 1717-62, pułkownik król., klan podlaski 1738-71, wda podlaski 1771-74 (PSB XX, s. 552-553)
- Atanazy sta Łuc. (1680-1714) 383, klucz. Łuc. (1680-1712) 271, łow. ndw. kor. 1684-87, krajczy ndw. kor. 1687-88, pskarb. ndw. kor. 1688-1713, wda Woł. (1713-23) 777, sta krzepicki, łosicki, † III 1723 (PSB XX, s. 553-555)
- Michał wda Włodz. (1353) 522
- Mirowicki Piotr h. ?, pis. skarbu kor. 1632, niedoszły wojski Włodz. (1639) zob. nr 565
- Młocki Franciszek h. Prawdzic, stol. czern. 1765-67, chor. czern. 1767-84, klan Woł. (1784-94) 248, kawaler orderu Orła Białego 1790, † po 1802
- Mniszech Jerzy Jan Wandalin h. Kończyc, sta szczyrzecki 1654, sanocki 1661-91, beł. 1661, dębowiecki 1661, wda Woł. (1684-93) 774, † połowa 1693 (PSB XXI, s. 468-469)
- Mokosiej, Mokosiejewicz zob. Denisko Mokosiejewicz
- Moniwidowicz Iwaszko. Iwan h. Leliwa, sta Krzem. (1436-38) 131, rzk. klan kam. 1437, rzk. sta kam. 1437-38, sta Podola Wschodniego (litewskiego) 1437-38, marsz. hosp. 1438, wda trocki 1443, wda wileński 1458, † 1458 (PSB XXI, s. 660-661)
- Montowtowicz h. Topór: Jakub Michajłowicz sta [namiestnik] Krzem. (1508-29) 139
- Jurij Michajłowicz namiestnik Krzem. (1502-7) 138, wda kij. 1507 (zob. PSB XXI, s. 673)
- Michał sta Łuc. (1463-77) 360, nam. nowogrodzki i marsz. hosp. 1482, klan trocki 1483, † 1486 (PSB XXI, s. 672-673; U XI, s. 222)

- Montygerdowicz Piotr Janowicz zw. Biały h. Wadwicz, nam. brasławski a. 1480, marsz. hosp. 1480-82, sta Łuc. (1486-90) 363, marsz. ziemi Woł. (1487-90) 656, marsz. wielki i wda trocki 1491-97, hetman lit. a. 1497, † a. 1499 (PSB XXI, s. 675-676)
- Mordwinowicz Bogusz klucznik Łuc. (1526-28) 253
- Muszatycz Janczyński Iwaszko chor. Włodz. (1502) 424
- Muszatycz Petruszko horod. Łuc. (1501-06) 199
- Muszatycz zob. też Ochłopowski Muszatycz
- Myszka zob. Warkowski Myszka
- Nahorecki h. Kościesza (Nies. VI, s. 510): Fabian niedoszły miecz. Woł. (1726-28) zob. nr 679
- Samuel rzk. miecz. Woł. (1727) zob. nr 679, sta kotelnicki
- Nieświcki książę Fedko, nam. bracl. 1431-34, nam. Krzem. (1434-35) 130 (PSB VI, s. 386-387)
- Nizkinicki zob. Kisiel Nizkinicki
- Nos Aleksander Iwanowicz nam. Łuc. (1432-34) 354 (PSB XXIII, s. 208-209)
- Ochłopowski Muszatycz h. ?: Samuel horod. Łuc. (1654-57) 210, † a. 16 VIII 1660
- Stanisław Eustachy *thesaurarius noster regis* 1637, skarb. Woł. (1652-66) 733, † a. 26 III 1667
- Ogrodziński Roch h. Prus III, burgr. czerski 1766, pstol. czerski 1794, pstol. Kow. (1794) 18
- Olbięcki NN h. Janina, rzk. skarb. Woł. († a. 1730) zob. nr 740
- Oleszko Prytniowski Florian h. ?, sekretarz król. 1583, wojski Włodz. (1601-23) 561 (PSB XXIII, s. 758-759)
- Oleśnicki, Wojnicki (syn klana wojnickiego) Jan z Sienna h. Dębno, sta oleski 1432, sta Łuc. (1437-38) 356, sta sandomierski 1440-41, pkom. przemyski 1441-48, klan lwowski 1459 (PSB X, s. 475-476; U III/1, nr 828, 1864; U IV/1, nr 1390)
- Olizar Wołczkiewicz h. Chorągwie Kmitów (Nies. VII, s. 85-86): Adam Józef towarzysz wojska kor., pcz. ovr. 1688-95, stol. Woł. (1695-1703) 752, pułkownik chorągwi husarskiej Adama Mik. Sieniawskiego wdy beł. 1701, pkom. kij. 1703-07
- Konstanty sta sienicki 1760, rzk. stol. kij. 1747-60, pkom. Włodz. (1765-99) 490 (PSB XXIII, s. 813-815)
- Olszamowski h. Jasińczyk (Ur. XII, s. 316-317): Adam rzk. pstol. Łuc. (1754) zob. nr 330
- Jan horod. Łuc. (1660-68) 211, † a. 27 VI 1668
- Olszański h. Jastrzębiec (Nies. VII, s. 86): Jan Jerzy cz. kij. 1713-22, pułkownik wojsk kor., chor. ovr. 1722-30, sta ovr. 1730-47, pkom. Łuc. (1749-54) 315, † 1756 (PSB XXIV, s. 2-3)

- Michał cz. kij. 1722-42, pkom. Łuc. (1742-47) 314
- Mikołaj Baltazar rotmistrz król. 1689, łow. Woł. (1692-99) 646, chor. Woł. (1702-24) 607, marszałek sądów fiskalnych 1710, klan Woł. (1724-29) 242, † a. 29 XI 1731 (PSB XXIV, s. 3-4)
- Szymon podwojewodzi woł., deputat na Trybunał Kor., stol. Woł. (1757-75) 758, R a. 10 V 1777
- Tadeusz skarb. Krzem. (1778-90) 126
- Olszewski Wojciech sęd. Krzem. (1795) 123
- Omięciński h. Junosza (Nies. VII, s. 101-102): Franciszek wojski większy Krzem. (1791-94) 184
- Jerzy Marcelli horod. Krzem. (1765-80) 49, wojski mn. Woł. (1780-90) 790, † a. 13 IX 1790
- Kajetan miecz. Krzem. (1765-82) 57, wojski większy Krzem. (1782-91) 183
- Oprzałek Bartosz sekretarz król., niedoszły pis. Łuc. (1604) zob. nr 292
- Orański zob. Wojna Orański
- Ossoliński Józef h. Topór, sta sand. 1729-63, chor. ndw. kor. 1738-56, wda Woł. (1756-75) 782, † 18 IX 1780 (PSB XXIV, s. 410-412; U X, s. 191)
- Ostrogski h. własnego (Nies. VII, s. 175-194; WolffKniaz., s. 342-359): Aleksander wda Woł. (1593-1603) 767, † XII 1603 (PSB XXIV, s. 480)
- Fedor Daniłowicz nam. i wda Łuc. (1390 – po 1392) 352, † ok. 1410 (PSB VI, s. 382-383; — Kijów, Ławra Peczerska)
- Janusz Konstantynowicz wda Woł. (1584-93) 766, klan krak. 1593-1620, sta czerkaski, kaniowski, białocerkiewski 1594, sta Włodz. (1604-20) 541, † 12 IX 1620 (PSB XXIV, s. 481-486)
- Konstanty Iwanowicz nam. bracl. i winnicki 1497, hetman najwyższy 1497-1500, 1507-1530, sta bracl., sta Łuc. (1507-22) 368, marsz. ziemi Woł. (1507-22) 661, klan wileński 1511, wda trocki 1522, † 10 VIII 1530, — Kijów, Ławra Peczerska (PSB XXIV, s. 486-489)
- Konstanty Konstantynowicz sta Włodz. (1579-88) 539, krajczy lit. 1580-88 (U XI, nr 275), pecz. lit. 1588 (U XI, nr 1096), † pocz. 1588 (WolffSenat., s. 227, 291; PSB XXIV, s. 495)
- Konstanty Wasyl marsz. ziemi Woł. (1550-1608) 665, sta Włodz. (1550-79) 538, ponownie (1588-1603) 540, wda kij. 1559-1608 (PSB XXIV, s. 489-495; Kempa, Ostrogski)
- Michał Iwanowicz marsz. ziemi Woł. (1500-01) 658, sta Łuc. (1500-01) 365, † po III 1501
- Ostrogski Władysław Dominik zob. Zasławski Ostrogski
- Ostrowski Feliks h. ?, komornik ziemski krzem., sęd. ziemiański powiatu Krzem. (1792) 122, sęd. ziemski Krzem. (1794-95) 123
- Owłuczynski (Owłuczynski) Jurij h. Suche Komnaty, pis. Włodz. (1594-1616) 461, sęd. Włodz. (1616-18) 512

- Ozdoba zob. Dziegciowski Ozdoba
- Paczowski (Pączkowski) Lubliński Jan h. Lubicz, wojski mn. Łuc. (1794) 414
- Pakośławski Andrzej h. Prawdzic, niedoszły łow. Woł. (1701) zob. nr 647, skarb. kij. 1701, wojski ostrzeszowski 1708-14, burgr. wieluński 1711
- Pałucki (Pałuski) h. Poraj (Nies. VII, s. 241): Jan rzk. pstol. smol., wójt Krzem. 1679, wojski Krzem. (1678-99) 175
- Jerzy Jacek sęd. gr. owr., wojski Łuc. (1737-43) 406, † a. 7 VI 1748
- Krzysztof dworzanin król. 1579, sekretarz król. 1582, pecz. Woł. (1584-1613) 689
- Mikołaj pecz. Woł. (1579-81) 686, pkom. Włodz. (1581) 479
- Stanisław cz. Włodz. (1765-70) 427, pstol. Włodz. (1770-79) 505, pstol. Łuc. (1779-89) 332, R ok. 1 VIII 1789
- Paszkiewicz Michał h. Radwan odm., niedoszły horod. Łuc. (1660) zob. nr 210, burgr. Łuc. 1665
- Patrykij (Patrokij) Iwan zob. Kurozwoncki Iwan Wasylewicz Patrykij
- Pawłowicz h. Przyjaciół odm. (Ur. XIII, s. 248-249): Hieronim (Jarosz), pis. gr. włodz. 1615, pis. Włodz. (1617-32) 462
- Michał wojski Łuc. (1585) 394
- Pączkowski zob. Paczowski
- Pągowski Józef h. Pobóg, miecz. Włodz. (1770-83) 455
- Peplowski h. Gozdawa (Nies. VII, s. 268-271): Jan Paweł dworzanin król. 1705, sta daniszowski 1705, łow. latyczowski 1705-15, chor. latyczowski 1715-21, pkom. kam. 1721-37, klan Woł. (1737-39) 244, † 20 VIII 1739 (PSB XXV, s. 593-594)
- Piotr Antoni łow. latyczowski 1705, pstol. żyt. 1705-12, pecz. kij. 1712-36, pkom. Łuc. (1735-37) 313
- Wawrzyniec Stanisław pis. gr. łuc. 1695, wojski Łuc. (1684-1705) 401, psta Łuc. 1706, sęd. kam. 1705-13, pkom. kam. 1713-21, † 1721 (PSB XXV, s. 595; U III/3, s. 224)
- Peretiatkowicz Ochota h. własnego (Nies. VII, s. 271-272): NN niedoszły horod. Łuc. (1709) zob. nr 214
- Wojciech pstol. latyczowski 1740-65, pecz. Łuc. (1765-68) 303, stol. Łuc. (1768-70) 390, † a. 29 IV 1776
- Piaskowski h. Junosza (Nies. VII, s. 283-284): Aleksander miecz. Woł. (1728 – a. 1735) 680
- Antoni wojski Włodz. (1735-58) 575
- Jan sta. lubecki, pecz. Woł. (1765 – a. 1769) 707 (zob. też Białkowski)
- Mikołaj star. piaseczyński, taraszczański 1766, rzk. stol. Woł. (1755) zob. nr 757, marszałek konfederacji województwa woł. 1764, wojski Włodz. (1758-65) 576, chor. Woł. (1765) 611, pkom. Krzem. (1765-85) 86, klan inowłodzki 1785, † 6 III 1803 w Janowcu (PSB XXV, s. 811-814)
- NN miecz. Woł. (1735) 681
- NN rzk. skarb. Woł. (1733) zob. nr 740

- Pieczychwostski zob. Bokij Piezychwostki
 Pieściorowski Rafał h. Grabie, pstol. Włodz. (1765-70) 504
 Piniński h. Jastrzębiec (Ur. XIV, s. 16-20): Józef stolnikowie Woł., wojski większy Włodz. (1784-93) 581, stol. Włodz. (1793-94) 559, sęd. ziemski Włodz. (1794-96) 518, † ok. 1830 (PSB XXVI, s. 331-332)
 – Wojciech psta łuc., wojski czern. 1760-67, łow. czern. 1767-69, pcz. Włodz. (1769-81) 475, stol. Krzem. (1781-85) 161, stol. Woł. (1785-86) 761, † a. 12 X 1786 (PSB XXVI, s. 337)
 Piński zob. Buremski
 Piotrowski Jan h. Korwin, niedoszły cz. Woł. (1694) zob. nr 625
 Piotrowski Józef Kazimierz h. Świnka, skarb. Woł. (1789) 745, sta merecki 1789, † po 1815
 Piruski Aleksander h. Nałęcz, pis. gr. włodz. 1647, psta łuc. 1659-65, pcz. Woł. (1661-62) 696, rzk. pstol. now. 1661, psęd. Włodz. (1662-69) 498
 Podhorodecki Ignacy h. Sas, sta łopiennicki, pcz. Woł. (1769-94) 708 (Ur. XIV, s. 135)
 Podhorodeński (Podhorodyński) Bożydar h. Korczak (Nies. VII, s. 344): Andrzej wojski większy Włodz. (1793-94) 582, sęd. Kow. (1794-95) 19 (zob. PSB XXVII, s. 100)
 – Józef Ludwik Władysław (błędnie jako Waclaw w: W. Konopczyński, *Polska w dobie wojny siedmioletniej*, t. 1, s. 505; Czeppe, Kamaryla, s. 141) miecz. smoleński 1733, pis. gr. czern., cz. czern. 1735-37, pis. now. 1737-39, pis. Włodz. (1739-65) 469, klan czern. 1765-84, † po 17 VII 1793 (PSB XXVII, s. 99-101)
 – Marcin rzk. cz. dobrzyński, pis. Włodz. (1680-91) 468
 – Maurycy Władysław kasztelan czern., miecz. Włodz. (1783-87) 456, wojski większy Woł. (1787-94) 787 (zob. PSB XXVII, s. 100)
 – Walerian rotmistrz król., miecz. Woł. (1637-47) 669
 Podhorski h. Brodziec odm. (Ur. XIV, s. 137-139): Michał Baltazar pcz. czern. 1761, horod. Łuc. (1761-65) 219, pcz. Krzem. (1765-87) 73, † a. 25 VI 1789
 – Mikołaj deputat na Trybunał Kor. 1760, psęd. Krzem. (1760, 1761) 101
 Polanowski Krzysztof h. Pobóg, cz. urzędowski (U IV/4, nr 700), niedoszły cz. Woł. (1737) zob. nr 629
 Połubiński Wasyl Andrejewicz h. Jastrzębiec odm., nam. Włodz. (1505-07) 533, marsz. dworski ok. 1521-51 i tenut. żołudzki 1524, sta mścislawski i radomelski 1535, † 4 III 1551 (PSB XXVII, s. 370-371)
 Popiel Michał h. Sulima, rzk. stol. Krzem. (1743-46) zob. nr 160
 Porwaniecki h. Korczak (Nies. VII, s. 423-424): Andrzej rzk. miecz. Woł. (1706) zob. nr 678
 – Jan Eliasz niedoszły horod. Łuc. (1702) zob. nr 214, cz. parnawski 1704-20, wojski Łuc. (1720) 404

- Jerzy z Korczmina niedoszły skarb. Woł. (1695) zob. nr 736, skarb. Woł. (1697-99) 738, † a. 13 XI 1716
 Postruski Józef h. Bończa, skar. now. 1784-90, wojski mn. now. 1790-94, sęd. Włodz. (1794-96) 518
 Potocki h. Pilawa (Nies. VII, s. 427-467): Franciszek Salezy sta beł. 1720-67, krajczy kor. 1736-55, wda Woł. (1755-56) 781, wda kij. 1756-72, † 22 X 1772 (PSB XXVII, s. 814-823; U X, s. 195)
 – Michał sta krasnostawski 1686-1720, pis. pol. 1703-26, wda Woł. (1726-49) 779, † 2 XII 1749 (PSB XXVIII, s. 97-101)
 Potocki Stefan h. Lubicz, podwojewodzi woł., stol. Włodz. (1765-69) 555
 Prażmowski h. Belina (Nies. VII, s. 492-496): Franciszek chorąży czer. 1787-94, pkom. Kow. (1794) 17, potem pkom. Włodz. 1800
 – Wojciech (Albrycht) Remigian dworzanin pokojowy król. 1655, pstol. bracl. do 1658, chor. Woł. (1655-68) 601, pkom. czerski 1658-59, sta łomżyński 1668-85, chor. ndw. kor. 1669-85, sta krzepicki, warecki 1675, sta mszczonowski 1678-85, † 1685 (PSB XXVIII, s. 395-396)
 Próński Aleksander Frydrychowicz h. Pogoń Ruska, stol. lit. 1575-88, sta Łuc. (1580-88) 373, klucz. Łuc. (1582-95) 261, klan trocki 1591-95, † 1595 (PSB XXVIII, s. 507-509 – tu błędna data śmierci)
 Prusinowski h. Topór (Nies. VII, s. 526-327): Adam, syn Gabriela, rotmistrz król., pkom. Włodz. (1597-1613) 481, klan beł. 1613-17 (U III/2, nr 66), wda beł. 1617-19 (PSB XXVIII, s. 584-585; U III/2, nr 386)
 – Gabriel pstol. Woł. (1580-82) 709
 Pruszyński h. Rawicz: Ignacy regent ziemski krzem., sęd. ziemiański powiatu Krzem. (1792) 122
 – Józef horod. Łuc. (1757-61) 218, cz. Woł. (1761-78) 631
 – Michał Ursyn rzk. stol. trembowelski 1794, sęd. Łuc. (1794-95) 345
 Prytniowski zob. Oleszko Prytniowski
 Przelostocki NN, sęd. gr. łuc., niedoszły psęd. Włodz. (1659) zob. nr 498
 Przewłocki Andrzej h. Przestrzał, horod. Krzem. (1780-88) 51, regent ziemski łuc. 1779-81, porozbiorowy sęd. łuc., † 2 IV 1802 Nowosiółki, Kisielin (ABiMK 73, s. 415)
 Przybyszewski h. Grzymała (Nies. VII, s. 552): Jakub pis. gr. krzem., pis. Krzem. (1765-73) 70, R a. 16 XI 1780
 – Jan regent ziemski krzem. 1778, horod. Krzem. (1780) 50, deputat na Trybunał Kor., pis. Krzem. (1780-92, 1793) 71, † po 10 I 1795 (Arch. Potockich w Olszy)
 Przyłuski Marcin h. Ślepowron, horod. Krzem. (1788-95) 52
 Pużyna h. Oginiec (Nies. VII, s. 579-581; WolffKniaz., s. 408): Jerzy łow. Woł. (1628-33) 640, pkom. Włodz. (1633-49) 484
 – Michał Juriewicz psęd. Krzem. (1641-50) 96

- Raciborowski Jan Aleksander h. Jelita, wojski większy Krzem. (1678-99) 176, sęd. gr. krzem.
- Radecki NN h. ?. stol. Dub. (1794) 9
- Radomyski Ignacy h. Rogala, rzk. pcz. Woł. (1791) zob. nr 708, † a. 18 XI 1792
- Radwański h. Radwan (Nies. VIII, s. 30): Jan miecz. Łuc. (1765-67) 279, pstol. Łuc. (1767-79) 331, pstol. Woł. (1779-86) 726, † a. 13 I 1786
- Stanisław Kostka psęd. Łuc. (1765-77) 327, stol. Woł. (1777-81) 759, sęd. Łuc. (1781-93) 344
- Radziwiński h. Lubicz (Nies. VIII, s. 36-37): Arnolf chor. 1695, porucznik 1713-14 roty husarskiej marszałka wk., skarb. Woł. (1717-18) 739, † a. 11 XII 1722
- Filip sta terleszyński, cz. Woł. (1787-93) 634 (PSB XXX, s. 92-96)
- Józef stol. Kow. (1794) 21, sęd. Kow. (1794-96) 19, potem sęd. ziemski pow. włodz. 1797-1804
- Piotr miecz. now. 1730-38, cz. now. 1738-39, stol. now. 1739-40, chor. czern. 1740-42, chor. Woł. (1742-60) 609 (U III/4, nr 1127, 1690, 1760, 2008)
- Piotr deputat na Trybunał Kor., pstol. Dub. (1794) 7
- Piotr Jan cz. Woł. (1680-85) 622
- Radziwiłł h. Trąby odm. (Nies. VIII, s. 39-83): Albrycht Stanisław sta Łuc. (1618-22) 377, pkanc. lit. 1619, kanc. 1623, sta piński 1631-56, † 12 XI 1656 (PSB XXX, s. 135-140)
- Michał Kazimierz „Rybeńko” sta przemyski 1720-36, koniuszy lit. 1728, marsz. ndw. lit. 1734, klan trocki 1735, hetman polny lit. 1735, sta Krzem. (1736-42) 155, klan wileński 1742, wda wileński i hetman wielki lit. 1744, † 22 V 1762 (PSB XXX, s. 299-306)
- Ramiński Józef h. ?, burgr. krzem., horod. Krzem. (1735) 45
- Riazanowicz Niemira h. Korczak, sta Łuc. (1445-54) 359
- Rohoziński h. Leliwa (Nies. VIII, s. 129): Adam Konstanty łowczy kij. 1720-25, wojski Łuc. (1725-36) 405, † a. 14 VII 1737
- Fortunat wojski mn. Łuc. (1789-94) 413, niedoszły wojski mn. Woł. (1794) zob. nr 792
- Franciszek pis. Łuc. (1781-94) 301, konsyliarz konfederacji targowickiej woj. woł. 1792, pkom. Krzem. (1794-95) 88, kawaler orderu św. Stanisława
- Jakub wojski mn. Łuc. (1765-86) 412, R a. 28 VII 1789
- Józef pcz. Pol. (1794) 418
- Józef Marcin chor. Łuc. (1765) 188, † a. 14 IV 1768
- Michał horod. Krzem. (1742-52) 47, † a. 26 VI 1765
- Stanisław miecz. Włodz. (1787-89) 457, cz. Łuc. (1789-91) 196, łow. Łuc. (1791-93) 278
- Stefan rzk. łow. Woł. (1715) zob. nr 649 (S. Barącz, *Dzieje klasztoru oo. Dominikanów w Podkamieniu*, Tarnopol 1870, s. 138)
- Wincenty Antoni regent woł. 1793, wojski większy Dub. (1794) 10

- Rostocki zob. Bołbas Rostocki
- Rotharyusz Łukasz h. Gryf, pstol. zwinogrodzki 1792, horod. Krzem. (1792-93) 53
- Rozwadowski NN, tow. choragwi *stabuli praefecti*, niedoszły pcz. Woł. (1661) zob. nr 696
- Rudecki Ursuł h. Rudecki (Nies. VIII, s. 173): Dymitr psęd. Krzem. (1661-62) 98, † a. 2 X 1664
- Fedor Wasylewicz cz. Woł. (1580-1604) 615
- Rupniowski (Rupniewski) Stanisław h. Szreniawa, skarb. Woł. (1667-71) 734, † ? a. 22 VIII 1676
- Rylski NN rzk. łow. Woł. (1777) zob. nr 651
- Rymiński Jerzy h. Pobóg lub Ślepowron, dworzanin król., wojski Łuc. (1600-24) 397
- Rzązewski h. Jastrzębiec (Ur. XV, s. 364): Daniel rzk. horod. Łuc. (1743) zob. nr 217
- Jan Stanisław horod. Włodz. (1698-1715) 441
- Michał rzk. horod. Łuc. (1746) zob. nr 217
- Paweł horod. Włodz. (1729-38) 442, rzk. horod. Łuc. (1738) zob. nr 217
- Szymon komornik gr. włodz. 1671-83, horod. Włodz. (1683-95) 440, horod. Łuc. (1695-99) 214, † a. 15 VI 1702 (Sig. 15, s. 199)
- Rzązewski? zob. też Zorzewski
- Rzeczycki h. Janina (Nies. VIII, s. 215-216): Jan niedoszły miecz. Woł. (1662) zob. nr 673
- Łazarz (Łukasz) rzk. chor. Woł. (1724) zob. nr 608
- Piotr miecz. Woł. (1658-75) 673, niedoszły psęd. Włodz. (1662) zob. nr 498
- Piotr (Stefan) stol. Woł. (1712-13) 754, † a. 24 XI 1713
- Rzewuski Seweryn Józef h. Krzywda, sta chełmski 1723-36, pcz. kor. 1726-38, ref. kor. 1738-50, wda Woł. (1750-54) 780, sta lubomyski, † 31 XII 1754 w Olesku
- Rzyszczewski h. Pobóg (Nies. VIII, s. 225): Adam sta rudneński, łow. Woł. (1774-86) 651, klan lubaczowski 1786-93, † 1808 (PSB XXXIV, s. 221-223)
- Wojciech cz. now. 1738-43, miecz. Woł. (1744-54) 682, łow. Woł. (1754-74) 650, klan buski 1774-83, klan lubaczowski 1783-86, † 2 V 1786 (PSB XXXIV, s. 227-228)
- Sanguszko h. Pogoń Litewska (Nies. VIII, s. 234-241): Adam Aleksander Olgierdowicz klan bracl. 1608-18, klan kij. 1618-21, wda podol. 1621-29, sta Włodz. (1624-26) 543, wda Woł. (1629-53) 769, sta doliński 1639-46, † X 1653 (Jerlicz I, s. 150; PSB XXXIV, s. 464-467; U III/3, nr 648; U III/4, s. 319)
- Aleksander Sanguszkowicz nam. Włodz. (ok. 1460) 525, nam. Krzem. (1482-90) 134
- Andrzej Aleksandrowicz Sanguszkowicz nam. Krzem. (1498-1500) 136, nam.

- bracł. i winnicki 1500-07, sta Włodz. (1508-31) 535, marsz. ziemi Woł. (1522-34) 662, † koniec 1534 lub na początku 1535 (PSB XXXIV, s. 468-469)
- Andrzej Michajłowicz Koszyrski marsz. hosp., sta Łuc. (1542-60) 370, horod. Łuc. (1546) 202, klucz. Łuc. (1546) 256, most. Łuc. (1546) 283, † 4 X 1560 (PSB XXXIV, s. 469-471)
- Fedor Andrejewicz sta bracł. i winnicki (od 1544), marsz. ziemi Woł. (1535-47) 663, sta Włodz. (1529-47) 536, † a. 18 I 1548 (PSB XXXIV, s. 480-482)
- Hieronim Janusz generał major wojsk kor. 1762, generał porucznik wojsk lit. 1775, miecz. lit. 1775, sta czerkaski, wda Woł. (1775-1812) 783, † 4 IX 1812 (PSB XXXIV, s. 484-488)
- Janusz Aleksander miecz. lit. 1735, marsz. ndw. lit. 1750-60, sta Krzem. (1750-52) 157, † 13 IX 1775 (PSB XXXIV, s. 490-492)
- Janusz Modest sta Krzem. (1780-92) 159, † 14 IX 1806 w Zastawiu i tam 22 (PSB XXXIV, s. 492-494)
- Józef Paulin sta Krzem. (1752-80) 158, marsz. ndw. lit. 1760, † 12 V 1781 (PSB XXXIV, s. 494-496)
- Paweł Karol stol. lit. 1708-9, pskarb. ndw. lit. 1711, marsz. ndw. lit. 1713, marsz. wlk. lit. 1734, sta Krzem. (1745-50) 156, † 14 IV 1750 (PSB XXXIV, s. 497-500)
- Sapieha h. Lis: Fryderyk wojewodziec witebski, pkom. Włodz. (1626) 483
- Mikołaj Lew rotmistrz król., sta owr. 1660-84, klan Woł. (1679-82) 235, wda bracł. 1682-85, † 1685 (PSB XXXV, s. 127-128)
- Semenowicz Iwan horod. Krzem. (1567-70) 35 i wojski Krzem. (1567-70) 166, † a. 29 III 1572 (MW 1, k. 226v-7v)
- Serbin Horohoryński: Fedor Fedorowicz chor. Woł. (1544-59) 591
- Michajło Fedorowicz chor. Woł. (1559-66) 592, sędzia powiatu łuc. 1562, pkom. Łuc. (1566-76) 305, † a. 6 VII 1576
- Siemaszko, Siemaszkowicz h. własnego (Nies. VIII, s. 334-335): Aleksander Bogdanowicz pkom. Włodz. (1566-81) 478, klan bracł. 1581-97, sta Łuc. (1589-97) 374, † 1597 (PSB XXXVI, s. 601-602)
- Michał (Mykita) Wasylewicz chor. Woł. (1523-29) 589
- Mikołaj niedoszły pcz. Woł. (1628) zob. nr 691
- Mikołaj Aleksandrowicz, rotmistrz król. 1588, poborca woł. 1595, klucz. Łuc. (1595-1615) 262, sta Łuc. (1600-18) 376, klan bracł. 1602-18, † 1618 (PSB XXXVI, s. 616-617)
- Piotr Michajłowicz sta Krzem. (1550-60) 143, diak lub pis. hosp. 1553-54, † a. 26 IX 1560 (PSB XXXVI, s. 617-618)
- Wasyl Piotrowicz na Dobratynie staroście krzem., chor. Woł. (1599-1617) 596
- Siemiński NN, rzk. pcz. Woł. (a. 1761) zob. nr 706
- Sieniawski Mikołaj Hieronim h. Leliwa, strażnik wlk. Kor. 1664-68, chor. wlk. kor. 1668-76, piaseczyński, radomski 1668, rohatyński 1669-83, marsz. ndw.

- kor. 1676-83, sta lwowski 1679-83, hetman polny kor. 1683, wda Woł. (1683) 773, † 15 XII 1683 (PSB XXXVII, s. 137-142)
- Sieniuta Lachowiecki h. własnego (Nies. VIII, s. 361-363): Fedor Hrehorowicz horod. Krzem. (1574-98) 36, wojski Krzem. (1572-94) 167, † a. 1598
- Jan horod. Krzem. (1744-81) 48, † a. 16 V 1792
- Jan wojski większy Krzem. (1718) 178
- Jesko horod. Włodz. (1513-18) 433
- Siestrzewitowski Daniel Stanisław h. Leszczyc, porucznik chorągwi pancernejs oboźnego kor. i sty łuc., pcz. Woł. (1668-79) 698, † a. 29 V 1680
- Skarzyński Stanisław h. ?, stol. Pol. (1794) 420
- Skąpski Piotr h. Jelita (DeputWoł., d. 5471), komornik graniczny włodz. 1788, cz. Dub. (1794) 2
- Skirmunt NN h. Przyjacieli odm., niedoszły miecz. Woł. (1735) zob. nr 681
- Sławuszewski (Sławoszewski) h. Godziemba (Nies. VIII, s. 406): Alojzy wojski większy Łuc. (1794) 411
- Franciszek chor. chorągwi pancernejs wojsk kor., miecz. Włodz. (1767-70) 454, wojski większy Włodz. (1770-76) 578
- Józef wojski mn. Włodz. (1776-78) 584, wojski większy Łuc. (1778-93) 409, konsyliarz konfederacji targowickiej woj. woł. 1792-93
- Marcin wojski większy Łuc. (1793-94) 410, chor. poleski (1794) 415, konsyliarz konfederacji targowickiej woj. woł. 1792-93
- Smolihowski zob. Hulewicz
- Sobieski Marek h. Janina, chor. ndw kor. 1581-96, klan lubelski 1596-97, wda lubelski 1597-1605, sta Łuc. (1598-1600) 375, † 10 XI 1605 (PSB XXXIX, s. 502-504)
- Sobolewski h. Łada: Antoni sęd. gr. wiski, cz. now. 1758-66, sęd. pograniczny woj. bracł. 1765, pis. Włodz. (1766-73) 470, chor. Woł. (1773-81) 613
- Antoni chor. Woł. (1781-95) 614
- Sokolski h. Pogoń Ruska: Ostafij (Eustachy) Wasylewicz psęd. Łuc. (1565-78) 318, sęd. Łuc. (1577-79) 335, † 1579
- Sołtan Michajłowicz chor. Woł. (1529-44) 590, † 1544 (WolffKniaz.. s. 491)
- Stefan Markowicz cz. Woł. (1606) 616
- Sołtan Buciatycki Fedor h. Syrokomla odm., chor. kij. 1563?, pis. Włodz. (1566-93) 460
- Sopoćko Adam h. Syrokomla odm., sęd. gr. łuc., skarb. Woł. (1615-23) 729, † a. 2 XII 1623
- Szredziński Franciszek regent ziemski łuc. 1793, skarb. Kow. (1794-95) 20
- Stadnicki h. Szreniawa: Antoni rzk. cz. Krzem. (1748) zob. nr 29
- Jan Franciszek chor. ndw kor. 1687-97, wda Woł. (1697-1713) 776, † 13 VIII 1713 (PSB XLI, s. 389-391)
- Staniszewski h. Pobóg (Nies. VIII, s. 490): Jan sekretarz król., klucz. Łuc. (1626-40) 264, † a. 14 VIII 1640

- Wojciech pis. gr. łuc. 1600-08, sęd. gr. łuc. 1610-16, psta gr. łuc. 1616, klucz. Łuc. (1615-26) 263, pis. Łuc. (1617-28) 293, sęd. Łuc. (1628-34) 339, † 16 IV 1634 (Radziwiłł. Memoriale, t. 2, s. 30-31)
- Stawiszyn, z Lasota wojewoda zamkowy Krzem. (ok. 1369-70) nr 129, czy identyczny z późniejszym stolnikiem kaliskim 1382-1387 (U I/1, s. 124)?
- Stecki h. Radwan (Nies. VIII, s. 513-514): Józef komornik graniczny łuc. od 1751, pis. gr. Łuc., niedoszły chor. Woł. (1760) zob. nr 609, miecz. kij. 1761-65, sęd. Łuc. (1765-81) 343, kawaler orderu św. Stanisława 1781, † 1813 (PSB XLIII, s. 77-78)
- Onufry burgr. włodz., niedoszły horod. Włodz. (1787) zob. nr 446
- Piotr psęd. Włodz. (1765-83) 502, † a. 28 V 1784
- Stępkowski (Stępkowski) h. Sucheomnaty (Nies. VIII, s. 515-516): Aleksander niedoszły wojski Krzem. (1702) zob. nr 177
- Daniel Stefan, syn Gabriela, sta Włodz. (1643-68) 547, klan bract. 1657-72 (PSB XLIII, s. 382-383)
- Gabriel, syn Macieja, rotmistrz i dworzanin król. 1634, pstol. Woł. (1625-34) 712, klan bract. 1634-55, sta Włodz. (1636-43) 546, † koniec 1655 (PSB XLIII, s. 383-385)
- Maciej sęd. gr. łuc. 1591-1606, psta. łuc. 1606-16, pcz. Woł. (1616-24) 690, klan bract. 1624-34, † 11 X 1634, — 8 XI 1634 we Lwowie (zob. PSB XLIII, s. 383)
- Piotr, syn Macieja, stol. król., stol. Woł. (1621-37) 748
- Stoiński Michał h. Janina, deputat na Trybunał Kor. 1766, psęd. Krzem. (1765-78) 102, † a. 18 VI 1779
- Stroynowski Antoni Walerian h. Strzemię, wojski mn. Woł. (1778-80) 789, pkom. buski 1780
- Strzemiński NN horod. Krzem. († a. 18 VIII 1735) 44
- Sumowski Marcei Józef h. Jastrzębiec, cz. Włodz. (1765) 426, pis. now. 1765-72, sęd. now. 1772-73, pis. Włodz. (1774-84) 471, psęd. Włodz. (1784-92, 1793) 503, sęd. Włodz. (1794-96) 518
- Szamotoły, z Wincenty h. Nałęcz, pcz. kaliski 1414-23, klan międzyrzecki 1423-44, sta generalny ruski 1431-39, sta Łuc. (1438) 357, † 1444 (U I/1, s. 199)
- Szaszewski (Szaszowski) h. Szaszor (Nies. VIII, s. 604): Dominik rzk. miecz. Woł. (1679-83) zob. nr 674
- Paweł podpułkownik chorągwi pancernejszej wdy kaliskiego, niedoszły łow. Woł. (1704) zob. nr 647
- Szemiot Tomasz h. Łabędź, cz. Krzem. (1793) 30
- Szegliński Szymkowiec h. Kościeszka (Nies. VIII, s. 621-622): Jan rotmistrz woj. woł., łow. Woł. (1651-65) 642
- Krzysztof psęd. Łuc. (1623-34) 322, sęd. Łuc. (1634-42) 340, † a. 17 XII 1642

- Michał klucz. Łuc. (1640-44) 265
- Szłubicz zob. Załęski Szłubicz
- Szpakowski Paweł Olechnowicz h. ?. psęd. Włodz. (1566-67) 493, † a. 23 V 1568
- Szpanowski zob. Czaplic
- Szumbarcki zob. Bohowityn
- Szyłowicz (Kierdejowicz) Olizar h. Kierdeja, marsz. ziemi Woł. (1463-86) 655, sta Włodz. (1461-86) 526, sta Łuc. (1480? – 1486) 362, † 1486 (PSB XXIII, s. 805)
- Szymkowiec Szczęsny Hercyk h. Lubicz odm., sta Krzem. (1544-48) 142
- Szymkowiec zob. też Szegliński Szymkowiec
- Śnitowski Hipolit Aleksander h. Miesiąc lub Strzała, niedoszły horod. Włodz. (1653) zob. nr 439
- Świętosławski Wojciech Augustyn h. Pomian, kawaler orderu Orła Białego i św. Stanisława, pis. gr. krzem., stol. Krzem. (1785-88) 162, chor. Krzem. (1788-94) 27, rotmistrz Kawalerii Narodowej, konsyliarz konfederacji targowickiej 1792, † po 12 XII 1802
- Tchórzewski Samuel Benedykt h. Rogala horod. Krzem. (1669-81) 42
- Tomaszewski Krukwa Jan pstol. Łuc. (1789-94) 333
- Trusz Hryćko sprawca stwa Łuc. (1560) zob. nr 371
- Trzebuchowski Kajetan Aleksander Tadeusz h. Ogończyk, horod. Włodz. (1790-92) 447, rzk. chor. Woł. (1792) zob. nr 614, konsyliarz konfederacji targowickiej 1792, † po 1815
- Urbanowski Józef h. ?. skarb. Woł. (1765-78) 742, † a. 31 III 1781
- Uruski Adam Tomasz h. Sas, wojski mn. Krzem. (1776-85) 186
- Uszak zob. Kulikowski Uszak
- Warkowski Myszka h. Korczak (Nies. VI, s. 499; IX, s. 230): Abraham Michajłowicz sta owr. 1578-1604, stol. Woł. (1580-93) 746 (PSB XII, s. 367)
- Michał dworzanin i rotmistrz król. 1565, sta rzeczycki do 1567, homelski 1568-94 (N 23 I 1568 – ML 267, k. 193v-194), owr. 1572-78, sprawca woj. kij. 1570-71 (N 9 XI 1570, wzm. 12 VI 1571 (H. Litwin, *Napływ szlachty polskiej na Ukrainę 1569-1648*, Warszawa 2000, s. 211), klan Woł. (1572-1605) 226, † 1605
- Wasilewski Adam Franciszek h. Drzewica, łow. owr., pis. Krzem. (1722-47) 68
- Wasylewicz Dachno h. Syrokomla, nam. Krzem. (1536-38) 140, horod. Łuc. (1534-37) 200, most. Łuc. (1534-37) 281 i klucz. Łuc. (1534-37) 254, † a. 16 VI 1541
- Wężyk Dominik h. Wąż, sęd. Trybunału Kor. z woj. czern., cz. Włodz. (1788-90) 431, pstol. Włodz. (1790-96) 508
- Wielhorski h. Kierdeja (Nies. IX, s. 294-296): Aleksander Kierdejowicz, Romanowicz, wojski Łuc. (1625-42) 398, † 1642

- Aleksander niedoszły miecz. Woł. (1659) zob. nr 673
- Feliks niedoszły wojski Łuc. (1758) zob. nr 407, wojski większy Woł. (1770-82) 785, sta matwijowski, † po 29 X 1787 (DeputWoł., d. 3684, k. 15)
- Jan Kazimierz kasztelanik woł., rotmistrz król., pkom. Włodz. (1692-95) 487, † 1695 (Nies. IX, s. 295)
- Jerzy Piotr rotmistrz król., stol. Woł. (1662-68) 750, pkom. Włodz. (1668-79) 486, klan braci. 1679-82, klan kij. 1682, klan Woł. (1682-83) 236, pułkownik król., † a. 30 XII 1683
- Kilian na Horochowie, syn Aleksandra, psta włodz. 1637, rotmistrz król. i woj. woł., pcz. Woł. (1649-53) 693
- Michał Jan miecz. Woł. (1718-28) 679, pcz. Woł. (1728-35) 702, † a. 16 V 1742
- Mikołaj klucz. Łuc. (1669-76) 269, miecz. Woł. (1676-85) 674
- Waclaw klucz. Łuc. (1676-80) 270, pkom. Włodz. (1700-04) 488, klan Woł. (1704-06) 239, † a. 27 X 1709
- Wielogłowski Kazimierz h. Stary Koń, rzk. stol. Woł. (1720) zob. nr 755
- Wierzbicki Ignacy h. Radwan, regent włodz., horod. Włodz. (1773-87) 445
- Wilczopolski Tadeusz, cz. Łuc. (1765-68) 191, pcz. Łuc. (1768-94) 304
- Wilkoński Aleksander zob. Wielhorski
- Wiszniewski Dionizy h. ?, podwojewodzi czerski, sęd. Kow. (1794-6) 19
- Wiśniowiecki Korybut h. własnego (Nies. IX, s. 345-363): Andrzej Iwanowicz klan Woł. (1568-1572) 225, wda braci. 1572-76, wda Woł. (1576-83) 765, † 1584 (WolffKniaz., s. 568)
- Dymitr Jerzy sta Łuc. (1657-58) 380, straż. kor. 1657-60, wda beł. 1660-78, sta białocerkiewski 1663-82, hetman polny kor. 1668-76, sta kamionacki 1670-82, solecki, lubomski 1670-82, hetman wk. kor. 1676-82, wda krak. 1678-81, klan krak. 1681-82, † 1682 (U IV/2, nr 126, 422; U X, s. 213)
- Janusz Antoni sta piński 1695-1701, pcz. lit. 1697, marsz. wk. lit. 1698, marsz. ndw. lit. 1699, sta Krzem. (1701-36) 154, klan wileński 1702-03, wda wileński 1704, wda krak. 1706-26, klan krak. 1726-41, sta nowotarski 1735-41, † 16 lub 18 I 1741 (WolffKniaz., s. 574; U IV/2, nr 134)
- Janusz sta Krzem. (1627-36) 147, koniuszy kor. 1633-36, † 9 XI 1636
- Witoniski Stefan h. Syrokomla, pstol. kij. 1685, cz. Woł. (1685-91) 623
- Witwiński Krzysztof h. ?, pstol. Woł. (1583-1605) 710
- Wkryński Jan h. Grzymała miecz. Woł. (1685-86) 675, pstol. kij. 1686-1716
- Wojdatowicz Juszko klucz. Łuc. (1451) 249
- Wojna (Wojna) Orański h. Trąby (Nies. IX, s. 433-438): Aleksander pstol. now. 1661-72, niedoszły pis. Włodz. (1668) zob. nr 465, sta krośnieński 1670-72, sęd. czern. 1673-77, pis. Włodz. (1677-79) 467
- Jan pcz. Kow. (1794) 16

- Józef, syn Ignacego, miecz. Włodz. (1793) 459
- Józef horod. Włodz. (1653-80) 439
- Józef Ksawery podwojewodzi czern., stol. now. 1733-39, sęd. Włodz. (1739-49) 516
- Wojnarowski Stanisław h. Strzemię, horod. Łuc. (1768) 221, R a. 24 V 1768
- Wojnicki Jan zob. Oleśnicki
- Wojutyński zob. Hulewicz Wojutyński
- Wolański Karol h. ?, sęd. gr. now., pis. Łuc. (1765) 299, † przed 3 X 1776
- Wołczek Aleksy sęd. Włodz. († a. 8 I 1566) 509
- Wołyniec zob. Czernczycki
- Woroniecki Korybut h. własnego (Nies. IX, s. 430-431): Mikołaj chor. chorągwi pancernej, niedoszły miecz. Woł. (1709) zob. nr 678
- Władysław August sta Łuc. (1747-51) 385, † 1751
- Wojciech Mikołaj sta średzki 1717, chor. Woł. (1724-42) 608, klan czern. 1742-47
- Woyna zob. Wojna
- Wroczyński Antoni h. ?, miecz. Dub. (1794) 4
- Wydźga Józef h. Jastrzębiec, szambelan król., stol. Dub. (1794) 8, pkom. Dub. (1794) 6
- Wyhowski Jerzy h. Abdank, pułkownik król., rzk. pcz. Woł. († a. 1737) zob. nr 702
- Wyleżyński h. Trzaska (Nies. IX, s. 456-457): Andrzej rzk. stol. wendeński, pcz. Woł. (1758-61) 705, sęd. Krzem. (1761-62) 119, chor. Woł. (1762-64) 610
- Jan sęd. gr. łuc. 1617, psta łuc. 1622-24, skarb. Woł. (1623-24) 730, pcz. Woł. (1624-36) 691
- Józef horod. Łuc. (1735-44) 217, † a. 28 V 1757
- Kajetan, brat Ignacego rotmistrza Kawalerii Narodowej, pstol. Krzem. (1783-89) 105, regent pieczęci wk. kor. 1791
- Mikołaj łow. Woł. (1665-67) 644
- Zygmunt, syn Jana, pcz. Woł. (1636-49) 692
- Wysocki Timofiej h. Ostoja, nam. murawicki 1583, miecz. Woł. (1590-1610) 666
- Wyżycki Karol h. Gieralt, chor. czern. 1706-10, podkoniuszy lit. 1710, klan Woł. (1731-36) 243, † 1737 (Nies. IX, s. 468)
- Zagórski h. Ostoja (Nies. X, s. 23): Franciszek sta owr. 1747-66, niedoszły pkom. Krzem. (1762) zob. nr 85
- Jan podkomorzyc łukowski, sęd. gr. Krzem., łow. Włodz. (1777-90) 451, pcz. Włodz. (1790-95) 477, konsyliarz konfederacji targowickiej 1792-93
- Jan Stanisław na Potutorowie i Wołkowcach, psta i wojski większy Krzem. (1718-32) 179, pstol. Woł. (1732-33) 723, † a. 27 VII 1736 (Bon. XIV, s. 61)
- Józef miecz. Woł. (1754-65) 683, chor. Woł. (1765-73) 612, pkom. Łuc. (1773-92) 317

- N. rzk. pstol. Woł. (1738) zob. nr 724
- Stanisław pis. gr. lwowski, sęd. gr. Łuc. (1786), pstol. Woł. (1786-97) 727
- Zahorowski h. Korczak (Nies. X, s. 24-26): Andrzej psęd. Łuc. (1605-16) 320, + a. 3 VI 1616
- Jan stol. czern. 1658-62, sęd. Włodz. (1662-96) 515, rotmistrz król., + a. 6 VIII 1699
- Marcin, syn Stefana, sta Włodz. (1684-94) 549, chor. Woł. (1694-1702) 606
- Mikołaj, syn Piotra psęd. Włodz., klucz. Łuc. (1657-66) 268, + a. 5 III 1667
- Piotr psęd. Włodz. (1619-52) 497, + a. 20 III 1654
- Piotr Bohdanowicz dworzanin hosp., horod. (1537-46) 201, klucz. (1537-46) 255 i most. Łuc. (1537-46) 282, marsz. hosp. 1550-69
- Stefan rotmistrz król., chor. choragwi kozackiej wdy krak. i hetmana wielkiego kor., pcz. Woł. (1661-68) 695, sta Włodz. (1668-84) 548, klan bract. 1683-85, klan Woł. (1685-96) 237, + a. 22 X 1696
- Wasyl Pietrowicz sta żyt. 1560, marsz. hosp. 1568-77, horod. Włodz. (1568-80) 435, klan bract. 1572-80, + 29 II 1580 (WolffKniaz., s. 97-98)
- Zajac Jan z Deniz h. Syrokomla, wojski większy Krzem. (1701-14) 177, + a. 3 I 1718 (Sig. 19, s. 88)
- Zaleski Franciszek h. ?, miecz. Włodz. (1765-67) 453
- Zaleski Marcin h. ?, wojski mn. Kow. (1794) 23
- Załęski Szlubicz ze Słubic h. Prus I (Nies. X, s. 47): Andrzej Wasylewicz sęd. Włodz. (1588-1616) 511
- Ignacy chor. Dub. (1794) 1, kawaler orderu św. Stanisława
- Jakub wojski Włodz. (1724-33) 574, + a. 6 IV 1735 (Sig. 24, s. 50)
- Jan psta Łuc., sęd. Włodz. (1618-37) 513
- Józef miecz. czern. 1765-79, cz. Łuc. (1779-85) 194, łow. Łuc. (1785-86) 274, stol. Łuc. (1786-92) 392
- Józef psta gr. włodz., rzk. chor. Łuc. (1789) zob. nr 190
- Stefan wojski większy Woł. (1782-87) 786, chor. now. 1787
- Walenty niedoszły miecz. Woł. (1794) zob. nr 685
- Zarzycki (Zarzecki) Stefan (Marcin) h. Pobóg (*Szlachta wylegitymowana w Królestwie Polskim w latach 1836-1861*, oprac. E. Sęczys, Warszawa 2000, s. 818), skarb. Łuc. (1789-95) 349
- Zasławski h. własnego (Nies. X, s. 91-98): Aleksander sta żyt. 1609-29, klan Woł. (1605-13) 227, wda bract. 1613-28, wda kij. 1628-29; + 14 XI 1629 (Teodorowicz, t. 3, s. 391)
- Janusz (Aleksander, Konstanty) wda podlaski 1591-1604, sta żyt. 1598-1609, perejasławski 1620, wda Woł. (1604-29) 768, + 4 VIII 1629 (Jerlicz I, s. 36)
- Jerzy sta Włodz. (1635-36) 545, + 18 X 1636 (Radziwiłł, Memoriale, t. 1, s. 328)

- Zasławski Ostrogski Władysław Dominik h. własnego, koniuszy kor. 1636-45, sta Łuc. (1639-56) 379, wda sand. 1645-49, wda krak. 1649-56, sta przemyski 1653-56, ropczycki, doliński, + 30 VII 1656 (U III/1, s. 374; U IV/2, nr 415; U X, nr 251)
- Zbaraski h. własnego (Nies. X, s. 115-121: Janusz wda bract. i sta piński, sta Krzem. (1574-1608) 145, + 1608 (WolffKniaz., s. 617)
- Krzysztof koniuszy kor. 1610-27, sta Krzem. (1608-27) 146, wiślicki, solecki, tryliski, + 6 III 1627 (Simon Starovolscius, *Monumenta Sarmatarum viam universae carnis ingressorum*, Cracoviae 1655, s. 140-141)
- Mikołaj Andrejewicz sta Krzem. (1560-74) 144, + 1574 (WolffKniaz., s. 616)
- Semen Wasylewicz nam. Krzem. (1473-81) 133, + a. 1 IV 1481 (WolffKniaz., s. 607)
- Zbrożek h. Poraj (Nies. X, s. 137): Bartłomiej rzk. wojski Krzem. (+ po 1815) zob. nr 184
- Kazimierz pstol. now. a. 1732, wojski now. 1732, wojski większy Krzem. (1732-44) 180
- Piotr wojski większy Krzem. (1746-54) 181, + a. 21 VIII 1776 (Sig. 32, k. 379v)
- Zderkiewicz Jan z Głogowca h. ?, rzk. stol. Woł. (1765) zob. nr 758
- Złotoliński Józef h. ?, cz. Włodz. (1770-84) 429
- Zorzewski (Rzązewski?) Andrzej Stanisław h. ?, rzk. skarb. Woł. (1686) zob. nr 736
- Zubczewski h. Prawdzic (Nies. X, s. 191): Aleksander most. Łuc. (1617-22) 288
- Kirył Iwanowicz horod. Łuc. (1581-94) 206
- Konstanty Bogusław porucznik kozacki, pis. gr. Łuc., łow. Woł. (1665-66) 643, stol. now. 1666, pcz. now. 1667-85
- Wacław rotmistrz król. 1622, horod. Łuc. (1612-42) 208
- Zwoński Antoni h. ?, pstol. Łuc. (1765) 330, + a. 25 X 1767
- Zabokrzycki Dymitr na Zabokrzykach h. Kruniewicz, pcz. wiłkomirski 1685-92, psta gr. krzem., pis. Łuc. (1692-95) 298, władyka łuc. i ostrogski (1695)
- Janusz sęd. Krzem. (1590-1615) 109, + 9 IV 1615
- Żbikowski Jerzy (Aleksander Jerzy) h. Grzymała, pis. gr. kij., regent ziemski kij., cz. żyt. 1715-42, rzk. pstol. kij. 1720, pis. gr. krzem. 1742, rzk. pis. Krzem. (a. 1760) zob. nr 69, + a. 1748
- Żegocki Tomasz h. Jastrzębiec, sęd. gr. włodz., pstol. Włodz. (1789-90) 507, łow. Włodz. (1790-95) 452, kawaler orderu św. Stanisława 1792, konsyliarz cywilno-wojskowy pow. włodz. 1793
- Żółkiewski Michał Stanisław h. Lubicz, rotmistrz król., pstol. Woł. (1669-88) 717, + a. 19 VII 1689
- Żórawiński (Żurawiński) Stanisław h. Korczak, pkom. halicki 1605-17, klan beł. 1617-25, sta Włodz. (1620-24) 542 (Nies. X, s. 190)

- Żurawnicki (Żórawnicki) h. Korczak (Nies. X, s. 190): Aleksander Markowicz marsz. hosp. 1560, klucz. (1563-80) 259 i horod. Łuc. (1563-80) 205, sta Łuc. (1576-80) 372, † 18/19 X 1580
- Iwan wojski łuc. (1585-89) 395
- Jan na Krupcu pkom. Krzem. (1613-40) 78
- Michał Markowicz pkom. Łuc. (1576-81) 306, † a. 15 XII 1581
- Tomasz dzierżawca połoński 1599, skarb. Woł. (1606-13) 728, † a. 2 VI 1615

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Wykaz skrótów	35
Wykaz urzędników	41
Dubienka – chorąży (1), cześnik (2), łowczy (3), miecznik (4), podczaszy (5), podkomorzy (6), podstoli (7), stolnicy (8-9), wojski większy (10)	41
Kowel – chorąży (11), cześnik (12), łowczy (13), miecznik (14), pisarz (15), podczaszy (16), podkomorzy (17), podstoli (18), sędziowie (19), skarbnik (20), stolnik (21), wojski większy (22), wojski mniejszy (23)	43
Krzemieniec – chorążowie (24-27), ciwun (28), cześnicy (29-30), horodniczowie (31-54), łowczowie (55-56), miecznicy (57-59), mostownicowie (60-61), pisarze (62-72), podczaszowie (73-74), podkomorzowie (75-88), podsędkowie (89-103), podstolowie (104-106), sędziowie (107-123), skarbnicy (124-128), starostowie (129-159), stolnicy (160-163), wojscy (164-184), wojscy mniejsi (185-187)	44
Łuck – chorążowie (188-190), cześnicy (191-197), horodniczowie (198-223), kasztelanowie (224-248), klucznicy (249-271), łowczowie (272-278), miecznicy (279-280), mostownicowie (281-290), pisarze (291-302), podczaszowie (303-304), podkomorzowie (305-317), podsędkowie (318-329), podstolowie (330-333), sędziowie (334-345), skarbnicy (346-349), starostowie (350-388), stolnicy (389-392), wojscy (393-411), wojscy mniejsi (412-414)	68
Polesie – chorąży (415), cześnik (416), horodniczy (417), podczaszy (418), skarbnik (419), stolnik (420), wojski większy (421), wojski mniejszy (422)	103
Włodzimierz – chorążowie (423-425), cześnicy (426-432), horodniczowie (433-447), kasztelan (448), łowczowie (449-452), miecznicy (453-459), pisarze (460-473), podczaszowie (474-477), podkomorzowie (478-490), podsędkowie (491-503), podstolowie (504-508), sędziowie (509-518), skarbnicy (519-521), starostowie (522-554), stolnicy (555-559), wojscy (560-582), wojscy mniejsi (583-585)	104
Wołyń – chorążowie (586-614), cześnicy (615-634), horodniczowie (635-636), łowczowie (637-654), marszałkowie ziemi wołyńskiej (655-665), miecznicy (666-685), podczaszowie (686-708), podstolowie (709-727), skarbnicy (728-745), stolnicy (746-762), wojewodowie (763-783), wojscy więksi (784-787), wojscy mniejsi (788-792)	128
Alfabetyczny spis osób	155